ПЕТЪР БОБЕВ
ДРАКОНЪТ ОТ ЛУАЛАБА

chitanka.info

1

По клокочещия талвег на мътната, набъбнала от дъждовете река се носеше един плаващ остров, по-право един чим от трева и пръст, не по-голям от двойно легло. По Луалаба често плуват такива острови, малки и големи, откъртени от бреговете.

До самия край на чима, който продължаваше да се размива от водата, лежеше по гръб човек, европеец, с накъсани дрехи, които едва се виждаха под пласта тиня.

Ранното слънце отсега жареше безмилостно. Хилядите му отблясъци трептяха по неспокойната повърхност я бодяха очите като взривове от огледални отломки. Бреговете, стръмни и подронени, армирани от жилавите коренаци на пищната растителност, едва

прозираха зад сребристото було на водните изпарения, които придаваха на цялата околност приказен вид, превръщаха света в някакъв мираж; недействителен и измамен.

Във въздуха се виеха орляк лешояди и марабу, но все не се решаваха да се спуснат долу, при сигурната си плячка. Снижаваха спиралите и и ха-ха да кацнат, после отново извиваха нагоре.

Съвсем наблизо се подаде уродливата муцуна на крокодил, подхвърли във въздуха уловената риба, за да падне в устата с главата напред, и безшумно изчезна.

Пасли цяла нощ нейде наблизо, стадо хипопотами нагази във водата. Подплашени от шумното им пръхтене, препичащите се на брега крокодили пропълзяха до реката и потънаха в дълбочините. Крокодиловите стражи, които бяха стояли по гърбовете им, се разлетяха с крясък.

Плаващият чим продължаваше да се носи безволно по течението, а проснатият върху него човек лежеше все тъй неподвижен като безжизнен труп.

Неочаквано от зеленината на брега се подаде друг човек, европеец, който скочи в оставеното до брега кану и се спусна да догони поклащащото се от течението късче суша. Настигна го скоро, привърза кануто за един корен и с голям труд успя да отърколи в лодката си човешкия труп. Пипна гърдите му. Беше жив, макар и в безсъзнание. Дишаше.

Спасителят плисна шепа вода върху лицето му, поне да отмие калта. Нещастникът полуотвори очи, но отново изнемощен, с отпуснати клепачи. Всъщност човек ли беше това или силует, облечен в кожа? Прошарена, небръсната отдавна брада окръжаваше изпитото му восъчно лице. Устата дишаше полуотворена. Гърдите му под разкъсаната риза се надигаха и спадаха в неравен ускорен ритъм.

Гребецът докара лодката до брега, пое спасения и го изнесе на сушата. Колко беше лек! Като дете! Стопен.

Под краката му се разскачаха гигантски жаби, разпълзяха се костенурки. Водни змии нагънаха телата си към реката. Плъзнали по седефените си пътеки, изпокриха рогата си едри като юмруци охлюви.

Чак сега спасителят се поколеба. Впрочем за какъв дявол свърши тая глупост? Зигфрид Ерлих, сержантът от SS, наемникът от Алжир, от Диен-Биен-Фу и Катанга — благодетел! Та той почти беше забравил,

че човек може да помага на друг човек, и то не на приятел, не по служба, а на някакъв непознат, на чужденец. Защо го извади на брега? Ами ако вземе да умре? Как ще се оправя после? Ще се домъкнат разни, ще почнат да подпитват. Какво ще им отговаря тогава Зигфрид Ерлих? Как ще им обясни какъв е и защо се е сврял в тая затънтена плантация? Белите се завират в такива пущинаци само за много пари. А от масленaта палма не се правят пари. Ще мълчи ли старият негър, притежателят на плантацията, вуйчото на Жозеф. Жозеф не беше негър, а мулат. От бял баща и черна майка. Дали няма да се разприказват и чернокожите работници? Те мразят еднакво и белите, и мулатите. Все някой може да се е досетил какви са били преди това двамата ловци, които уж бяха дошли да очистят околността от навъдилите си леопарди. Не само тук се криеха разгонените катангски жандармеристи, не само тук чакаха да дойде пак времето им.

Болният раздвижи устни:

— Остави ме… На земята…

Зигфрид го положи върху тревата, загледа го с очакване.

Нещастникът се опита да вдигне ръка, ала не намери сили да я удържи и тя падна на гърдите му. Страшна, изсушена ръка, сякаш самата смърт! Зигфрид отдавна не беше виждал такава ръка — от времето, когато беше надзирател в лагера Маутхаузен.

— Не ме носи другаде — промълви непознатият. — Тук ще умра.

„Добре се нареди! — изруга се на ум Зигфрид. — Ами не е ли по-добре да догониш с лодката плаващия остров и да оставиш тоя смъртник там, откъдето го взе… Сам да се оправя.“

— Чуй ме! — пошепна човекът. — Преди да умра… Аз бях там… В Огнената пещера… При златото…

Немецът зяпна от изненада. Наведе се, превърнат в слух.

— Огнената пещера! — възкликна той. — Не е ли измислица?

Болният притвори пак очи.

— Пълна със злато… И то е мое… Аз останах последен… Чисто, самородно… Буци злато…

Зигфрид не се стърпя повече.

— Къде? Казвай по-скоро!

Нещастникът не отговори. Лежеше отпуснат. Дали беше умрял? И то тъкмо сега, когато трябваше да говори.

По цяла Африка — не, по цял свят се носят легендите за Соломоновите златни рудници. Хиляди нетърпеливци са платили с главите си дързостта да намерят тайнствената страна Офир, отдето Соломон е измъквал златните си товари. Къде не са търсили? И в Замбия, и в Конго, и в Родезия. В планината Инянга има следи на древна, неизучена цивилизация. Същите следи, както и в мъртвия град Зимбабве. Развалини, каменни укрепления, акведукти, ниви на тераси. Зигфрид е ходил там. Но злато не видя. Казват, че имало, но той не видя…

Тук, край Луалаба, дочу мълвата за Огнената пещера, издълбана в златна планина. Дали пък не е това страната Офир? Никой не знае къде се намира. Едни сочи на изток, друг — на запад. Някъде из джунглата, из тая убийствена джунгла, още неизбродена от крака на бял човек, пълна с тайни, опасности; тоя зелен ад, който изсмуква волята, цялата ти жизненост, който те превръща в парцал… Всички пътуват по реката. И едно-две шосета. Никой не се отклонява от тях, откак са минали Ливингстон и Стенли… Все по техния път…

Немецът разтърси болния за раменета.

— Къде? Къде?

Нещастникът го изгледа с помътнели зеници.

— Отидох заради сина си… Да изкупя греха си…

Внезапно той насочи показалеца си към сърцето на Зигфрид.

— Закълни се, че ще му предадеш думите ми… Като братя ще разделите богатството…

— Къде е? — прекъсна го задъхан немецът.

— Закълни се!

Зигфрид едва сдържа усмивката си. Защо пък да не се закълне? Какво му струва? За злато е готов да продаде живота си, та за една клетва ли…

Той вдигна ръка.

— Заклевам се!

Болният въздъхна облекчено. Костеливата му ръка запълзя бавно към пазвата, мушна се под дрипавата риза и измъкна някаква хартия в пластмасов плик.

— Картата! — пошепна той. — Занеси я на сина ми… Анри Льоблан… Повтори името му…

Зигфрид грабна картата с хищно движение и я мушна в джоба си.

— Анри Льоблан! — рече той. И в същия миг го забрави. Какво го интересуваше някакъв син, когото не мислеше да търси?

А сърцето му пърхаше от радост под пластмасовия плик, от който сякаш струеше чудна топлина, вдъхваше сладки надежди, радост до замайване. Злато! Планина от злато! Златният ключ отваря всяка крепост. Ще отвори и пътя за родния Майнц. Всяка крепост може да бъде прескочена от магаре, натоварено със злато. Тогава Зигфрид ще има всичко: пари, уиски, дом, родина. И най-важното — самоуважение! Няма повече да се кланя на разни черни муцуни. Ще се върне при своите, сред цивилизацията, далеч от омразната вонеща джунгла…

Унесен в златните си видения, той едва дочу шепота на умиращия:

— Анри Льоблан, в звероферматa на Хартли. Парк Едуард…

— Знам! — кимна утвърдително Зигфрид.

Старият Льоблан явно губеше сили. Задушаваше се. Но все пак успя да направи последно усилие. Пошепна хрипливо:

— И още… Не отивайте като нас… Неподготвени… Двадесет души тръгнахме…

Задиша често. Пак продължи:

— Спасихме се от черните гиганти… От вонещите блата… Дракона… Но не беше то… Друго ни погуби… Проклятието…

— Какво? — запита Зигфрид.

— Страшно проклятие… Който влезе в Огнената пещера, който се докосне до златото — загива… Адски болки в мускулите… Загинаха всички… Пиер полудя… Пазете се от проклятието… Не пипайте златото…

Зигфрид, естествено, не вярваше в проклятия. Ако имаха дори най-малката власт, той отдавна трябваше да се гърчи в катрана на преизподнята, натикан там от безбройните клетви на концлагеристите, които бе убивал.

— Да не е жълтата? — запита той неуверено.

Жълтата треска по тия места е по-страшна от чумата, от едрата шарка, от проказата, взети заедно. На пристанищата по реката, където се появи, вдигат жълти флагове и никой кораб, никоя лодка не смее да се отбие, бяга като пред божия гняв. Жълтата смърт! Тъй я наричат. Две трети от болните умират първите три дни. Изсушават се,

превръщат се в пергаментови мумии. Но тя не е проклятие, тя е болест, пренасяна от милионите жълтеникави комарчета.

Болният нямаше сила да поклати глава, само притвори клепачи.

— Друго е… Проклятие… В златото…

Пое дъх и добави:

— Подгответе се добре… С всичко… Самолети… Оръжия… Взрив… Лекари… Машини… Златото ще плати…

Очите му се затвориха. Само устните му продължаваха да фъфлят беззвучно:

— Анри, сине… Пази се… Проклятието…

После гласът му заглъхна съвсем. Дишането спря.

Зигфрид го погледна тъжно. Заговори му. Още от войната беше свикнал да говори с мъртъвци.

— Нещастнико, затова ли дойде тук, за да ми предадеш тайната си? За глупак ли ме смяташ? Какво значи някаква си клетва, когато става дума за злато? Кой разумен човек на мое място ще тръгне да дири чужд син, за да дели с него богатството си? Има ли такъв идиот на света? Кажи де! А и да има, сигурно не се нарича Зигфрид Ерлих.

Извади плика, отвори картата. Значи там, в тоя пущинак сред дяволските блата…

Надигна се и без да се обърне, тръгна по пътеката към плантацията. Не видя как умиращият отвори широко очи и го проследи с укоряващ, ужасен поглед.

Трябваше да извика работници, та да го погребат, да заличат по-скоро следите му. Все едно че е загинал като другарите си край Огнената пещера.

Злато! Планина от злато! Но всеки, който се докосне до него, умира. Къде беше слушал подобно нещо?

Пътеката навлезе в плантацията. Към брега, на влажното, растеше маниока за храна на работниците, рицин за масло и ананаси за фураж на добитъка. Край пътеката разлюляваха огромните си нацепени листа банани — едни млади, яркозелени, пуснали огромните си цветни пъпки, а до тях други, препънати под тежестта на китките жълти плодове. Цветове и плодове — сякаш спрели една до друга, си съперничеха цъфтящата пролет и плодовитата есен. Навред прелитаха пъстроцветни птици банановяди като живи дъгички.

А по-нагоре, на сухия хълм, се бе проснала самата плантация. Зигфрид беше научил вече нещо за маслената палма. Сърцевината й имаше вкуса на банан. И снощи пи палмово вино. Сапунът, с който се миеше, съдържаше палмово масло. Готвеха с палмово масло. Колибите на негрите бяха покрити с палмови листа. С една дума, цялата плантация щеше да съществува дотогава, докато съществува маслената палма.

Изведнъж Зигфрид спря. Но да! Точно тъй! Отмъщението на фараона! Така беше чел във вестниците. През 1922 година един археолог, Ховард Картер, открил гробницата на Тутанкамон, цяла, непокътната, пълна със скъпоценности. Златен саркофаг. Върху входа — релеф: богинята на смъртта с разперени крила и надпис: „Смъртта ще докосне с крилата си оня, който оскверни свещения сън на сина на слънцето“. После всички, които проникнали в гробницата, измрели. Двадесет и един човека. Умрели от тайнствена болест. Също така силни мускулни болки. Само откривателят останал жив. Фараонът отмъстил жестоко за светотатството, за нарушения покой.

А преди няколко години заболял един учен от Южноафриканския съюз. И той нещо ровел из пещерите, обиталища на негърските зли духове. Едва се отървал и той от същата болест — изтощение, непоносими болки в мускулите.

И ето проклятието на Огнената пещера! Двадесет поразени от него, мъртви, оставили кости сред блатата.

Струва си да се позамисли.

— Къде се губиш? — посрещна го Жозеф Симон, стъкмен, наконтен както винаги. С костюм, с бяла риза, с връзка. Навред — из плантацията, в градовете, на лов, дори при наказателните експедиции в джунглата.

Зигфрид се вгледа в черното му усмихнато лице. И в същия миг му хрумна възхитителна мисъл. Гениална мисъл.

Ето кой ще влезе в пещерата! Ето кой ще му изнесе златото! Тая ухилена полумаймуна ще му плати за всички унижения, които Зигфрид Ерлих преживя в неговата проклета страна.

Той се наведе към ухото му:

— Искаш ли злато?

Мулатът го изгледа слисан.

— Кажи де, искаш ли?

— Че кой не иска? — отвърна развеселен Жозеф. — Кажи само къде има!

Зигфрид го хвана под ръка.

— Долу на брега лежи един мъртвец. Преди да умре, ми каза къде е Огнената пещера.

Мулатът се взря в лицето му смаян. Очите му се закръглиха от удивление. Дъхът му спря.

— Огнената пещера!

Зигфрид го пресече:

— Дай двама работника да го погребат, а после…

И показа с ръка нагоре по реката.

Жозеф Симон се замисли.

— Да го погребат — лесно. Но ще се разбъбрят после. Нали ги знаеш — глупави негри.

Зигфрид едва сподави насмешката си. Чудни са тези мулати. Не се виждат какви са маймуни, а се смятат по-горе от негрите. По-висши. Затова негрите ги мразят. Повече от белите. Няма по-зли надзиратели, по-усърдни сержанти, по-неумолими полицаи от тях.

И хитри. Не се лъжат лесно. Досетливи. Ето и тоя. Право е, ами ако се разприказват черните? Къде ще се дяват тогава двамата бивши жандармеристи?

— Не е ли по-добре — поколеба се мулатът — единият за краката, другият за ръцете и в реката! По-чисто, без следи!

Зигфрид все не скланяше.

— Не бива. Цивилизовани хора с цивилизован човек — така като мърша. Няма как. Ще го заровим ние. Вземи две лопати!

Жозеф сви рамена.

— Както кажеш. Но все ми се струва, в реката е по-сигурно.

Донесе лопатите и двамата се запътиха към реката.

Мулатът бе замълчал необичайно. Зигфрид неволно отстъпи назад. Познаваше го отлично. Сякаш беше погледнал с рентген в душичката му. Та нали той не би се поколебал да пречука всеки, който се изпречи между него и златото. Това навярно обмисляше сега Жозеф. Кога да го направи? Кога щеше да сметне, че няма нужда повече от съдружника си?

Немецът махна с ръка. Така е устроен животът — джунгла! Или изяж, или тебе ще изядат. Който превари. Който си отваря по-добре

очите и ушите. Който се колебае по-малко…

Сегашният Зигфрид Ерлих не беше някогашният изнежен малодушник, за когото не съществуваше нищо извън музиката. Сегашният Зигфрид Ерлих беше паднал до дъното. Вече нямаше никаква надежда. Чакаше само кой ще му предложи повече, за да му служи, да стреля и да убива. Парите му трябваха, за да пие, да гуляе. Да пие, да пие. Да забрави кой е бил и какво е мечтал… Да забрави… И музиката, и тихия Майнц… Музика…

Откога не бе слушал истинска музика. Истинска. Хайдн, Бах, Бетховен, Вагнер. Не бумтежа на негърските тамтами, не уродливата истерия на джаза…

За последен път свири на орган във Франция. При отстъплението. Някакво село. Безименно. Подобно на всички села, през които минаваха. Все същите сринати къщурки, изровени дворове, подивели кучета и котки. Граната бе отнесла покрива на църквата. Зигфрид влезе. Поддаде се на първия порив. Та той още нямаше осемнадесет години. А вътре — чудо. Органът здрав, непокътнат. Войникът от SS натисна клавишите. Забрави къде се намира. Свири час, два, три. Изпусна частта си. А това значеше шест месеца без отпуск. Но той и без това нямаше нужда от отпуск. Американски самолет бе погребал под развалините на бащината му къща цялото му семейство. На война се чувствуваше по-добре. Тук поне можеше да отмъщава. Неприятелите бяха избили неговите близки. Той пък избиваше техните близки. По техния закон, по еврейския закон: Око за око, зъб за зъб! Убиваше в боя, убиваше и в лагерите пленници, арестанти. Какво от това, че били беззащитни? А ония от самолетите не убиваха ли също така беззащитни хора в градовете?

Внезапно двамата спряха. На стотина крачки пред тях, под зеления тунел на пътеката, седеше някакъв негър и разговаряше с умрелия. Льоблан не беше мъртъв — приказваше, обясняваше.

— Стой! — провикна се Зигфрид Ерлих.

Негърът скочи и се шмугна в гъсталака.

— Научил е тайната! — изръмжа Зигфрид и без да се замисля, стреля. После заедно с Жозеф се спуснаха по пресните следи. На един лист видяха капка кръв. Значи ранен. Можеха да го настигнат, трябваше да го настигнат. Никой друг, който знаеше тайната, нямаше право да остане жив.

Но не успяха. Плитка рекичка препречи пътя им. Отсреща следите се губеха. Ясно, беглецът бе минал през водата, да скрие дирите си — или нагоре, или надолу по течението.

Два часа изследваха бреговете. Нищо не откриха. Удавил ли се бе проклетникът, прехвръкнал ли бе или се бе изкатерил направо от водата на някое дърво? Толкова много начини има да заличи следите си един хитър негър.

— Маймуна! — изръмжа Зигфрид! — Може ли човек да гони маймуна?

Няма що. Наложи се да се връщат с празни ръце.

— А сега? — запита той.

Жозеф го изгледа разбиращо.

— Сега? По-скоро на път! Да преварим другите!

Почервенял от яд, немецът кимна с глава.

На пътеката, на същото място, където го оставиха, лежеше Льоблан. С отворени очи. С обвиняващи очи.

С последни сили той се надигна на лакът, простря срещу тях костеливия си палец.

— Помнете… И вас ще стигне… Проклятието…

Зигфрид Ерлих дръпна настрана другаря си.

— Ще умре, ясно е. Но преди това кой знае на колко души още ще раздрънка тайната.

Жозеф кимна с глава. Беше разбрал.

Немецът приближи до болния и закри с длан очите му. Все още не можеше да свикне, все още не можеше да гледа очите на умиращите.

— Спи! — рече му той тихо. — Спи!

В този миг Жозеф натисна ножа в сърцето му.

— Той и без това щеше да умре! — сякаш за оправдание рече Зигфрид. — Защо да се мъчи повече.

И погнусен, хвана захвърлената лопата.

— А тъй мразя да убивам! Сърцето ми се свива. Сякаш са го стиснали с нажежени клещи. А трябва…

2

Вертолетът се хлъзгаше ниско над джунглата. Стиснала здраво кинокамерата, Люба Наумова се навеждаше ту надясно, ту наляво, за да запечата на цветната лента замайващата красота на този океан от дървета. Гледаше очарована — сякаш не гора, а чудовищна мозайка от жълто, сиво и масленозелено, напръскана с ярките бели и червени петна на единични разцъфтели дървета. Отгоре гората наподобяваше безкрайна равнина, покрита с буйни храсти, над които се извишаваха отделни още по-високи дървета. Но кинооператорката знаеше, ниските храсти всъщност представляваха петдесетметрови дървета от долния етаж на джунглата, над които издигаха снаги отделни стометрови великани.

Внезапно земята сякаш се пропука. Зеленият масив се преполови, целият свят се разломи и пред пролуката надзърна сякаш празното небе.

Пилотът, мосьо Манзилала, се обърна и показа хубавите си зъби.

— Луалаба!

Люба и баща й, доктор Христо Наумов, кимнаха с глави. После отново прилепиха чела до стъклата, загледани в накъсаната лента на реката, отразила в спокойния си блясък целия огън на тропическото небе.

Постепенно, навлязла в някаква равнина, реката нарасна и се разля в пространно блато, осеяно с пръснати като зелен архипелаг блатни горички. Подплашени от хлъзналата се по водната повърхност сянка на машината, орляк фламинга литнаха като розов облак, последвани от розовото си отражение по водата.

В далечината, над мътната омара, се издигаше като бял остров сред морето на мъглите заснеженият масив на Рувензори, Лунната планина — някак блед, въздушен, сякаш не плътна земна форма, а мираж, бяла сянка, игра на светлината, най-много облачен конус, застинал неподвижно над сиво-лилавия хоризонт.

— Имаме щастие — рече Наумов. — Рядко се вижда Рувензори незабулен от облаци. Стенли успял да го види само два пъти.

Закръглено възвишение пресуши за малко блатата, но отвъд бухналия му зелен гръб блесна обширно езеро, обрасло с палми, тръстика и папирус. Сред тихите води стърчеше каменист остров като огромен бъбрек, дълъг няколко километра. Тук-там от пукнатините по стръмните му склонове се източваха струйки жълтеникави пари, които се свличаха надолу и замрежваха искрящата водна повърхност с копринена мъгла.

— Фумароли! — подметна Наумов. — В близост с вулканични области.

На север теренът се надигна бързо, превърна се в оголен, напечен от слънцето хълм, прорязан като с гигантски саблен удар от стар разсед в земната кора. В дъното на чудовищната пукнатина се провираше буен поток, подскачаше по натрошените скални отломъци и бързаше на запад, към Луалаба.

После като величествена изумрудена вълна напреде им отново се надигна джунглата и скри света под разкошната си монотонност.

И пак блата, и лъснала мрежа от речици и ръкави като безредно оплетени станиолови ивици.

Пилотът се обърна.

— Шипекве! Чували ли сте за него, за унищожителя на хипопотамите?

— Естествено! — усмихна се Наумов. — Кой естественик в Конго не е чувал?

Мосьо Манзилала добави:

— Има легенда, че живее тук някъде.

— Вярвате ли, че въобще съществува? — запита Люба, прибрала за малко камерата си.

Пилотът се усмихна.

— Който не вярва, нека провери! Да заповяда!

— Вярно! — потвърди Наумов. — Кой ще провери? Над този пущинак дори птиците прелитат с утроена скорост. Блата, москити, непроходими храсталаци. Трудно се прониква тук по суша…

— По-трудно се излиза — пошегува се Манзилала. — Затова всеки говори каквото му скимне. Кое е истина, кое лъжа? Шипекве, летяща смърт, снежни човечета…

— И още! — добави доктор Наумов. — Тигролъвът край Нигер, исполинската хиена, двадесетметровите питони, воднят леопард…

Пилотът стана сериозен.

— В Либерия съществува тайното общество на водния леопард. Фетишът му „мафуе“ представлява каменна статуйка на крокодил без опашка. Африканците не фантазират в своето изкуство както китайците, индусите… Щом са го изобразили, значи са го видели.

Наумов беше учен. Не си позволяваше да се увлича в мечтания, поне когато ставаше дума за неговата наука. Вярваше само в това, което е доказано безспорно, проверено, потвърдено. Но нямаше намерение да спори. Не се опита дори да възрази на пилота. Защото нямаше навика и да отрича нещо, докато не разполага с достатъчно убедителни опровержения.

Той поклати глава.

— В тези гори са открити много непознати животни: окапи, гигантската горска свиня, планинската горила, безопашатият африкански паун. Наистина не динозаври като „шипекве“ и птеранодони като „летящата смърт“… Нашата наука е по-трудна, по-бавно се налага всяко ново откритие. Изисква повече проверки. За географа са напълно достатъчни няколко самолетни снимки, за да състави пълна карта на района. За зоолога обаче тепърва почва изследвателската работа. Той трябва да слезе долу, да се провре през шубраците, да нагази в блатата, да търси животните, които, естествено, искат да му избягат, да се скрият от него. А ние? Ние всъщност правим разходки. Прелетим стотина километра, кацнем, вземем два-три експоната и отново във въздуха… Два-три експоната, и то от тези видове, които са по-тромави, които поне умеят да се крият…

Люба отново насочи апарата. Вторият етаж на джунглата цъфтеше като грейнал розов облак.

— Да бих могла да го хвана в камерата.

— Кого? — запита баща й.

— Тоя шипекве! — отвърна Люба. — Да видиш тогава успех!

Наумов поклати глава.

— Често пътешествениците послъгват — понякога умишлено, за слава, понякога неволно, от незнание. Но много често са казвали истината, а хората не са им вярвали. В древността се е разправяло за хора с кучешки глави. Вече знаем, че това са павианите. Ами хора без

глави, с очи на гърдите. Та това е танцът на магьосниците. Една голяма сламена качулка, под която се подават само краката. Когато първият очевидец описал птицечовката, сънародниците му го нарекли безсрамен лъжец. Теофраст писал в История на растенията така: „В горещите краища има дърво, подобно на гора. Опира се не на едно, а на много стъбла. Има и друго дърво, което спи нощем. Вечер свива перестите си листенца, а сутрин ги отваря като клепките на очите. Расте тръстика по-висока от дърветата. Има чудни плодове, с които можеш да заситиш глада си. Те висят на гроздове сред листа, подобни на птичи пера.“ Хората били убедени, че това са само красиви измислици.

Люба се обърна развеселена.

— Аз ще отгатна. Първото дърво е бананът от Индия, нали? Второто е мимозата, третото бамбукът, четвъртото бананът.

— Позна — усмихна се баща й. — Навярно и ние, когато заговорим за всичко, което сме видели в тая чудна страна, ще срещнем снизходителни усмивки. А някои могат направо да ни нарекат безсрамни лъжци…

Той замълча и добави:

— Има и друго. През 1919 година във вестниците се появило съобщение, че някакъв динозавър нападнал инженера на строящия се железен път. Все по тези места. Втурнали се глутници ловци на динозаври. Но скоро се върнали. Всичко излязло вестникарска сензация. Лов на лековерни читатели. Като чудовището от Лох Нес, морската змия и снежния човек…

— И все пак! — промълви Люба със светнали очи. — Ами ако съществува? И успея да го хвана в обектива…

Наумов не отговори. Това всъщност беше шега.

Той хвана дъщеря си за ръка.

— Я остави вече апарата да си почине! И да се връщаме! Че прегладнях.

Тя го погледна.

— Много скоро!

— Сутринта не закусих. Келнерът отказа да ми сервира.

— Отказа! Как може?

— Бях облечен спортно. Без смокинг, без вратовръзка. Нали знаеш какви контета са африканците. Виж и нашия мосьо Манзилала.

При тая жега не махва връзката. Не махва сакото. Стои с ръкавици. Може би имат основания. Най-леснодостъпната изява на цивилизацията е облеклото. Чрез елегантността си те бързат да убедят и себе си, и другите, че са станали цивилизовани. Пораства самочувствието им. И то по времето, когато европейците се чудят как повече да се разсъблекат.

Люба се изправи до прозореца.

— Виж! Виж! Долу!

Той се изправи до нея. Сред гората се показа не широка поляна, тесен процеп сред планината от листа, разсечен от рухнало гигантско дърво. На поляната вървеше някакво животно.

Наумов извика:

— Мосьо Манзилала, моля ви! Малко по-надолу!

Моторът запя един тон по-ниско. Машината се спусна, увисна над зеления кладенец.

— Окапи! — позна естественикът.

Фотокамерата в ръцете на дъщеря му тозчас забръмча.

— Ранена! — рече Наумов. — Едва се мъкне. Мосьо Манзилала, моля ви да кацнем.

— Нали знаете, забранено ми е изрично. Непозната местност, зверове, войнствени племена…

— Именно затова искам. Само в опасните пущинаци са могли да се запазят такива ценни животни. Допреди двадесетина години никой не допускаше съществуването на горския жираф окапи, по-право потомъка на жирафския прадядо. Затова се е запазил. Иначе щеше да изчезне както толкова много други животни: квагата, белия носорог, антилопата пирарга, съвсем рядката антилопа гну. В саваните се прониква лесно и пушката върши хубава работа. Ако не бяха създадени националните паркове, бурите щяха да изтребят до крак жирафите. И то с пълно основание. Трябвали им дълги бичове, за да достигат впрегнатите в колите им десетина чифта волове. А виж, кожата на жирафа с тая дълга шия сякаш нарочно била създадена от бога за бичовете на бурите. Да напомня ли за планинските козли? Нали само заради езиците им бурите са ги избивали по стотици наведнъж. Само заради езиците им, считани за деликатес, а труповете оставяли на хиените и лешоядите. Ами хипопотамите? Има ли по-евтин начин

да се набави месо за многобройните строители на пътищата? Биволите пък намалели от докараната с европейските говеда чума по говедата.

Пилотът слушаше и клатеше глава. После го прекъсна:

— Разбирам ви. Но нямам право.

— Само за една снимка! — помоли се и Люба. — Слизам, щраквам и се връщам.

Манзилала, разколебан, спусна самолета на земята, без да угаси мотора. Люба отвори вратичката и скочи на поляната. Подире й слезе и баща и.

Нещастното животно, полужираф-полузебра, обляно в кръв, със забита в шията стрела, се мъкнеше, залитайки, по-далеч от ръмжащото чудовище, което се бе спуснало от небето. Естествено, то беше враг. Всеки в джунглата е враг.

Люба притича след него приведена, стиснала в ръка бръмчащата камера. Но окапи отново набра сили, за да прибегне още десетина крачки по тясната пътека, която бе превъртяла зелен тунел в джунглата.

Люба пошепна:

— Каква красота!

Наумов, видял през живота си толкова много и тъй прекрасни природни картини, сега стоеше като омагьосан. Поиска му се да свали шапка. Сякаш беше попаднал в някакъв тържествен храм — храм на красотата. Макаранги и капокови дървета простираха настрани чудовищните си корени подпори, подобни на езически олтари. Отвред се издигаха като колони от мрамор пъстрите дънери на великански железни дървета, сейби, акажу, абанос и акации, украсени в причудливи орнаменти от плетениците на лианите. Фикусите удушвачи усукваха в убийствените си спирали стъблата на дърветата, които им даваха опора, докато най-сетне ги умъртвят в коварната си неблагодарност. Диви лози и повет оплитаха в безредна мрежа като чудовищна омотана прежда цялата гора от корен до върха. Ротангови палми лиани, по-дебели от корабни въжета, се прехвърляха от дърво на дърво, стегнати в замайващи възли. По всеки дънер, по всяка вейка, по всяка лиана бяха избуяли мъхове, огромни лишеи, имели, бухнали папрати. Гигантски папрати провираха къдравите си листа сред лиановите завеси. Над тях издигаха перести кичури палмите — тъй

различни и тъй подобни една на друга. Дивите банани стърчаха като боднати в земята китки гигантски зелени пера.

А по земята безброй млади кълнове, надпреварващи се към светлината издънки, треви, ниски безхлорофилни храстчета, селагинели, плауни. И мъхове — губер, дебел половин метър, който застилаше всяка пролука на земята, лазеше по стволовете на дърветата и се издигаше с тях нагоре, докъдето стига поглед.

И цветове — накъдето се обърнеш: по земята, по лианите, по тънките вейки високо горе, особено по дебелите дънери. Толкова много цветове. Тъй пъстри: лютичета, теменуги, маргаритки, гигантски лобелии. Но всички се губят, бледнеят, затъмнени от красотата на орхидеите. Бели, розови, жълти, червени, тъмноморави, даже черни, с най-невероятни, смайващи форми и багри. Цвят до цвят — някаква приказна, скъпоценна оранжерия.

Отгоре прелитаха дребни пъстри птички с гласове като звънчета на новогодишна елха, брумчаха едри жълти пчели. Пърхаха орляци папагали, въплътили жизнерадостта на света. Нашарени, като немирни деца, с криви оранжеви клюнове и дълги опашки, те се люлееха по клоните, бърбореха, гонеха се, като си подсвиркваха весело.

— А ето и нашите земляци! — възкликна Наумов. — Прелетните птички, напуснали за малко родината, докато преминат зимните виелици. Мухоловки, авлиги, сини гарги, пчелояди, папуняци!

В гласа му Люба прочете такава нежност, такава тъга по родината, че и нейните очи неволно овлажняха.

Родината! Сега там вилнее зимата, вали сняг. По заледените улици бързат премръзнали минувачи. Бързат към топлите стаи.

Върху стъблото на отсрещната дървовидна папрат се бе спрял гущер агама. Истински красавец. Жива скъпоценност. С червена глава, жълта гуша, син гръб, разделен на две с тънка бяла ивица, и червена опашка, той поклащаше глава, сякаш им кимаше приветливо за добре дошли.

— А това е жако — каза Наумов, сочейки с пръст един едър сив папагал с червена опашка.

Люба се усмихна:

— Познах го. Гениалният зубрач. Папагалът с феноменалната памет. Не папагал, а същински оратор.

Естественикът продължи мисълта й:

— В древния Рим говорещите папагали стрували по-скъпо от робите. За образованието на хората не се полагали толкова грижи, колкото за папагалите. Имало специални училища, в които приучвали тези пъстри зубрачи да говорят. И то се знае, първата дума, която трябвало научат, е била: „Цезар!“ Всеки папагал трябвало да слави своя император: „Цезар! Цезар! Цезар!“ А най-скъпото ястие, което се предлагало на патрицианските пиршества, естествено, било глави на папагали… Люба откъсна с мъка поглед от очарователната гледка, за да се спусне по тясната пътечка подир ранената окапи. Баща й я последва. И изведнъж се озоваха в някаква мрачна изба, влажна и студена. Безжизнена и заплашителна. Само голи стволове, гигантски дънери и замайваща плетеница от безлистни лиани. Животът изведнъж се бе вдигнал горе, високо, в листния покрив. Зад гъстата дървена драперия не се виждаше нищо. Нищо — дори на пет крачки напред. И зад тая безжизнена непрозрачност сякаш дебнеха страшни, неподозирани заплахи. Сред тънката настилка от гниещи листа на земята се подаваха гуглите на безброй гъби. Хиляди други гъби висяха по гигантските стъбла и по преплетените лиани, нависнали в невероятни стрехи, корнизи и къдрави буци.

Наумов пошепна:

— Гъбна пустиня! Тъй нарекъл тази страна Стенли, когато я прекосил за пръв път.

В плътната сянка на джунглата не можеха да вирeят никакви растения. Долу беше царството на гнилостта и разложението. Животът бягаше нагоре, към светлината, опрян върху оголените стъбла. Кои бяха живи, кои мъртви, пронизани от убийствените нишки на прахановите гъби и от безкрайните ходове на дървесните термити, чиито кълбести гнезда висяха тук-там по клоните.

И задавящ дъх на мухъл.

Манзилала се втурна към близкия храст с пистолет в ръка. Мярна му се някаква сянка. Отмести бързо завесата на лианите. Нищо. И все пак. Той беше градски жител. Но въпреки това забеляза. На това място преди миг беше стоял някой. Стъпканият мъх се изправяше бавно.

— Връщайте се! — извика пилотът тревожно.

В този миг Люба отскочи назад с вик на уплаха. Насреща й се изправи една змийска глава, засъска заплашително, замята се яростно.

„Отровна!“ — помисли си Люба, като видя шарките ѝ, и бавно отстъпи. Но змията продължи да я догонва, като не спираше да фучи настървено. Девойката замахна с кинокамерата. Това раздразни още повече влечугото.

— Не бой се! — извика Наумов. — Не е отровна. Даже няма зъби.

Все още не повярвала, Люба запита:

— А окраската? А съскането?

— Подражава на отровните. Така се спасява горката. Иначе е напълно безвредна.

Щом ги пропъди, успокоена, змията отпусна глава на земята.

— Змия яйцеяд! — рече Наумов. — Ето и плячката ѝ. Пускай камерата! Рядка снимка.

На земята лежеше едно яйце, кой знае от кое гнездо отмъкнато. Змията отвори уста и опита да го налапа. То се оказа по-голямо. Но тя не се отчая. Раззина още повече беззъбите си челюсти.

На няколко метра от нея жужеше кинокамерата.

— Лошо осветление! — сърдеше се младата операторка. — Дали ще излезе нещо?

Змията успя да нагълта яйцето, но то застана в гърлото ѝ, изпъна го в неестествена подутина. После глътката се сви рязко, а след миг изплю натрошената черупка.

— Връщайте се! — извика отново Манзилала.

— Само една минутка! — отвърна Люба, като не сваляше обектива.

В дъното на пътеката стоеше с трепереща нозе ранената окапи. Обезсилена, тя вече не правеше опит да бяга.

Девойката насочи към нея апарата.

— Не може ли да махнем стрелата? — запита тя.

— Да опитаме! — съгласи се бащата, като навлезе след нея в гората.

Манзилала се разтревожи съвсем. Да ги последва ли или да остане при машината си? А и нейният мотор затихна, угасна.

В този миг се чу писъкът на Люба, писък на ужас, който прекъсна внезапно със задавено хъркане.

Пилотът изтича на помощ. Провря се под лианената завеса.

А сега?

Насреща му се изпречи мрачната колонада на горските великани, бездушна и заплашителна.

И нищо! Никаква следа.

— Мосьо Наумов! Мадемоазел!

Гласът му заглъхна, удавен от плътната растителност. Никакъв отговор.

Стори му се, че вдясно пропука съчка. Той се втурна натам, насочил цевта на пистолета. Нищо. Извика пак. Още веднъж. Още.

Безчувствената гора сякаш го затисна с безкрайността си. Притъпяваше гласа му. Омагьосана, дяволска гора. Къде бяха? Къде изчезнаха?

Манзилала усети как се разтреперват краката му. Разтресе се в ръката му и пистолетът. Нима можеше да се пази с него в тази грозна заплашителна пустош. Смъртта надзърташе отвред, зад всеки ствол, зад всеки възел на лианите — отгоре, отзад, отвред. Щеше ли да има сила да натисне спусъка, ако се наложеше?

Къде да ги търси сега? Дали не бе по-добре да се върне, да прати цяла експедиция? Така трябваше да постъпи. Сам не можеше да направи нищо. Той не познаваше гората. Страхуваше се от нея. Ужасяваше се. Непознатата опасност е по-страшна, по-непоносима.

Манзилала отстъпи заднишком към вертолета. Но спря. Дъхът му пресекна. Точно зад гърба си чу болезнен стон. Извърна се като вцепенен.

Стонът се повтори. Човек или хищник?

Всъщност стон ли беше или ръмжене? Ръмжене на звяр пред скок. Или бойният призив на диво племе?

Нещастникът пристъпи още една крачка и видя. Зад храста се подаваха два крака, обути в спортни обувки. А след това и целия човек. Доктор Наумов лежеше проснат по гръб и опитваше да се дигне на лакът.

Пилотът се спусна към него обезпокоен и в същото време зарадван. Каквато и да е, нали вече не е сам. Подкрепи го, надигна го, поведе го назад към машината.

— Какво стана? — запита той полугласно.

Старият естественик промълви с отпаднал глас:

— Не знам. Някой ме удари по главата отзад.

Изведнъж той се извърна, зашари наоколо с още неизбистрения си поглед.

— А Люба?

Негърът заекна:

— Аз… Аз… Не знам… Няма я…

При този отговор Наумов изведнъж се свести.

— Как така я няма? Къде може да бъде?

И със залитащи стъпки закрачи обратно към гората.

— Мосьо Наумов! — извика след него Манзилала — Върнете се! Ще я потърсим с машината. Не така.

Ала разтревоженият баща дори не се обърна.

Внезапно в далечината забиха тамтамите. Шумът им се понесе отдалеч като притъпен грохот на гръмотевица, която бързо наближи. Ударите станаха по-отчетливи, кънтящи. Все по-близо и по-близо. Нови и нови дървени барабани, които заехтяваха ту тук, ту там из гората.

Там! Там! Там!

Сякаш удряха с чукове по главите им. Сякаш набиваха в мозъците им огромни меки гвоздеи.

— Какво сигнализират? — запита Наумов.

Манзилала вдигна рамене, посивял от уплаха.

— Аз съм гражданин. Не знам езика на тамтамите. Но не е хубаво. Не бият за хубаво…

Не се доизказа. Очите му се окръглиха още повече. Ръката с безполезния револвер увисна безсилно.

Отсреща, иззад гигантския дънер на сейбата, като изпод земята израсна огромен черен воин с щит от опъната кожа на хипопотам в лявата ръка и копие с връх от рог на антилопа в дясната. Височината му достигаше повече от два метра. Гърдите му широки, украсени с пъстри бойни шарки, главата малка, триъгълна, с бронзов цвят и големи очи, вторачени напред с жестока упоритост.

Манзилала, с прехапана до кръв устна, забравил оръжието си, отскочи назад. Но спря, усетил в гърба си допира на друго копие. Насреща му изникна нов боец, още по-висок от първия. И още един. И още, и още…

Вдигнали високо копия, бойците свиваха обръча, обграждаха ги мълчаливо. А от далечината продължаваше тътенът на сигналните

барабани, вече не така тревожно, а спокойно, решително, вдъхващ ужас с настойчивата си самоуверена монотонност.

Манзилала пошепна с пресъхнали устни:

— Приятели!

Враговете сякаш не го чуха.

Няколко гиганта оставиха щитовете и копията си и в миг свързаха с въжета двамата пътешественици. После ги поведоха през гората.

— Люба! — извика отчаян бащата.

Никой не му отговори. Само нейде отвисоко, горе, в зеления покрив, се разкискаха маймуни.

3

Анри Льоблан тоя път се излъга.

Той беше изчакал търпеливо лъвицата да се отдалечи подир стадото зебри и чак тогава пристъпи към леговището ѝ. Двете лъвчета, палави и доверчиви, се заклатушкаха непохватно на кривите си крачета, взеха да се галят в обувките му. Той ги почеса с пръсти по главите, хвана ги внимателно като котета и ги понесе под мишници към камиона си.

Над саваната печеше безжалостно отвесното слънце. Нажеженият въздух се люлееше като езеро. Едрата слонска трева ограничаваше кръгозора му, а досадната бодлива трева упупо забиваше острите си кукички навред, където можеше да проникне, и жилеше като рой оси. Опитният ловец обикновено не влиза там, където расте упупо, но тоя път трябваше. Заслужаваше мъките. За лъвчетата плащат добра цена. Тук-там пресичаха пътя му едва забележими пътечки, по които се източваха към водопоя гъмжило змии. В далечината се виждаха плътните корони на сикоморите и оголените чадъри на акациите. Като причудливи гигантски свещници се извишаваха дървовидните млечки. Десетина жирафи се придвижваха лениво през степта, следвани от стадо слонове. Те обичат да бъдат заедно. Помагат си — жирафите с очите, слоновете с обонянието.

Камионът стоеше готов за тръгване, в хралупата на огромен баобаб, който приличаше на обърнато нагоре с корените дърво. Над едрите като чинии бели цветове прелитаха рояци малки птички. Шофьорът беше намерил в една друга хралупа запазена вода от последния дъжд и пълнеше радиатора.

Оставаха още двеста метра. Но Анри не успя да ги премине. С гръмотевичен рев се втурна подире му разярената лъвица. Той знаеше какво се прави в такива случаи. Остави децата ѝ на земята и отстъпи бавно. Друг път майката се спираше до тях и почваше да ги облизва, а той се измъкваше невредим. Сега хитростта му не успя. Без да се спре, лъвицата се метна към него с гигантски скок. Анри се обърна. Разбра,

нямаше да се справи по този начин. Затова стреля. Улучи. И отскочи. Лъвицата се стовари тежко върху мястото, където той стоеше допреди миг. Беше ранена смъртно, но още имаше сила за борба. Метна се повторно, преди Анри да вдигне пушката. Той отново се измести. Отново я излъга. Но за беда очилата му паднаха. Нямаше време да ги търси. Макар и отпаднала, лъвицата пак налетя. Обезоръжен, почти невиждащ с късогледите си очи, ловецът повече по усет избягваше все по-редките и по-вяли атаки.

Накрай с последен рев лъвицата се изправи на задни крака и се простря по гръб.

Анри избърса с кърпа челото си. Запали цигара. Вдъхна дълбоко. Пфу! Ако и това е живот! Всеки ден на криеница със смъртта.

Убедил се, че зверът е мъртъв, шофьорът негър приближи с пушка в ръка.

— Как е, бвана? — запита той.

Анри се усмихна.

— Добре! Но можеше да не бъде тъй добре!

Негърът поклати глава.

— Четириокият няма защо да се бои от лъвове. Той е неуязвим.

Анри знаеше. Четириокият беше той. Тъй го бяха кръстили туземците. Недъгът му, който го принуждаваше да носи навсякъде очила, за тях все още беше признак на превъзходство. Те бяха убедени, че с четири очи се вижда по-добре.

Шофьорът добави:

— Лъвовете не закачат белите. Не им допадат по вкус. Гонят само нещастните негри. Свикнали са с тяхното месо.

— Ще ги гонят я! — разсмя се Анри. — Щом като бягат. Всяко паленце ще те погне, ако побегнеш от него.

После се наведе, намери очилата си, взе двете скимтящи лъвчета, които навираха муцунки в корема на мъртвата си майка, и тръгна към камиона с приведена глава.

Да убие такова хубаво животно! Пфу! Не беше свикнал така. Той беше ловец, но ловец на живи животни. Не ловец убиец. Убиваше само при крайна нужда, когато нямаше друг изход. А към лъвовете имаше особена слабост. Наистина слонът е по-умен, леопардът по-хитър, биволът по-опасен. И все пак лъвът е цар. Така е и при хората. Има самочувствие.

Открили от висините плячката си, два лешояда се спуснаха върху пресния труп. Наскоро отнякъде долетяха няколко гърбави птици марабу, сбиха се с лешоядите, нахвърлиха се лакомо върху накъсаното от орлите месо.

Още при входа на фермата го посрещна собственикът Хартли, хвана го под ръка и го поведе към седналите на верандата гости.

„Пак нещо опасно! — помисли си Анри. — Иначе няма да бъде тъй любезен.“

Представиха го на посетителите, заговориха.

Както винаги, богати безделници бяха дошли тук да направят вълнуващи киноснимки, с които да се хвалят, когато се върнат по домовете си. Арената на Хартли беше просторна и даваше пълна илюзия, че действието се развива на открито, сред природата.

След закуската клиентите се настаниха с кинокамерите в специални клетки. Анри застана пред тях с ласото в ръка. Щеше да им демонстрира умението си да лови живи лъвове. Пазачите отвориха клетката и прекрасният Шейтан изскочи на поляната.

Никой не знае как ще постъпи лъвът в следния миг. Така и сега. Обикновено Шейтан се упътваше право към месото пред клетките с кинокамерите, където го очакваше с ласото Анри. Този път обаче му хрумна друго. Свърна встрани и се втурна право към оградата. Стори му се, че тъкмо сега би могъл да избяга.

Анри прецени бързо. Ако го изпуснеше, загубата щеше да бъде за негова сметка. А такъв хубавец струва скъпо.

Шейтан достигна телената ограда, запълзя нагоре по стълба. Изкатери се на върха, опита да се прехвърли навън. Но човекът го настигна, хвана го за опашката и, го задърпа назад. Понеже стълбът беше много гладък, лъвските нокти не устояха. Анри успя да го задържи, докато тичаха помощниците му и омотаха в ласата си царя на зверовете.

Гостите изпаднаха във възторг. Радваше се и Анри. Но ведно с доволството в душата му отново се промъкна същата мисъл, която напоследък често го спохождаше: Е, добре! И сега се отърва! А следния път?

Без да отговори на поздравленията, с които го обсипаха възхитените оператори, той се прибра в бунгалото да дезинфекцира драскотините от лъвските нокти.

В стаята му влезе прислужникът.

— Бвана, търси те един негър.

— Да почака!

Прислужникът се доизказа:

— Болен. Носи вест от баща ти.

Анри Льоблан извика от изненада:

— От баща ми! Къде е?

— При слугите.

Ловецът го последва с бързи крачки, превари го, затича. На няколко скока влетя в стаята.

Върху нара лежеше чернокож човек, изтощен, отпаднал, с полуотворена задъхана уста. Бедрото му беше омотано в мръсна превръзка, пропита с кръв. В очите му гореше трескав огън.

— Ти ли си белият бвана с четирите очи?

— Да! — пристъпи нетърпеливо Анри. — Разправяй!

— Анри Льоблан ли се казваш, бвана?

— Да, да! Разправяй!

— Ей сега!

Негърът се отпусна назад, изтощен от преживяното, затвори очи.

Анри стоеше над него, затаил дъх.

— Къде е баща ми?

— Той умря! — отвърна раненият.

— Умря!

Анри почувствува как някаква ръбеста буца от мъка и безнадеждност раздра гърлото му.

— Умря!

Негърът добави шепнешком:

— Нека всички излязат… Само ти остани!

Анри направи знак с очи и работниците мълчаливо напуснаха стаята.

— Слушай, бвана! — заговори раненият, когато и последният човек излезе. — Моето име е Лумба. Отдалеч. От плантацията на черния бвана Мапунда. Този ден Лумба излезе към реката. Търсеше кола. Негрите обичат орехите кола. Дъвчат ги. Кола дава сила. Лумба гледа. На пътеката човек… Умрял… Не… Не е умрял… Мърда устни… Иска да говори… Лумба сяда до него… Кажи, бвана… Болният бвана казва: Тоз бвана Зигфрид лош. Взе книгата, на която е

написан пътят, откраднa я… Пътят за жълтия камък… „Иди, казва, намери моя син Анри Льоблан“…

— Злато! — възкликна Анри.

Негърът продължи:

— Тъй казва баща ти: „Обади му пътя за жълтия камък! Да превари крадеца!“

Анри запита бързо:

— А после? Какво стана с баща ми?

— Чакай! — въздъхна болният. — Поред! Да иде, казва, синът ми там, под старата сейба, дето убихме белия носорог. Оттам почва река с много блата. Да тръгне към Рувензори. Ще стигне Огнената пещера. Пещера от жълт камък, сред езерото… И да се пази… Много да се пази…

— От какво? — запита Анри.

— Не каза… Дойде бвана Зигфрид заедно с бвана Жозеф… Лумба побягна… Чу гърмеж… После куршумът ухапа бедрото на Лумба… Лумба напъха в раната целебна трева… Влезе в реката… В реката следи не остават… Хвана се за един клон и все по дърветата стигна назад до пътеката…

— А баща ми? Баща ми?

— Двамата го мушнаха с ножа… После го заровиха край пътеката… Лумба каза всичко… Изпълни обещанието си… Вече може да умре…

— Няма да умреш! — прекъсна го Анри. — Ще те заведа, в болницата.

Даде му две таблетки сулфамид против инфекцията, излезе, приготви джипа си, после заедно с прислужника натовари ранения в колата и подкара към болницата.

Асфалтовата лента на шосето летеше под колелата, а отзад, на седалката, раненият пъшкаше при всяко друсване. Често трябваше да спират, докато се източи пресяклото пътя им стадо зебри, антилопи или щрауси.

Със стиснати зъби и овлажнели очи Анри въртеше уморено волана. А мъката се надигаше в гърдите му, задавяше го. Злочестият му баща! Колко скъпо плати лекомислието си! Игра на карти. Загуби. После го измамиха с продажбата на златния периметър. Добър беше човекът, наивен. Не се досети, че мошениците може да са стреляли в

скалата със сачми от златен пясък, че може да са го „посолили“, та да заприлича на самородно злато. Проигра плантацията си. Защо проигра така и живота си? И сега гниеше някъде, край някаква пътека, без кръст, без цветя, без знак.

Той се обърна:

— От какво беше болен баща ми? Ранен или що?

— Не! — изпъшка от друсането негърът… — От друго… Тъй каза той — проклятие…

— Какво проклятие?

— Лумба не знае. Не разбира. Старият каза само туй: „Анри да се пази!“ От какво? Не каза…

Анри Льоблан намали скоростта и спря пред болницата. Санитарите внесоха болния на носилка. След малко лекарят излезе да съобщи, че са взети всички мерки и раненият е вън от опасност.

Доволен, Анри тръгна обратно. След половин час намали ход. Насред пътя лежаха две лъвици и един лъв. Той отби настрана през полето и ги заобиколи. Нямаше смисъл да ги дразни.

Когато пристигна във фермата, Анри се прибра направо в стаята си. Забрави да пусне вентилатора, забрави да се окъпе, а отвори шкафа си и измъкна една пожълтяла библия. Отвори я там, където бе сложил последното писмо от баща си, и препречете отново познатия текст, отбелязан с нервния почерк на стария Льоблан.

„Цар Соломон построил кораби в Езион Хебера, около Елота, на брега на Червено море, в земята на идумедеите. И цар Хирам изпратил на тези кораби заедно с робите на Соломон своите роби, опитни мореплаватели. Те отишли в Офир и там натоварили четиристотин и двадесет таланта злато, което отнесли на цар Соломона. Корабите на Хирам, които докарали златото от Офир, докарали все от Офир много сандалово дърво и скъпоценни камъни. Царят направил от сандалово дърво стълбове в дома господен и в царския дворец, а така също арфи и псалтири за певците. А царят имал кораби от Тартиш заедно с корабите на Хирам. Един път в три години отивали корабите му и донасяли злато и сребро, слонова кост, маймуни и роби.“

После разгъна писмото. Получил го бе неотдавна, преди три месеца, но от многократно прелистване то се бе измачкало, бе пожълтяло.

Анри го зачете отново.

„Когато имаш дете, ти си длъжен да обезпечиш живота му. Моят баща изпълни дълга си. Но аз сгреших. Ако знаеш колко мъки съм изживял, колко угризения… Би ми простил… Не би ме съдил тъй жестоко… Но аз няма да си простя, че те оставям беден… Аз самият се осъждам не по-малко строго…

Тръгвам в една експедиция, пълна с неизвестност. Ще се върна ли? Не знам. Никой не знае. Но трябва! Нямам друг изход. Трябва да осигуря бъдещето ти, да те измъкна от тази ферма, където всеки ден излагаш напразно живота си. Ако се върна, то ще се върна богат, приказно богат, за да бъдеш ти богат, безгрижен, осигурен. Ако загина, не тъжи. Получих това, което заслужавам. Но не кори много жестоко баща си, нещастния, злополучен картоиграч…

И все пак надявам се да успея. Проучил съм всичко — легенди, разкази на пътешественици, слухове, мъгливите подмятания на туземците. Смятам, че нямам грешка.

Не казвай никому! Знай само ти! Ще диря злато. Планина от злато. Ще диря неизчерпаемия рудник на цар Соломон.

Че е съществувала страната Офир, е вярно. Вярно е също, че е била богата със злато, сребро, слонова кост, скъпоценни камъни и роби. Не е известно само къде се намира. Едни я търсят в Индия, други в Оман, трети на Мадагаскар. На Мадагаскар решително не може. Веднага отпада. Там няма слонове, няма слонова кост. В Индия също не може. В двора на цар Соломон е нямало роби индуси. Най-много скъпоценни камъни, диаманти има в Африка. Освен това всички забравят една подробност, най-важната подробност. Три години са се бавили корабите, докато се върнат. Никое морско плаване до Индия или до Мадагаскар не е продължавало толкова време. Тогава? Тогава, освен по море богатствата са били пренасяни и по суша. Кой е класическият път за сърцето на Африка? От Дар-ес-Салам на запад… Оттам по същия древен път са минавали и арабските роботърговци.

Свързах всичко в едно. Убеден съм, че Офир е тук някъде. Тръгвам с двадесет отчаяни, но смели мъже. Или ще се върнем богати като Соломон, или няма да чуете нищо повече за нас.

Не ти казвам къде се отправяме, за да не се опиташ да ме върнеш. Защото за мен вече няма връщане.

Сбогом, сине!“

Анри сгъна писмото. Сложи го грижливо в шкафа.

Досега беше смятал всичко написано за празна измислица, тежка мания на отчаяния му баща. Смяташе, че нещастникът беше избрал едно по-мъжествено, романтично самоубийство. Защото въпреки всичко той беше мъж, и то горд мъж.

Анри не вярваше в никакви фантастични съкровища.

Но сега? Сега беше друго. Соломонови или не, златните рудници съществуваха. Баща му не лъжеше. Съществуваха, пазени от свръхчовешка опасност, която беше погубила толкова дръзки мъже като баща му, като другарите му.

Анри се изправи. Там, където баща му бе загубил, синът трябваше да успее.

4

Рудахигва беше вожд, мвами. Не всеки става вожд. Нужна е смелост, много смелост. Само вождът носи пояс от леопард. Но тоя пояс е свлечен от гърба на леопард, когото той сам, без ничия помощ, е убил в единоборство.

Рудахигва беше силен. Единствен в цялото племе Рудахигва се е борил с горския човек — горилата, и го е убил. Сам. А горилата е по-страшна от леопарда, от носорога, от бивола дори.

Рудахигва тачеше заветите на дедите. Не бе пуснал никой чужденец да излезе жив от неговата страна, за да разправи за жълтия камък, за да домъкне пълчища бели хора, които полудяват, щом зърнат жълтия камък, сякаш са изпили цяла кратуна бананово вино, което племето му нарича „леопардово мляко“.

Рудахигва беше бдителен. Неговите воини пазеха зорко границите на страната и техните звънки тамтами, окачени по високите дървета, му съобщаваха за всичко, което ставаше край тях.

Сега Рудахигва стоеше пред своята инзу, кръгла колиба от тръстика, и слушаше гласа на тамтамите, който прелиташе на неравни вълни над гората. Повече от час ги слушаше, още оттогава, когато ревящата птица кацна на поляната.

Верните дървени барабани докладваха за всичко, разправяха му подробно, сякаш той самият беше там и гледаше със собствените си очи.

Рудахигва знаеше, че от корема на металната птица бяха излезли млада бяла жена, стар бял мъж и един чернокож, облечен като белите. Значи също враг.

Законът повелява всеки враг да бъде убит. Но тези бяха дошли с жена. А когато врагът идва с жена, не е враг. На война не се ходи с жени. Досега тук бяха достигали само мъже, които опитваха с оръжие да се доберат до Огнената пещера. Ако не ги избиеше на идване, Рудахигва ги изчакваше, за да ги изтреби до крак на връщане. Защото

тогава те си отиваха болни, останали без сили. Типу Тип от Огнената пещера не прощаваше. Пазеше богатствата си.

Рудахигва беше смутен. По нещо тези, новите, не приличаха на другите, които бяха нахлували във владенията му. Да ги убие ли? Да убие ли чужденците, които идват с жена? Или пък това бе някоя нова подлост, ново коварство на белите дяволи?

Тамтамите му бяха съобщили, че идва и Типу Тип. Чули гласа му. А всеки жив човек при този глас ляга по очи, не се движи, не поглежда. Който види Типу Тип начаса отива в Страната на големия сън. А никой не иска толкова рано да иде там. Има време.

Когато заглъхнал ревът на Типу Тип, скритите воини на Рудахигва видели само двамата мъже, белия и черния. Без бялата жена. Типу Тип я отвлякъл със себе си.

Барабаните питаха настойчиво:

— Какво да правим с пленниците?

Рудахигва се обърна към боеца, който стоеше коленичил пред петметровия тамтам до колибата под палмовия навес.

— Да ги доведат живи! Мвами Рудахигва ще ги разпита.

Воинът заудря с ротанговите палки кънтящия дървен цилиндър. По-надясно, по-наляво! С по-ниски тонове, с по-високи! По-бързо, по-бавно! Звуците полетяха над листния покрив и предадоха заповедта на вожда.

От далечината долетя краткият отговор:

— Бойците на Рудахигва водят пленниците.

След половин час черните гиганти с Наумов и Манзилала влязоха в селището. Вождът ги посрещна седнал пред своята инзу, обграден от старейшините и най-смелите ловци. За отлика от вожда си те бяха препасали около бедрата си кожи от генета. В косите им стърчаха забити пера от птица носорог, на гърдите им се белееха огърлици от крокодилови зъби. Мълчаха с безстрастни изрази, стиснали копията и щитовете си.

Макар и зашеметен от тревога, Наумов успя да разгледа селото, в което беше попаднал. Голямо село от стотина хижи, оградено с набити в земята слонски бивни, зад които се издигаше гора от маслени палми и храсти кола. По пътеката между жилищата се бяха подредили в мълчалив шпалир жените, зад които надзъртаха страхливо децата. Пред една колиба женско шимпанзе люлееше чернокожо бебе. Наумов

беше слушал за това, но сега го виждаше за пръв път — шимпанзе бавачка. Разправят, че африканките поверявали спокойно децата си на маймуни, които се оказвали много грижливи бавачки, по-грижливи от истинските майки.

Наумов и Манзилала пристъпваха бавно сред този кордон от нескрита враждебност, оглеждаха се смутени, уплашени.

— Ватуси, безсъмнено! — промълви естественикът.

Сив от страх, Манзилала само поклати глава.

Наумов добави:

— Тяхната цивилизация може би е по-стара от европейската. Ала тези тук, макар и от същото племе, са различни. Ватусите в Руанда-Урунди не ходят полуголи. Носят тоги като римски сенатори. Как ли са попаднали тук? В такъв пущинак, където най-издръжливите хора, пигмеите, едва са оцелели?

Един пазач го бутна с дръжката на копието си, без да каже нищо. Сякаш бешеням. Сякаш цялото село принадлежеше на глухонеми.

Най-сетне групата спря пред колибата на вожда. Наумов го позна веднага. Леопардовата кожа във всички племена е знак на царско достойнство. През входа се виждаха рогозките, които постилаха пода, пъстрите кошници, пълни с плодове, и окачените по стените копия, лъкове и щитове. А наблизо, под навеса от палмови листа, лежеше кралският тамтам. Наумов си спомни. Наричаха го калинга — символ на върховна власт. Който отнеме на ватуския крал тамтама, отнема и властта му. Украсен беше с чудна резба и окичен с гри-гри, дървените фетиши. С това име, гри-гри, европейците наричат всички непонятни за тях вещи на африканците.

Наумов се обърна към другаря си:

— Питайте къде е дъщеря ми! Питайте, моля ви!

— Не знам езика им — отвърна Манзилала с пресъхнали устни.

Естественикът вдигна рамене:

— Тогава аз ще опитам на кингвана.

Кингвана е диалект на езика суахили, почти интернационален език — есперанто, на племената от Централна Африка.

И се обърна към седналия вожд, който все още не ги поглеждаше, а стоеше с насочени към земята очи, сякаш пред него нямаше никой.

— Вожде, отговори на един нещастен баща! Къде е дъщеря ми?

Рудахигва мълчеше, все едно не чул нищо. Само чертаеше с дръжката на копието си някакви фигури в праха.

Наумов отново заговори развълнуван, треперещ от вълнение:

— Къде е дъщеря ми? Недей да мълчиш! Ние не сме врагове. Не ви желаем злото. Затова трябва да ни освободиш, да пуснеш и дъщеря ми. Ще ти се отплатим богато. Имаме хинин, горчивото лекарство против треската. Имаме и други лекарства. Ще ти дадем ножове…

Рудахигва се изправи. Наумов неволно замлъкна, смаян от гигантския му ръст. Войниците му бяха високи, едри мъже, но вождът им беше истински великан. На височина може би достигаше два метра и половина. С широки плещи и изящна глава, от която гледаха две големи, умни, но сурови очи.

— Ти си стар — каза той. — Не знаеш ли поговорката: който приказва — сее, който мълчи — жъне? Пред мвами Рудахигва се говори малко. Отговаряш, когато те запитат. Който говори излишно, отива при прадедите…

Макар и смутен от тази недвусмислена заплаха, Наумов не спря да говори. Сега се отнасяше за нещо повече от неговия живот, отнасяше се за живота на дъщеря му.

— Не разбирам защо ни заплашваш така — рече той. — Казах, ние не сме врагове. Манзилала е конгоанец, а аз съм приятел на черните хора.

Намеси се боязливо и Манзилала:

— Вярно е! Белият мъж е приятел, голям приятел на африканците.

Рудахигва го прекъсна грубо:

— Я, мълчи ти, слуга на белите!

Манзилала тоя път не можа да се сдържи, не премълча пред тая обида:

— Аз не съм слуга. Конгоанците вече са свободни. А тези бели, доктор Наумов и дъщеря му, са наши искрени приятели…

— Няма приятелство между бели и черни. Черните или са роби на белите дяволи, или ги убиват. Рудахигва не иска да бъде роб. Затова убива белите дяволи. А приятел на белите, значи враг на черните. Такъв враг също трябва да умре.

Изведнъж той замълча.

Над гората ехтеше, като ту се засилваше, ту заглъхваше бумтежът на тамтамите. Черните воини разбираха какво известяваше безжичният телеграф на Африка. И слушаха със затаен дъх. Само Наумов и Манзилала бяха глухи за този чуден език. За тях това непреставащо думкане издаваше само някаква непозната заплаха, предупреждаваше, че цялата гора е пълна с врагове, които дебнат безжалостни и зорки, изопваше нервите им, подлудяваше ги. Тамтамите ехтяха, сякаш пулсираха, отмерваха с неравния си ритъм дивия пулс на някакво незнайно, огромно и неизмеримо чудовище, сляло в едно ужасяващо единство замайващата, задушаващата зеленина на джунглата и многообразието на хилядите й невидими обитатели, настръхнали и зли, безмилостни, жадни за кръв.

Внезапно главатарят се обърна към Манзилала:

— Чуваш ли поне ти, продажнико? Не разбираш ли гласа на джунглата? Родният глас! Непонятен ли ти е?

Смазан под яростния поглед на великана, Манзилала се сви още повече.

Рудахигва добави:

— Тамтамите разказват. Типу Тип минава през гората. Реве. Всичко живо бяга от неговия път. Моите воини затварят очи, за да не го видят. Но чуват рева му. Типу Тип бърза назад към Вонещата вода.

Наумов запита нетърпеливо:

— А дъщеря ми? Къде е тя?

— Типу Тип я носи към Вонещата вода — отвърна черният гигант.

Когато чу отговора му, Наумов извика:

— Вожде, моля те! Пусни ме! Да настигна тоя Типу Тип! Който и да бъде. Да спася детето си…

Без да се обърне, Рудахигва каза:

— Никой не може да го настигне. Никой не може да върне това, което Типу Тип е взел. Той не е човек. Той е дух, лош дух, най-лошият дух.

Наумов възрази живо:

— Ние не се боим от духове. Само ме пусни!

Но Рудахигва отново направи знак с ръка, знак за тишина.

— Из гората броди носорог кали. Зло животно. Само носорог кали не се бои от Типу Тип. Носорогът е прогонил бойците ми.

Изгубили са Типу Тип. Гората вече е тиха. Няма носорог кали, няма Типу Тип.

Наумов промълви тихо:

— Вожде, имаш ли дете?

Рудахигва отговори:

— Имам.

— Какво би правил ти, ако някой отвлече детето ти?

— Рудахигва е мъж — отвърна надменно гигантът. — Той няма да позволи да отвлекат детето му.

После добави:

— И друго. Рудахигва не е на чужда земя. Рудахигва пази земята на дедите. А вие? Какво дирехте в страната на Рудахигва?

Наумов отговори:

— Търсим животни.

— Ловци значи. А знаете ли, че почтеният ловец не навлиза в ловния район на съседа си?

— Но ние не убиваме животните.

— Защо ви са тогава?

— Заради образите им. Вземаме образите им.

— Значи магьосници! Правите магии, та да изчезне дивечът ни!

След кратко замисляне Наумов отговори:

— Може би си прав. Ние сме магьосници. Но за добро. Не да изчезне, а да се намножи дивечът.

Далечен тамтам отново запълни простора с дивия си ритъм.

— Моите хора са намерили дъщеря ти — съобщи равнодушно Рудахигва.

После се обърна към барабанчика си:

— Да я донесат тук!

Естественикът пристъпи напред, разтреперан от вълнение.

— Ти си добър човек, вожде. Благодаря ти!

Гигантът го изгледа студено.

— Тя ще дойде тук, за да умре с вас.

Наумов пребледня.

— Да умре! Защо? Какво сме ти сторили?

Рудахигва помълча, заслушан в нестихващия бумтеж на дървените барабани. После каза:

— Рудахигва знае защо белите дяволи идват в неговата страна. Идват за Огнената пещера.

Наумов вдигна рамене в недоумение.

— Дори не съм слушал името ѝ.

Сякаш не го чул, вождът добави:

— Богатството на Типу Тип води белите насам, както вонята на леш примамва хиените. Затова народът на Рудахигва изтребва хиените.

Наумов заговори разгорещено:

— Не търся богатства! Искам да ни пуснеш, за да си върнем там, отдето сме дошли. Да се върнем с детето. Дъщеря ми е най-голямото ми богатство.

Великанът го изгледа мълчаливо. После вдигна ръка. Пазачите се нахвърлиха мигновено върху пленниците си, свалиха ги на земята, свързаха им и краката и ги отнесоха в най-близката хижа, където ги захвърлиха на глинения под, а пред входа поставиха двама пазачи.

Тогава селото оживя. Жените и децата, които се бяха скрили из колибите си додето трае разпитът, изпълниха улиците с шумна глъчка. Подтисканото любопитство най-сетне се отприщи. Всички разговаряха възбудено, обсъждаха събитието, препираха се тревожни, неспокойни.

А тътенът не пресекваше. Селото не прекъсваше връзката със своите жители. Макар и пръснати в дивия лес, всеки от тях се чувствуваше свързан с племето. Този див бумтеж, който за всеки от тях издаваше връзката му с цялото, който му показваше, че не е сам, а сред своите близки, за двамата обречени означаваше само едно — враждебна, смъртна закана.

— Кой е Типу Тип? — запита Наумов, ала другарят му не отговори. Лежеше, захлупен по очи, и дишаше тежко.

Естественикът не го закачи повече. Разбираше го. Съчувствуваше му. Знаеше какво става с човек, когато се срещне за пръв път със суровия закон на джунглата. Наумов беше европеец, гост в тая страна, но я познаваше по-добре от Манзилала, от нейния роден син. Наумов вече две години кръстосваше джунглите, а Манзилала, градски жител, прекарал детството си в столицата Леополдвил и свършил авиационно училище в Белгия, за пръв път попадаше в сърцето на своята родина. Той може би не беше страхлив по душа. Страхливец не става летец, но сега беше друго. И най-смелият не

устоява пред непознатата опасност. Преди много години, през войната, при една бомбардировка на София Наумов беше попаднал в скривалището заедно с един летец. Тогава се учуди много, като го видя как трепере. След отбоя летецът обясни виновно: „Щом като видях какво изживявате вие долу, съм готов да се откажа от ордена си за храброст. Може би не вярвате, но имам. Разбрах, горе е по-лесно. Имаш самолет, картечница, оръдие. Можеш да се защищаваш. Или ти, или той? Наравно. А тук? Тук стоиш като агне в кланица. И чакаш. Ще те улучи ли или няма да те улучи? Поне един пистолет да имаш, дето се вика, един камък, та да го метнеш нагоре. А то… Пълна безпомощност, то е най-страшното…“

Така и сега. Пълна безпомощност. И също такава непозната опасност…

Внезапно плисна дъждът, връхлетя ненадейно както обикновено. Затрещя. Тамтамите заглъхнаха, изчезнаха. Водните капки заплющяха по покрива. Сякаш бяха попаднали в каменотрошачка. Пред входа трептяха като стъклени ресни дъждовните струи. На сушина в хижата нахълтаха безброй гадини: скорпиони, огромни стоноги, бръмбари, едри паяци.

Наумов се озърна. В романите при такива случаи винаги се оказва под ръка я нож, я остър камък, я някой услужлив пазач, недоволен от главатаря. В романите. В действителност колибата беше съвсем пуста. Нищо, с което да претрие въжетата от рафия, омотани около китките и около глезените му.

А трябваше. Животът им наистина се намираше в опасност. Бяха попаднали в друг свят — суров, безпощаден, чужд, който въобще не искаше, а и да искаше, не можеше да ги разбере. Добре или зле, той поне беше изживял донякъде живота си… Но Люба, Люба! Затова ли я доведе тук, да й покаже други страни, други хора, други нрави. Да разшири мирогледа й? Какво да стори, за да я спаси? Нямаше право да очаква бездеен решението на дивия гигант.

— Манзилала, опитай да прегризеш със зъби вървите на ръцете ми!

В неволята беше преминал на „ти“, забравил чувствителността на африканците към изискванията на етикета. Манзилала, който също ги беше забравил, се превъртя на една страна и запълзя към него.

В този миг едно копие се заби точно между двамата. Пазачът предупреждаваше, подозрял, че крият нещо. Манзилала се отърколи начаса назад.

Дъждът престана тъкмо пред свечеряване. Облаците се изтеглиха нанякъде, а на мястото им останаха да сияят златните повлекла на перестите облаци. Късчето небе, което прозираше през отвора на колибата, изсивя, пожълтя, след това кипна в някаква кървава пяна.

Омокрените покриви задимиха с розова пара, сякаш в следния миг щяха да пламнат. Топла мъгла се запровира под гигантските дървета. Заквакаха жаби, зацвърчаха цикади, разприказваха се маймуни. Тамтамите отново подеха подлудяващия си ритъм.

Тогава настъпи нощта. Притъмня. Заплашителни сенки проточиха от шубраците черните си пипала. Залезът продължи да тлее още няколко минути, после изведнъж угасна. От мътнотеменужено, бродирано със златните пера на облачните слоеве, небето преля в тъмно индиго. Накацаха и звездите, ярки и светли, и тъй близки, сякаш, ако се изкатериш до върховете на палмите, ще ги достигнеш.

Селото притихна. От това шумът на джунглата стана още по-отчетлив. Всички обитатели искаха да заявят, че съществуват. Те цвърчаха, бръмчаха, пръхтяха, крещяха, виеха, лаеха — наблизо и отдалеч, едните забързани да се скрият в леговищата си за през нощта, а другите тъкмо сега тръгнали на лов. Над върхарите прелитаха едри сови. Летящи катерички скимтяха: О, о, о! Долитаха жалните стонове на дамана. Наблизо шумолеше с иглите си бодливо свинче. Отнякъде изплуваха цял облак светулки, завъртяха се, замрежиха света в огнената плетеница на вихрената си игра. Толкова много — сякаш от звездното небе валеше тих огнен сняг.

После настъпи тишината. Целият свят се умълча. Само изрядко някой едър хищник дръзваше да издаде присъствието си със сподавено изръмжаване. Слабите, както навсякъде, мълчаха.

Луната, призрачно синя, простря над затаения свят светлата си мрежа, която заблестя с искрите на брилянта в неоцедените дъждовни капки по листата.

— Манзилала, трябва да измислим нещо! Или да избягаме, или да убедим великана, че не сме врагове.

— Не може! — промълви унило негърът. — Няма спасение! Чувал съм за такива племена. Никого не пускат, убиват всеки

чужденец.

— Но аз не мога да стоя бездеен! Не съм свикнал така! Ще се боря! От всяко положение има изход.

— Тъй било писано! — въздъхна Манзилала.

— Остави тази философия на слабите! — сопна се Наумов. — Научил си я от мисионерите.

Манзилала мълчеше. Така беше с него, с хилядите млади конгоанци. Гордееха се с културата си и в същото време се срамуваха, задето я бяха получили от колонизаторите.

После пошепна тихо:

— Ех, ако беше тук самолетът ми! Защо? Защо го напуснахме?

В селото се чу нова глъчка. Хората пак наизлязоха от хижите си и се стекоха към входа на селището, до оградата от слонски бивни. Наумов се надигна. Видя, че се задава голяма група бойци с факли в ръце, размахали копия и щитове.

И сред тях…

— Люба! — извика той.

Девойката, преуморена от тревогите и дългия път, подобна на дете сред гигантския си ескорт, се обърна.

— Татко! Къде си?

— Тук! Вързан. В колибата, пред която стоят двама пазачи.

Люба се спусна нататък, но охраната я настигна бързо. Преди да я дръпнат назад, тя видя как пазачите на баща й влязоха вътре и запушиха устата му с трева.

Люба се дърпаше, риташе, хапеше. После разбра! Глупаво! Така няма да помогне. Само ще навреди. Затова се примири. Остави се да я издърпат назад.

Пазачите я отведоха в съседната хижа и я блъснаха вътре. Не я вързаха. Тя се надигна на лакът. Сега можеше да обмисли спокойно какво да прави. Още по-добре, че не й взеха револвера. Дали не го бяха забелязали или не знаеха предназначението му, а може би не допускаха, че жена ще носи оръжие.

Тя се изправи и пристъпи към изхода. В този миг четири ръце я дръпнаха назад в тъмнината. Девойката викна от уплаха. Обърна се. Две стари негърки, на които достигаше едва до гърдите, я вмъкнаха във вътрешността на хижата.

— Не може! — закани се едната, после отново седна до другарката си.

Ясно че не може — помисли си Люба. — Тъй не може. А трябва да измисли нещо, някакъв по-разумен план да не събужда напразно подозренията им. Когато започне да го изведе докрай. Пистолетът на кръста й даваше сила, повече увереност. Не трябваше да проиграе глупаво случая. От нея сега зависеше всичко — не само нейното спасение, но и животът на баща й.

Смазана от умора, тя неволно се унесе.

Всъщност какво бе станало?

Люба помнеше само, че тъкмо когато насочваше камерата към окапи, нещо я бе ударило в тила. И толкова! Когато се бе свестила, бе разбрала, че някакъв силен мъж я носи на гръб… После пак бе загубила съзнание…

Девойката трепна. Спомни си изведнъж. Ръката, която я стискаше, беше бяла. Бял мъж я беше отвлякъл. Силен бял мъж. Бял дивак… Тарзан — каква нелепост! Или пък — кошмар! Тежък кошмар!

Когато се бе свестила повторно, тя се бе видяла легнала на земята, оградена от десетина черни великани, които пристъпваха към нея с насочени копия. Искаше, а не можеше да стане. Лежеше и гледаше в полусън. После те я бяха вдигнали и понесли на ръце.

И ето сега — селото, хижата, баща й вързан, със запушена уста.

Люба се обърна към пазачките си на езика кингвана:

— Защо ни измъчвате? Какво ще ни правите?

Двете старици зашушукаха нещо, после едната отговори:

— Мвами Рудахигва отиде при Извора на мъдростта. Изворът на мъдростта ще реши.

— Какъв извор?

— Той е човек, стар, най-старият в племето. Родил се е преди всички и ще умре след всички. Видял много, знае много. Мвами Рудахигва е ръката, Изворът на мъдростта — главата. Каквото реши той…

Тогава се чу писък. После се дигна страшна глъчка. Завикаха мъже, разпищяха се жени и деца. Двете негърки хлътнаха в дъното на колибата.

— Пантера! — зафъфлиха те. — Черният ужас!

Люба не се колеба дълго. Не биваше да пропусне случая. С няколко скока изтича до хижата на баща си, без някой да я спре. Пътем измъкна пистолета, дръпна предпазителя, готова на всичко.

Внезапно някакво безшумно тяло, като сянка, пресече пътя й.

Пантерата!

Поддала се на първия порив, девойката натисна спусъка. Чу се трясък. Зверът пусна плячката си, за да се метне срещу неочаквания нападател. Люба отскочи и стреля повторно. Трети, четвърти, пети изстрел! Изпразни пълнителя. В същия миг с последен рев хищникът се строполи на земята.

А Люба продължаваше да стои, стиснала празния пистолет, още неопомнила се от последното преживяване на този тежък ден. Ватусите я заобиколиха, заговориха възбудено вкупом. Една жена се хвърли върху проснатото детско тяло, прегърна го и го отнесе в някаква колиба.

Обградили мъртвия звяр и едва удържащата се на крака девойка, хората обсъждаха оживено произшествието.

Под светлината на факлите Люба разгледа ловния си трофей. Леопардът обикновено е светъл с тъмни петна, затова всички го наричат така „петнист ужас“. Горският леопард е по-тъмен. Още по-тъмни били, твърдят ловците, леопардите людоеди. А този в краката й беше почти черен.

Внезапно тълпата млъкна, отдръпна се. С невъзмутимо лице пристъпи мвами Рудахигва и като сложи ръка на широката си гръд, заговори бавно и отчетливо:

— Черният ужас е мъртъв! Черният ужас донесе много сълзи в племето на Рудахигва. Мнозина бойци опитваха да се преборят с Черния ужас и загиваха, а той след време се връщаше още по-настървен да отмъсти за раните си. Другите зверове убиват от глад. Черният ужас убива от жестокост и когато не е гладен. Малката бяла жена победи Черния ужас. Тя е по-силна от бойците на мвами Рудахигва. По-смела…

Той се обърна към множеството:

— Изведете стария бял мъж! Изведете и малкия черен човек! Отвържете ги! Нека дойдат! Нека чуят и те!

Само след една минута Наумов и Манзилала още със схванати от въжетата крака излязоха на площада. Зарадваният баща прегърна

дъщеря си. Не можа да каже нищо от вълнение. Само я притискаше до себе си. Очите му бяха влажни.

Черният гигант продължи:

— Ватусите уважават храбростта. Човек без смелост не е човек, а хиена, преродена в човек. Малката бяла жена е лъвица, преродена в човек. Тя спаси сина на мвами Рудахигва. Когато някой спаси живота ти, ти нямаш повече твой живот. Негов е. Когато спаси детето ти, дължиш му два живота: твоя и на детето си. Принадлежиш му като роб — с тялото и с душата си.

Той вдигна ръка. Тълпата стихна.

— Какво иска господарката на Рудахигва, Малката бяла жена, която уби Черния ужас? Рудахигва ще помоли Извора на мъдростта, най-стария, бащата на племето, да изпълни желанието й.

Успяла най-сетне да се съвземе, Люба промълви:

— Пусни ни да си идем!

Рудахигва запита:

— А не искате ли жълт камък?

Люба го изгледа учудена. Злато! Размени поглед с баща си и отговори:

— Ние не дирим жълт камък. Искаме само да ни пуснеш, за да си ходим!

Черният вожд заговори тежко, със съзнание за собственото си достойнство:

— Изворът на мъдростта обича Рудахигва. Слуша го. Гой ще изпълни желанието на Малката бяла жена. И нека тя знае. Тя поиска от Рудахигва и малко, и много. Досега бял човек не е напускал жив страната на Рудахигва. Добре че Малката бяла жена не иска жълт камък… Много добре… Жълтият камък носи смърт…

Наумов неволно си помисли: значи все пак много често и в живота става като в романите. По-често отколкото може да се допусне.

5

На границата в чуждия ловен район носачите свалиха от главите си товарите, взеха пакетите тютюн и ножовете, обещани от Зигфрид Ерлих като възнаграждение за труда им, и бързо-бързо изчезнаха назад в храстите, които ограждаха широката поляна.

Нямаше гранични бариери, нямаше нито камък, нито какъв да е знак и все пак горските жители знаеха докъде могат да отиват.

Зигфрид Ерлих и Жозеф Симон заедно с десетте негри за охрана останаха на слонската пътека.

— А сега? — изпъшка, плувнал в пот, немецът.

Мулатът дигна рамене.

— Няма що! Трябва да се чака!

— Аман от тези носачи! Дотегнаха ми! И дали ще се покажат? Всеки път стават все по-диви.

Жозеф седна.

— Горският телеграф е разнесъл надлъж и шир вестта за минаването ни. Сигурен съм, че вече ни следят от храстите. Дебнат ни, разучават ни. Чудят се да се покажат ли или да не се показват.

— Проклети маймуни! — изруга Ерлих. — Ако не беше заради златото…

Жозеф се усмихна.

— В джунглата трябва да знаеш кога се бърза и кога не се бърза. Тя си има свои закони. Ако не изчакаме, ако тръгнем сами, ще ги разсърдим. То е все едно обявяване на война.

— Пфу!

— Е, да! Но няма кой да носи товарите. Наистина пигмеите вече не нападат чужденците с отровни стрели, но ако откажат да носят, какво ще правим?

И Зигфрид знаеше това — пигмеите са незаменими като приятели и непобедими като врагове. Стенли ненапразно ги е считал за най-сериозните си противници. Дори арабските роботърговци, които

кръстосвали дръзко цяла Африка, заобикаляли областите, където са могли да срещнат малките опасни врагове.

Той също седна. Запали цигара. Това чакане почна да му додява съвсем. Да седи! Когато му предстои такава важна работа! Да чака! И то кого? Някакви си получовеци-полумаймуни! Да зависи от благоволението! Пфу!

Пред тях шумеше, разлюляна от тихия вятър гигант ската слонска трева. Тя не служи за храна на слоновете. Това беше известно и на Зигфрид, и на Жозеф. Наричат я така заради ръста й. Прилича не на трева, а на гъсто засята царевица.

В далечината се зеленееха две чадърести акации, сплели в едно гъстите си корони. Всъщност не. Когато насочи натам далекогледа си, Зигфрид позна в едното стъбло дългия врат на почиваща жирафа.

Внезапно жирафата се разтревожи, почна да подскача, да се мята, да рита. Върху гърба й се мярна някакво жълто тяло, но не успя да се задържи, а се свлече назад по полегатата й крупа. В следния миг, подхванат от силните жирафски копита, лъвът излетя във въздуха и се простря сред тревата. Зигфрид спря върху него далекогледа си. Зверът не шавваше. Беше мъртъв. Не бе преценил силите си. Тъй е тук, в това царство на грубата сила, на коварството, на острите нокти и отровните зъби. Който не може да измерва силите си, загива…

Когато отново погледна към акацията, немецът не видя повече жирафата. Тя бе побягнала по-далеч от жертвата си. А върху трупа се бяха нагласили вече орляк марабу, които чакаха да дойдат лешоядите, за да им накъсат царствената плячка.

Нещо тупна по гърба на Жозеф. Някакъв гнил плод се размаза в кално петно върху чистата му риза. Мулатът изруга гласно. На десетина метра височина върху един наведен клон в окрайнината на гората подскачаше шимпанзе, като се друсаше от възторг, че го е улучило. После, все тъй радостно възбудено, се спусна по една лиана, прехвърли се на друга, на трета, като правеше огромни скокове във въздуха, и изчезна в листака.

Мулатът свали ризата си и извади от сандъка друга. Не понасяше никакво петънце. Нагласи и вратовръзката. Чак тогава запуши.

Зигфрид го изгледа съчувствено. В тоя задух — и вратовръзка. Конте! И едър, силен, хубав — колкото хубав може да бъде един мулат, като хубаво животно! Жалко, че трябва да умре! Жалко, че трябва да

умрат и десетте негри, които беше повел със себе си с щедри обещания! Такъв им бил късметът! Ако не те — други. Нали все някои трябва да влязат в Огнената пещера, да поемат върху си проклятието и да изнесат златото, което ще принадлежи на Зигфрид Ерлих!

Напреде му застана първият пигмей. Стреснат от внезапната му поява, немецът едва се удържа да не извади револвера.

Проклети маймуни! — изруга той мислено. — Никой не умее да се прокрадва през гората по-тихо. Даже пантерата понякога

изшумолява. А тия — като привидения.

След това изскочи вторият, третият, четвъртият — цялата орда, все такива ниски, до кръста му, подобни на човешки карикатури, като маскирани момченца с брадати глави. А най-отпред — един сух, дългорък момчурляк с издут корем и къдрава бяла брада. Те го гледаха смутено и се усмихваха добродушно. Това ли са те, страшилищата на Стенли? — помисли си Зигфрид, като гледаше кривите им крачета и малките лъкчета в ръцете, подобни на детски играчки. После стана и за запознаване даде всекиму по пакет тютюн. Надолу, по реката, носачите — банту и пигмеи, предпочитаха парите, бяха опознали силата им, но тук, в тоя пущинак, все още действуваше законът на размяната.

Момчурлякът с бялата брада протегна ръка.

— Херафу иска сол! И другарите на Херафу искат сол!

Жозеф им насипа по щипка сол. Всеки пигмей посоли тютюна си и почна да го дъвче с видимо удоволствие.

Преговорите, след такава подготовка, привършиха скоро. Пигмеите се съгласиха да отнесат багажа до страната на великаните, срещу което трябваше да получат още по един пакет тютюн и по един нож. Предвкусващи богатото възнаграждение, те вдигнаха товарите върху главите си и навлязоха в пътеката тунел.

Отгоре, от листата, се сипеше дъжд от водни капки — вечен, непресекващ дъжд, който барабанеше монотонно по плитката настилка от окапала шума. Дърветата тук не могат да изпаряват всмукнатата от корените вода, а я изливат обратно направо от листата. Затова пътешествениците я наричат гора сюнгер. И наистина, ако някоя гигантска ръка я стисне, ще рукнат порои като от чудовищна мийна гъба.

Зигфрид изпъшка тежко. Тази убийствена задуха и жар го довеждаха до лудост. Цялото му тяло плуваше в пот, която мигновено се изпаряваше, като оставяше върху тялото му корица сол. Такова отвратително усещане — все едно целият се изпаряваш и ако не се махнеш от тая проклета страна, нищо няма да остане от теб, освен купчинка сол.

Тъй разправяше Ханс Рихтер, преди да го убият там във Виетнам, при Диен-Биен-Фу: „Два щастливи мига преживява човек в джунглата — когато я види за пръв път, очарован от прелестите й, и когато я напусна с проклятие, смазан от ужасите й.“

Ще може ли и той някога да я напусне? Няма да я проклина като Ханс. Само да се махне, да не я вижда! Не ще ни красотата, ни страхотиите и!

Ще може ли пак да види своя роден кът, да заживее спокойно, сред културни хора? Кога ли ще дадат амнистия, кога ли ще отменят жестоката присъда, която му препречи пътя към родината? Дали ще види развалините на родния дом, дали ще се поклони пред гроба на родителите си?

Беше защищавал Германия, беше убивал заради Германия — и в боя, и в концлагерите. Нали и тия от бойното поле, и ония от лагерите бяха все врагове на Райха? А накрай като награда — смъртна присъда! Само понякога, съвсем нарядко, колебанието клъвваше страхливо сърцето му: заради родината или заради фюрера и тия около него? Но той бързаше да махне с ръка. Все едно. Родина и фюрер бяха едно…

Зеленият покрив изведнъж просветна. Огромно мъртво дърво, затиснато с планина от лиани, гъби, мъхове и папрати, бе полегнало настрана и открило пролука в мрачнозеления свод. На поляната бе избуяла гъста и висока трева.

Дребните носачи я избиколиха предпазливо. Знаеха, че там, на припек, обича да се грее на слънце петнистият ужас — леопардът. После отново забързаха, като се пресягаха пътем да откъснат някой орех кола, чийто остър бадемов мирис се носеше подире им на тежки вълни.

Снежанка и седемте джуджета — усмихна се Зигфрид, като се сравни с кривокраките човечета, които едва достигаха до гърдите му. Или не! По-право Зигфрид, легендарният германски герой, чието име носеше и той, победителят на дракона от Шварцвалд, сред нибелунгите, на път да отмъкне приказното им съкровище.

И топло, сладостно чувство се прокрадна в гърдите му, изгони умората и погнусата от вонящата гора, вдъхна му нова вяра, радост и гордост, че ето на, вижте — това е той, потомъкът на оня, легендарния Зигфрид, преследван, гонен, но все победител, винаги победител…

Внезапно първият носач спря. Посочи с крак някаква диря на пътеката. Момчурлякът с бялата брада остави товара си и се просна по корем на земята. След няколко секунди стана.

— Не оттук, бвана! — рече той твърдо. — Има дявол! Дяволът от храсталаците! Скоро лежал тук. Наблизо сега.

— Носорог! — преведе Жозеф.

Но и Зигфрид знаеше, че туземците наричат така този див, жесток и глупав звяр. Той поклати глава.

— Виж ти, дарба! Опре гърди в земята там, където е лежало животното, и по останалата топлина познае кога си е отишло. Това се казва следотърсач.

— Хм! — мулатът сви надменно устни. — Кучето е още по-добър следотърсач.

Немецът сякаш не забеляза мулатското високомерие. Беше свикнал. Само каза:

— Но ще послушаме съвета им, нали? Ще им се доверим, както се доверяваме на кучето.

Скоро вляво от тях, там, където се намираше напуснатата пътека, се чу топуркане, грухтене, трясък на пречупени клонки. Всички се спогледаха доволни. Ако не се бяха отбили, носорогът щеше да връхлети отгоре им с цялата си тъпа мощ. А в такава тясна, обрасла с лиани пътека пушката може да измени.

След още половин час носачите пак спряха. Белобрадото момче отново се обади:

— Иде дъжд! Голям дъжд!

Зигфрид се засмя.

— Всеки знае, че тук по това време всеки ден вали дъжд.

— Не, бвана! Сега не малък дъжд, а голям! Всичко говори така на Херафу: и птичките, и мухите, и бръмбарите, и мравките. Всичко казва: иде голям дъжд! Трябва на високо!

— Добре! — съгласи се Зигфрид и носачите свиха наляво. Стражите банту разсичаха по пътя им преплетените храсти и лиани, но това като че ли беше нужно не толкова за носачите пигмеи, които се провираха като змии през шубраците, колкото за тромавите пътешественици. Скоро достигнаха един малък хълм, оставиха железните сандъци и набързо си стъкмиха колиби от палмови листа. Зигфрид и Жозеф разпънаха палатката си.

Пигмеите разпалиха огън, на който сложиха да се пече донесеното в бананови листа месо. Но какво месо! Зигфрид избяга на петдесет крачки от огнището, за да не се задави от миризмата му.

— Как можете да го ядете? — провикна се той отдалеч. — Нямате ли носове?

Водачът го погледна, поклати голямата си беловласа глава и отговори философски:

— Херафу яде месото, бвана, не вонята. Вонята излита.

Тогава тресна първата мълния. Притъмня. Черна мътилка като облак от сажди замени синия здрач. Задухата стана нетърпима. Гръмотевиците зачестиха, докато накрай се сляха в едно непрестанно бумтене, което ту се засилваше, ту отслабваше, за да се стовари в следния миг с трясък току над главите им. Дъждът плисна като лавина от вода. С първия порив смаза палатката, напълни я, омокри до кости обитателите й. И добре че сандъците, в които носеха дрехите и провизиите, бяха железни. Иначе нищо не би останало сухо.

По земята рукнаха червени порои, които се втурнаха надолу, намножиха се, кръстосаха се. Кърваво езеро набъбна в основата на хълма, надигна се, запълзя нагоре. А дъждът не преставаше. Плющеше, плющеше.

Час, два, три…

Наводнението не можа да ги достигне. Когато най-сетне валежът престана и гората просветна, а между гигантските стволове се проточиха като дим влажните изпарения, пътешествениците отново тръгнаха на път подир отстъпващата кървава вода. Бързаха да се отдалечат, колкото може повече, за да не ги изненада втори порой.

Свечеряваше се, когато излязоха от гората. Напреде им се ширна нова поляна, обрасла с полегнала от дъжда трева и редки храсти. Тогава видяха малката група, която идваше насреща им.

Жозеф сбута с лакът другаря си.

— Идват откъм Огнената пещера! Да ги очистим ли веднага?

Зигфрид се замисли.

— Има време! Нека по-напред ги поразпитаме!

Наумов, Люба и Манзилала тичаха насреща им с радостни възгласи.

Зигфрид възкликна:

— Охо! И жена! Тук! При това хубава!

Той свали тропическия шлем.

— Драго ми е! С кого имам чест?

Наумов им разказа откровено накратко какво се бе случило.

— Бързаме да стигнем до вертолета — довърши той. — Но дъждът ни забави. А ватусите, които ни придружаваха дотук, ни

оставиха, когато ви видяха. Бяха изпълнили задачата си. Бяха ни отвели до други бели хора.

Очите на Зигфрид светеха.

— Вертолет, казвате! И искате да ви придружим дотам?

А мисълта му работеше трескаво, преценяваше. Един вертолет може да се окаже незаменим сега, както при търсенето на пещерата, така и после, когато трябва да се измъква оттук, когато всички измрат, а той остане сам. Но как да го завладее? Да избие ли притежателите му още сега или да използува и тях като носачи, докато им дойде редът? Виж, девойката няма да пусне в пещерата. Такава хубост губи ли се? А и пилота ще пощади. Додето дойде и неговият ред…

После внезапно запита:

— Кога напуснахте Огнената пещера?

Целеше да ги изненада. Така някога с такива неочаквани въпроси объркваше пленниците, преди да ги разстреля.

Без да подозира капана, Наумов отговори с въпрос:

— Впрочем каква е тая тайнствена пещера? За нея загатна и вождът на ватусите.

— Легенда — отвърна уклончиво Зигфрид. — Африка е страната на най-нелепите легенди.

И си помисли: дори ако не знаят, все още не е време да им разкрива плана си. Дори ако не са тръгнали и те като него за златото на Огнената пещера…

Манзилала губеше търпение.

— Няма време! — прекъсна ги той. — Скоро ще мръкне! Да бързаме към вертолета!

Всички бяха готови. И щяха да тръгнат, ако не беше дошъл белобрадият Херафу.

— Бвана — рече той. — Другарите на Херафу ще си ходят.

Зигфрид се учуди.

— Защо? Какво ви скимна?

— Херафу щеше да пътува и утре. Но сега не ще. Отсреща, в гората има хора слонове. Със стрели, големи като копия. Херафу не ще да ходи при тях. Не ще стрела копие в корема.

— Я не се плашете! — опита да го успокои Зигфрид. — Белите хора имат пушки огнени тръби.

— Огнените тръби са хубави на открито, на поляна. В джунглата огнените тръби са слепи. Стрелата вижда по-добре отблизо. И не дига шум. Не издава стрелеца… Херафу ще си ходи.

Зигфрид кипеше, но се мъчеше да изглежда спокоен. При това беше толкова доволен от срещата си с пътешествениците, от очаквания вертолет, че целият свят му изглеждаше розов. Дълги години беше прекарал в Африка. Изучил я бе. Туземците имат доверие в този, който не губи дух, който не избухва и умее да се шегува. А тъй му се искаше да стовари един юмрук, поне един юмрук, в тази сбръчкана черна муцуна, която опитваше да му се противопоставя. Но се овладя. Уверен беше, че барабанният телеграф ще разнесе и тази вест.

— Добре, Херафу! — каза той. — Остарял съм. Мислех, че съм тръгнал с мъжете от племето на Херафу. Но съм сбъркал. Вече не виждам хубаво. Не различавам мъжете от жените. Повел съм жените. А мъжете останали в селото да готвят храна… Но няма на сила… Няма… Ето подаръка на белия човек!

Жозеф го спря. Заговори му на френски, да не ги разберат чернокожите:

— Защо ги пускаш? Кой ще носи нататък товара? Ако ме оставиш да действувам както знам, ще накарам да затанцуват тия мръсни маймуни.

— Няма нужда! — усмихна се самоуверено немецът и му пошепна на ухото. — Сега ще имаме вертолет. Вертолет! Знаеш ли какво струва той?

Когато пигмеите получиха дела си от тютюна и ножовете, белобрадият момчурляк приближи до Зигфрид.

— Бвана! — рече той тайнствено. — Ти беше добър към Херафу. Затова Херафу ще ти каже. Не ходи нататък! Хората слонове са лоши. Убиват всеки, който влезе в земята им. А сред земята им омагьосано езеро. Там живее зъл дух. Влезеш да се окъпеш — умираш. Дойдеш нощем за вода — умираш. Злият дух излиза, влече към дъното.

Нощта настъпи изведнъж, както става на екватора, плисна се върху света като черен прилив. Звездите покълнаха като златни цветчета върху тъмносиня нива.

Колко много звезди! — помисли си очарована Люба. — У нас те са малко, много по-малко. Северното полукълбо е обърнато към

окрайнината на нашата галактика, а Южното гледа навътре, към центъра й. Прекрасно, пищно звездно небе! Но все пак — чуждо…

Сепнати от това вечно чудо, с което все не можеха да свикнат, изтръпнали пред ужаса на новата нощ, маймуните почваха да се ругаят пронизително, папагалите се разкрякваха, сякаш се задавяха от някаква страшна кашлица, закваквaха жабите… Когато най-сетне тези, на които природата е отредила да служат за храна на други, замлъкнаха, тогава заговориха хищниците. Чу се ревът на леопарда — като че ли някъде режат дърва. Наблизо изгрухтя крокодил. Провикна се малката хищница генетата. Тъжно зарида сова. Чу се змийско съскане и в следния миг един негър отсече с големия си нож главата на спусналия се от дървото питон.

— Няма що! — рече Зигфрид. — Тези малки дяволи ни попречиха. Щем не щем, утре ще дирим машината ви. И без това сега няма да я намерим.

От съседното дърво проехтя грозен смях.

Люба се притисна до баща си.

— Лемури! — успокои я той. — Смеят се като демони, движат се безшумно като привидения. Затова ги наричат така — призраците на мъртвите! Иначе — безобидни зверчета!

— Знам! — отвърна Люба. — И все пак…

Нещастният Манзилала, доведен до полуда от писъка на лемура, не искаше да помисли за втора нощ в джунглата.

— Не! Не! — задъха се той от вълнение. — Няма защо да чакаме! Кой знае какво още може да се случи…

Но преди той да довърши, грозен рев процепи нощта. Като гръмотевица. Сякаш наблизо протръби рог на исполин. Или не! По-право като че ли измуча с цяло гърло някаква чудовищна крава, търсеща изгубеното си теле. Този рев проехтя, извиси се, затрептя, сякаш увисна във въздуха като плътна, осезаема заплаха — див, неудържим рев, свръхестествен и неправдоподобен.

Никое живо същество няма такъв глас — помисли си неволно Наумов.

В този миг пигмеите, които се тъкмяха за път, в безумен ужас се втурнаха назад и се струпаха в куп като подплашено стадо. Зариха глави в земята, притихнаха. Мигновено се проснаха по очи и негрите банту от охраната. Белите, мулатът и пилотът, измъкнаха пистолетите.

Ревът пресекна изведнъж. Настана тишина, такава тишина, каквато никога преди не бяха слушали в джунглата. Спотаи се пантерата, млъкнаха лемурите, изчезна генетата. И сред тази угнетителна тишина бръмченето на милиардите комари заприлича на вой от сирени. Във всяка светулка те виждаха око на звяр, който дебне отвред: от храстите, от клоните, от лианите, от гъстата трева.

Най-сетне негрите се надигнаха. Очите им се бяха окръглили от страх. Устните им трепереха.

— Есамба! — промълви някой.

Люба запита:

— Какво е това?

— Есамба, това е смърт — отвърна негърът. — Където броди Есамба, там е смъртта. Който види Есамба, умира. Когато се покаже Есамба, увяхват дори дърветата, а ручеите изсъхват. Когато броди Есамба, всички крият лицата си, за да не го видят, за да не умрат.

Зигфрид се опомни бързо. Не можеше да го уплаши толкова лесно някакво си туземско суеверие.

— Запалете огньовете! — нареди той. — Ще нощуваме тук!

Разтреперани от страх, хората се раздвижиха да изпълнят заповедта му. Знаеха, до огнището всяка заплаха изглежда по-малка. Тъмнината е непоносима. Нека има огън, нека има светлина!

Макар и пребледняла от уплаха, Люба промълви:

— Ех, що не беше тук магнетофонът ми! Да запишех този глас… Впрочем какво е това Есамба? От негрите не разбрах нищо…

Жозеф се обади с пресъхнали устни:

— Казват — дух, зъл дух, който наказва непокорните.

Наумов допълни:

— В стадия, когато се формират класите, вождовете и магьосниците създават тайни общества, с които плашат народа, с които наказват непокорните, както казва мосьо Симон, утвърждават властта си.

И все пак, макар че му беше ясно това, макар че опитваше да го обясни на другите така, както го разбираше той самият, макар че беше напълно убеден в липсата на всякаква свръхестествена причина, Наумов изпитваше някакво противно чувство. Отвратително чувство! Такъв зловещ, сърцераздирателен рев! Що за инструмент го издаваше?

Какво въздействие оказваше и върху животните? Защо замлъкваха всички?

Люба запита шепнешком:

— Това е човек, нали?

Наумов отвърна колебливо:

— Казват, рог. Броди магьосникът и надува рога. Всички падат по очи, не гледат, не слушат, докато той си свърши работата. А когато си отиде и хората се озърнат, виждат, че някой от тях е мъртъв. Това значи погледнал е Есамба, престъпил е закона. И не се замислят, че жертвата може би вчера или онзи ден е отказала да плати данъка си или е говорила против главатаря.

— Какво може да иска от нас този Есамба? — недоумяваше девойката.

— Не знам. Но сме длъжни да държим готови пистолетите.

До тях застана малкият Херафу.

— Не, бвана! Това не е Есамба.

— А какво?

— Шипекве! — отвърна с шепот пигмеят.

— Шипекве! — възкликнаха бащата и дъщерята едновременно. — Има ли тук шипекве?

— Има. Но негрите пазачи не го знаят. Не са тукашни. Затова казват Есамба.

Наумов, с разбудено любопитство, запита:

— Какво представлява шипекве?

Херафу поклати глава.

— Никой жив не го е видял. Шипекве като Есамба убива с поглед. Затова, когато го чуят, хората крият глави, да не го зърнат случайно. Шипекве е голям, силен, зъл.

— Крокодил ли е? — не спираше да разпитва Наумов.

— Не. Старите казват по-голям. Баща — слон, майка — крокодил, брат — щраус.

Внезапно духна вятър, зави високо в клоните, зашумя грозно. Червивите плодове затопуркаха като градушка. Пламъците на огъня се разлюляха.

— Диша шипекве! — рече полугласно Херафу. А всички негри и пигмеи се скупчиха още по-близо до кладата.

Манзилала хвана ръката на естественика.

— Шипекве! Тук наблизо! И може всеки миг да се появи. Вярно ли е?

— Смятам, че не съществува никакъв шипекве. Че е легенда. Толкова много измислици са създали вашите сънародници.

А в същото време си помисли: ами ако е вярно? Не току-тъй в най-различни райони на Африка се говоря за всевъзможни неизвестни животни. На едно място шипекве, другаде мокеле-но-мбембе, в Ангола кое-да-мения, в Камерун яго-нини, в езерото Виктория луквата. Разни имена, едно общо качество — всички те са водни животни. Така ги и наричат — водни лъвове. Нападат хипопотами, слонове, носорози, ламантини. Ханс Шомбурк забелязал, че в езерото Бангвеоло няма хипопотами. Обяснили му, че там живее „убиецът на хипопотами“. Но не само в Африка. Ами Шотландското чудовище от езерото Лох Нес? Ами бунип от Австралия, рау от Нова Гвинея, големият змей в езерото Манитоба в Канада? В Якутия в езерото Лабинхир в ледената покривка остават някакви необясними дупки, дяволски прозорци, където, според местното население, живеел дяволът. Разстоянието между очите му било два метра…

Колко истина има в това? Дали всички, които са видели тези страшилища, са жертва на халюцинации? Или пък са измамници? Толкова много измамници по всички краища…

Допустимо ли е пък и другото — да са оцелели до днес някакви потомци на древните гигантски рептилии? Да не са загинали тогава, в края на Креда, когато изчезват следите им в земните пластове?

Ето какво каза старият пигмей: „Баща — слон, майка — крокодил, брат — щраус“. Та това е точният портрет на динозавър, истински динозавър — ръст на слон, общ вид на крокодил, походка на щраус. Съвпадение ли е? Как иначе да се обясни? Та пигмеят безспорно никога не е чувал за динозаври.

Ами ако става дума за бозайник, нещо подобно на легендарния нанди-бер? В Тропическа Африка няма мечки. Но за керита, гигантската мечка, наричана „разкъсвач на мозъка“, често се говори. И все пак досега европеец не го е видял, не е видял негови кости, както никой европеец още не е видял шипекве…

Но трябваше да успокои другите, каквото и да си мислеше.

— Не вярвам в съществуването на шипекве — рече той.

Зигфрид го прекъсна недоверчиво:

— Ами змейовете от легендите? Ами китайският дракон?

Намеси се и Люба:

— Спомням си загадъчния сируш — блестящата змия от вратата на богиня Иштар във Вавилон. Нали тогава се чудехме как е попаднал този образ сред барелефите на другите животни: лъвове, диви бикове турове… И само сирушът непознат. С всички белези на динозавър — птичи крака, змийска глава, гущерски люспи. Кой би допуснал, че непознатият вавилонски ваятел в своето реалистично изкуство, сред съществуващите животни, изведнъж, по някакво хрумване е вмъкнал и една нелепа измислица? Не е ли видял някъде това животно, не му ли е било поне разказвано за него? А пещерните рисунки на бушмените? Нали си спомняш „властелина на водите“ в тръстиката, с рог на челото? Това пък всеки знае: бушмените са реалисти в своето изкуство… Не фантазират…

Наумов също си бе задавал тези въпроси. И може би щеше да си ги задава още. Но не сега. Не сред черната джунгла, залутани в пустошта, обкръжени от тази тайнствена заплаха, с изпънати нерви. Сега трябваше да говори не фантазьорът, не създателят на хипотези, търсещият, питащият, а трезвият учен.

Той промълви:

— Наистина много се е говорило за змейове и дракони. Още Геснер в XVII век дава изчерпателно описание на драконите. Прекалено описателно. Те изглеждали в сравнение със змиите, както китовете спрямо рибите. Преди да излязат на лов, пасели отровни билки. Причаквали вечер стадата и налапвали кравите с пастирите заедно, а когато нямало крави и пастири, вдигали високо глави и вдишвали силно. Заедно с въздуха поглъщали летящите птици. Тъй или иначе, не оставали гладни…

Зигфрид направи недоволен жест с ръка.

— Виждам, че се шегувате. Всички сериозни учени, които съм срещал, се шегуват. Но туземците твърдят упорито…

Наумов опита да се усмихне.

— Сериозните учени не отричат. Само искат да се уверят. Додето не се уверят, мълчат. И ето какво са обяснили учените. Само това е положително, доказано. Има една рисунка, на която е изобразено как рицарят Винкелрид се бие с дракон. Някъде в околностите на селото Вилер в Швейцария. А като го погледнеш, ще разбереш веднага, че

драконът е истински плезиозавър. Не планински змей, а изключително морски гущер, реставриран отдавна от учените по намерените скелети. Няма никакво съмнение, че художникът е видял в някоя палеонтологическа сбирка тази реставрация и я поставил срещу драконоборeца си. Втора рисунка показва друг герой Деодатус от Родос. Неговият дракон направо е безсрамно увеличение на летящото гущерче от Ява. В Европа дълго време са продавали такива гущерчета като новородени дракончета, които след години щели да израснат в големи огнедишащи змейове…

В този миг грозният тръбен звук отново прокънтя. Прокънтя съвсем наблизо, до самите им уши. Извиси се, набъбна, забоботи, зави като побесняла сирена. Оглуши ги.

Зигфрид гръмна напосоки в гъсталака. Негрите банту, обезумели от уплаха, дръпнаха пушката му и отново се захлупиха по очи.

— Не стреляй! Не гневи Есамба! Ще избие всички!

Струпани един връз друг, пигмеите завиха ужасени. Немецът грабна друга пушка и отправи още няколко куршума в тъмнината. Загърмя и Жозеф. Манзилала се строполи сред легналите си сънародници. Наумов, настръхнал, забравил, че е цивилизован човек, че е нещо повече — учен, усети как трепери. Зловещият вой не преставаше, ехтеше, усилваше се, сякаш блъскаше в гърдите му, сякаш го задушаваше.

Можеше ли живо същество да издава такъв рев? Шипекве или керита? А ако не е живо същество? Тогава…

Нима и той като тия непросветени хора, които се гърчат от страх на земята… Той, който смяташе за своя първа задача тук да им помогне, да ги освободи от не по-малко опасното робство, от робството на безбройните им суеверия…

Няма ли да спре най-сетне този вой, да престане, да не пронизва повече съзнанието му като свредел от уплътнени режещи звуци? Да се махне най-сетне, да се запилее. Какво цели, какво преследва? Кого всъщност преследва?

Внезапно той настръхна. Стори му се, че чу някакъв писък. Женски писък.

Люба!

Той се обърна назад. Палатката й лежеше смазана, разкъсана. С вик на отчаяние Наумов се хвърли натам, размята платнището. Нямаше

я.

— Люба! — извика нещастният баща. — Люба!

От джунглата долетя последният й вик:

— Помощ!

Без да мисли, обезумял от скръб, той се втурна натам, откъдето бе долетял писъкът. Удари се в някакъв корен подпора, падна, скочи веднага. После някаква бодлива лиана се уви около врата му. Наумов се отърва от нея и продължи да тича в мрака, блъскан и драскан от храстите, като не преставаше да вика:

— Люба! Люба!

Нищо!

Някакво тънко тяло се уви около крака му. Змия! Нямаше време да се занимава с нея. Той ритна с крак, изтръска я на земята и продължи да тича.

— Люба! Люба!

А сега? Накъде?

Обграждаше го непроходима стена от бодливи храсти, в които той се мяташе като пленен звяр, раздран от шиповете им, обезсилен от жилавите им примки. Не можеше да проникне ни крачка напред. А наоколо тишината тежеше като черна смола, която натискаше гърдите му, смазваше раменета му, нахлуваше в дробовете му и го задавяше с убийствената отрова на безнадеждността.

— Люба!

Главата му се блъсна о нещо, в някакъв препречен клон може би. Той залитна.

6

Небето избледня. От тъмносиньо преля в зелено. Но звездите не гаснеха. Едри и блестящи, те не преставаха да премигват в цялата си красота. После изведнъж, тъкмо на изток изригна вулкан от светлина. Навред задимяха розови мъгли. Дъждовните капки по листата заискриха като въгленчета в зелено огнище. От брега завиха маймуните. Зачирикаха птички. Чу се далечен рев на хипопотам.

Реката се мъкнеше лениво, някак недействително въздушна, под тънкото було на водните изпарения. И гладка като огледало. Само изрядко, когато подскочеше риба, върху полираната повърхност полазваха разтягащи се разискрени окръжности.

Анри Льоблан държеше уверено дръжката на задбордния мотор. Пред него, насядали в тясната лодка върху железните противовлажни сандъци, дремеха мълчаливо носачите. Льоблан четеше вече по лицата им разкайването, че са се съгласили да го последват.

Ала той все се надяваше, че както ги бе докарал дотук, ще успее да ги отведе й нататък — все с примамката за златото. Те бяха вкусили от цивилизацията. Известна им беше вече силата на този някога безполезен за тях метал.

Досега пътят му беше познат. След час-два щяха да стигнат полянката, където под старата сейба заедно с баща си бяха убили свирепия бял носорог.

Той не забравяше думите на стария Льоблан, предадени от негъра Лумба: „Оттам почва река с много блата. Все по нея. Към слънцето.“

Анри беше уверен, че предстоят тежки изпитания. Нагърбил се беше с нелека задача. Тук идваха само смелчаци. Благоразумните си стоят в града. Той трябваше да спечели там, където стотици храбреци бяха загинали… Но заслужаваше… Впрочем не само заради златото… Може би и заради друго — да довърши туй, що бе подхванал злополучният му баща…

И да отмъсти…

Той беше узнал от племената, през чиито владения минаваше, че двамата бандити са го преварили — червенокос юначага и мулат. Отлични стрелци. Но и Четириокият не беше по-слаб стрелец. При това имаше предимство — предупреден беше кои са, а те не го очакваха. Щеше да ги унищожи тъй, както те бяха унищожили умиращия му баща — хладнокръвно, пресметливо, тъй както се смазва скорпион…

Слънцето отскочи изведнъж над мъглата. Още с изгрева си напече. Лъчите му изсушиха бързо росата от листата, сякаш я изсмукаха с топли уста. По реката се разля огнено масло. Върху прибрежната тиня изпълзя крокодил и се прозина. Птиците крокодилови стражи прилетяха с крясък и се намъкнаха между челюстите му да ги почистят. Закъткаха токачки. Отговориха им франколини.

Джунглата се събуждаше. Почваше да диша с пълни гърди. В разноцветни орляци запрелитаха птици: розови фламинга, черни корморани, зелени папагали, диви патици, чайки, жерави. Безброй лястовички се стрелкаха ниско-ниско, докосвайки с гърди водната повърхност. Пеликаните пикираха направо във водата за риба. Шум, крясък. И толкова исполински чапли. Грозни, разкривени, високи цял човешки бой. При това опасни. Ако са ранени, нападат, целят се в очите. Анри познаваше един негър, ослепен от чапла, от острия й като щик клюн.

Слънцето бързо се надигна. Листата на дърветата заблестяха в очите като лакирани, отразили ослепителния му жар. Но нямаше избор. Трябваше да пътуват денем, защото нощем имаше опасност да се блъснат в някой плаващ остров от треви. А те, проклетниците, се срещаха често. Ето и сега един се мъкнеше право насреща им. Анри сви рязко и островчето премина безшумно край него.

Негрите извикаха, сочейки с ръце. Прикрита сред тревите, ги гледаше злобно хиена. Изглежда не бе усетила кога се е откъртил островът, а след това от страх пред водата и крокодилите бе останала върху него да го изчака, докато сам се прилепи към сушата.

Бреговете на реката бяха обрасли гъсто с пандануси, чиито кокилести корени, наполовина измити от водата, опитваха да задържат пръстта, да защитят брега от всепроникващата вода. Тук-там в тихите разливи, запълнили всяка крайречна падина, се жълтееха лотуси сред

гъстите обраствания на дяволския орех и медунката. Под зеления свод на джунглата се губеше в мрачината пътека, издълбана в дълбок коловоз от неизброимите стъпки на хипопотамите, слоновете, носорозите и антилопите.

Изведнъж оттам се чу топуркане, пухтене и внезапно с плясък в реката нагази носорог. Легна в тинята, завъргаля се. После скочи. Освирепя. Заблъска с рога. Разплиска, замъти водата. Анри съгледа, вкопчан с челюсти в крака му, едър крокодил. Вместо да се дръпне назад и да извлече на сухо нападателя си, където можеше да го смаже лесно, носорогът както винаги се хвърли в атака напред, в дълбокото.

Тъп глупак! — изруга го мислено Анри. — Това е силата, това е и слабостта ти. Само туй знаеш — атака. Нищо друго.

А коварното влечуго неусетно го увличаше в дълбочината. После носорогът изчезна сред разпенен водовъртеж. Дали се бяха струпали и други влечуги в помощ на другаря си?

Анри се обърна настрана недоволен. Такава тъпа упоритост. Но всъщност дали и той, човекът Анри Льоблан, не постъпва като него? Къде е тръгнал, сам, с десет чернокожи, там, където не са успявали цели, отлично снабдени експедиции? Какво от това, че е роден, кажи-речи, в джунглата, че я познава, както малцина туземци я познават? Тя отмъщава, когато й падне, еднакво жестоко на всеки, който дръзне да оскверни покоя й, да надзърне в тайните й.

С дотегливо пухтене на мотора, плашейки птичите орляци, лодката се хлъзгаше напред. Разтревожени, маймуните от двата бряга ги следваха с подлудяващи крясъци. Глухо биеха тамтами. По реката звукът стига надалеч. Анри си представяше как го дебнат от лодките си, потулени зад лианените завеси, черните хора, как го изчакват да отмине, за да съобщят новината на съседите си.

Старшият на носачите се ослуша.

— Бвана — рече той. — Тукашните хора ударили с харпун хипопотам. Но се плашат от нас. Бягат. Оставили хипопотама. Два дни го гонят. Ти знаеш, мъчно се убива такова животно с копие. Хипопотам значи много месо, много ядене. И кожа за много щитове.

Да, той знаеше. Знаеше колко тежко се живее тук, сред враждебната природа. Би могъл да им помогне, да доубие раненото животно, ако го срещне, и да им го остави за подарък. Това предразполага.

От пътеката, която нагазваше в отсрещния речен залив, се спусна цяло стадо хипопотами. Връщаха се от нощната си паша и задъхани от горещината, бързаха да се разхладят. Малките подтичваха все пред главите на майките си, а когато навлязоха във водата, побързаха да се настанят на гърбовете им, на сигурно. Крокодилите не се осмеляват да нападнат възрастен хипопотам, който само с едно схрускване може да ги преполови.

Животните се отпуснаха във водата, подобни на заоблени подводни скали, които от време на време с шумно пръхтене изхвърляха бели водни фонтанчета. Намокрили се набързо, два самеца се сбиха с неочаквано настървение, раззинали огромни челюсти. Те се дръпваха крачка-две назад, засилваха се и се сблъскваха с глави и гърди, като опитваха да пречупят един на друг краката си. Блъскаха се с рев и пухтене като побеснели валяци. После, все тъй ненадейно, както се бяха счепкали, се разделиха и ни лук яли, ни лук мирисали, влязоха кротко във водата.

Моторната лодка привлече вниманието на цялото стадо. Хипопотамите са най-любопитните животни на Африка. Потъвайки безшумно под повърхността, те се бавеха по няколко минути долу, по дъното, после изплуваха, подали над водата по шест пъпки от всяка глава: две ноздри, две очи и две уши, оглеждаха неканените пришълци, разучаваха ги с учудени погледи.

Изведнъж грозен рев като гръмотевица стресна хората, които се бяха загледали в приближаващото откъм брега стадо. Анри Льоблан се извърна рязко. Чак тогава видя розовото небце на зиналата огромна уста. Лъхна го отвратителната воня на хипопотам. И преди да натисне спусъка, половинметровите зъби на водния кон захапаха борда. Всички се изсипаха във водата. Нямаше никаква надежда да спасят строшената лодка. Затова Анри извика на спътниците си да плуват към брега. Раздразнени от внезапното вмъкване на тези чужденци сред стадото им, хипопотамите се сбираха край тях, пулеха се насреща, обливаха ги с фонтаните си.

Анри стъпи на брега. Един след друг подире му се измъкнаха и негрите. Обърнаха се назад. Едва сега видяха нападателя си. Зарязал обърнатата лодка, той се бе спуснал подир съплеменниците си, смятайки тях виновни за страданията си. В гърба му стърчаха забити два харпуна.

Подплашен от него, един друг хипопотам изскочи на брега и с яростно пръхтене се спусна срещу хората, мокър, окалян, подобен на оживяла камара глина. Обезоръжените негри се пръснаха уплашени на всички страни. Само Анри не отстъпи, а излезе насреща му с разперени ръце и изкрещя:

— Ехей! Накъде?

Дебелакът се сепна, закова се на място пред тая решителност, сякаш имаше спирачки и на четирите си крака, после се врътна обратно в реката.

Негрите се измъкнаха гузни. Не казаха нищо. Не бяха дори учудени. Те си знаеха. Белият с четирите очи е неуязвим. Неговата е лесна. Той прави с животните каквото си ще.

Тогава някой видя човека върху дъното на обърнатата лодка. Всички се развикаха тревожно. Когато погледна натам, Анри изтръпна. Нещастникът изглежда се бе изплашил и бе предпочел да се хване за дъното, потопен наполовина във водата. Право към него бързаха два крокодила. Само два се виждаха. А колко приближаваха невидими отдолу?

— Хвърляйте камъни! — заповяда решително Анри. — Шибайте с клони! Вдигайте шум! Повече шум!

Негрите го послушаха начаса. Знаеха — каквото каже белият човек с четирите очи, все е добро. Тъй трябва да се прави. Тъй постъпват и магьосниците, преди да се гмурнат, за да убият осъдените на смърт крокодили.

И наистина грозните влечуги се скриха под водата. Анри се успокои. Сега те лежаха неподвижно на дъното, престорили се на мъртви. Този рефлекс използуват магьосниците, когато се спускат с копия под водата и ги пронизват безнаказано. Сега и той трябваше да се възползува от това знание.

— Кой ще доплува до лодката с една лиана? — запита Анри. — Кой ще спаси другаря си?

Всички наведоха очи.

— Четириокият ви уверява, че няма да ви се случи нищо.

Пак мълчание. Вековният ужас пред хищните влечуги ги бе сковал.

Тогава той хвана единия край на лианата и нагази във водата.

— Шумете! Пляскайте! Не спирайте!

С виновен изглед те зашибаха водата с удесеторено усърдие.

Анри доплува до лодката, улови се за нея и даде знак да го издърпат. Скоро опря в тинестото дъно. Спасеният негър прецапа плитчината и се простря по очи върху изсъхналата, нацепена тиня, задъхан, разтреперан от страх.

Тогава Анри откри застаналите на пътеката негри с насочени напред пушки.

— Я свалете тези тояги! — викна им той. — И елате да помагате.

— Кои сте вие? — запита все още с пръст на спусъка водачът на негрите.

— Не виждате ли? Ловци. Хипопотам натроши лодката ни тъй, че едва се спасихме. А вие?

Негрите се заозъртаха уплашени. Заговориха вкупом. От техните отговори Анри нищо не разбра. Разговорът им се водеше горе-долу тъй:

— О, ние!

— Не питай!

— О, о, о! Страшно!

— Връщай се!

Анри вдигна рамена.

— Защо да се връщам?

Най-сетне другите млъкнаха. Взе думата водачът им.

— Ние бягаме, бвана! Там, в джунглата, страшно, много страшно! Там Есамба! Бедните негри бягат от Есамба.

— Ха, ха! — засмя се Анри. — Бедни негри. А с пушки. И бягат от Есамба. Защо не му гръмнахте?

— Белите гърмяха. Но Есамба е дух. Куршум не го лови. Той отвлече бялата жена.

— Каква бяла жена? Тук, в тоя пущинак? Я обясни по-подробно.

— Бедните негри тръгнаха с Червенокосия бвана и с бвана Мулат. За пари. Много пари.

— Носачи.

— Не носачи. Охрана. Носачи бяха пигмеи.

— А къде са сега пигмеите?

— Избягаха. Преди нас. Те казват шипекве. Ние Есамба. Кой прав — не знам…

— А бялата жена?

— Тя дойде с баща си, старият бвана и един негър. Паднали от небето.

Анри се сети. И досега туземците означаваха с този израз кацането на самолет. Той се замисли. Не забеляза смущението и на своите носачи. Тъй значи. Бандата се увеличава. Утежнява се и неговата работа. Вече пет души. И със самолет. Дали няма да дойдат нови? Изглежда този немец си урежда добре предприятието.

Негърът продължи:

— Бащата търси дъщеря си… Няма я… Той падна. Удари си главата. И сега лежи. Не чува. Не вижда.

Анри реши веднага.

— Добре! Връщайте се! То си е ваша работа. Но ми продайте пушките си! С патроните.

Негрите се заозъртаха.

— За вас е все едно. Ще си направите сал и след десет дни ще бъдете по домовете си. А на нас ни трябват. Загубихме ги в реката.

Водачът на неговите спътници поклати глава.

— Ние не щем пушки.

Той го изгледа под вежди.

— Ние се връщаме! — повтори водачът.

— Как тъй се връщате? Какво се бяхме уговорили?

— Никой не е говорил за Есамба.

Анри ги изруга:

— Страхливци!

— Не, Четириоки! Ти знаеш. Твоите носачи не се боят от пантера, от лъв, от слон. Но Есамба. Това е друго. Есамба значи сигурна смърт.

— Ще ви дам много-много пари.

— Не, Четириоки. Умрял негър няма нужда от пари. По-добре да се върне и белият мъж. Умрял бял мъж също няма нужда от пари.

Анри ги изгледа поред. Познаваше черните хора, сред които се бе родил и живял. Нямаше да го последват. За нищо на света. Нямаше по-страшно нещо от Есамба.

— Добре! — въздъхна той и се обърна към водача на чуждите негри. — Продай ми само една пушка!

Извади две банкноти от непромокаемия си портфейл, подаде му ги и тръгна сам по пътеката. Отначало — край реката. Тя изглеждаше

като тъмен тунел, издълбан в зелената скала на буйната растителност. Дървесните стволове не можеха да се видят под нацъфтелите направо по тях безброй цветове и под гъстата мрежа на ротанговите палми, каучуковите лиани ландолфия, фикусите удушвачи, имелите и безбройните диви лози. От клоните се ронеха редки капки като пенест дъжд. Анри не се учудваше. Това бяха личинките на цикади, които изсмукваха сока от листата, разпенваха го и се зариваха в тая пяна, за да се скрият от враговете си. Пълзяха насекоми, гущери, змии, изпърхваха папагали. От близката вейка го стрелна с едно око плосък като изсушен в хербарий хамелеон. Африканците се боят от него повече от всеки звяр. Вярват, че носи нещастие. Срещнат ли го, тозчас се връщат назад. Дано пък този да донесе щастие…

Анри се усмихна. Наистина човек трябва да бъде изключителен оптимист или глупак без никакво въображение, за да очаква тъкмо сега успех — сам, в чужда местност, срещу една безсърдечна банда, сред непознати заплахи… Впрочем защо ли не се върне? Нима все тъй, като носорога при битката му с крокодила? Само от инат.

Той отскочи встрани. Съвсем навреме. На сантиметър от лицето му прелетя струйка течност. Кобрата стрелец тоя път бе намерила по-пъргав противник. В следния миг главата й лежеше на земята, а тялото й се шибаше като оживял камшик в храстите.

Анри продължи напред. Проклета гадина. Може да улучва безпогрешно с отровната си плюнка до пет метра далечина. Винаги се мери в окото. Но дори да не попадне в него, опасността не е по-малка. В тропиците кожата на човека е винаги изпръхнала и напукана. През нейните пори отровата прониква лесно в кръвта.

Евтино се отърва и тоя път. Хамелеонът му помогна. Дали и нататък ще му върви все така?

След двадесетина крачки някой изкряка над главата му: Ток-ток! Без да погледне, Анри знаеше кой е. Птицата носорог. Представи си и какво става сега из гората. Антилопи, газели, дамани, птички — всичко бяга, крие се. Птицата носорог е стражът на безобидните твари в джунглата. Предупреждава за появата на човек, на змия, на пантера.

Ето и самата птица. Едра, тромава, покрита със сиви и бели пера, с огромен червен клюн, тя прелетя непохватно като кълвач и се настани на отсрещното дърво, на най-високия клон, като не преставаше да вика: Ток, ток, ток! Видът и не издаваше колко

интересен е животът и. Птица — грозна, безлична. Къде можеше да се мери по богатство на багри с папагалите, банановядите, нектарниците? И все пак всички я знаят. Мъжкият зазидва другарката си в хралупа, като оставя само едно тясно отвърстие, през което я храни. Прислужва й така два-три месеца, докато тя измъти яйцата и докато малките заякнат. Наистина нелека задача. Съпругът толкова отслабва от работа, че понякога загива при първия дъжд. Но потомството се запазва. В хралупата не може да проникне никакъв враг. А това е най-важното.

След стотина метра листните грамади се вдигнаха нагоре към върховете, оголиха стъблата. Гората се превърна в грандиозен храм с мрачнозелен потон, под който се извършваха жестоки тайнства, безброй кървави жертвоприношения — храм на непрестанната борба и безпощадността. Извишаваха се хиляди колони с широки дъсковидни подпори, тънки, дебели, прави като свещи или нагънати причудливо — тъй различни и в същото време неотличими едно от друго. Затова дърварите за сигурност правят нарези по кората, за да ги разпознават по миризмата на дървесината — да открият кое дърво е желязно, кое червено, тик, мускатно, памучно — това зелено злато на Конго, което ей тъй се пропилява, изгнива безполезно…

Пътеката сега се следеше по-трудно, защото върху мократа шума не остават видими следи. Анри се оправяше повече по разкъртените от слоновете фиданки, по разкъсаните врежове на лианите и по оставените нарези върху дънерите от ножовете на миналия керван.

Навярно скоро щеше да настигне бандитите. Как щяха да го посрещнат? Как щеше да постъпи той? И тоя шипекве? Дали наистина съществува?

Като всички родени в Конго, Анри беше слушал безброй легенди за него, една от друга по-невероятни. Но още не беше срещал човек, който го е видял. Дали съществува?

Над главата му прелетя с крясък малка птица. Медоуказвач. Тъй прави тя винаги. Открие ли пчели, търси хора. И крещи. Докато тръгнат подире и. Спира пред кошера и чака. Негрите изваждат меда, а на водачката си от благодарност оставят питите с пилото. Но сега сгреши. Анри нямаше време да се занимава с пчели. Нека дири други. Махна с ръце, извика й да я пропъди. Но птицата не го разбра, а продължи да го следва с настойчивите си кресливи покани.

Така неусетно Анри достигна поляната, където бе разположил лагера си Зигфрид Ерлих. Новодошлият видя палатките със седналите под навесите хора и се упъти насреща им решително.

Ясно, този е Червенокосия, Зигфрид Ерлих; този наконтен мулат е Жозеф Симон, двамата убийци един до друг; а третият безспорно е Манзилала, пилотът. Липсва старият човек от небето, доктор Наумов. И естествено, отвлечената дъщеря.

— Добър ден! — поклони се той, като се изправи пред тях.

— Здравей! — отвърна Зигфрид.

Жозеф Симон го изгледа недружелюбно. Само Манзилала се усмихна. Пристигането на още един цивилизован човек му вдъхваше малко повече смелост.

— Какво така насам? — обърна се направо Зигфрид.

Анри вече беше решил. Щеше да постъпи така, както те не очакваха; щеше да ги изненада, както изненадваше дивите зверове.

— Ще ви кажа всичко. Нямам избор. Затова. Бях тръгнал с дузина негри. Но се уплашиха. Вашите носачи им разправиха куп страхотии и моите ме изоставиха. А не мога да продължа сам…

Настъпи веднага:

— Вие къде отивате?

— На лов — смутолеви Зигфрид. — Дирим…

Разбрал, че немецът иска да го заблуждава, Анри го прекъсна.

— Искате ли да забогатеете? Тъй изведнъж! Да не скитате цял живот из джунглата. Да заживеете охолно, човешки…

Така се бе изправил и пред побеснелия хипопотам. Така успяваше да смути зверовете. Как ли щяха да постъпят хората зверове?

Немецът присви очи, измери го с поглед. Жозеф неволно премести ръка към кобура. Но и Анри беше готов. И той умееше да вади мигновено пистолета.

— Ще ви открия тайната си — добави той поверително. — Казах ви. Нямам друг изход. Срещнах един умиращ негър. Той ми обади къде е Огнената пещера. Чували ли сте за нея? Никой друг не я знае. Само аз. Станете ми другари. Ще делим по равно.

Зигфрид го разучваше недоверчиво. Какво му кроеше? Всъщност можеше ли да бъде толкова глупав, че да предлага дялба на злато с първите срещнати…

— Отде знаеше този негър пътя за пещерата?

— Научил я от един бял, който се върнал оттам болен. И умрял.

— А негърът? — намеси се Жозеф.

— Той също умря. В ръцете ми. Беше ранен. От някакви бели… Сега само аз знам пътя.

Двамата бандити се спогледаха. Да го очистят ли веднага? Знаеше премного. Анри настръхна. Приготви се за скок. Но Зигфрид реши друго. Направи знак на съучастника си.

Ето още един глупак, който ще влезе в пещерата да изнася злато. Още един самоубиец, който при това идва сам да моли. Още един обречен на смърт…

— Добре! — склони той накрая. — Кой Нормален човек ще се откаже от злато? Аз отговарям за себе си — идвам.

— И аз! — добави мулатът. Само Манзилала се възпротиви:

— Аз няма! Нищо не ща! Ни злато, нищо! Само ме отведете до вертолета! Да си ида, да се махна оттук!

— А мосьо Наумов? — запита Зигфрид.

— Ще го откарам до летището.

— Без дъщеря му?

Пилотът се смути. Задъха се. Опита да се извинява:

— После ще дойдем с цяла експедиция. Ще я търсим. Ще я намерим тогава.

Внезапно в палатката се чу някакво изпъшкване и отвътре се подаде Христо Наумов, пребледнял, отпаднал, кървава превръзка на челото.

— Мосьо Манзилала — промълви той. — Вие си идете! Няма да ви задържам. Нямам това право. Всичко стана по моя вина. Но аз не. Тръгвам да диря дъщеря си. Няма да напусна джунглата, преди да я намеря. Или въобще няма да се върна.

— Защо да не потърсим от въздуха? — запита виновно пилотът.

Наумов го пресече нетърпеливо:

— От горе? Какво се вижда? Само върхове на дървета.

Зигфрид мислеше трескаво. Да тръгнат ли към вертолета? И ако отидат, как да попречи на този уплашен пилот да не отлети, да не раздрънка на цял свят за всичко, що е чул? По-добре друго. Несравнено по-добре. Никакво отиване до машината, преди Зигфрид да си е свършил цялата работа, преди да са останали само те двамата — Зигфрид и пилотът, който ще го отведе от този пущинак…

— Трябва да помогнем на нещастния баща — реши той. — Ние сме културни хора и няма да се изостави в нужда.

Жозеф го подкрепи начаса.

Анри запита:

— Впрочем какво е станало с младата госпожица?

Чак тогава Наумов го забеляза.

— Вие кой сте?

— Ловец! — отвърна белгиецът.

— Чували ли сте за Есамба?

— Да! Фокусничество на магьосниците.

— А за шипекве?

— Чувал съм.

— Е, какво мислите? Възможно ли е?

Анри се поколеба.

— Не знам. Но защо пък не? Тук, в джунглата на Конго, нищо не е в състояние да ме учуди. Тук всичко е възможно. Ето учените не признават, че се среща керита. Но туземците се кълнат, че съществува. Те казват: няма звяр по-ужасен от керита, по-силен от керита. Приличал на мечка, но не е мечка. Не прескача оградите, а ги разрушава. Събаря и стените на къщите, за да влезе и най-първо да изяде мозъка на жертвата си. Мозъкоядец го наричат с ужас всички. Веднъж заедно с ловци на лъвове — масаи, попаднах на диря от керита. Като мечка. Масаите прекъснаха лова и се върнаха в селището. Ловците на лъвове се разтреперaха от страх… Вярвам още, че съществуват и снежните човечета, потомците на австралопитеките, и нундата — котката с ръст на магаре, и птеранодоните — летящите гущери, наречени „сенки на смъртта“. Ако ми кажат, че има и марсианци, ще го повярвам…

— Тогава елате!

Олюлявайки се, Наумов го хвана за ръка.

— Според вас, може ли наоколо да е бродил шипекве? Той да е смазал така палатката и да се е отдалечил в тази посока?

Анри Льоблан обиколи внимателно околността. Няколко пъти коленичва, навежда се, взира се. Най-сетне се върна при групата, която го очакваше мълчаливо.

— Разбира се, никакъв шипекве! Шипекве според описанията е огромно чудовище, което трябва да остави ясни отпечатъци. Видях

друго — стъпки на бос човек. Но не пигмей. Техните следи се познават лесно. Вашите негри бяха обути. Не са и ватуси. Техните стъпки не могат да се сбъркат, толкова са големи… Идвал е бос бял човек. Европеец е отвлякъл дъщеря ви.

7

Люба Наумова отвори очи. Паметта и се връщаше бавно. Ето. Тя се е прибрала в палатката, а навън реве онова нещо, което негрите наричат Есамба. Колкото да опитва, не успява да се овладее. Видяла е много, изпитала е много силни преживявания. Но този звук й действува. Изпъва нервите й. Иска й се да вика, да вие. Пред палатката баща й опитва да обясни, че в това няма нищо свръхестествено. И тя го знае, но разумът е едно, чувството — друго. И тази стрелба в черната празнота. После някой безшумно застава до нея. „Ирен! — пошепва той на чист френски език. — Не викай! Това съм аз!“ Тя изпищява от ужас. В същия миг две яки ръце я грабват и понасят в мрака. Тя опитва да се пребори. Напразно! Това сякаш не са човешки мускули, а стомана. Тя отново извиква. Тогава похитителят й я хваща за шията, натисва артериите й. И толкова…

Какво бе станало после? Къде се намираше сега? Каква беше тази яма като кладенец?

Надигна се и обходи затвора си. Зидарията й беше позната — грубо издялани гранитни късове, наредени без хоросан. Съвсем същото. Отгоре, на кръглия отвор, се издигаше масивна кула, иззидана от същите грубо издялани блокове, същото подреждане, същата форма. Едни редове по-светли, други по-тъмни. Своеобразни архитектурни орнаменти. Дали беше попаднала пак там, в загадъчния Зимбабве, „Каменния дом“? Но не! Зимбабве е много далеч, далеч е и другата крепост Инянго. Това тук беше друг град, подобен на Зимбабве, може би дело на същите загадъчни строители. Кои са били те — дали индуси или сабеанци; дали това е страната Офир на цар Соломон или финикийска колония? Трудно може да се установи. Няма никаква писменост. Никаква. Едно е ясно за Зимбабве. Които и да са създателите му, белокожи или негри банту, създали са го в близост със злато, за добиване на злато. Стените му са служели да запазят от други това злато. Дали и тоя град също…

Кракът й настъпи някакъв предмет. Тя го вдигна. Топка колкото за пинг-понг. Жълта, лъскава и тежка, много тежка.

Навярно злато!

Люба се наведе. Наоколо се валяха и други предмети. Тя ги разгледа в полумрака. Бронзова гривна, железен връх на стрела, ръждясали окови. Все както в Зимбабве.

Какви ли тайни криеха тези чудни останки? Във влажния, разяждащ климат на Африка всичко изгнива бързо, металите се разпадат, джунглата поглъща всичко. Рядко, съвсем рядко се запазват следи от древните култури на този континент. Без да бъде специалист, Люба предчувствуваше, че бе попаднала в някаква съкровищница за археолозите.

В дъното, в най-тъмната част, тя забеляза някакъв отвор. Приближи, надзърна. Оттам надолу почваше тясно подземие с грубо издялани стъпала. Пред краката й се пръсна гъмжило от едри паяци, стоноги и скорпиони. Скорпионите гонеха паяците, вдигнали застрашително отровните кукички на коремчетата си. Два гущера геко се втурнаха настървено един подир друг, прилепвайки към гладките камъни с вендузите на топчестите си пръстчета.

Младата жена погледна пак нагоре. До отвора имаше не по-малко от шест метра. Възможно беше да го достигне, но трудно, с риск да си строши гръбнака. Нека по-напред надникне в подземието! Наведе се и стъпи на първото стъпало. Отвътре я лъхна дъх на нетърпима смрад, задави я. Какво имаше там долу? Гробница?

Изведнъж от тунела, блъскайки се в каменните стени, долетя същият ужасяващ рев, който бе чула снощи преди пленяването си. Есамба! Усети как ледена тръпка полазва по тялото й. Поколеба се, не посмя да направи втората крачка.

— Ирен! — извика някой отгоре. — Не натам! Там е смъртта!

Тя се обърна рязко. От отвора се бе привел полугол бял мъж с дълга черна брада, с обгорена от слънцето бронзова кожа, под която прозираха железни мускули.

— С какво право ме държите тук? — извика гневно Люба. — Пуснете ме веднага!

Човекът горе мълчеше и я гледаше втренчено. После промълви:

— Ирен, нима не знаеш какво направи от мен? И още питаш…

— Не ви познавам! — прекъсна го Люба. — Нито съм ви виждала по-рано, нито ме интересува вашата Ирен.

— Тъй значи, отричаш! Както някога. Не ме познаваш! Мислиш пак да си играеш с мен…

Люба не се стърпя:

— Нали ви казвам. Припознали сте се. Не съм Ирен.

— Не отричай! Аз ли няма да те различа? Както и да се преобразиш… Знам, ти беше голяма артистка. Можеш да играеш всяка

роля. Но мен няма да заблудиш. Познах те веднага, щом те видях, че слезе от вертолета. Казах си: „Ето, най-сетне Ирен идва. Идва сама.“ Но оня старик. Какво търси при теб? Импресарио ли е? Мразя тези лешояди. Дебелеят на нашите гърбове. Тупнах го по главата. Сега ми беше паднал най-сетне един импресарио. Грабнах те и те понесох насам. Някога мечтаеше за замък. Ето сега и аз имам замък… Ирен, ти не знаеш колко съм могъщ… Всичко се бои от мен… Всичко живо бяга от пътя ми… Негрите се пазят да не ме погледнат, когато минавам и надувам рога си. Знаят, че ще умрат… Бягат и зверовете. Чувствуват моята сила… Аз съм повече от човек… Аз съм свръхчовек… Демон… Всемогъщ…

Люба изтръпна. Беглото подозрение се избистри, изпълни съзнанието й, пресуши устните й. Та той е луд! Попаднала е в ръцете на луд! Каква ли участ й тъкмеше той?

— Само носорогът не се плаши от мен — добави лудият. — Връхлетя отгоре ми и аз трябваше да те оставя. Тогава те намериха черните гиганти. Но аз те дебнех. Чаках. Знаех, че и ти ме чакаш. Само се преструваш, че не ме познаваш. Играеш си с мене… Както тогава…

Гласът му притихна, стана умоляващ:

— Ирен, не ме мъчи повече! Кажи, че ме обичаш, че си дошла за мен, че ще бъдеш моя! Толкова те чаках!

Люба мълчеше и премисляше. Какво да му каже? Как да се разбере с един луд?

— Аз вече съм богат, Ирен. Приказно богат! Имам злато. Планина от злато. По-богат от самия Соломон. Хиляди години хората търсят рудниците му. Сега те са мои… И твои, Ирен… Давам ти ги. Нали искаше злато? Нали искаше богатство?… А аз бях беден… Един гладен музикант от кабарето. Дори саксофонът не беше мой… Но сега мога да купя цялото кабаре, с господаря, хиляди кабарета, всички кабарета на света…

Люба опита да го вразуми:

— Вижте, мосьо… Мосьо… Как се казвате?

Лудият кипна:

— Стига преструвки!… Аз ще ти покажа кой съм, кой е Пиер Совен… Ти… Ти… която искаше злато, заради което дойдох тук, в тоя блатлив ад… Заради алчността ти… Двадесет души тръгнахме… Двама паднаха от стрелите на гигантите… Един потъна в тресавището,

а ние бяхме безсилни да му помогнем… Двама в устата на звера от езерото… Един от треска… А останалите умряха от болестта… Проклятие! Адски болки! И аз лежах. Не можех да стана. Видях само как тръгна Льоблан. Едва се влачеше… Но и той е загинал… Никой не може да се спаси. Проклето, омагьосано място! Трудно се достига, още по-трудно се напуска… Аз не умрях. Оцелях… Заради теб… Да ти дам богатство, разкош… Всичкото злато да остане за теб…

Люба се обади отново:

— Мосьо Совен, пуснете ме! Кажете ми само къде живее вашата Ирен, за да я изпратя при вас!

Лудият закрещя отгоре:

— Тъй ли мислиш ти? Това е все същият глупав Пиер! Но не… Сега Пиер вече не е глупав… Пиер е силен… Пиер е бог… Демонът на джунглата… Виждам, искаш пак да ми избягаш, да се върнеш при импресариото си и при оня, червенокосия… Натам те влече сърцето, така ли? Но няма! Ще ги убия! Ще ги унищожа! Знам, както мършата привлича мухите, така и то привлича убийци, лъжци, всякаква престъпна паплач… Аз чувствувам… Целият въздух е наелектризиран… Наситен с някакъв заряд на злост и алчност… Всички дебнат да ми отнемат златото…

Той закрещя, зави от ярост:

— Но няма! Няма! Затова стоя тук. Затова не напускам езерото. Да го пазя. Чуваш ли? Няма да го дам и на твоята банда. Никого няма да пусна… Който дойде, ще умре… И ти ще умреш…

Люба не можа да издържи. Разплака се.

— Но разберете най-после! Вразумете се! Пуснете ме! Ние не щем злато. Старият не е импресарио, а баща ми. Ние ще ви помогнем. Ще ви върнем при вашата Ирен.

— Тихо! — изкрещя лудият. — Мълчи, измамнице! Няма да те пусна! Или моя, или мъртва… Алчна беше за злато… Заряза бедняка… Ето ти злато… Планина от злато… Тръгни по подземието! То ще те отведе сред най-богатото съкровище на света… Не смееш, нали? Мирише на леш… Така е… Камари от трупове струва всеки къс злато… Напоено със смърт… Искаше злато… Върви… Спя върху злато… Яж злато…

Той изчезна нанякъде, но скоро се върна. Надвеси се през отвора и изкрещя:

— Ще отмъстя! Чакай! Като Андромеда! Чувала ли си за нея? И тя като тебе. Но сега няма герои като Персей… Сега Андромеда ще загине… Ха, ха, ха! Ирен-Андромеда!

Изведнъж той млъкна. Смехът му ненадейно премина в плач:

— Ирен! Ирен! Да знаеш, каква мъка! Какви болки… Умирах… Всеки миг умирах по един път… Ти може да си права… Може наистина да не съм Пиер… Пиер е мъртъв… Аз съм само дух — един лош дух, който пази своето злато… За да ме познаеш, и ти трябва да умреш, да станеш и ти дух… Тогава двама заедно ще пазим богатството си… Двамата…

Люба беше млъкнала отдавна, разбрала, че няма смисъл да го убеждава. Оставаше й едно — да разчита на себе си, само на своята съобразителност и смелост. Без да вдигне глава, тя се усмихна горчиво. Е, момиче! — помисли си тя. — Признай, дойде тук не само от научен интерес, а и заради друго, заради силните преживявания. Ето ти силно преживяване! Оправяй се сега!

Андромеда! Каква беше тая легенда?

Девойката се замисли. Сега всичко беше важно, всеки намек дори. Какво подмяташе лудият, за какво загатваше?

Етиопската царица Касиопея се похвалила с хубостта си. Похвалила се, че е по-красива дори от морските богини. Нептун, баща им, решил да я накаже за дързостта и. Той изпратил в страната й дракон, който опустошил всичко. Жреците изтълкували волята на боговете. Ако Касиопея принесе в жертва на дракона дъщеря си Андромеда — рекли те, — злото ще се махне. Приковали тогава невинната девойка на брега. Драконът излязъл от вълните. Но за щастие оттам минал Персей. Той убил дракона и се оженил за Андромеда…

Какао искаше да й внуши с този мит лудият? Какво замисляше?

8

Зигфрид Ерлих се съгласи лесно да тръгнат по намерената диря. И защо не? Тя съвпадаше с неговата посока, водеше нататък, към Огнената пещера. А се надяваше с помощта на Наумов да мине безнаказано през владенията на враждебните гиганти. Нищо че са предупредили естественика да не се връща назад; нищо че са заплашили със смърт всеки, който пренебрегне заплахата им. Зигфрид познаваше диваците. Те са верни до смърт, не забравят направеното им добро.

Всичко се нареждаше отлично. Дори това отвличане на девойката. За умния човек, за съобразителния всяко ново положение е добро. Само глупакът се обърква пред променената обстановка.

Смущаваше го единствено новият им спътник. Зигфрид се досещаше, че този очилат белгиец не е толкова наивен, колкото се представя. Тъкми нещо. Свои собствени планове. Впрочем това си е негова работа. Нека всеки си крои каквото ща. Важното е кой ще каже последната дума. Както изглежда, никой друг, освен Зигфрид не знае главната заплаха, проклятието. Или по-право, чували са, но нямат представа какво е то. И когато стигнат до пещерата, от алчност те ще се пребият кой да се вмъкне по-напред вътре, кой да награби повече плячка. А той ще ги остави. Даже ще им избяга. Защото ще стане опасно. Той не се съмнява какво именно ще стане. Тогава всеки ще бърза да се отърве от другите. И най-първо, то се знае, от него. А Зигфрид в това време ще ги следи отдалеч, ще ги дебне, ще изчаква, докато проклятието ги обезсили, докато ги простре на земята. Тогава ще влезе в действие хеликоптерът…

Най-отпред вървеше Анри Льоблан, най-опитният следотърсач. От време на време той замахваше с ножа си и нанасяше върху стъблата бели нарези все на една височина. Вътре в джунглата, след като се премине подлесът на крайречията, пътешествениците са длъжни да оставят знаци по пътя си, ако искат да не се заблудят. Иначе се върви леко. Ходът се забавя не толкова от редките дървета, колкото от

хлъзгавата, винаги влажна почва, от листната настилка, която заглажда траповете, и от препречените гниещи пънове и клони.

Зигфрид го гледаше със съжаление. Защо ли бърза и той? Да умре по-рано! Жалко! Но няма как! Зигфрид Ерлих трябва да забогатее, за да запуши със злато устата на тези, които го осъдиха, да залепи очите и ушите на онези, които го дирят. И все пак досадно! Зигфрид мразеше убийството. От дете. И през войната. И в концлагера. И тук. Убиваше по необходимост. Но с погнуса. Ако можеше без убийство — предпочиташе. Такъв мекосърдечен е бил винаги. У тях, в дома на органиста Ханс Ерлих, когато слугинята купеше от пазара гъска, нямаше кой да я заколи, та диреха помощ от съседите. Сърцето му не даваше да хвърли в реката котетата, които котката им раждаше непрекъснато, та се налагаше да ги подарява из целия град… А после, както всичките си връстници, Зигфрид постъпи в Хитлерюгенд. Но като че ли повече на игра… А то не било игра. Войната връхлетя изведнъж като лавина от ужас. Помъкна накрая и младия органист, още ненавършил шестнадесет години, напъха в ръцете му шмайзера. Не го пратиха на фронта, а го оставиха охрана на лагера Маутхаузен. Още на втория ден попадна във взвода, определен за разстрел на двама саботьори. Зигфрид беше убеден, че всички в лагера са заклети врагове на фюрера, на Великия райх. И все пак, когато трябваше да натисне спусъка, не издържа. Отклони цевта нагоре. За това същия ден го изгониха право на бойната линия. Старите войници го посрещнаха така, както се среща всеки новак — със съвети. Ако не убиваш, ще убият теб. Няма друг изход… Така и стана. Минаваха през някаква гора. Внезапно картечен залп покоси половината взвод. Съвсем случайно Зигфрид видя в короната на едно дърво скрития партизанин, който продължаваше да коси с автомата си германските редици. Смъртта изглеждаше близко, тъй вледеняващо близко. Ето, зловещата цев, като черна змия, която съска с изплезен огнен език, обърна едноокатa си глава към него. Без да се замисля, Зигфрид насочи натам шмайзера. Партизанинът се свлече от клоните, а Зигфрид не спираше да стреля в безжизненото му тяло, сякаш пръстът му се бе срасъл със спусъка. Той пристъпи към простреления враг, загледа като безумен. Какво бе станало? Той, Зигфрид Ерлих, музикантът, който не можеше да заколи гъска, бе убил човек… Три нощи не мигна… Три кошмарни нощи… А сега няма право да се върне в своя Майнц, няма право да

види своя Рейн. И то защо — защото убивал беззащитни хора! Нима тези, които го осъдиха, не пращаха самолетите си над други беззащитни хора в градовете? Нима майка му, баща му, сестрите му не бяха мирни граждани, беззащитни хора? Око за око, зъб за зъб… Убиваше, отмъщаваше… За усърдие попадна пак надзирател в концлагера. Там имаше и английски летци, и болшевики, и евреи… Толкова хора е избил тогава само за мъст, без никаква полза, та сега ли ще се поколебае, когато става дума за злато, за планина от злато?

Наумов вървеше редом с белгиеца, стиснал яростно пушката, готов да я изпразни начаса, щом се мерне похитителят на дъщеря му. След него крачеше с лека та си походка Жозеф, а още по-назад Манзилала. Засега Зигфрид следеше само него. Подушваше нещо. Машината привличаше летеца и той не успяваше да прикрие намерението си да изостане малко, за да търти към нея. А това засега беше най-опасното. Да стигне до летището си, да докара други плячкаджии, и то тъкмо сега, да му попречат пред самата цел…

Нова полянка се откри на пътя им. В момента, когато Анри излизаше от гората, няколко стрели се забиха със звън в дървото пред него, стрели, големи като копия.

Младият ловец беше изучил негласния език на джунглата. Забитата стрела във всички случаи означава: Забранено!

Няма що! Спря, изчака дружината.

— Какво ще кажете? — запита той.

Наумов тръгна дръзко напред.

— Аз няма да чакам! — и извика отдалеч. — Приятели!

В отговор нов залп стрели профуча край главата му.

— Стойте! — дръпна го Анри. — Да помислим! Така не бива!

После изведнъж реши. Съблече се, остави дрехите си на земята, подаде оръжието си на Зигфрид и се обърна към Наумов:

— Направете като мен! Да им докажем, че не сме въоръжени!

Само след минута двамата тръгнаха през полята полуголи, като размахваха празни ръце и се провикваха:

— Приятели! Приятели!

Този път никой не ги спря, но и никой не се показа насреща им.

Изведнъж Анри Льоблан се закова на място. Иззад гъстата папрат край пътеката се надигна едно ръждивожълто тяло, препречи пътя им.

Лъв!

Озъби се, разтърси грива, удари с пискюла на опашката хълбока си.

— Стой! — извика му Анри.

И лъвът спря, смаян от властния му тон.

— Не му показвайте колко се боите! — пошепна Анри на Наумов. — И той като нас иска да избегне стълкновението. Известно му е, че човекът е опасен враг.

Зверът се колебаеше. Обърна се, погледна назад към храстите.

— Не мърдайте! — добави ловецът. — Не е настроен войнствено. Да му дадем възможност да се отдалечи. С достойнство. Тихо! Той е цар. Длъжен е да постъпва по царски…

Наистина лъвът спря да ръмжи. И навярно всичко щеше да свърши благополучно, ако Манзилала не бе гръмнал. Разтревожен за естественика, единствения човек, когото познаваше сред тази група на авантюристи, поддал се на първия си порив за помощ, той бе натиснал спусъка.

Лъвът помисли, че е попаднал в засада. Длъжен беше да се брани! Кой беше най-близкият враг? Ето го, Анри! Не заслужаваше да скача отгоре му. Само се затири към него, замахна с лапа.

Не знаеше само едно — че професията на Анри беше да лови лъвове. В следния миг тежкият юмрук на ловеца се стовари с все сила право в носа му — с такава сила, че рукна кръв.

Слисан от неочаквания отпор, скимтящ от болка, хищникът се обърна назад, мушна се в храстите, побягна.

Наумов гледаше спътника си удивен.

— Как направихте това?

Анри отговори просто:

— Познавам ги. Може би така съм роден, с инстинктивно разбиране на дивите животни. Своеобразна дарба. Веднага усетих, че е уплашен. Може би стар, анемичен. Може би преял. Виж, друго щеше да стане, ако ни се бе изпречил кали…

Наумов знаеше. Кали е раздразнено животно — или го боли зъб, или има колики, или пък в лапата му се е забила игла на бодливо свинче. Той е опасен. Готов е да разкъса първия, когото срещне.

— Ами ако беше кали? — запита естественикът.

— Тогава — Анри се усмихна горчиво. — Всеки звероловец, както всеки звероукротител на арената, греши само веднъж в живота… Не му остава възможност за втора грешка…

— Човек трябва да запомни това — рече Наумов. — Може да потрябва…

— Не ви го препоръчвам — поклати глава ловецът. — Не рискувайте. Има нещо, което не съм в състояние да обясня. Познавах един смел човек, който казваше: „Щом Анри може, трябва да мога и аз.“ Вече го няма. Беше смел, дързък. Може би затова загина — от прекалена дързост. И в това, както навсякъде, е нужна мярка — нито прекалена плахост, нито прекалено безстрашие.

Той млъкна. Насреща, зад гъстия подлес от диви финикови палми, рафия и папрати, се подаде един черен гигант. След него втори. Оставиха копията и щитовете си на пътеката, после тръгнаха напред.

Наумов позна вожда на ватусите.

— Рудахигва поздравява бащата на Малката бяла жена! — каза исполинът, като застана пред тях със скръстени ръце на гърдите. — Поздравява и белия храбрец с четирите очи. Рудахигва уважава смелите. Видял е много храбреци. Но никога не е видял човек с гола ръка да прогони лъв. И то малък бял човек…

Естественикът отговори веднага:

— Привет и на теб, храбри вожде! Прости на нещастния баща, че наруши обещанието си, че пак навлиза в земята ти. Пак отвлякоха дъщеря ми. Есамба я отвлече.

Рудахигва се обърна към другаря си и заговори нещо на техния език. После каза на белите:

— Не е Есамба. А Типу Тип. Все той. Злият дух на Вонещата вода. Ту звяр, ту човек.

Наумов пристъпи напред.

— Вожде, разреши ми да мина през страната ти! Помогни ми да я намеря!

Рудахигва млъкна. Лицето му се изопна. Очите му се свиха. Замисли се. Мисли дълго, толкова дълго, че злочестият баща почна да губи търпение. Но той знаеше. Тук, сред децата на джунглата, не бива да показва припряност. Може да разруши в един миг всичко, което е изградил с търпение.

Най-сетне гигантът отсече:

— Рудахигва няма право да реши. Животът на Рудахигва принадлежи на Малката бяла жена. Рудахигва може да даде своя живот, но няма право да пусне чужденци към Огнената пещера. Законът на племето не позволява.

Анри трепна. Огнената пещера! Значи съществува. И то наблизо! Натам водят следите на девойката. Значи и той трябва да върви нататък. Не само заради човешкия си дълг. Главно заради себе си. Заради златото си…

Наумов продължи да моли:

— Вожде, спомни си — твоето дете… Ако не беше Люба…

— Знам! — отвърна твърдо гигантът. — Рудахигва никога не забравя. Но няма право.

— Кой? Кой има това право?

— Изворът на мъдростта.

— Тогава води ни при него, при Извора на мъдростта! По-скоро!

Вождът изведнъж реши:

— Добре! Вземете оръжията си! Да дойдат и другарите ти!

Скоро групата тръгна през гората към скритото селище. Горският покрив отново се вдигна нагоре, захлупил света като изумруден пещерен свод върху неизброимото множество дървени сталактити и сталагмити. И като в истинска пещера — мрачно и влажно, с капеща отвред вода като рядък дъжд. И тъй задушно! И глухо! Животът се бе вдигнал горе, сред листния склоп, където долиташе, далечна и приглушена, непреставащата му глъчка.

Някакво насекомо кацна на ръката му. Наумов не го усети, само го видя. Позна го. Тук всеки е длъжен да го познава. Мухата цеце! Като домашната муха, само че с кръстосани като ножички криле и дълго хоботче, с което пие кръв. Бичът на Централна Африка! Така я наричат. Преносителят на сънната болест по хората и на ганата по добитъка. Непобедимият враг на животновъдството в тази страна, прогонил цели селища, обезлюдявал цели области.

Не всяка муха е заразена. Това беше добре известно на естественика. Не всяко ухапване предизвиква болестта. Но кой ще ти каже коя именно е опасната?

Преди той да посегне към нея, мухата разпери крила и отлетя. Рудахигва я проследи с омраза:

— Муха убиец! Някога моят народ живеел в една планинска страна, където няма мухи убийци, където няма москити. Най-хубавата страна на света. Но един бял дявол го прогонил оттам и го довлякъл тук. В родината си моят народ отглеждал едни животни, наречени крави, свещени животни. Но те не могат да живеят тук. Умират. Един бял дявол — Типу Тип…

През унеса на своите грижи Наумов едва слушаше думите му. Бял дявол! Така е! При европейците ангелите са бели, дяволите черни. При негрите обратно. Дяволите са бели. Всъщност злото, което са им причинили европейските колонизатори, наистина може да бъде дело само на дявол. Поне сто милиона жертви — заробени и убити! Сто милиона! Кой дявол впрочем би могъл да се похвали с подобен подвиг?

— Коя е твоята страна? — запита той. — Киву?

Рудахигва го изгледа слисан.

— Отде белият мъж знае нашата тайна? Магьосник ли е той?

— Мислил съм за твоя народ, вожде. Ходил съм в родината ти.

— Ходил си там! Разправи ми нещо за нея!

Наумов каза:

— Планинска страна. С прекрасен климат. Сухо и прохладно, не като тук. И едно кристално езеро — Киву. Без крокодили, без москити и мухи цеце. А над него вулканът Вирунга…

Рудахигва се развълнува.

— А знаеш ли пътя за тая страна?

— Знам.

— Ще отведеш ли народа ми дотам?

Наумов не отговори веднага. Това всъщност не беше тъй просто.

— Може би — отговори той уклончиво. — Имаме време да си поговорим после. По-напред да спасим дъщеря ми!

Рудахигва повтори, сякаш не го чуваше:

— Знаеш пътя за Киву! А аз вече бях се разколебал, бях помислил, че такава страна не съществува, че Изворът на мъдростта намеква за друго, за друга страна, отвъд, където човек отива при Големия сън… А то — съществува… И народът ми може да се върне там…

В този миг някакво животно, ниско, дебело, подобно на дива свиня, пресече с грухтене пътя им.

— Нигбве! — подхвърли безразлично Рудахигва.

— Хипопотам джудже! — възкликна Наумов.

Значи успя да го срещне. Малцина естественици са го виждали тук, в неговата родина. Доскоро те въобще са отричали съществуването му. Бил е една от многото тайни на Конго — както сумби — слонът джудже, както нгове — африканският паун… За неговото откриване била изпратена специална експедиция начело с известния пътешественик и ловец Ханс Шомбурк…

И толкова! Друг път би се спуснал подире му да го улови, поне да го проследи, да изучи живота му. Този път се задоволи само да вдигне фотоапарата, за да улови страхливото му бягство.

Сега нямаше време, нямаше право да се отклонява. Трябваше да бърза! Да бърза!

Привечер достигнаха селището. Рудахигва ги отведе в колибата за събрания.

— Бъдете ни гости! — каза той. — Сега жените на ватуси ще ви нахранят, преди да се явите пред Извора на мъдростта.

Наумов го прекъсна:

— Вожде, разбери! Няма време!

Рудахигва поклати глава.

— При него се влиза само нощем. Никой няма право през деня. Никой! Дори Рудахигва!

Сразен от упоритостта на туземците, Наумов седна на рогозката. Убеден беше, че е безполезно да настоява. Колкото е по-малка културата, толкова повече се спазва ритуалът. До храната не се докосна. Как можеше да яде сега? Затова пък останалите се нахраниха добре. Поотпуснаха се.

Зигфрид едва се стърпяваше да не запее. От толкова години не помнеше да му се пее. Всичко се нареждаше добре. Най-сетне и на него да му провърви!

Той побутна Жозеф:

— Гледай тези мъжаги! Аз се смятах едър човек, а пред тях съм дребосък. По-добре е да си им приятел, отколкото враг. Нали?

Най-сетне, когато Наумов вече едва се сдържаше на мястото си, в колибата влезе един войник и извести:

— Великият Музинга, Бащата на племето, Изворът на мъдростта ще приеме чужденците.

Колко обичат първобитните титли първобитните хора — помисли си Наумов в същия миг, когато скочи на крака, за да тръгне към изхода. Сигурен беше, че изброените названия бяха малка част от дългата поредица епитети на всесилния магьосник.

Навън, в притъмнялото селище, забиха тамтамите. Закънтяха тиквените резонатори на ксилофоните. Забучаха биволските рогове и дървените свирки.

Пред голямата инзу — колиба, в която живееше Изворът на мъдростта, се бяха стълпили старейшините на селището и пълноправните воини в пълно въоръжение. До самия вход лежеше голям тамтам, върху който екзалтиран музикант удряше с две ротангови палки, издялани като човечета.

Анри Льоблан се обърна към Зигфрид:

— Свещеният барабан. С опъната човешка кожа. Символ на властта. В Руанда-Урунди белгийците някога изгонили краля на ватусите, като му откраднали свещения барабан. Без него кралят се лишава от своето могъщество. И той се предал без бой.

— Тогава да им го отмъкнем и ние! — досети се Зигфрид.

— Засега не! После ще мислим. След аудиенцията.

Гърбав старик отметна пъстрата рогозка, която закриваше входа, и ги въведе вътре. Лъхна ги аромат на горени смоли. В тъмното помещение, осветено само от жарта на огнището, чийто дим се бе сбил в мъгляво облаче до тавана, висяха окачени по бамбуковите стени всякакви фетиши: сърца на крокодили, зъби на хиени, рога на антилопи, кожи на леопарди, опашки на жирафи, слонски хоботи, крокодилски плочи, уши на зебри, изсушени прилепи, човешки черепи.

Колибата беше разделена на две от изкусно оплетена пъстра рогозка, която скриваше другата половина.

Рудахигва пошепна в ухото на Наумов:

— Бял човек няма право да види лицето на Извора на мъдростта. Дори бащата на Малката бяла жена. Не се сърди! Разправи му всичко!

Наумов преглътна. Значи от това, от умението му, от дипломацията му пред този тайнствен магьосник в тази опушена колиба, натруфена с плодовете на вековни суеверия, зависеше животът на дъщеря му! Ами ако не успее да го убеди?

Иззад рогозката се чу ясен старчески глас:

— Белият мъж може да говори!

Наумов изтръпна. Такъв глас! Наистина глас на стар човек, много стар, но глас суров, който не търпи възражения, свикнал да му се подчиняват. Видял величие и позор, познал радост и скръб, събрал в себе си цялата обидена гордост и незаслужената мъка на поколения черни хора! Суров и измъчен!

— Велики Музинга! — почна Наумов и усети как затреперва гласът му. — Ще ти говоря като баща, като един злочест баща. Ти знаеш, Типу Тип отвлече дъщеря ми, Малката бяла жена, която уби леопарда. Ти знаеш също, защото Изворът на мъдростта не може да не го знае, че ние сме приятели на твоя народ и че неволно нарушихме свещените граници на владенията му. Моля те, позволи ни да преминем през страната ти, за да намеря похитителя и да си взема дъщерята!

Настана тишина. И вън тамтамите бяха замлъкнали. Чуваше се само непрестанното стържене на щурците и шумоленето на бръмбарите и геконите из палмовия покрив.

Невидимият глас заговори. Заговори с пеещия език на народа си, равно и монотонно като безкрайна и безначална мелодия, тъжна песен на страданието. Всъщност разговор ли беше това, мрачна изповед, странен обред или обвинителна реч срещу изправените пред празната рогозка като подсъдими чужденци?

— Чуйте! — започна магьосникът. — И съдете сами! Отсъдете прав ли е Изворът на мъдростта? Ние бяхме щастливи. Отдавна, много отдавна. Но дойдоха белите. Белите от изток, които се кланят на лунния сърп; белите от запад, които обожават кръста. Разни фетиши — еднакво зли. Живеехме в далечна страна, прекрасна страна. В колибите имаше всичко. Денем мъжете ловяха риба в Киву, ходеха на лов за антилопи и ловяха хитрите маймуни, които се криеха по дърветата. Дойдоха белите. Денем нашите деца играеха, хвърляха копия в широките дънери на баобабите, учеха се да стрелят с лък, строяха колиби, украсяваха оръжията си като възрастните, учеха се да танцуват старите обредни танци. Ние бяхме щастливи. Но дойдоха белите — белите от изток, на които фетишът е лунният сърп. Те изгориха колибите ни. Техните пушки поразяват отдалеч. Сложиха на вратовете ни дървени букаи и ни поведоха натам, където изгрява слънцето. Месеци наред. После ни върнаха назад, натам, където слънцето залязва. Месеци наред. През пустини, джунгли и реки. От десет

тръгнали оставаше само един. Подире ни следваха лешояди и марабу. Чакаха нова плячка. Накрай Великия добър дух освободи племето ми от мъката. Освободи го от проклетия Типу Тип. И каза на народа ми „Стой тук, сред блатата! Далеч от злите бели дяволи. Чакай! Ще дойде ден. Ще се роди велик воин. Ще намери пътя и ще те отведе назад в Благословената родина.“ Народът пак заживя щастливо. Мъжете пак тръгнаха на лов, децата пак заиграха безгрижно. Тогава дойдоха другите бели, белите от запад. Те казаха: „Ние не сме като белите от изток. Елате! Отнесете ни слоновата кост и ние ще ви дадем много сол, и много железни ножове, и много мъниста.“ Мъжете от племето ми вдигнаха на главите си тежките слонски бивни. Всички товари се носят на главата, за да са свободни ръцете. Не знаеш какво може да срещнеш — враг, звяр или змия. И Музинга понесе своя дял. И Музинга искаше хубав нож, и сол, и мъниста. Слънцето залезе и пак изгря, и пак залезе, и пак изгря. А мъжете ходеха, все ходеха, носеха слоновата кост. Навлязоха в чужда област. Пигмеите стреляха с отровните си стрели. Музинга каза на белите: „Мъжете ще се връщат. Не искат да ходят в чужди страни. Дайте ножовете и солта, и мънистата!“ Тогава белите насочиха гръмотевичните си цеви. Убиха тези, които се опитаха да избягат, и надянаха на живите робските букаи. Белите от запад, които не приличали на белите от изток…

Магьосникът прекъсна разказа песен.

— Вярно ли говори Изворът на мъдростта? — запита той.

Наумов не отговори веднага, загледан в скритите сред най-тъмната ниша статуйки от полирано червено дърво. Все същите уродливо непропорционални тела, с огромни глави. Статуетката не е изкуство. Тя е символ. За африканеца главата не е само глава, седалище на разума, украшение, а нещо повече — вместилище на душата. За голяма душа — голяма глава. Човекът, това е главата. Тялото само я носи и храни.

Отдолу, под нишата, висяха няколко маски от слонова кост на прадедите. В маската намира временен отдих душата на умрелия, която се лута сред живите, без да намери покой. Само в своята маска.

Наумов наведе глава.

— Вярно е — отговори той. — Но ти не знаеш, че…

— Тогава слушай по-нататък! — прекъсна го властно магьосникът. — Не учи маймуната да се катери. Само слушай.

Слънцето залезе, пак изгря, пак залезе и пак изгря. А робите вървяха все напред, помъкнали на вратове тежките букаи, привързани един към друг, двама по двама, със слонските бивни на глава. Бичовете плющяха по голите гърбове и рисуваха кървави ивици. Който паднеше, беше загубен: Убиваха го. Нямаха нужда от болни роби. Пътеката почервеня от кръвта на робите. Пътеката на смъртта. Един ден насреща изскочиха други бели, повече на брой, с повече гърмящи цеви. И почнаха да убиват белите, които бяха измамили Музинга. Тогава Музинга не знаеше, че когато се борят два слона, страда тревата. Той каза на другарите си: „Помогнете на новите бели. Враговете на враговете ти са твои приятели“. И ватусите се нахвърлиха върху поробителите си, като разбиваха главите им с дървените си букаи. Когато битката свърши, новите бели насочиха оръжията си към нещастните роби и ги подкараха отново по същия път, заграбили и робите, и слоновата кост. Най-сетне Музинга с оцелелите му другари достигна Голямата вода. Натовариха ги на едно голямо кану, което лети по водата с крила. Приковаха ги към пода с железни въжета. И голямото кану заплува по Голямата вода. Но скоро спря. Белите освободиха негрите и им казаха: „Скачайте във водата! Плувайте към брега!“ Наблизо идваше друго, още по-голямо кану и пращаше гръмотевици.

Наумов пошепна на Анри:

— След забраната на робството наказвали само тия, на чиято палуба е намерен роб. Такава била буквата на закона. Затова, за да се спасят от наказание само със загуба на „черната стока“, капитаните контрабандисти хвърляли робите в морето.

Магьосникът продължаваше да припява с равния си глас зловещата история на своята младост:

— Музинга плуваше към брега, бързаше да не го настигнат белите. Плуваха и другите, които имаха сили да се държат над водата. Слабите и болните потънаха. Наоколо се въртяха големи хищни риби, които разкъсваха другарите на Музинга. Само Музинга достигна брега. Само той. И тръгна назад, към селото си. Тръгна по реката. Тогава срещна един бял, смешен бял. Ловец, но не ловец на антилопи или на слонове, а ловец на пеперуди. Единственият добър бял дявол. Но той умря. От треска. И Музинга пак остана сам. И пак продължи пътя си. В едно село белите го хванаха и казаха: „Музинга няма да се разхожда, а ще работи. Всички ще работят.“ Глупакът затова е глупак, защото не

разбира собствената си глупост. Музинга трябваше да се крие от белите, а той забрави това. По-добре да бе умрял от глад, да го бяха разкъсали зверовете. И тръгна Музинга с цялото село да събира смола от лианите…

Каучук — помисли си естественикът.

— Режеха лианите и трупаха сока им по телата си, за да са свободни ръцете. Едни доят, други държат кравата за рогата. Музинга знаеше — доят белите. А той не искаше да държи за рогата. Жадуваше да се върне в селото си. Затова захвърли събраната смола и побягна. Но белите имаха кучета. Те ги пуснаха подире му. Хванаха го. Отрязаха му дясната ръка и пак го пратиха да събира смолата. Казаха му: „Ако опиташ да бягаш пак, ще отрежем главата“. Музинга реши — така, без ръка, и главата не струва много. Пак побягна. Този път кучетата не го подушиха, защото Музинга цял ден гази покрай брега, между крокодилите. И избяга. Стигна до селото си. С една ръка. Изворът на мъдростта не се е родил мъдър. Мъдростта се купува с белези. А Музинга е покрит с белези — от стрели, от бичове, от ножове, от хора и зверове, от собствената си неопитност. И каза Музинга на своя народ: „Не вярвайте на белите. Те са зли. Те слагат дървени букаи на вратовете, те убиват болните, те хвърлят робите на хищните риби, те пращат негрите да събират безполезната смола на лианите, вместо да ходят на лов, за да хранят децата си. Те режат ръце. Убивайте всеки бял дявол, който ви попадне. Убивайте.“ И народът послуша Музинга. Той изтребва белите като хиените. Затова пак заживя спокойно. Ще бъде спокоен, докато убива белите… Тъй казва Великият Музинга, Изворът на мъдростта…

Наумов преглътна. Този упорит негър имаше право. Всичко, което разправи, беше вярно. Беше го преживял. Беше натрупал в душата си много омраза. Във Френско Конго на всеки километър железопътна линия се падали по тридесет умрели негри. Ръководството на компанията се хвалело навред: „Строежът е много евтин. Ние разходваме само негри.“ А преди години в Обществото на народите пристигнало писмо от миньори из Френски Камерун, подписано така: „Хора, които бог не би трябвало да създаде“.

Музинга беше прав въобще — и ненапълно прав за всеки отделен случай. Той беше заслепен от правотата си, затова сега грешеше.

— Велики Музинга — заговори естественикът. — Това, що чухме, е истина. Всичко. И за жестоките ловци на роби, и за смешния ловец на пеперуди. Има ли в твоето племе хора, които лъжат, които се карат, които се бият, които крадат? Има ли?

— Има! — отвърна гласът зад рогозката.

— Значи ли това, че всички ватуси са лоши? Не! Но ако ти изгониш лошите ватуси и те дойдат в моята страна, моите сънародници ще кажат: „Ватусите са лоши“. Ще бъде ли истина това?

— Не! — рече смутен гласът.

— Не е вярно и това, че всички бели са лоши. Ти самият си срещнал един добър бял, ловеца на пеперуди. Някога тук, във вашата страна, са идвали алчните, жестоките бели, които са смятали, че тук имат право да вършат всичко, забранено им в родината. Добрите са си стоели дома, работели са, трудели са се. Но сега не е така. Белите идват вече не за да убиват негрите, не за да ги поробват, а като приятели…

Намеси се и Манзилала, успял да се съвземе от тежките си преживявания, добил малко смелост от думите на Наумов:

— Белият мъж говори истината. Днес страната на конгоанците се управлява от конгоанци. И желязната птица, която карам аз, както вие карате канутата си по реката, е наша, конгоанска. Белите, дошли тук, са наши приятели, поканени от нас да ни помогнат, да ни научат това, що не знаем.

Гласът заговори разколебан:

— Изворът на мъдростта мисли. Може ли да ти се довери? И тогава имаше негри, които помагаха на поробителите, мъчеха братята си, биеха ги с камшици. Белите само сочеха, а те биеха. По-силно боли, когато те удря бичът на брат… Да повярва ли Музинга? Който се колебае, който не знае пътя, все в най-големия гъсталак се завира. Изворът на мъдростта сега не знае новия път, не познава новите бели.

Изправи се и вождът гигант.

— Рудахигва мисли също така — белият мъж не лъже. Има добри черни, има и лоши черни; има добри бели, има и лоши бели. Не може бащата на Малката бяла жена да бъде лош. Не може белият с четирите очи, който прогони лъва с юмрук в носа, да лъже. Смелият няма нужда от лъжа. Рудахигва също моли Извора на мъдростта да разреши на белия мъж да потърси дъщеря си.

Гласът на магьосника реши бързо:

— Добре. Ще послушам съвета на своя внук. Рудахигва е смел. Рудахигва е умен воин. И гласът на стария мъж, бащата на Малката бяла жена, ми харесва. Прилича на другия бял, ловеца на пеперуди. Нека тръгнат. Но да знаят — опасен е пътят за Огнената пещера. Малцина стигат дотам, никой не се връща. Типу Тип, похитителят, не е човек, макар че оставя човешки дири; не е звяр, макар че оставя зверски дири, а дух, лош дух. Ту звяр, ту човек. Който го види, умира.

Наумов заговори обнадежден:

— Белите хора не умират от поглед. От стрела, от копие, от звяр — може, но не от поглед. Ако ти ни помогнеш, ние ще победим тоя Типу Тип.

Човекът зад рогозката замълча. После се чу изкрякване на кокошка. Може би само след минута, която на чакащите се стори вечност, магьосникът добави:

— Изворът на мъдростта попита Великия добър дух какво да стори. Духът на прадядото ни, венценосния жерав. И чрез вътрешностите на жертвената кокошка Великият добър дух му забрани да праща на гибел мъжете на племето. Нека белите мъже, които не се плашат от злия дух, отидат сами.

Вождът излезе напред.

С тях ще тръгне и Рудахигва. Да им покаже, че и той като тях не се страхува. И още — Рудахигва няма свой (Живот. Няма какво да губи. Ако има и два живота, той ги дължи на Малката бяла жена. Рудахигва не се бои от опасности. Чакалите ядат ситния лъв. А Рудахигва не иска да бъде сит лъв. Не иска да го ядат чакали.

— Добре! — съгласи се гласът. — Рудахигва е смел. Изворът на мъдростта се надява, че ще бъде и предпазлив: Защото е нужен на своя народ. Изворът на мъдростта ще се радва много-много, ако белите мъже от запад победят духа на белия мъж от изток Типу Тип… Вървете… Но знайте, запомнете! Ако видите това, което не трябва да видите. Ще умрете!

9

Смазана от изтощение, Люба спа непробудно. Когато отвори очи, небето, което се провиждаше през отвора на кладенеца, беше избледняло пред настъпващия изгрев. Лудият беше изчезнал. Цареше тишина, гробна тишина.

Девойката опита да се покатери по стената. Каменните блокове бяха изгладени добре, а пролуките между тях тесни. Все още беше слаба. Не успяваше да се задържи нито с ръце, нито с крака. А не биваше да стои бездейна. Всеки миг лудият можеше да се завърне. Отде знаеше какво още щеше да измисли. Всъщност той го беше вече измислил — да я умори от жажда и глад, заслепен от лудостта си, отровен от ужасните преживявания и от мъката на несподелената любов, насочил омразата си срещу първата срещната жена.

Люба пак навлезе в тъмния проход, който отвеждаше надолу, към вонещото подземие. Запуши нос с ръка да понесе ужасната смрад. Някакъв закъснял прилеп се замота в косата й. Тя изпищя. В същия миг от невидимата далечина, от дъното на черната дупка, отново прокънтя зловещият рев на Есамба.

Тя се отдръпна бързо. Опря гръб о каменната стена. Трепереше цяла. Такъв вой! Такъв ужас! Нима какъв да е рог може да издаде подобен рев. Стори й се, че човешки дробове не биха могли да го надуят с такава пронизителна сила. Сякаш в него духаше не човек, а ковашки мях.

Трябваше да се измъкне, нямаше навика да се предава пред никаква трудност. Сега също. Защото сега се отнасяше за нещо много по-важно — за живота. Щом като беше здрава, щом не беше вързана, щом имаше свободата да се движи…

Тя отново попълзя по стената. Този път успя да се подеме. Закрепи крак в някаква издутина, придвижи още по-нагоре ръце. Опря и другия крак. Още малко! Още! Още! Нагоре зидарията ставаше по-груба, междините по-широки, по-неравни.

Люба доби увереност. Забърза. Внезапно кракът й изгуби опора. Тя се хлъзна надолу, издра дланите и колената си до кръв и се свлече на дъното. Полежа тъй само минута, докато разбере, че няма нищо счупено, и пак пое нагоре. Но тоя път по-внимателно, по-предпазливо, добила опит от първото изкачване. Никога не се бе смятала добра алпинистка, но сега, при нуждата постигна това, за което в обикновени условия не би мечтала. Залови се за ръба на кладенеца, прехвърли се отгоре и се простря по очи задъхана. Само че не остана легнала за дълго. Нямаше време. Лудият можеше да се върне всеки момент.

Скочи на крака и излезе вън. Слънцето току-що се бе подало над далечния хоризонт и мекият му руменец лизваше върховете на развалините.

Наистина като Зимбабве! Тайнствената крепост на тайнствената държава Луба, родината на най-способните търговци сред негрите. Същите високи стени, същата суха зидария, същата архитектура, същото разположение. Същият замък с високи десетметрови стени, сред които се издига Коничната кула над зловещия кладенец. А на юг, на височината — Акрополът, сурова уединена крепост. Наоколо — редици от кули и стени, полуразрушени, със затрупани от времето улици. Ето сринатият акведукт… Археологът Рендел-Макайвер казва, че в Зимбабве е вложен човешки труд повече от труда за постройката на пирамидите.

И никакъв човек! Само няколко павиана надничат от полуразрушения връх на замъка и разговарят на лаещия си език.

Чудна страна! — помисли си отново Люба. Помисли го за стотен път може би, откак бе дошла в Африка. — Толкова тайни, неразкрити загадки! Непонятни и неизяснени, те все пак хвърлят някаква, макар и бледа светлинна, загатват за богато минало, за някогашна слава, за своеобразна цивилизация. Времето и враждебният на всяка култура климат са постигнали своето — заличили са повечето следи. Но все пак тук-там е останало нещо, някое зрънце от пълната някога житница. Сега те са пръснати безредно, привидно без никаква връзка помежду им. Скалните рисунки в Ташлин-Аджер, и в Ливия, и в Калахари, много от които се виждат само при залез. Гротескните теракотови фигурки в Нигерия на загадъчния народ сао. Бронзовите статуетки и смъртните маски от град Ифе на йорубите, тези същите йоруби, които познавали царевицата много преди откриването на Америка от

Колумб. Легендарните африкански империи: Мономотапа, Конго, Гана. Особено империята Конго със столица Мбаджи, наречена от португалците Сан-Салвадор. И император — Маниконго, наследяван по майчина линия, явна следа от матриархата. Португалците проникнали лесно в тая държава с хитрост. Запазили владетелите, дори им създали по-голяма власт. Успели да ги покръстят. Въвели своята дворцова етикеция. Провъзгласили черни графове, херцози и маркизи. Маниконго Хенрих през XVI век ходил в Рим. Бил ръкоположен от папата за пръв черен епископ. Държавата му била призната равноправна с европейските държави. Тя водила много войни и вземала роби, които работели в мините за злато, диаманти и мед. А в съседната държава Луанда са открити първите високи пещи в Африка — използували направо яките постройки на термитниците. Там, както понякога в Египет, владетелите са били брат и сестра. И редки, бледи следи: някоя маска, сринатa крепост, гоблен или резба върху слонова кост, която се мъдри в музея само с едно пояснение: „Намерена край р. Касаи“ или от брега на Танганайка… А толкова много хипотези: може би строителите на Зимбабве наистина са дравиди от Индия, може би финикийци, атланти, а може би самите банту — отдавна, в робската неволя забравили предишната си слава, тъй както днешните мавританци не допускат, че само преди няколко века прадедите им в Испания са били носителите на най-високата тогавашна култура… Може би и тези развалини тук са построени от същите „макалонги“ — загадъчните рудари, които са добивали злато в Зимбабве… Кой знае?

Някога, а може би много наскоро, ще се намери ученият, който ще свърже разпръснатите по целия континент брънки в едно неделимо цяло, за да покаже на този народ истината, да му върне самоуважението…

Пред краката и пробягна змия усойница. Люба отстъпи назад. Влечугото не я нападна, а продължи да се извива сред камънаците. Не успя да стигне далеч. От небето се спусна като камък някаква птица и го сграбчи с нокти. Чудна птица — като орел, а с дълги щъркелови крака. Всеки в Африка я познава. Птица секретар! Набол като старовремски писар няколко пачи пера над ухото си, той простря напред като щит крило и когато разярената змия посегна да клъвне перата му, той смаза с клюн главата й. Вдигна я във въздуха и я отнесе някъде.

Незаменим змиеубиец! — спомни си Люба думите на баща си. Ненапразно в Южна Африка го отглеждат като домашна птица, да претърсва дворовете, да ги чисти от змии и мишки.

Девойката изтича извън развалините. Никой! Само пробягващи гущери. Още по-добре! Така ценностите ще се запазят повече. Няма да бъдат разпилявани с лека ръка, както развалините в Зимбабве, които служат за кошара; тъй както са били стопанисвани паметниците на Великденския остров, даден в аренда на някаква овцевъдна ферма.

Напред, ниско под краката й, лъсна обширно езеро, в което се оглеждаше блесналият изгрев и го превръщаше в мляко. Градът беше построен върху каменист остров, подобен на огромен каменен бъбрек.

Тя се сети. Бяха видели и езерото, и острова от вертолета. Ето и фумаролите. Димят. Едва сега тя подуши мириса на сяра. Вулканична местност. Люба погледна към върха. Приличаше на нащърбен от вековете кратер. Серните пари се свличаха надолу в лениви прозрачни кълбета, сливаха се с блатните изпарения. Мъглата се хлъзгаше над тихата повърхност, заплиташе се в избуялата тръстика и крайбрежните палми. Слънчевите езици облизваха розовите мъгли, както дете облизва с наслада бухналия захарен памук.

Изведнъж Люба изтръпна. През мъглата тя съзря своя похитител, който газеше направо през езерото. Водата едва достигаше до коленете му. Но не. Не вървеше направо. Спираше се, после кривваше встрани и чак тогава продължаваше. Ясно. Знаеше някаква криволичеща плитчина.

Девойката съобрази. Трябваше да го проследи, да запомни пътя му, за да избяга след него. Тя затича бързо надолу, към брега.

Внезапно грозният рев на Есамба отново проехтя. Люба се обърна. Значи не само лудият има такъв рог. И някой друг. И може би този друг я следи, ще я догони.

В този миг нещо тежко плясна шумно във водата и потъна към дъното сред голям запенен водовъртеж. Какво беше това — откъртена скала, хипопотам или…

Никакъв хипопотам не е в състояние да причини такъв вртоп, освен ако е голям колкото двадесет хипопотама… Дали пък…

Но тя не посмя да помисли името му. Толкова ли бе изтощила нервите си, та да повярва на всяка легенда? Това беше само скала, откъртена скала. Нищо друго.

До брега растеше самотна маслена палма, върху която птичките обществени тъкачи бяха изградили чудесната си кооперация. Цялото жилище приличаше на огромна праханова гъба, обкръжила палмовия дънер. Отдолу, под общия сламен покрив, се гушеха двеста-триста гнезда, наредени като килийките на пчелна пита. Всяка година строителите бяха притурили нови и нови гнезда и сега общежитието им, подобно на сламена купа, едва се удържаше на мястото си. Цял рой тъкачи като чудовищни пчели влитаха и излитаха от гнездата.

Люба достигна водата, нагази с боязън, като поглеждаше ту към отсрещния бряг, където бе изчезнал лудият, ту към черната дупка в основата на острова, откъдето се бе откъртила преди малко скалата. Тежка миризма я задави — от серните пари на фумаролите, от блатните газове, които избликваха в едри мехури под краката й, от гниещата растителност по крайбрежието.

После продължи да навлиза по подводната пътека. Първо — направо до голямото струпване на лотосите. После — надясно до самотно израслата върху дългите си корени кокили уапака. След това сви наляво. Водата, наръсена с водна леща като зелени конфети, не надминаваше колената й.

В плитчината до брега растеше папирус, подобен на чудовищен копър, и тръстики, оплетени във влачещите се лиани на тиквените растения. При нейното приближаване излетяха хиляди диви патици, гъски, чапли, жерави, чайки. Сред тръстиката стоеше неподвижно с вдигната нагоре човка и той самият подобен на тръстика, воден бик. Пъстра зимородка се гмуркаше често-често, но все излизаше с празен клюн. Недалеч плуваше под вода червена змиешийка, подала над повърхността само главата си. Оглеждаше се и отново се спускаше в дълбочините.

На двеста-триста метра вдясно се пощеха с карикатурните си клюнове ята пеликани, като покрити със сняг островчета. Корморани пикираха от въздуха за риба. Фламинга крачеха важно в плиткото, като огъваха гъвкавите си шии, сякаш ги свързваха в причудливи възли. И свещени ибиси. Ято до ято. Млечнобели с червени вратове и крака. Когато ибисите прилитат в Египет, Нил почва да се разлива. Донася плодородието. Затова египтяните боготворели тези птици. Смятали, че освен това предпазват селищата от дракони и змии. Мойсей носел със себе си ибис, да го пази от змии.

Изведнъж Люба отскочи назад, усетила неприятна тръпка по цялото си тяло, сякаш бе докоснала галванична машина, И в следния миг пред краката й се стрелна едра риба. Електрически сом! Девойката знаеше, че неговият ток е опасен не само за дребните животни, че може да повали дори човек. За щастие рибата беше изплашена не по-малко от нея и потъна в дълбочините.

Люба продължи напред, като опитваше с крак къде стъпва, следвайки мислено пътя, по който бе прегазил лудият. Ту хлътваше в тежка миризлива тиня, леплива като разтопена гума, ту се оплиташе в купчините сбити едно в друго водни растения, наричани нилско зеле. По краката й полепнаха безброй пиявици, които увисваха по кожата й като черни пашкулчета. И толкова много жаби — гъмжило. Накацали по листата на лотосите, по тревните островчета, по легналите дървета. И костенурки. И водни змии. Никъде не бе виждала такова множество.

Тя изтръпна. Ако имаше толкова крокодили, колкото се полагаха на тукашните жаби, беше загубена. Не би могла да се спаси. За щастие наоколо не се мяркаше никакъв крокодил — ни върху брега, ни във водата. В плиткото те не могат да нападат тъй внезапно изпод водата. Трябва да се приближат, плувайки до повърхността. А тогава всеки може да ги види.

Ясно! Нямаше крокодили. Не биха закъснели да я нападнат.

Радост, а в същото време неоправдана уплаха разтуптя сърцето й. Защо няма крокодили? Защо няма хипопотами? Слонове?

Всяко езеро в Африка гъмжи от хипопотами. Освен няколко: Бангвеоло, Дилоло… Все езера, за които съществуват легенди, странни легенди…

Шипекве — това е убиецът на хипопотами, на слонове и крокодили. Където се говори за шипекве, няма едри водни животни.

В този миг от далечината долетя викът на Есамба. Отговори му друг рев от отсрещния край на езерото, някъде зад тънкия воал на жълтата мъгла. Това стигаше. Люба ускори крачките си, спъна се, падна във водата, но бързо стана и така измокрена продължи напред, като накуцваше болезнено. При падането се бе убола в острите плодове на дяволските орехи.

Внезапно притъмня. Слънцето се скри зад спусналия се странен облак. Милиони, милиарди черни пеперуди, размахали безредно крила, връхлетяха като траурна виелица. Едни пеперуди накапваха по

тръстиките, други падаха отмалели върху водната повърхност за радост на безбройните жаби, а облакът, без да намалява от това, продължаваше пътя си на изток, към отсрещния бряг. Пеперудите се заплитаха в косата й, завираха се в очите й, пълзяха по цялото й тяло, като с всяко докосване причиняваха по кожата й нетърпим сърбеж. Сякаш не пеперуди, а литнали листа от коприва.

Най-сетне Люба достигна брега, ограден от плътната стена на папируса. Гъвкава, разлюляна стена, висока пет-шест метра. Провря се по следите на лудия през тясната пътечка, като каньонче сред зеленината, и стъпи на твърда земя. Зад папируса започваше поясът на палмите рафия.

Девойката познаваше добре тази палма. Та кой пътешественик из Африка не я познава? Познаваше грапавия й дънер, огромните й листа, дълги до петнадесет метра, по които са наредени двуметрови странични листчета. Познаваше шишарковидните й плодове, събрани в триметрови гроздове. Известно й беше, че ликото на листата й представлява познатата на лозарите рафия. Известно й беше още нещо — че тук, в Африка, от сока и получават вино. Затова я наричат винена палма.

Палмата рафия е едро растение. Но тия тук бяха просто чудовищни, избуяли, сплели се в някакъв неправдоподобен допотопен лес, пред който измъчената девойка се почувствува още по-самотна, по-безпомощна, по-изоставена.

Бурята връхлетя изведнъж. Затрещя. Гръм подир гръм. Без спиране, непрекъснато. Ярките избухвания на мълниите се сливаха в гълъбов огън, който пламтеше над джунглата. Животните се размърдаха. Едва сега Люба разбра какво гъмжило се е спотаявало край нея. Запрелитаха блатни птици, закъткаха африкански пауни, закрещяха маймуни, някъде протръби слон, завиха хиени, съвсем наблизо изръмжа пантера. Обезумели от страх антилопи се заблъскаха из храстите. Профуча с яростно грухтене горска свиня, разкъса плътния обръч на гигантските хвощове и изчезна. Вятърът духна рязко, изпищя. Огромните листа на рафията зашумяха зловещо. Папирусите запрегъваха до водата кичурите си. После плисна дъждът. Люба се закова неподвижно на място. И без това не се виждаше нищо. Не знаеше накъде да върви. А всеки миг можеше да налети върху

някой стаен звяр. Сякаш се бе приютила под грамаден водопад, който я шибаше настървено с водните си камшици.

Бурята отмина скоро. Вятърът утихна. Облаците се стопиха. Папирусите вдигнаха високо кадравите си глави. Когато погледна случайно назад към маслената палма на острова, Люба видя, че кооперацията на тъкачите се бе срутила и нещастните й строители прехвъркаха над жалките й развалини с тъжен писък. Прекалено тежка я бяха изградили, не бе издържала. Сметени от дъжда или скрити под листата, бяха изчезнали и пеперудите.

Девойката се провря през гъсталака и само след няколко секунди джунглата я затисна с изумрудения си похлупак. Обзе я предишното чувство, което я подтисваше при всяко навлизане в тия мрачни усои. Сякаш не гора, а море. По-право мокра, хлъзгава палуба на потънал кораб, обрасъл с корали, по чиито неизгнили още мачти висяха накъсаните му въжета, отрупани с водорасли.

Пътеката на лудия личеше по утъпканата шума, по разкъсаните с нож лиани, които са препречвали пътя му. Люба тръпнеше от страх да не го срещне, да не се сблъска случайно с него. Но нямаше друг начин да се измъкне, да не се заблуди в този зловещ безпосочен свят, където няма слънце, няма дори звезда, по която да се ориентира.

Още няколко пъти тя дочу рева на Есамба, все потих, все по-заглъхващ. Значи вървеше, не стоеше на едно място, не се въртеше в кръг в тази страховита зелена пустиня, отдалечаваше се от езерото.

Беше прегладняла, но какво да яде? Дори да имаше плодове, те бяха високо горе сред зеления таван. А не различаваше кои са за ядене и кои — отровни.

Ако стигнеше до някоя река, можеше да се надява на нещо — поне няколко диви банана, поне тези, които познава, макар и жилави, със семки.

Там, в просеката на гората, и листата, и цветовете, и плодовете слизат ниско, може да ги достигне и човек, не само маймуните.

Внезапно Люба дочу топуркане, яростно грухтене. Съобразила мигновено, тя се покатери по една лиана. Дървеното въже беше наръсено с бодли (затова ли го наричат „дяволско въже“?), но тя не се пусна, а продължи да се катери с окървавени длани.

Подаде се стадо антилопи. Значи наблизо имаше открито пространство, тревиста поляна. После — носорог, тромав, привидно

непохватен, с присвити зли очички отстрани на заплашително изшиления рог. Антилопите не се боят от носорога. Затова го оставиха безгрижно да ги доближи, без да забележат това, което видя от високото Люба. От другата му страна се прокрадваше лъвица. Сприхавият гигант не се бои от лъвове. Не го интересуват. Той сумтеше и се взираше напред с късогледите си очи. Беше подушил миризмата на човек. Лъвицата пък бързаше да се прикрие зад гърба му и незабелязано да връхлети върху неподозиращите антилопи. Но носорогът й обърка плановете. Не можа да се сдържи повече. Изгрухтя и се втурна бясно напред. Подплашените антилопи изчезнаха като мълнии, а разочарованата лъвица се върна назад с подвита опашка и недоволно изръмжаване.

Дълго време стоя Люба на лианата, додето набере смелост да се спусне долу. Накрай слезе. Нямаше избор. Ръцете й отмаляха. Нима щеше да остане тук вечно? Трябваше да върви! Напред! Къде да е! Но да не стои!

Свлече се омаломощена на земята и отново закрета по пътеката. След час достигна някаква река. Достигна слезлия ниско живот — листа, плодове, птици. Достигна слънцето. Ето и дивите банани!

Запъти се към най-близкия кичур. Но се закова на място вцепенена. Ужасът стисна гърлото й. Тъкмо зад нея проехтя гръмотевичен рев. Не! Не беше Есамба! Този път не! Нещо друго!

Люба се обърна пребледняла.

Очите й изскочиха от орбитите. Насреща пристъпваше на два крака огромна горила с широки плещи и чудовищни ръце. Пристъпваше озъбена и се бъхтеше с юмруци в гърдите, които кънтяха като дървен тамтам.

Такава мощ и ярост, и злост!

Люба видя на съседното дърво, под чадър от листа, една женска горила с малкото си на ръце, която се взираше уплашена насам. Ясно! Самецът, който е караулил долу, под дървото, мислеше, че е заплашен животът на семейството му, затова бързаше да пресрещне опасността по-далеч от дома си, да я отстрани навреме. Всъщност горилата няма много врагове. Тя живее в мир с повечето животни. Малцина се осмеляват да изпитат силата на мускулите й. Само с леопарда и човека е във вечна война.

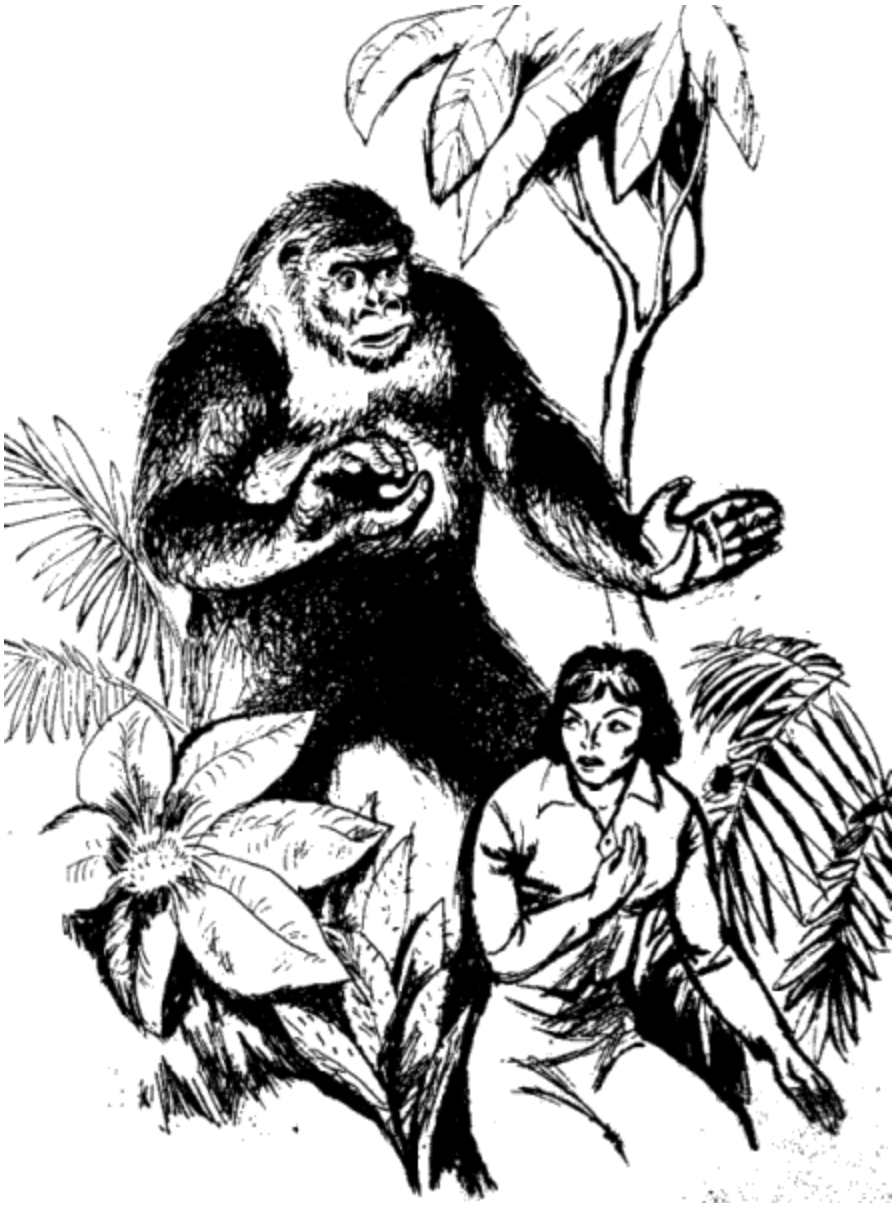

Люба хукна да бяга, сподирена по петите от ревящия самец. Бодливите храсти протягаха към нея острите си нокти, разкъсваха дрехите и кожата й. Избуялата коприва гореше ръцете и краката й. Мокрите листа на папратите я пляскаха по лицето. Примките на лианите се обвиваха около тялото й като пипала на зелени октоподи.

Горилата я настигна, цяла космата скала, посегна към врата й с мощната си черна ръка.

10

С изгрева на слънцето групата тръгна към блатата начело с гиганта Рудахигва, който не изпускаше от поглед прясната диря на похитителя. След водача крачеше Наумов, следван от Анри Льоблан, Зигфрид Ерлих, Манзилала и най-отзад Жозеф Симон.

Мулатът недоволствуваше от мястото си в колоната. Никой не обича това място. Туземците обикновено изчакват последния, за да го пронижат незабелязано с отровните си стрели. И горилата, и леопардът, и слонът, и биволът постъпват така. От последния се изисква най-много хладнокръвие и съобразителност. Не по-малко от водача. Затова Жозеф се озърташе внимателно, ослушваше се във всеки подозрителен шум. А на всичко отгоре Зигфрид му възложи още една, само тяхна задача — да следи пилота. Беше подушил намерението му да избяга. Явно блатата с неочакваните им опасности не му се нравеха. Предпочиташе да се метне на самолета и да се прибере в летището си. А сега от това по-лошо нямаше. Стига само да загатне там къде е Огнената пещера. Всъщност не само Манзилала, никой нормален човек не би излагал напразно главата си. Сбъркаха, дето не му казаха за златото. Който чуе за него, тръгва начаса. Не се колебае. Рискува и главата, и честта, всичко.

Ето пилотът пак опитва да изостане, преструва се на изморен, накуцва пресилено.

— Не се спирайте, мосьо Манзилала! — подкани го усмихнат Жозеф. — Опасно е за вас. А бавите и нас.

Мосьо!

Жозеф сви устни. Господин — опитомена маймуна! Научила се да кара самолет и се мисли цивилизован човек. Високомерието на мулата отново заговори. Нищо че Манзилала е свършил лицей, че е с диплом от авиационно училище, че управлява такава сложна машина. Той не може да се мери с Жозеф Симон, макар че Жозеф Симон няма никакво образование. Той има друго, по-важно — бяла кръв. Това стига да го постави на по-горно стъпало, много, по-високо от кой да е

негър. Баща му е бял. Наистина един бял негодник, но бял, бвана, господар. Излъгал майка му, слугиня в бънгалото, и я наторил, преди да се роди синът. Жозеф не му прости никога това. И ако не се бе удавил пиян в Конго, Жозеф сам би го удушил. Мразеше го, че беше истински бял, а бе създал син ни бял, ни черен, катър, както казваха на подбив белите. Та и черните. Еднакво презиран и от едните, и от другите. А и той самият еднакво презираше и едните, и другите. Или по-право презираше негрите, диваците, а на белите завиждаше, завиждаше до полуда. Омразата му нямаше край. А трябваше да се прикрива, да им се усмихва, да търпи. От това злобата му нарастваше, напираше в гърдите като вулкан. Цял живот! От дете досега — ни бял, ни черен. В училищата за бели деца не го приемаха, не го искаха и мисионерите. Те търсеха истински диваци, не полудиваци. Белите девойки му обръщаха гръб, черните го отбягваха, защото се бояха. Бояха се от участта на неговата майка. Какво не правеше той да заприлича на белите? Мажеше косата си с брилянтин да я изправи, пудреше се да изглежда по-малко чер, обличаше се по-елегантно от белите. Напразно! Все полунегър! Само в жандармерията го приеха охотно. Изглежда знаеха какво могат да получат от него. Дирeха озлобени хора.

От това противно съществуване той виждаше само един изход — пари! Познаваше мулати, познаваше истински негри, които се ползуваха с уважението на белите. Сякаш не забелязваха кожата им. Опасен е блясъкът на парите. Прикрива и черната кожа, и куция крак, и гърбицата. А Жозеф нито гърбица имаше, нито куцаше. Само кожата. Затова му трябваха парите. Жозеф тъкмо бе решил да влезе в една касоразбиваческа банда в Елизабетвил, когато Зигфрид му предложи новата работа. Жозеф тогава бе решил да убива хора за пари, колкото намери в джобовете им. Знаеха ли тия, които вървяха редом с него, предполагаше ли този наперен наемник на какво е способен Жозеф за злато?

И все пак от всичките му спътници най-опасен, то се знае, беше Зигфрид. Жесток, безпощаден. И умен. Недоверчив. С него предстоеше тежка борба. Налагаше се да приспи напълно подозрителността му, да се прави наивен, верен приятел, за да успее в последния момент да се отърве от него, да му грабне всичко под носа. Тридесет-четиридесет кила, колкото може да носи един човек, са и

много, и малко. За това, що мечтае Жозеф — малко. Трудно ще измият черната кожа. Нужно е повече. И той ще го получи. Ще се отърве най-първо от немеца, щом ги заведе до пещерата, а с другите ще се справи после, когато излязат от тоя пущинак, когато наближат плантацията на братовчеда му. Наумов, Манзилала, Анри и той самият — това са четири души. Четири носачи по четиридесет правят сто и шестдесет кила. Виж, тъй може! Друго е! Ще измият кожата. Ще си купи дрехи; цели гардероби с костюми, ризи, връзки, обуща. Ще се ожени за бяла жена. Белите жени не виждат нито кожата, нито гърбицата, нито куция крак, когато напреде святка златото. Ще има деца, но те няма да бъдат мулати като него. Ще бъдат по-близо до белите, три четвърти бели, почти бели. А внуците му вече ще бъдат истински бели. И няма да подозират каква цена е платил дядо им. Само той ще си знае…

Групата навлезе в блатистата местност, някаква каша от тиня, мъхове, гнила тръстика и кална вода, над която издигаха къдравите си кичури папирусите.

Рудахигва изгуби следите на похитителя. Но не спря. Инстинктът, вроденият усет му подсказваше точно откъде би минал друг човек. Затова омело нагази във водата.

— Стигнахме ли? — запита нетърпеливо Наумов.

Рудахигва поклати глава.

— Има време! Това е Блатото на облаците москити. После идва пак джунгла. И чак тогава — Вонещата вода, с Огнената пещера. И Типу Тип…

Той изрече последните думи тихо, едва чуто. Изрече ги с гласа на човек, който е изгубил всяка надежда; осъден на смърт, на когото е останало само едно — да умре с вдигната глава.

Отгоре им връхлетяха с подлудяващ звънтеж облаци москити. Толкова много, че небето притъмня. Сякаш гледаха през прозрачна копринена завеса, която трептеше от спектралния блясък на милионите крилца. Едри, с дълги хоботчета иглички, които жилеха като пчели. Лицата, ръцете, краката на хората в миг се покриха със стотици смърдящи мехури. Никой не можеше да се стърпи. Всички се чешеха, раздираха до кръв кожата си. А незамлъкващият звън на милиардите крилца ги докарваше до полуда.

Зигфрид изруга:

— Винаги, когато ме нападнат тези кръвопийци, си спомням с жал за нашите мънички комарчета.

Анри каза:

Чудя се защо има толкова много комари в най-безлюдните области. Та тук не срещат нито хора, нито бозайници, от които да се насмучат до насита с кръв. Само жаби и костенурки.

Наумов се обърна:

— Добре че е така. Иначе ако се пръснат навред, животът на човечеството ще стане ад. А защо се въртят над блатата? Не знам. Не е само защото са родени тук. Та те имат крила. Нещо ги привлича. Някои смятат, че това е метанът. Може да е така. Правени са опити…

Но не се доизказа. Махна с ръка. Унесе се в своите грижи. Къде ли беше сега Люба, неговата Люба? Макар и голяма, известна кинооператорка, той си я представяше все така, както преди години, когато я хващаше за ръце и я въртеше около себе си, въртеше я, докато и на двамата се завиеше свят. Жива ли беше въобще? Щеше ли да я намери? Имаше ли надежда да я спаси от този злокобен Типу Тип? И човек, и звяр…

Ако не беше Рудахигва, спътниците му нямаше да преминат блатото. Щяха да затънат насред пътя в рядката, клокочеща тиня, в напоените с вода мъхове, в плаващите треви, оплетените острици и камъш. Тук-там хората пропадаха във водата до пояс, но краката им скоро опираха в твърда почва и се измъкваха напред. Черният гигант се взираше втренчено във водата пред нозете си, разглеждаше я внимателно, после тръгваше решително, без да сгреши.

— Вожде, минавал ли си друг път оттук? — запита Анри.

— Не! — отвърна ватусът. — Рудахигва познава колко е дълбоко по тревите. Едни растат в плиткото, други в дълбокото. Рудахигва търси плиткото. А Огнената пещера е там, където над джунглата личи малка мъглица. От пушека. Там има пушек.

Най-сетне прегазиха блатото, навлязоха сред папируса. Това беше някакво чудовищно струпване от високи триръбести стъбла, дебели колкото ръката, вдигнали като вили на върховете си по един наръч сено.

Наумов каза с глас, в който звучеше дори уважение:

— Надали има друго растение, на което науката да е повече задължена. Спомнете си папирусите, на които хилядолетия наред са

писали египтяни, гърци, римляни. Папирус на египетски език значи „дар на реката“. И той наистина е дар. Не само за писане. Някога хората са се хранели с коренищата му. Ядели ги сурови и печени, с аромат на бадеми…

Анри добави:

— Много го обичат хипопотамите.

Рудахигва сви вдясно. Не можа да се промуши през плътната зелена стена. След стотина метра достигна някаква просека и навлезе в нея.

— Тихо! — предупреди ги той. — Носорог!

Всички се смълчаха. В тесния пролом срещата с този бесен звяр можеше да струва скъпо.

Черният гигант добави:

— Тук не се въдят носорози. Типу Тип ги изяжда. Този е дошъл скоро. Не знае…

Зигфрид и Жозеф стиснаха пушките.

Белгиецът подхвърли:

— Отпред е неуязвим. Мерете се отстрани, под лопатката!

Без да каже нищо повече, отряза едно папирусово стъбло, изхвърли върхния му кичур и го понесе на рамо.

— Скоро е минал — каза Рудахигва. — Стъпканите треви още се изправят.

Дъждът плисна неочаквано, както обикновено става тук. Пътешествениците не спряха. Нито имаше къде да се скрият на сушина, нито беше нужно това. Та те и без това бяха мокри, оваляни в тиня. Дори му се зарадваха. Защото поне докато плющеше, ги избавяше от садизма на москитите, поразхлаждаше смъдналата им надупчена кожа.

Папирусът свърши. Напреде се ширна втора стена от дървовидни папрати и палми, оплетени в зелената бъркотия на лианите. Лист до лист — и никакво стъбло, никаква вейка. Най-различни листа: ситни, едва забележими, и едри, същински зелени чадъри; сърцевидни, перести, мечовидни, лапести, нарязани — погледът се замайва, когато опита да открие отделната петура в това слято зелено единство, в тази рехава зелена скала.

Дъждът скоро опря. Светът просветна. Но комарите все още не се решаваха да излетят. Още сушеха крилца под листата. Оцедливата

почва бързо просъхна. Лека мъгла като в парна баня замрежи околността.

Анри Льоблан, който при своите ловувания беше свикнал да се доверява на следотърсаческите дарби на негрите, запита черния водач:

— Какво говорят следите? Близо ли е носорогът?

Вождът каза:

— Ето тази вейка е настъпена скоро. Още не се е изправила. Тази скъсана лиана плаче. Сокът не е засъхнал. Тук носорогът е изровил корен. Рудахигва вижда следата на рога му, дълъг колкото малък човек. Тук, на този шип, има косъм от опашката му. А ухото на Рудахигва чува тихото цвърчене на носороговите пазачи. Наблизо е. Настрани не може. Лианите пречат. Напред или назад?

Внезапно той посегна към съседния храст.

— Косъм! От косата на Малката бяла жена! Рудахигва вече е сигурен. Вярна следа.

Сърцето на нещастния баща се сви. Къде ли я мъкне? Как ли я влече, за да се заплете косата й в храстите? И жива ли е?

— Напред! — извика задъхан от вълнение той. — По-скоро!

— То се знае, напред! — прибави Зигфрид.

Никоя опасност не го плашеше, щом се приближаваше до златото.

Само Манзилала се обади нерешително:

— Хайде да се върнем! Чуйте ме! С вертолета ще свършим по-добра работа.

Наумов го погледна враждебно.

— Да се върнем? А дирята? Как ще следваме дирята отгоре?

Рудахигва спря. Обърна се.

Листният склоп на гората отново се свлече надолу, към земята. През зеления тунел на пътеката се провидя малка поляна. И сред нея, точно насреща им, легнал в тревата, хъркаше шумно носорогът. От никого не се страхува, няма защо да се пази. По гърба му подскачаха малки птички, буфагуси, и кълвяха закачените в гънките на кожата му кърлежи.

— Да го заобиколим! — предложи Наумов.

Рудахигва пошепна:

— Птичките ще ни издадат.

И наистина, щом групата излезе на поляната, буфагусите закрещяха уплашени. Животното рипна на крака. Почна да души тревожно. Ушите му се размърдаха неспокойно. Късогледите му очи не му показваха нищо, а и вятърът духаше откъм него. Само птичките! Само те издаваха опасността. А те не лъжат.

Той се закова на място. Вцепени се. Превърна се на пън, буца глина. Сякаш не живо същество, а чучело, напълнено със слама. Щеше ли да побегне или да се хвърли срещу хората? Всеки чуваше как сърцето му се бъхте в гърдите.

Внезапно вятърът се обърна. Както въртеше сърдито глава и поемаше шумно въздух, носорогът усети човешката миризма. Той не е свикнал да мисли много. Има два вида страхливци: едните бягат, другите атакуват. Носорогът е от вторите. Когато е уплашен, напада.

Хората не мърдаха. Стояха неподвижни, надяваха се да се разминат без бой. Животното също като че ли размисляше. Но какво може да измъдри един носорог? На всички въпроси той има един отговор — нападай! И като изгрухтя заплашително, дебелакът се втурна напред със скоростта на локомотив, пъшкайки като локомотив. Трудно е да се повярва, че това петметрово страшилище може да бяга тъй бързо с късите си, подобни на кютюци крака.

— Не стреляйте! — извика Анри. — Бял носорог! Много рядко животно! Само се скрийте в храстите!

Той оправи очилата, изтича напред и размаха ръце. Носорогът се спусна насреща му като побесняло гигантско прасе. Ловецът го изчака до четири-пет метра и отскочи рязко встрани. Нападателят профуча край него, понесъл страшното си оръжие — рога, дълъг поне метър и половина. После спря глупаво учуден, обърна се, задуши въздуха. Откри го и пак връхлетя. Анри повторно се отмести.

Като ловък тореадор! — възхити се Наумов от самоувереността и пъргавината на звероловеца.

Ядосан, че и тоя път го пропусна, сприхавият великан налетя върху първия храст, който му попадна, и опита да го изкорени. Но все пак успя да съобрази, че не това е врагът му, и се обърна. Тогава Анри размаха пред очите му дългото папирусово стъбло. Наумов неволно помисли дали нещастният младеж не се е побъркал от страх. Нима се надяваше да изплаши бясното животно с тази дълга сламка?

Носорогът наистина се уплаши. Отдръпна се няколко крачки и спря. Тогава пък ловецът настъпи. Знаеше какво трябва да прави в такъв случай. Пред непознатата заплаха, скрита в протегнатия кол, носорогът не устоя. А ловецът продължаваше да напредва бавно, предпазливо. Малко по-бавно се отдръпваше носорогът. Анри спря. Тогава животното се обърна рязко и изчезна в храстите с тревожно изгрухтяване, следвано по въздуха от кресливите си приятелчета.

Хората излязоха от закритията. Наумов приближи до младия човек.

— Как успявате да се справяте така с тези зверове?

Белгиецът отговори естествено, без престорена скромност:

— Научих този трик от моя учител. Не съм в състояние да ви го обясня. От глупост ли или поради лошо зрение, но всички постъпки на носорога на нас изглеждат безсмислени. Защо отстъпва пред пръчката, когато не се поколебава да нападне дори слон, камион, автобус?

Помълча и добави:

— Всъщност тези чудовища са може би най-беззащитните животни на Африка.

Наумов беше слушал това твърдение от много африкански ловци.

Анри се доизказа:

— Ако не са законите, които са ги взели под своя защита, досега не би останал нито един. Достатъчно е само да отскочиш настрана и да стреляш под лопатката… Само толкова…

Зигфрид не можа да скрие неприятното чувство, което почваше да изпитва към този неканен натрапник.

— Според вас — подметна той, — излиза, че в джунглата е все едно като в Европа. Все едно, че се разхождаш по булеварда.

Анри опита да се пошегува:

— Ако спазвате няколко прости правила, в Африка вие ще бъдете тъй сигурни, както на всяко друго място. Това не е моя мисъл. Заимствувах я от един кинооператор шегобиец. Но е вярна. Носете тропически шлем, за да не получите слънчев удар. Пийте преварена вода, за да не хванете дизентерия или тифус. Гълтайте редовно хинин срещу маларията. Пазете се от мухата цеце, за да не получите сънна болест. Мийте си краката, за да не се завъдят кърлежи. Пазете се от бълхи, ако ви е страх от чума. И накрай не попадайте нощем в ноктите

на лъв или леопард… И ще видите, че в Африка не е по-опасно откъдето и да е другаде.

— Не ви ли се струва, че позирате малко със смелостта си? — пресече го Зигфрид. Самоувереността на ловеца, опитваща да засенчи неговата самоувереност, почваше да го дразни.

Анри отговори сухо. Очите му изведнъж бяха добили стоманена острота.

— Има смелост и смелост. Това трябва да ви е известно. Аз съм роден в джунглата. На мен един кръстопът в Леополдвил ми създава повече трепет, отколкото всеки звяр в джунглата. С всяко същество тук мога да се справя. Защото съм у дома си. Не съм дошъл само да грабна каквото мога и да бягам…

Но Зигфрид не успя да чуе предизвикателството му.

— Къде е Манзилала? — изкрещя той. — Този подлец!

Всички се озърнаха. Наистина го нямаше. Използувал схватката с носорога, пилотът бе избягал. Дълго го викаха, претърсваха храстите, за да не би случайно да е паднал там ранен или ухапан от змия. Напразно! Нямаше съмнение — избягал!

— Ще го настигна! — реши Зигфрид и тозчас тръгна назад.

— Оставете го! — опита да го спре Наумов. — И без него ще си свършим работата. А ако достигне хеликоптера, още по-добре. Ще може да ни помогне.

Зигфрид не го изслуша.

— Потрябвала ми е помощта му! Той трябва да стои тук. Заедно сме тръгнали, заедно ще вървим или заедно ще се връщаме. В експедициите, както във войската, е нужна дисциплина. Закъде е човек без дисциплина? Вие вървете напред! Аз ще го настигна и ще ви догоня.

Без да слуша увещанията на другите, той тръгна назад. Скри се, потъна в тунела зад полянката. Жозеф се поколеба. Да го последва ли? Наистина картата се намираше у него. И друго — Зигфрид беше хитрец. Връщаше се не само заради дисциплината. Където отива Зигфрид, има сметка. Но тук пък беше Рудахигва. А Рудахигва знаеше по-добре пътя. С него беше по-сигурно отколкото със самолет. Нали за да се вземе златото, трябва да се слезе на земята?

Всички стояха смутени. Недоумяваха защо се върна немецът. Какво го свързваше с пилота?

Рудахигва погледна от високото спътниците си.

— По-добре! Единият, черният — страхливец; другият…

Не се доизказа. Пое отново напред. Навлезе в другия тунел на джунглата. Пътя му пресякоха няколко дребни еленчета на големина колкото заек и изчезнаха. Най-дребните копитни животни на земята. Те имат вкусно месо. Затова са се запазили само в най-глухите усои. Но никой не ги погледна тоя път. Пътешествениците бързаха. Наумов неволно почна да изпреварва водача.

Ненадейно той спря. Обърна се смутен.

— Тамтам!

Рудахигва поклати глава.

— Не! Друго!

— Какво?

— Горски човечета.

Наумов го изгледа в недоумение. Ватусът се доизказа:

— Шимпанзета! Скоро ще стигнем до тях. След стотина метра провиране през шубрака те видяха шест маймунчета сред малка полянка. Най-голямото удряше с тояжка по един кух пън, а другарчетата му подскачаха при всяко прокънтяване на първобитния тъпан.

Наумов затаи дъх.

— Такова чудо! — пошепна той възхитен. — Та те танцуват! Слушайте и ритъма! Ритъмът — зародишът на музиката! Представете си — присъствуваме при раждането на няколко изкуства: музика, танц, опера… Все едно че сме се върнали милион години назад, когато прадядото на човека е правил първите опити да стане човек.

Рудахигва запита изненадан:

— Бащата на Малката бяла жена не е ли виждал шимпанзета?

— Не така! — отвърна естественикът. — Не с тамтам.

— Какво чудно! — вдигна рамена гигантът. — Та маймуните са също така хора като другите. Даже по-умни, по-хитри. Когато белите дяволи карали негрите да им работят, те не закачали маймуните. Защото маймуните се престрували, че не разбират, че не могат и да говорят. Но те могат. Само хитруват…

— Интересни легенди! — подметна Наумов. — Даяките от Борнео пък твърдят, че някога орангутаните били хора. И името им е такова — горски човеци. Но мързеливи. Престанали да се трудят.

Затова забравили да говорят, загубили човешкия си образ… Наивно наистина, но с едно ценно зрънце истина — трудът е признакът за очовечаването на животното…

В гората, сред дъха на гнилата растителност и невидимите цветове горе, сред високите корени, почна да се просмуква някакъв нов мирис. Отначало Наумов не можа да го определи. Но после се сети — та това не беше ли димът на фумаролите? Значи вече са близо! Може би още половин час, още десет минути…

В този миг проехтя ревът на Есамба. Толкова силен, толкова отчетлив, сякаш на сто метра от тях! Проточен, зловещ, вдъхващ ужас. Изви, затрептя и изведнъж заглъхна.

Наумов вече тичаше напред, стиснал в ръце заредената пушка. Навлезе в окрайнината сред рафиевата гора. Прекоси я, нагази в папируса. Напреде му през широката просека на стъпкания папирус лъсна езерото.

Мярна му се някакво тъмно тяло, което изчезна с шумно бълбукане. Няколко безредни вълни полазиха през тръстиките.

А пред краката му…

Биологът се наведе, взря се. Не, не беше измама. Стъпки, истински стъпки от чудовищно животно, подобни на патешки следи, с три пръста и опъната плавателна ципа! Само че огромни, колкото вани, запълнени с мътна вода!

Възможно ли беше? Тези невероятни следи! И това туловище, което е направило пътеката сред папируса! И тъмният гръб, който потъна в езерото! Не сънуваше ли? Страшен сън, кошмарен сън!

Шипекве!

Значи не бяха празни приказки легендите, които се мълвяха. Значи наистина съществува…

Вождът Леваника на държавицата Баротзеленд съобщил, че в страната му се подвизава „звяр със змийска глава, на ръст колкото вагон“.

На ръст колкото вагон! Само такова същество можеше да остави тези следи… Колкото вагон… Досега Наумов приемаше с известно недоверие тези легенди. Не ги отричаше. И той като доктор Монар смяташе, че не е теоретически невъзможно да са оцелели до днес някои мезозойски рептилии, особено в страните, влизали в състава на прастария континент Гондвана, а най-вероятно в Африка. Африка не е

заливана с вода от петстотин милиона години. Не познава и заледяванията. Същински палеонтологичен музей — окапи, бозайникът люспеник, капски тръбозъб, копитният заек даман, африкански паун, водна земеройка, гигантска горска свиня… Тук, в тия блата, където не е стъпвал кракът на бял човек, може да се крият още много неразгадани тайни. Наумов не би се учудил, ако отгоре му връхлетеше легендарният „конгамато — призракът на смъртта“, червеният крилат крокодил. Щом като съществува шипекве, защо да не е доживял до днес и някой птеродактил? Но дори да е гигантски прилеп с размах на крилата два метра, няма да бъде по-малко чудо… Смята се, че динозаврите са измрели преди седемдесет милиона години… А латимерията? Не твърдяха ли доскоро със същата увереност, че последните перконоги риби, родоначалниците на земноводните, са изчезнали много по-отдавна, преди двеста — двеста и петдесет милиона години? А триоката хатерия от Нова Зеландия, пряката потомка на най-древните влечуги… Две очи като очите на всички гръбначни животни и още едно на темето… Никой не е допускал, че може да са оцелели в жестоката борба за живот. А ги намериха. И то напълно жизнеспособни, надживели хилядолетията…

Групата го настигна. Наумов се обърна.

— Шипекве! — каза кратко той.

Анри и Жозеф стояха потресени, като хипнотизирани от калната локва с форма на патешки крак. Само Рудахигва поклати глава:

— Не е шипекве!

Естественикът го изгледа учуден. Ватусът стоеше с широко отворени очи, задъхан от вълнение, посивял.

— Не е шипекве! — повтори той. — А Типу Тип!

Наумов неволно почувствува жал към него. Какво ли изпитваше нещастният дивак, отровен от рождение със суеверия, когато самият доктор Христо Наумов, старият естественик, стоеше разтреперан, със залепнали в земята нозе. Стоеше обезсилен от мисълта, че би могъл да се срещне лице с лице с някой гигантски динозавър. А знаеше, убеден беше, че не съществуват свръхестествени сили. Това беше влечуго, голямо наистина, уродливо, навярно свирепо, но животно, нещо като крокодил, не повече от един голям крокодил.

— Добре! Да речем, че е Типу Тип! — съгласи се Наумов. — Но какъв е той — човек или животно? Нали досега преследвахме човек?

Стъпките му поне бяха човешки.

Черният гигант се дръпна назад.

— Елате по-далеч от Вонещата вода. Рудахигва вече може да ви разкаже всичко.

След малко, скрит зад гъстата завеса на блатистата окрайнина, той ги спря.

— Типу Тип — ту човек, ту чудовище. Ето и сега. Рудахигва вървеше по следата на човек. И изведнъж — чудовище. Човекът стана чудовище.

Наумов не можа да се овладее повече.

— Вожде, хайде да поразгледаме наоколо. Нека потърсим човешка следа, нека потърсим човека Типу Тип, похитителя.

— Не! — поклати упорито глава Рудахигва. — Няма да я намерим. Трябва да чакаме чудовището Типу Тип да се превърне в човека Типу Тип. Тогава…

Анри се намеси в разговора:

— Типу Тип — така негрите наричат някакъв жесток арабин, търговец на роби, пръснал зловещата си слава по цяла Африка. Дори и тук…

Рудахигва се обърна.

— Типу Тип е зъл дух, духът на един бял дявол, оттам, откъдето изгрява слънцето. Зъл, о, колко зъл! Когато се зададял Типу Тип, джунглата не заглъхвала от тревожните тамтами. Всички бягали в ужас, нагазвали в блатата, в най-усойните гори; майките предпочитали да скрият децата си в леговищата на лъвиците; бащите нарязвали лицата и телата на синовете и дъщерите си, за да ги обезобразят; старците се хвърляли сред крокодилите. Защото от крокодилите все могли да очакват пощада. Само Типу Тип не знаел пощада. Той носел чудна смола. Димът й докарвал сладки сънища…

Хашиш! — назова я Наумов.

— Той предлагал тая смола на вождовете, а в замяна на нея те му давали роби. Нападали съседите си, опожарявали селата, заробвали младите, силни мъже и жени, за да ги продават на Типу Тип. Един човек за едно топче смола. Много сладък бил този дим. Затова вождовете търсели все нови и нови роби. Когато не стигнели плевниците, отделяли от своите хора, от своето племе… Но имало и други вождове, различни, които се отказвали от дяволската смола. Те

изпращали насреща му бойците си. Но какво можели да сторят копията и стрелите? Белите дяволи като вас имали цеви, които пускат мълнии. И никой не можел да им устои. Типу Тип запалвал селищата, избивал старците и децата, а младите отвеждал към изгрев, където се намирала неговата страна, страната на белите дяволи с фетиш полумесеца…

Наумов го прекъсна:

— Друг път ще ни разправиш всичко. Сега ми помогни да намерим човешката следа. Друго няма да искам от теб. Само това — следата…

Рудахигва го изгледа тъжно.

— Нещастен баща, чуй Рудахигва! И тогава ще разбереш с какво безнадеждно дело си се захванал. Рудахигва не говори от страх. Рудахигва няма свой живот. Ти ще видиш. Рудахигва ще опита да срази Типу Тип. Но без полза. Чуй да разбереш кой е Типу Тип. Чуй… Веднъж старият Рудахигва, някогашният вожд на ватусите, казал на Типу Тип: „Защо изтребваш племето ми? Защо ти са толкова роби?“ Типу Тип отговорил: „Всеки роб струва една бучка от жълтия камък. А жълтият камък дава сила и власт в страната на белите дяволи.“ Тогава Рудахигва, прадядо на младия Рудахигва, му рекъл: „Остави племето ми на мира. Аз ще ти покажа едно място, където има много жълт камък.“ Типу Тип скочил. Запитал: „Наистина ли знаеш това място?“ „Знам — отвърнал старият Рудахигва. — Отвъд пустинята. Една луна път без вода.“ Тогава бойците на Типу Тип вързали вожда ватусите и му казали: „Ще те пуснем, когато ни отведеш в страната на жълтите камъни“. И хванали те мъжете от племето на Рудахигва и жените, вързали ги и ги подкарали. Всеки роб носел на глава по един мях с вода. А най-отпред вървял старият Рудахигва и водел кервана. Всеки ден хората изпивали по един мях вода, а роба с изпития мях прогонвали в пустинята — ако му е писано, да се спаси, иначе да загине. Пътят им се осеял с бели кости. И мъка. Много мъка. Виждал това Рудахигва и бързал. По-скоро да стигне, да освободи народа си. Всеки ден един мях вода по-малко. И един роб по-малко… Пустиня, само пясък. Цветове без аромат, реки без вода, птици без песен. И пек, жар. Там най-жестокият дух бил слънцето, най-злият враг… Тъй от една млада луна до втора млада луна… Навлезли в джунглата, освежили се. Имало вода, имало дивеч… Достигнали Вонещата вода. Направили канута и стигнали до острова, влезли в Огнената пещера.

Наумов опита пак да го прекъсне. Не можеше да дослуша дългия му разказ, колкото интересен да беше. Не можеше. Как би могъл да слуша дори най-увлекателната легенда, когато… Но Анри и Жозеф го изгледаха намръщено. Махнаха му с ръка да мълчи. Гледаха с полуотворени уста разказвача, а очите им святкаха като очи на хищници — алчно и ненаситно.

Каква власт има само тая дума — злато! — помисли си Наумов. — Как изведнъж превърна доблестния Анри, ловеца на живи лъвове, с честния поглед, в хищник…

Рудахигва отново се приведе към него.

— Чуй, да знаеш! Който дойде тук, трябва да го знае. Да му е ясно всичко. Когато отвел белите дяволи в пещерата сред буците жълт камък, старият Рудахигва казал: „Ето аз изпълних обещанието си. Изпълни и ти твоето, пусни моите хора.“ А Типу Тип се разкискал: „Толкова ли е глупав Типу Тип? Да те пусна, че да доведеш и други, както доведе мен.“ Извадил ятагана си и му отрязал главата. Кръвта опръскала жълтите камъни. После заповядал на робите да къртят от пещерата жълтите камъни… Къртели, умирали, проклинали го и пак къртели… Най-сетне клетвите им го стигнали. Замаяни от алчност, пияни от леопардово мляко, двамата му помощници го издебнали и смазали главата му с един жълт камък. После хвърлили трупа му в езерото. Но алчността на Типу Тип била тъй силна и злобата му тъй неугасима, че той веднага се преродил в най-ужасния звяр. От алчност и злоба изгубил човешкия си образ. Станал чудовище. Приживе бил чудовище по душа. След смъртта се превърнал в чудовище и по тяло — по-силен от слон, по-свиреп от крокодил, по-зорък от щраус, И докато по нощниците му пълнели торбите с жълти камъни, той с измъкнал от водата и ги разкъсал. После се сврял пред пещерата да си пази богатството… Тъй досега. Обикаля из езерото и реве. А ревът му всява ужас във всяко същество. Защото не е рев на звяр, рев от глад, както реве лъвът, а от злоба, от алчност, от много злоба… Най-злият дух на джунглата… Бащите на нашите бащи видели как се смутили останалите бели дяволи. Вече нямали водачи. Не знаели що да сторят. Тогава ватусите насочили към колибите им хищните мравки, а мравките не прощават нито на животно, нито на човек, нито на чер, нито на бял, нито на добър, нито на лош. След това воините на племето ми ги нападнали със заострени бамбукови колове и ги прогонили.

Гонили ги дни и нощи, докато ги вкарали в саваната. Запалили тревата. Изчакали, колкото да се уверят в гибелта им, и се върнали пак тук. Не се решили да тръгнат за родината. Тъй казали най-старите: „Тук животът е страшен. Но робството е по-страшно от всичко: и от треската, и от крокодилите, и от леопардите.“ Останали в джунглата. Защото знаели — там, в родината, могат да дойдат други бели дяволи. Страната хубава, пътят лек, И ето, сега живеят с Типу Тип. Той си пази жълтия камък. Ние си пазим свободата. Пазим се от белите. Да не дойдат пак. Все от неговия жълт камък страдаме… Доскоро не знаехме. От последния сух период разбрахме, че Типу Тип пак се превръща в човек. Само че не може да говори. Броди из джунглата и само реве. Когато срещне човек и човекът не падне по очи на земята, а го погледне, Типу Тип става мигновено чудовище и го разкъсва…

Наумов обичаше легендите. Но тази сега го раздразни. Защото разколебаваше смелостта на водача му, защото вдъхваше страх и на спътниците му. А нещастният баща сам не би могъл да очаква някакъв успех. Беше стар, не познаваше джунглата.

— Защо тоя Типу Тип избяга? — запита той.

Черният гигант се подвоуми. Наистина защо? Типу Тип не бяга. От него бягат. А сега?

— Защото бащата на Малката бяла жена е по-силен от него — отсече Наумов. — Защото бащата ще го убие, когато го настигне.

— Може ли да го убие? — запита обнадежден гигантът.

Наумов заговори нетърпеливо:

— Помогни ми да намерим следите му! Не тези на чудовището, а на човека Типу Тип.

Рудахигва кимна с глава мълчаливо. Изпъчи огромния си гръден кош.

Тогава долетя далечният приглушен ритъм на тамтамите. Ватусът наостри слух. Лицето му се изопна, съсредоточено и умно.

— Черният бвана пристигнал в селището — преведе той словата на тайнствения вестител. — Взел няколко воини и тръгнал към ревящата птица.

После пак се ослуша да разчете приглушената от далечината чудна телеграма.

— Дошъл и Червенокосия. И той взел бойци, поел след него.

Обърна се към Наумов и запита:

— Какво ще правим сега?

Въпреки уважението си към смелостта и опитността на Анри Льоблан той признаваше само волята на стария естественик, бащата на Малката бяла жена, която бе спасила сина му.

Преди Наумов да отговори, откъм езерото отново проехтя зловещият рев. Забоботи, закънтя, разтърси гората. Но този път Рудахигва не побледня. Само мускулите на челюстите му се изопнаха по-силно.

— След мен! — успя да извика Наумов и се втурна нататък.

Ватусът не се поколеба, а го последва решително.

Анри опита да ги спре:

— Не се отделяйте! В джунглата не може така — кой където му скимне!

Естественикът отговори, без да се обръща:

— Чакайте ни тук!

И се изгуби в гъсталака.

11

Люба никога не можа да си спомни дали бе припаднала или само бе изгубила чувствителността си, отпусната в странно вцепенение, с притъпени сетива.

Само празнота — ни смелост, ни страх, ни безразличие! Едно безкрайно нищо, в което се бе разтворило съзнанието й.

После нищото взе да се разсейва. Първо се върна зрението. Сред избледняващата мъгла Люба видя как отстъпва назад ужасната горила, как се зъби злобно, удря се нерешително в гърдите, ръмжи, заканва се. Но отстъпва — крачка подир крачка. Достига дървото, на което се е свила самката с детето, изръмжава нещо нетърпеливо, изчаква я да се спусне надолу и я сподиря уплашено на четири крака. Обръща се още веднъж с ококорени очи и се шмугва в гъсталака.

Чак тогава слухът на Люба се върна. Тя чу. Опита да се придвижи. Но не можа. Ужасът от преживяното я бе обезсилил. Нейде съвсем наблизо ехтеше някакъв пронизителен рев.

Есамба!

Люба отново се разтрепера. Краката й залепнаха о земята. А ревът се усилваше, приближаваше, блъскаше в ушите й с осезаема настойчивост. После изведнъж замлъкна.

Девойката се обърна, готова да срещне новия ужас. Из храстите излезе лудият, полугол, мускулест като горилата, с разчорлена черна брада. Той свали биволския рог от устата си.

— Какво търсиш тук, Ирен?

— Махнете се! — изкрещя Люба.

— Защо напусна замъка си, Ирен? Не ти ли се иска да умреш?

— Не ме докосвайте!

Тя вдигна над главата си един чепат клон.

— Ще ви счупя главата, ако направите още една крачка!

Лудият се изкиска пресилено:

— Не, Ирен! Няма да го сториш. Нищо не можеш да ми сториш. Аз съм силен, непобедим, безсмъртен. Аз съм Маугли, аз съм Тарзан.

Всичко живо ми прави път. Негрите се просват по очи, когато чуят моя рог. Лъвовете подвиват опашки и бягат като бити палета. Слоновете хукват назад. А горилата? Ха, ха! Видя ли я? Видя ли страшилището на джунглата? Колко скоро й омекна гласчето. Замърка… Ха, ха, ха… Само един, носорогът, проклетникът… Само той не отстъпва… Тъпа злоба…

— Не мърдай!

Люба замахна решително с кола. А лудият стоеше насреща, гледаше я с трескавите си очи и се усмихваше жестоко.

— Плашиш ме значи? Иска ти се да те пусна. Иска ти се да се върнеш при своя възлюбен, при червенокосия. Тъй ли? Да го доведеш в двореца ми, да отмъкнете съкровището ми…

Неочаквано той се промени. Отпусна се на колене, запълзя, протегна ръце.

— Ирен моя! Не ме отблъсквай! Знаеш ли какво съм преживял заради теб, Ирен… Ти нямаш представа колко е страшно да си сам… Дори демонът не устоял на самотата… Отказал се от всемогъществото си, от безсмъртието си… Аз имам цяла планина злато, аз съм най-богатият на света… Давам ти всичко, само не ме отблъсквай…

Успокоените папагали отново се подгониха с крясък. Премина стадо шимпанзета. Но като видяха хората, спряха, наклякаха по клоните и почнаха да ги одумват разгорещено. Приказваха, спориха, после заподскачаха като побеснели по лианите.

Люба отпусна отчупения клон. Насреща огромните листа на змиярника се отместиха и оттам надникна една изящна петниста глава. Два жълти ириса блеснаха с дива стръв в сянката.

Пантерата се измъкна, сви се към земята, опашката й затрептя нетърпеливо. Виждаше се как всяко мускулче на стоманеното й тяло се е изопнало за скока.

— Леопард! — изпищя Люба.

Лудият се обърна мигновено. Наду биволския рог. Грозният писък проряза въздуха като гръмотевица, изплющя, разтърси простора. Пантерата се изопна като разлютена котка, сви уши, изфуча ядно, но не нападна, отстъпи назад стъпка-две, после се извърна и с един скок изчезна в гъстака.

— Ха, ха, ха! — разкиска се лудият. — Виждаш ли моята мощ? Всички се боят от мен. Всички бягат. Аз съм свръхчовек, аз съм

демон… Демон…

После се приведе напред, сякаш не виждаше оръжието в ръцете на девойката.

— Ирен, ще ти призная. Аз се боях много тогава, когато измряха всички. Сам, съвсем сам в цялата джунгла — сам сред леопардите, сред дивите гиганти, които доубиваха болните ми другари, сред чудовищата… Колко се боях… А колко съм бил глупав, като не съм познавал силата си…

Изведнъж той скочи напред, протегна ръце да я хване. Но Люба успя да замахне и стовари дървото върху темето му. После хукна да бяга. Лудият разтърси глава, застоя се за миг, но не падна. Задържа се. И все така, с простреми ръце, като залиташе, тръгна подире й.

Без да усети, Люба се мушна в копривата, спъна се, падна, пак скочи на крака. Стъпалото й се закачи в някакво коренище, тя усети остра болка в глезена, но не спря. Би бягала по ръце, би пълзяла като змия, само да се махне от тоя ужасен човек, от неговите протегнати като лапи на горила ръце, от неговия искрящ поглед… Способен на всичко, жесток…

Демон! Наистина демон, прокълнатият ангел, обречен на вечна самота… Мъка и омраза…

Лианите я оплетоха като метнато отгоре й гигантско сертме, затиснаха я, обезсилиха я. Едни с куките си, други с меките си ластуни, трети с безредните си примки — овързваха ръцете й, краката й, стягаха възлите си около гърлото й, шибаха я по лицето като гумени камшици, омазваха я с лепливия си сок.

А зад нея като голокожа горила настъпваше лудият, все още замаян от удара, но силен, издръжлив, настъпваше с ускорени крачки.

— Ирен, чакай! — мълвеше той. — Какво правиш, Ирен? Аз съм Пиер. Твоят Пиер. Сега съм богат, могъщ…

По лицето й пробяга огромен паяк, по-голям от човешка длан. Тя го удари с ръка и го хвърли на земята, после пак хукна, облепена с гъста, задавяща паяжина.

Но спря. Усети, че колената й се подкосяват. От препречения клон се хлъзна тънка колкото пръст змия, дълга три-четири метра, тъмна и лъскава. Нави се, изправи глава. Искрящите й очи засвяткаха злобно.

Черна мамба! Наричат я „сянка на смъртта“!

Люба се дръпна назад. Сянката на смъртта! Една от най-отровните змии. Девойката мигновено си припомни всички слушани страхотии за нея. Веднъж една черна мамба ухапала последователно шест кучета и те умрели. Друга нападнала четири вола — два от тях умрели същия ден, останалите се подули, но след време оживели… И още нещо — тя е може би единствената змия, която напада човека, без да бъде предизвикана. Напада, гони с издигната глава. Никой не е могъл да й избяга, когато го подгони. Никой.

Нима имаше смисъл да опитва? Никой не й е избягал. Тая единствена мисъл биеше зловещо в съзнанието й. Никой! Никой! Тя вече беше белязана. Сянката на смъртта се бе спуснала над нея.

А къде се губеше лудият сега?

Нима в ужаса си стигна дотам, та да чака спасение от него, който й вдъхваше такова отвращение?

Но Люба не посмя да се обърне, за да го види. Не посмя да извика. Всяко движение можеше да разлюти още повече съскащата смърт, която свиваше и разпускаше на пет крачки от нея люспестите си намотки, издигнала глава наравно с очите й.

Внезапно змията се хвърли напред. Преди Люба да отскочи, мамбата я клъвна. Но не улучи. Впи зъби в ръкава й.

Девойката тозчас я стисна за врата. Това беше най-бързо взетото решение в живота й. По-право не решение, а прост рефлекс, по-бърз от решението, по-целесъобразен от мисълта. Змията изплющя с цяло тяло, омота триметровата си спирала около тялото й, напрегна жилавата си мощ да се отскубне, заизвива глава да се изплъзне от стискащите пръсти.

Люба събра цялата си сила да удържи тази изплъзваща се неудържима лента. Стисна и с другата ръка. А гъвкавото тяло се увиваше около гърдите й, спъваше краката й, размотаваше се, сплиташе се пак, дирейки опора за ново усилие, за нов решителен опит да измъкне главата си, да даде свобода на своята смъртоносна мощ, да освободи ужасните си зъби.

Люба гледаше като хипнотизирана зловещата главица, която се въртеше, стегната между пръстите й; немигащите зелени очи, които се взираха в нейните очи с дива злоба; тръпнещото раздвоено езиче и двата закривени зъба, от които раздразнената отрова се оцеждаше на малки кристални капки.

Като роса! Росата на смъртта!

Тя усещаше как пръстите й почват да треперят от напрежение. Струваше й се, че студеното тяло бавно се изплъзва от тях, че всеки миг може да надделее, може да извие глава и да впие закривените зъби в ръката й. Хладна пот ороси челото й. Очите й се замрежиха от червена мъгла.

Напреде и застана лудият.

— Помощ! — изхлипа Люба.

Той сви устни високомерно.

— Ще удряш, а? Това е благодарността ти. За теб постигнах всичко, да те направя най-богатата жена на света, най-облажаваната жена. А ти? Ирен, Ирен!

Люба изкрещя:

— Оставете най-сетне тази ваша Ирен! Убийте змията!

Лудият стоеше настрана и не помръдваше. Нито опитваше да помогне, нито си отиваше. Наслаждаваше се на отчаяните й опити да удържи неуморимата жива тел, която се усукваше в ръцете й.

— И ти ме мъчиш така! — изръмжа той. — Точно тъй! Уж аз те държа, стискам те за гърлото, а ти дебнеш как да ме клъвнеш с отровните си зъбки. Неблагодарница! Ти, Ирен — черна мамба!

Люба вече не го слушаше, не можеше да го чуе от напрежение, от ужаса пред извиващата се между дланите й смърт.

— Убийте я, де!

В този миг наблизо затрещяха вейки, чу се грухтене и от избуялите папрати се подаде огромен бял сталактит, изострен като щик, а след него главата и цялото тяло на белия носорог.

Лудият се залови за първата лиана и запълзя нагоре. Люба не опита да мръдне. Беше затъпяла от ужас, изгубила способност да мисли.

Но гигантът този път не нападна. Застоя се на място, като грухтеше мъчително, пристъпи с олюляване крачка-две, после бавно се свлече на земята, полегна настрана. Зарита с огромните си дънери крака.

Чак тогава, през безучастността на преумората, Люба някак се досети защо се е укротила тая дива стихия. От устата на звера капеше алена пяна. Огромни кървави нарези разсичаха гърба му. От хълбока

висяха вътрешностите му. Цели ручеи кръв се стичаха надолу, сливаха се в алено езерце, сред което потръпваше умиращият исполин.

Кой беше нанесъл тези чудовищни рани? Дали ватусите? Нима имаше острие, годно да накълца така двусантиметровия гьон, който покриваше тялото му; нима съществуваха човешки мускули, способни да нанесат такива удари?

Лудият слезе от лианата. Скочи върху гърба на носорога и се заудря в гърдите.

— Ха, ха, ха! Чудесно го е наредил! Чудесно!

Той притича до девойката, която продължаваше жестоката си борба, и заговори радостно възбудено:

— Знаеш ли кой? Церберът! Моят Цербер! Триглавият пес, който пази входа за задгробното царство на елините. Пуска само навътре. Дойдеш ли веднъж при Огнената пещера, няма връщане. Само аз мога да си ида… Както Херкулес… Само Херкулес победил Цербера със сила. А Орфей с музиката си. Аз също — едновременно Херкулес и Орфей.

Той реши изведнъж:

— Хайде да го видиш! Церберът на Огнената пещера…

Лудият счупи две клонки, надяна ги върху главата на мамбата и стисна с железните си пръсти. Това просто менгеме в миг смаза змийското черепче. Люспестото тяло се отпусна, разплете се и се заизвива в безвредни гърчове.

— Пускай! — заповяда той.

Но Люба не можеше. Пръстите й се бяха вцепенили, залепнали в студеното змийско тяло. Тя виждаше. Усещаше. Мамбата беше мъртва. Тялото й се гънеше, това бяха следсмъртни тръпки.

Спасена!

Червените облачета пред очите й нараснаха, приближиха и се сляха в непрогледна огнена мъгла. Тялото й омекна, свлече се надолу.

Но не падна. Усети как някой я пое на ръце. Колко ли я бе носил, къде я бе отнесъл?

Когато очите й отново се избистриха, девойката усети странна неподвижност, болка в цялото тяло. Озърна се. Стоеше омотана с жилави лиани към някакъв прекършен от бурите дънер. Опита да се освободи. Напразно. Лудият знаеше да връзва здраво. Никой възел не

се поддаде. Напротив, затегнаха се повече, врязаха се в ръцете и краката й.

През утъпканата като с валяк просека във високата стена на папируса блестеше езерото, а в далечината, зад воала на серните пари, който се вееше лениво над стихналата повърхност, прозираше скалистият остров с тайнствените развалини. Мръкваше се. Като огромна лакмусова хартия, потопена в основата на езерото, небето порозовяваше, попиваше чудодейния реактив, който бързо пъплеше нагоре в размазани жълти, розови и виолетови повлекла. Влюбено в него, езерото мигновено се обагряше в пъстрите му багри с покорството на всеотдайността, леките атлазени гънки заискриха с огнени блясъци. Езерото пламна. Сякаш някой бе плиснал отгоре му бензин и го бе запалил. Газовете, които се източваха от пукнатините, се вееха, обагрени в розово от заника, като загасено от дъжд огнище.

Люба опита пак да се освободи. Накрай се разплака в безсилието си. А не бе свикнала да плаче. Какво ли изтезание бе изобретил отново болният му мозък? Какво ли още я очакваше?

Ето го, той стоеше до нея с разкрачени нозе и скръстени на гърдите ръце, със святкащи в бясна ненавист очи; стоеше и я гледаше втренчено и упорито. Какво ли мислеше и мислеше ли нещо въобще?

Из короните на палмите прехвърчаха птици. Целият свят ехтеше от безгрижното им чирикане. Подсвиркаха тъкачи, дрезгаво крещяха папагали, хихикаха с тънките си гласчета малките пъстри нектарници. Над главите им прелетяха с шума на самолет ято яребици. Някъде се обади гъгниво жаба. Но млъкна. Подранила бе. Щурците започнаха да настройват цигулките от невидимите си естради.

Лудият пристъпи. Заговори тихо, с едва стаена болка:

— Ирен, ти виждаш! В ръцете ми си. Напълно в моя власт. Кажи ми ще ме обикнеш ли! Моля те, Ирен…

Въпреки обхваналия я гняв към своя мъчител Люба неволно помисли: какво ли е преживял нещастникът, та е тъй озлобен, та не го е забравил досега, дори зад дебелия зид на безумието?

Изведнъж, изгубила всяка сила, тя изплака:

— Опомнете се най-сетне! Разгледайте ме хубаво! Вижте, че не съм вашата Ирен…

Той стисна юмруци. Очите му се наляха с кръв. Задиша дълбоко. Сякаш израсна, отново се превърна в свирепа безкосместа горила.

— Тъй значи! — изхриптя той. — Все тъй! Каквато на сцената, такава и в живота. Винаги, във всяка роля различна Ирен — и винаги, във всяка роля една и съща. Жестока Ирен… Но няма вече… Край… Край…

Той вдигна рога, който висеше привързан за врата му, и го наду. Наду го с цялото настървение на обидената лудост, с цялата болка на незабравеното унижение, с цялата ярост на злополучния си живот. Страхотният звук проехтя, надигна се, разтърси гората, сякаш я удави в порой от гняв и безнадеждно отчаяние.

— Аз ти казах! — задъха се той от злоба. — Помниш ли? Андромеда! Участта на Андромеда! Но Персей го няма. Няма кой да спаси вързаната Андромеда. Ирен — Андромеда! Сега ще разбереш кого си отблъсквала. Сега ще видиш мощта на Пиер Совен. Ще почувствуваш. Няма го Персей.

Той пак докосна с устни рога. Наду го с пълни гърди. И когато го свали, когато пронизителният му рев най-сетне заглъхна, попил в буйната шума, от далечината, през жълтите пари долетя друг рев, съвсем същият, еднакъв по сила и ярост.

— Ето го! Иде! Чуваш ли, Андромеда? Иде драконът! Послушен като кученце. Където го повикам… По-право, не едно, а две кученца…

Той пак изсвири с рога. И пак от мъглата долетя зловещият отговор като гръмотевично ехо.

Огънят на залеза затихваше бързо. Загасваше и жаравата върху водната повърхност, сякаш се покриваше със седефена пепел. Но ето отново се разгоря. Няколко едри вълни, понесли на заоблените си гърбове цели шепи раздухани въглени, прошумоляха през папирусовото обрастване и се плиснаха върху крайбрежната тиня. Чу се шумно пръхтене, бълбукане. Вълните се разбъркаха. Жабите се смълчаха. Само щурците и цикадите не спираха да скрибуцат дотегливо като бурмички, които се навиват в мозъка.

Воалът на мъглата се поразкъса и Люба съгледа някакво странно същество, което приближаваше бързо, раздираше блесналата като блестяща коприна повърхност.

Лудият надуваше рога, после почваше да скача, да маха с ръце, да пляска с едно папирусово стъбло във водата.

— Тук! — крещеше той прегракнал, изпаднал в неистовство. — Тук! Тук!

После се обръщаше към нещастната девойка, за да й обясни два, три, пет пъти поред:

— Той не вижда хубаво. Късоглед е. Не забелязва неподвижни предмети. Затова го примамвам така. „Виж моят Цербер как служи“?

И пак се развикваше диво:

— Насам, Цербере! Насам!

Чудовището достигна плитчината. Главата му постепенно почна да се издига над водата. Люба стоеше примряла от ужас и нямаше сила да откъсне очи, вцепенена, хипнотизирана от това, което виждаше.

Каква глава! По-право не глава, а само уста, подобна на багер! И в нея безброй остри зъби като бели кинжали, сплескани и напилени като триони.

Ето кой бе успял да накълца така белия носорог. Ето ножиците, нарязали непробиваемия гьон на кожата му. Над устата стърчеше огромен рог като рога на белия носорог, а отстрани, върху ниското полегато чело, святкаха очите.

Очите! Златистожълти, топли като огън и в същото време неописуемо жестоки. На какво се дължеше това — дали на змийската им втренченост или на контраста с черната им хоризонтална зеница. Огромни, като две нажежени чинии, попили свирепостта на всички векове в някаква невероятна еволюция на злоба.

Безобразната глава се подаде изцяло над водата, покрита със зеленикави люспи като броня от ахатови копчета, които блестяха с оттенъците на закалена стомана. Два реда кафяви люспи, оградени от два реда жълти люспи, се спускаха надолу по шията към подаващото се от водата туловище. Долната му челюст лъщеше в синьо-виолетово, което неусетно преливаше в жълтата окраска на корема. Между огромните му челюсти се източваше оранжево-червеният език, подобен на гумена двурога вила.

„Като пламък! — помисли си скована от ужас Люба. — Огнедишащият дракон!“

А лудият, изпаднал в изстъпление, подскачаше диво, кривеше се и крещеше:

— Тук, при Андромеда! Идвай! Няма го Персей.

Чудовището приближаваше бавно, като се подаваше все повече над водата. Ето раменете му, ето уродливо малките му предни краченца, които се мятаха някак безпомощно над надигащия се жълт търбух. Малки, но снабдени с огромни нокти, както месарски куки, сякаш предназначени само за това — да се закачват в месо… И да не пускат…

Гигантският звяр пръхтеше, ръмжеше и тракаше страхотните си зъби с шума на затваряща се кофа на багер. Пристъпваше бавно, надигаше се — гърба, корема, колосалните задни крайници като крака на тлъст исполински щраус. Извишаваше се все по-нагоре — четири, пет, шест, седем метра, като оживяла канара от тромава сила и злост. Измъкна се на брега върху патешките си стъпала, а подире му, все още скрита под водата, се източваше мощната опашка, на която се опираше като кенгуру.

Цератозавър!

Най-страшният хищник, живял някога на сушата.

Впрочем будна ли е тя? Не сънува ли? Не е ли жертва на кошмар, изстискан от пристъп на треската… Не е възможно да бъде истина… Нито лудият, нито цератозавърът…

Тя стисна очи. После ги отвори широко, тръсна глава.

Не! Не сънуваше. Уви! Не беше кошмар.

Чудовището пристъпваше тромаво, преместваше бавно щраусовите си лапи, поклащаше се, едва удържащо върху тях гигантското си туловище. Сумтеше и фучеше, настръхнало от свирепа алчност. Отвори уста и от нея прогърмя същият зловещ рев, който Люба чуваше тъй често напоследък. Главата й забуча от неговата ядна мощ. Когато той най-сетне затихна, от насрещния бряг долетя друг рев, като точно ехо. Повтори по-ярко, по-отблизо.

Малко ли й беше единият, та сега и втори?

Девойката отново напрегна мускули в неудържим ужас, дано успее да скъса лианите, поне да измъкне едната си ръка. Поне едната.

— Прогонете го! — изпищя Люба. — Вразумете се най-сетне!

Лудият мълчеше. Само гледаше с безумните си очи, в които се сменяваха ту огънят на омразата, ту сянката на мъката. Двоумеше се. Гърдите му се надигаха често под загорялата кожа.

Мълчеше раздвоен, жалък.

В този миг през стъпканата тръстика той съгледа в далечината Наумов и Рудахигва, които се взираха в следите му там, откъдето почваше неговият брод през езерото.

— Златото ми! — изкрещя той. — Ще ми грабнат златото!

И се втурна нататък с див вой, забравил чудовището, нещастната си жертва, отмъщението си. Забравил всичко пред заплахата да загуби златото си — златото, заради което бе дошъл тук, заради което бе изгубил другарите си, разума си, заради което беше останал да живее край страшните чудовища, изравнил се с тях в своята неутолима алчност.

Гигантският гущер преместваше с мудност крака, приближаваше, раззинал еднометровите ся челюсти.

Люба вече не виждаше нищо друго, освен разширените в мрака зеници, които просветваха в огнени сияния. Сатанински зеници и ужасна уста — като пещера, осеяна с острите бели зъби, като сталактити и сталагмити.

12

Сред своя ескорт от гигантски ватуси пилотът Манзилала се чувствуваше по-уверен. При това наближаваха хеликоптера му. Може би още час и щяха да го достигнат. И тогава…

Но дотогава…

Отгоре продължаваше да тежи плътният листен покрив. Манзилала сякаш се провираше не през жива гора, а пъплеше в минна галерия, прокопана сред чудна зелена руда, едва удържана от безредните минни подпори — колонадата на безбройните дънери. И същата влага, и същият задух като в рудник. Само че там има релси, вагонетки, електричество — има галерии, прокопани от разума на човека, има карти, планове, чертежи, а тук пътеките са утъпкани от дивите зверове за техните нужди, а не за удобството на човека. И Манзилала е напълно безпомощен, напълно зависим от мълчаливите си спътници, които крачат край него със скъсени крачки, за да не го изпреварват.

Единствен той си знаеше как стигна сам до селото след бягството си от групата. Нямаше сила да продължи напред към тайнствените опасности, накъдето се бяха втурнали тези алчни хора и този злочест баща.

Неговата сила, силата на пилота Манзилала, се криеше в машината му, само върху машината си той можеше да им помогне — като се прибере в летището и прати помощ. Иначе щеше да им бъде в тежест, щеше да пречи. Знаеше, че постъпва като страхливец, но нямаше сили да се противи на обхваналия го ужас. Безсилен беше пред безграничността на джунглата, която го обграждаше, непозната и зла.

Беше ден. А тъмно, винаги тъмно. Постоянна зелена тъмнина. Колкото навлизаха по-навътре в гората, толкова тая чудна тъмнина се сгъстяваше, надигаше се, обгръщаше ги във влажните си недра като страхотен зелен прилив, който искаше да ги удави.

Досега той мислеше, че само не обича джунглата. Едва сега откри, че се бои от нея. И това откритие го подтисна още повече.

Всъщност защо се страхуваше толкова? Та къде не е опасно? Как живееха тук тези хора, въоръжени само с копия и стрели? Може би защото бяха гиганти. А пигмеите? Как още съществуваха, как не бяха загинали? Те, които имаха само едно оръжие — мъжеството си.

И все пак друго е в самолета. Той знаеше всяко негово лостче, всяко педалче, всяка негова възможност, предугаждаше следващата му постъпка. А тук — пълна неизвестност. Неизвестната заплаха е по-непоносима. Тук всеки шум, всеки вик, всяко скръцване му беше непознато.

Не би трябвало да става и летец. Та тук, в Конго, винаги се лети над джунгла, винаги с риск да попадне в нея. А какво друго можеше да стане? Влюбен беше в своето поприще. Откак за пръв път зърна самолет на летището в Лео, това желание пороби цялото му съзнание. Защо само белите да летят? Защо да не опита и негър? Как можеха американските негри да бъдат отлични пилоти? И така стана. Баща му имаше връзки. Успя да го изпрати в Белгия, в авиационно училище. Когато за пръв път хвана лоста за управление, изтръпна. Но волята му беше толкова силна, че притъпи страха му. Дали не е винаги така? Старият естественик търси дъщеря си. Дали И Манзилала не би влязъл не в джунглата, а в ада, за да намери детето си?

Но не само това. Манзилала въобще не обичаше джунглата. Чувствуваше в нея някаква обида, намек за първобитност. Той търсеше цивилизация, културен живот, удобство. Мечтаеше Африка да стане като Европа, да се обнови, да се цивилизова; джунглата да отстъпи пред фабриката и плодородното поле; да се изкоренят треската, сънната болест, проказата, дизентерията, ужасната детска смъртност; черният човек да стане истински човек, а не фауна. Веднъж един грубиян в лицея му рече: „Вие сте част от африканската фауна“. Тази обида създаде целта в живота му — културна Африка, не резерват на диви животни и екзотика!

Смрачаваше се, Манзилала забърза. Но не му спореше. Хлъзгаше се в мократа шума, спъваше се в нагънатите коренища, в пълзящите лиани, в падналите клони.

Изведнъж грозен кикот прониза притихналата гора. Смях на луд, несдържан, проточен в бясно изстъпление, в който звучеше и злоба, и тържество, и злорадство, а може би още нещо — и болка.

Хиена!

Манзилала знаеше. Хиените често следват лъва. Къде ли се спотайваше сега страшният им спътник?

В същия миг царственият му рев проехтя като далечна гръмотевица или по-право като тътен на земетресение. Гората се смълча. Чу се топуркането на бягащата хиена. Нейните стъпки не са безшумни като стъпките на другите твари. Не й е нужно. Мършата няма да я чуе, няма да й избяга.

Манзилала беше виждал как реве лъв в зоопарка — с ниско приведена глава, при което гласът му се блъска в земята и се отразява в нея. Къде ли се провираше сега, готов за скок, предупредил жертвите си, че иде, за да разтупти от страх сърцата им.

Манзилала отново усети досадното чувство, че краката му омекват — като газела. А не биваше. Той беше цивилизован човек. С разум. Не с инстинкти. И все пак защо не можеше и той като Анри Льоблан да прогони лъв с юмрук…

Ватусите стиснаха копията, приближиха се един до друг, скриха зад щитовете си уплашения пилот. Забързаха и те. Но скоро се успокоиха. Хиените изчезнаха, не се чу повече и лъвският рев.

Групата се измъкна от гъстака, поспря се пред тясна речица. Ватусите опитаха с копия дълбочината й, за да открият брод, а Манзилала остана до стръмния бряг под мрежата на подронените коренаци.

Внезапно той трепна. Някакво люспесто тяло шавна в сянката, стрелнаха го две огнени зеници и в следния миг животното се хлъзна надолу между краката му.

— Крокодил! — извика той, като отскочи назад.

Едва успя да го разгледа — дълъг два метра, със сплескана опашка, зелен и напъстрен с черни петна. Най-близкият воин обясни безучастно:

— Варан! Крокодилът лежи на пясъка, не се качва горе. А варанът се крие из корените, по клоните…

Манзилала въздъхна. Значи това е той — безобидният гущер, за когото някои говорят, че е най-върлият враг на крокодилите, че изяжда яйцата им…

Спътниците му го подканиха да тръгва. Прегазиха до колене реката и изскочиха на другия бряг, една равна поляна, заела стотина

декара площ с тревистата си покривка, сред която стърчаха няколко нискостъблени акации.

И в по-далечния й край — стадо биволи. Двадесет-тридесет глави.

— По-опасни от лъва! — пошушна съседът му.

Цялата група спря разколебана. Водачът дори сви бавно настрани, към гората. Но биволите вече ги бяха усетили. Техният водач, едно огромно животно, настръхнало от яростна мощ, се отдели от стадото и направи няколко крачки напред, като пръхтеше сърдито. Почна да рови с крак земята. Пристъпи още малко. Останалите животни продължаваха да пасат. Виждаха, че водачът им е достатъчен срещу такъв враг.

Манзилала вдигна пушката си. А знаеше, че трудно може да се улучи смъртоносно бивол. И то от стрелец като него. Основата на рогата му закрива черепа отпред като непробиваем шлем. Но нямаше какво друго да предприеме. Трябваше да действува, да не стои напразно…

Ватусът го докосна по рамото:

— Само ще го ядосаш. А така, ако не го закачаме, може сам да се откаже.

Ала биволът не се отказа. Не нападаше, но и не си отиваше. Следваше ги, отдалечаваше се от другарите си. Пръхтеше, тупаше с крак.

И изведнъж с предизвикателно измучаване той се хвърли напред с устрема на излитащ самолет.

„Дръж се като Анри Льоблан!“ — мярна се в съзнанието на Манзилала спасителната мисъл.

Макар че му струваше много усилия, той се овладя, уверен, че от това зависи животът му. Изчака бивола на пет крачки и чак тогава отскочи встрани. Побеснялата грамада профуча напразно край него, Манзилала стреля в гърба й, но както изглежда, не я улучи. Приготви се за повторното нападение.

Тогава стана нещо съвсем неочаквано. Иззад гъстата папрат се мярна едро жълто тяло, стовари се върху гърба на бивола, но не успя да се задържи, а се прекатури пред главата му. Биволът побесня. Пое го върху острите си рога, подхвърли го във въздуха, изчака го да падне и

отново го намушка. Лъвът докопа врата му, увисна на него със зъби. Побеснял от ярост, биволът го повлече през поляната.

Сега пред новия враг цялото стадо се развълнува: И когато при едно рязко подскачане на бивола лъвът се озова на земята, отгоре му връхлетяха още няколко рогати глави. Той се вкопчи в първата попаднала муцуна, задра гърдите на врага със задните си лапи.

Биволите побесняха. Блъскаха, удряха. Най-сетне злополучният хищник се отпусна. Вече не скачаше той сам, а летеше, подмятан от рогата на враговете си като кървава дрипа.

Дълго рогатите сприхавци изливаха ненавистта си върху безформената каша, която бе останала от величествения звяр. После го оставиха и захванаха да хвърлят с копита пръст и трева отгоре му.

Манзилала гледаше изумен страховитата битка. Толкова стръв и жестокост! Законът на джунглата! А той стоеше и гледаше. Не припадна. Дори не изпита страх. Гледаше, можеше да бяга, да стреля. Значи страхът е преди опасността, страхът е в очакването на опасността. После, когато потрябва, нервите се стягат, свършват си работата.

Случайно той погледна колената си. Но защо треперят те? Нали не го е страх? Или това е смелостта — да стоиш, дори когато краката ти треперят…

Биволите продължаваха да зариват мъртвия си враг с кал и треви, без да се успокоят, все тъй усърдни и настървени.

— Погребват го — рече някой до ухото му. — Да бягаме, докато са заети!

И цялата група бързо се източи през поляната към джунглата, отначало тихо, предпазливо, а накрая бегом, без да се обръща.

Когато се отдалечиха достатъчно, водачът каза:

— Гладният мисли глупаво. Лъвът беше много гладен, затова сглупи да нападне бивол. Няма по-страшно животно от бивол. Само Типу Тип. Но той не е животно. Той е зъл дух ад!

Тогава от далечината долетя приглушеното стакато на тамтамите. Ватусите спряха, докато ги разчетат.

— Подире ни идва Червенокосия — преведе водачът. — Гони Манзилала.

— Тогава бързо! — реши, задъхан от уплаха нещастният пилот, и побягна напред, забравил умората си.

Трябваше да го превари, да стигне до машината си, да излети. Защото ако го настигнеше немецът, щеше да го спре, да го върне назад, сред ужаса, който Манзилала вече беше изживял, пред непознатия ужас, който го очакваше. От сегашното напрежение, от издръжливостта му щеше да зависи животът му, от това щеше да зависи дали ще се прибере в летището си, в цивилизацията, дали щеше да се измъкне от суровите закони на джунглата…

Ето мястото, където бе паднала ранената окапи, от която сега бяха останали оглозгани кости! Ето полянката с орхидеите! Ето самия хеликоптер!

Радостта преля в душата му, задави го. Той изтича натам задъхан. От полуотворената врата на кабинката излетя с кресливи писъци стадо мандрили — най-отпред един едър мъжкар с най-колоритното лице, което може да се види, и с още по-колоритно седалище, като абстракционистки шедьовър. А след него с гневен лай се източи цялото стадо.

Манзилала прехапа устни. Какви ли поразии са нанесли вътре проклетниците? Нима трябваше да му се случи и това — да му попречат някакви вонещи твари, най-противните братовчеди на човешкия род…

Той влетя вътре. Безредието спря дъха му. Разхвърлени чанти, карти, кинокамери, обективи, ленти. Хаос, какъвто може да създаде само орда маймуни! Върху командното табло стоеше пъстър гущер агама и кимаше насмешливо с червената си глава. После с рязък скок се метна навън. Подире му изпълзя дълга зелена змия. Някаква бамбукова издънка, израсла за едно денонощие цял метър, препречваше полуотворената врата. Напъхали се бяха и няколко бананови листа; удължили се за това време с цял човешки ръст. Ластарът на дива тиква бе пропълзял дълбоко навътре. Бодлива лиана се бе откачила от близкото дърво и се бе омотала в пропелера. Джунглата като чудовищна зелена хидра протягаше пипала да го задържи, не мислеше да изпусне плячката си.

Манзилала се покатери върху кабинката, изхвърли лианите, после се спусна долу, отсече бамбуковата издънка и банановите листа, скъса тиквения ластун. Чак тогава из храстите се измъкнаха ватусите.

— Мандрили! — рече първият ватус. — Бесни дяволи! Манзилала, ти си смел човек. Не се плашиш от мандрилите. Ватусите

не ходят там, където има мандрили. А ти — сам…

Пилотът усети, че гърлото му пресъхва от срам. Значи тъй — толкова страшни! А той не допускаше. Познаваше ги само от зоопарка — най-грозните, най-отвратителните маймуни. Ако му бе известно, че са опасни, не би припарил до самолета си. Незнанието му го бе увенчало с ореола на храбростта пред храбрите ватуси. Има и такава храброст — от глупост, от непознаване на опасността. Най-честата, най-евтината храброст.

Манзилала влезе отново в кабинката, наведе се над командното табло. Нямаше повреди в главните апарати. Можеше да излети. Той се надигна, за да затвори вратата, преди да включи мотора.

Изведнъж Манзилала се хвърли към оставената на пода пушка, готов да стреля, да убива в правото си да защити живота и свободата си. Но Зигфрид Ерлих я настъпи с крак.

— Мосьо Манзилала — рече той, като поглеждаше ту посивелия негър, ту пистолета в дясната си ръка. — Защо бягате? Не сте лош човек, а замисляте зло. Знаете ли от какво бягате, а? Знаете ли?

Пилотът заговори бързо:

— Не ме интересуват вашите работи. Искам да се прибера, да се махам оттук… И ще ви пратя помощ…

Зигфрид седна на едното кресло:

— Тъкмо туй няма да направите! И вредно, и глупаво. За нас, пък и за вас. Да говорим направо! Предлагам ви да станете наш съдружник.

— Не ща! — отсече негърът.

— Чакайте де! Та отде знаете какво ще ви предложа? Като разберете, ще си помислите. Ще поумнеете. Тук, съвсем наблизо, има злато. Вие сте цивилизован човек. Известно ви е какво значи злато, каква сила дава. Цял хълм от злато! И той ще бъде наш. Вие сте ни нужен. Затова съм хукнал подире ви. С вашата машина по-лесно ще изнесем златото…

— Къде ще го изнасяме? Вън от Конго ли?

Зигфрид излъга лесно:

— Вън от блатата! За да го натоварим на камиони. Представяте ли си — камиони със злато! Като Банк ъф Ингланд. И то наше.

Манзилала поклати глава:

— Не! Не е наше! Всички подземни богатства в Конго принадлежат на държавата.

— Ех, пък и вие! Ще остане и за държавата. Казах ви, цяла планина злато!

— Но това е кражба!

Зигфрид сви устни:

— Това е интелигентност! Да помислиш и за себе си. Защото ако ти не мислиш за себе си, друг няма да се замисли за теб. Всеки за себе си. Вие имате дете. Погрижете се поне за него!

— Аз имам каквото ми трябва! — дръпна се Манзилала. — Не ща повече! Не ща злато! Искам само да се махна оттук!

— Имате! Какво имате? Заплата, нали? И за тая заплата рискувате главата си. Сега се добрахте до самолета си. Може и да се върнете в летището. А утре? А вдругиден? Всичко може да се случи. Кой ще се грижи за детето ви?

Пред търпеливото убеждаване на немеца Манзилала доби увереност. Значи не го заплашваше насилие. Опитваха да го склонят. Той нямаше да се поддаде. Беше честен. Затова отвърна твърдо:

— Детето ми ще има почтено име! Няма да казват: „Сия на крадец!“

„Твърдоглав дивак! — стисна устни Зигфрид. — Бих те очистил, без да ми мигне окото! Но си ми нужен. Много нужен!“

— И друго! — добави той търпеливо. — Да приемем, че не сте съгласен с мене, че не искате богатства. Своеобразна глупост! А ще зарежете ли така, без да помогнете, нещастния баща? Подчертавам, той не е кой да е — той е ваш пасажер. И вие го изоставяте в джунглата. Нямате ли някаква етика? Нямате ли сърце? Толкова ли сте безучастен към чуждата мъка?

Изглежда улучил бе някаква струничка в сърцето му.

Манзилала помълча. После отговори с въздишка:

— Аз не мога да помогна. Нямам тая сила. Но ще пратя други. Начаса ще долети ескадра хеликоптери, ще разчешат гората, блатата, ще я открият. Ще докарат опитни следотърсачи, кучета, припаси… Безполезно е да остана… Не само безполезно… Ще преча… Трябва да ме пуснете…

Тогава нападнаха мандрилите. Какво ли им бе хрумнало, та се върнаха повторно, след като така мирно и тихо бяха напуснали

самолета? Те изскочиха от джунглата с вой и връхлетяха върху ватусите. Скачаха, впиваха се със зъби и лапи в протегнатите копия, в хипопотамските щитове, обезвреждаха бойците, хапеха ги като зли кучета. Гигантите се отбраняваха твърдо. Измъкваха копията си от вкопчаните зверове, мушкаха, удряха, душаха и те.

Водачът самец скочи в самолета. Облещи синьо-червеното си лице, оголи огромните си кучешки зъби, готов да ги забие в гърлото на първия, който му се изпречи.

Зигфрид не се поколеба. Изстрел, два, три. Павианът се метна отгоре му с трите куршума в тялото. Сграбчи го в мощната си хватка. Двамата се отърколиха на пода.

Манзилала грабна пушката си. Но не се реши да натисне спусъка. Можеше да засегне неволно човека. Стоеше и чакаше.

Но Зигфрид успя да тикне цевта в устата на маймуната. Изстрелът прокънтя глухо. Мандрилът се метна назад по гръб и повече не мръдна.

Друга маймуна се изправи на вратата. Манзилала я простреля още на прага. До него застана немецът и двамата откриха честа стрелба срещу нападателите.

Битката свърши скоро. Без водач, оставили на полесражението половината си другари, свирепите маймуни побягнаха с писък към гората. Взеха да се оправят и ватусите. Ранените наложиха на раните си лековити листа. За щастие никой не бе пострадал тежко.

Пилотът и немецът се върнаха в кабината.

Зигфрид, още задъхан от борбата, но не забравил целта си, изведнъж насочи пистолета към Манзилала.

— Горе ръцете!

Манзилала го изгледа слисан, не очаквал този изход на разговора им.

— С какво право? — прошепна той.

— Горе ръцете! Хвърли пушката! Така! Сядай на мястото си! Пали мотора!

С ръце върху лоста за управление, пилотът се обърна възмутен:

— Какво искате от мен?

— Щом не щеш с добро — със сила! Насила ще те направя богат. После ще ме благославяш. Но сега да не си посмял да опиташ някаква подлост. Ще те нанижа с куршуми.

И за потвърждение го бутна с цевта в гърба.

— Пали! Към блатото!

Усетил твърдостта на студеното дуло в гърба си, Манзилала се подчини. Запали мотора. Четириделната носеща перка се раздвижи като крилото на вятърна мелница, завъртя се по-бързо, още по-бързо, зарева. Корпусът се разтърси, после неусетно се отлепи от земята, увисна във въздуха.

Пилотът погледна надолу. Ватусите бягаха в ужас кой където види. Трима-четирима се бяха проснали по очи в тревата.

„Аз се плаша от джунглата — помисли Манзилала. — Те от машината. Всеки се бои от нещо. Всеки от туй, което не познава.“ И тая мисъл при гледката на уплашените гиганти някак го освежи, вдъхна му вяра в себе си, в своите сили, изличи тягостното чувство от преживените страхове. Той беше пак в своята среда, която познаваше, в която беше силен. Вече и опреният пистолет под плешката не изглеждаше тъй опасен.

Хеликоптерът се надигна в зеления кладенец на джунглата, измъкна се над високата листна стена, която ограждаше малката полянка, и без да спре, продължи да се носи все по-нависоко.

Нагоре! Още по-нагоре!

Грубата къдравост на бухналите корони се заглади, превърна се в нежно кадифе, огряно от сиянията на залеза. Слънцето се скри зад хоризонта, угасна в зеления океан от листа.

Опиянен от радост, че се отскубва от жестокия плен на гората, че е пак свободен, далеч от нейните ужаси, Манзилала неочаквано насочи машината си на запад, към летището.

Зигфрид разбра намерението му. Натисна пистолета в гърба му. Изкрещя до ухото му:

— Назад! Към езерото! Иначе ще те напълня с олово!

Черният пилот обърна глава. В очите му немецът прочете такава дива решителност и дързост, каквито не бе подозирал.

— Ако ме убиете, машината ще падне и вие ще загинете заедно с мен.

А на ум си помисли: „Дано не е чувал, че хеликоптер не пада като самолет, че перката му продължава да се върти и да го спуска като парашут, както яворова Крилатка…“

Зигфрид Ерлих преценяваше трескаво. Новото положение се оказа неизгодно за него. Един неудачен ход в играта. Трябваше да измисли друг. Само че по-бързо. Машината се носеше над зеления океан, отвличаше го по-далеч от Вонещата вода, от Огнената пещера, от богатствата — и от родния Майнц…

И измисли.

— Мосьо Манзилала — почна той отново, но сега кротко, върнал се към предишния любезен, възпитан тон. — Да се разберем като културни хора. Да помогнем на другите културни хора. Добре, не искате. Всъщност това си е ваша работа. Жалко. И все пак… Защо ме отвличате? Та това е престъпление. А аз мога да бъда полезен на Наумов, на дъщеря му. Трябва да се върна при тях, длъжен съм. Сега за тях всеки човек е ценен. Върнете ме назад. Свалете ме до езерото. И тогава, щом сте решили, идете си…

Манзилала мълчеше, без да се отклони от курса.

— Или може би омразата. Мразите белите, затова ги изоставяте на произвола на съдбата. Но аз не мога. Разберете ме. Не мога. Аз съм бял. Моята етика ме задължава да се върна, за да помогна на хората от моята раса. Заради това опитах да ви заплаша с револвера. За друго не бих дръзнал. Не мога да оставя своите подобни в беда. Повтарям — това ми налага простата етика на цивилизования човек.

Манзилала се поколеба пред този поток от красноречие. Погледна дали има достатъчно бензин. И реши:

— Добре, ще ви върна! Заради мосьо Наумов и дъщеря му!

Зигфрид се усмихна: глупак!

Пилотът обърна машината назад, по посока на светлеещия в далечината като бледен лунен диск снежен връх на Рувензори. Затова може би го наричат така — Лунната планина. След малко и истинската луна изплува в мастилото на нощта, ниско над кръгозора, като златна лодка, и просна върху къдравата гора недействителния си болнав светлик. Целият свят засия в призрачна синева.

Ето джунглата се разкъса и в безредните й пробойни лъсна смолистата повърхност на езерото, по която рукна сребристият поток на лунното отражение, заигра в милиарди студени искри.

Зигфрид избра нарочно по-отдалечено място за кацане, за да не чуят спътниците му. Посочи го с пръст. И Манзилала спусна отвесно машината си върху една камениста площадка. Разбудени от

връхлетялото ревящо чудовище, задрямалите птици се разлетяха наоколо, разлюляха успокоената вода. Лунната пътека се разигра, сякаш някой раздуха с огромен мях загасналото огнище.

Хеликоптерът опря леко на земята.

Зигфрид Ерлих се изправи.

— Благодаря ви, мосьо Манзилала! — каза той. — Съжалявам, че ви напускате. Сигурен съм, че и вие ще съжалявате. Впрочем това е ваша работа. Остава само да ви пожелая приятен път.

Той протегна добродушно ръка.

Подозиращ опасността, щом моторът спря, Манзилала хвана пистолета си. За по-сигурно. Но при вида на протегнатата дружеска ръка, измамен от сърдечния тон, той премести оръжието си в лявата ръка.

В този миг Зигфрид замахна. Ръбът на дланта му удари пилота в гръкляна. Манзилала изхърка и се строполи на пода безчувствен. Немецът се хвърли отгоре му, овърза с каиши ръцете и краката му, прибра оръжията, които намери, и изскочи навън.

Джунглата го посрещна с глъчката на разбудените си обитатели. Маймуни, папагали, пеликани, корморани, жаби — всяко живо същество изявяваше правото си на живот, всяко на своя език.

Зигфрид погледна недоволно простряното тяло. Защо все така? Защо винаги животът го принуждаваше да употребява сила? Защо никога не му се удаде да постигне целта си с добро? И това глупаво черно момче! Съжалява го, а трябва да го бие, трябва после, когато стане излишен, да го унищожи. Ако знаеха колко мрази да убива! Как му се искаше да се прибере в родния град, да стане мирен гражданин, да седне отново пред органа и да се понесе върху крилата на музиката си, надалеч, по-далеч от всичко, което е бил, по-далеч от войната, от джунглата, от нейната сурова настървеност. Толкова мразеше, а все го принуждаваха да убива — както лъвът, пантерата, змията!

Сега Манзилала щеше да стои вързан и да чака, докато Анри и Жозеф, тия дебнещи хитреци, извадят златото, докато тайнствената болест ги обезвреди. Зигфрид все се надяваше, че те са побързали да се възползуват от отсъствието му, за да разучат околностите; че са открили Огнената пещера и златото. Сега оставаше да дойде той, последният, по-умният, за да го прибере. Болестта поразява бързо. Ако

ли пък се забави, той ще й помогне. Борбата с болни противници няма да бъде особено тежка.

Зигфрид Ерлих не беше играч на дребно, не рискуваше главата си на дребно.

Той хлопна вратичката на вертолета и натоварен с прибраното оръжие, нагази в джунглата.

13

Ясно, това бяха следи на човек, малка стъпка на бос бял човек, а не гигантската диря на ватус. И следите водеха към езерото, навлизаха направо по тясната пътечка между гигантските рафии и полюшващата се стена на папируса.

Рудахигва нагази във водата, но изведнъж отскочи назад.

— Питон!

Наумов го видя в последния момент. Питонът се бе увил около жертвата си, която потръпваше с тънките си крачета в последна конвулсия, задушена от мощните намотки на люспестото туловище. Когато антилопата се отпусна безжизнена, огромната змия се размота и изпълзя настрана, изгуби се в гъстака.

Наумов погледна в недоумение. Защо не изяде плячката си? Ако не беше гладна, защо тогава я удуши? Или се уплаши от тяхното идване?

Рудахигва каза:

— Отива да провери. Ако има червени мравки, няма да я изяде. Когато се нахрани, питонът заспива. Тогава не може да бяга. И мравките го огризват. Тъй казва народът на Рудахигва: „Ситият питон е храна на мравките“. Той ще иде, ще види. Ще се върне само ако няма мравки. По-добре гладен. Белият мъж навярно не познава нашите мравки. Могат да се справят със змия, антилопа, та и човек, ако е болен или стар и не може да бяга. Когато те нахлуят в селището на Рудахигва, здравите хора отнасят надалеч болните, за да ги спасят. Страшни мравки! Жилят като оси. Късат месото зрънце по зрънце, както потокът подрива песъчлив бряг. Остават само костите…

Рудахигва нагази във водата. Опрял пръст в спусъка на пушката, Наумов го последва.

— Само да не ни усетят крокодилите! — пошепна той.

Без да се обърне, гигантът отговори:

— Във Вонещата вода няма крокодили, няма хипопотами, няма слонове… Само Типу Тип…

Водата стигна до колената им. Ватусът водеше умело. Разчиташе тъй леко релефа на езерното дъно по плаващите растения, като че ли държеше в ръка най-подробна карта.

Пред краката им се размърдваха със сънливо крякане патици, гъски, чапли, пеликани, лебеди и бързаха да се сврат в най-гъстите обраствания на папируса и тръстиката. Накацалите по листата на водните лилии жаби се гмурваха шумно към дънната тиня.

Облак розови папагалчета прелетяха над езерото, накацаха по дърветата на острова. Чудно беше как тънките клони можеха да удържат такова множество птици, които продължаваха да прелитат.

Рудахигва спря. Вслуша се напрегнато. Някой гази из водата! Човек!

Тогава Наумов съзря сред езерото един полугол бял мъж с дълга черна брада, която се вееше като грива около главата му.

— Типу Тип! — позна го Наумов. — Подире му! Бързо!

Рудахигва неволно обърна гръб към езерото.

— Който види Типу Тип, умира!

Наумов го прекъсна разпалено:

— Глупости! Няма да умреш! Нито ти, нито аз…

— Не! Не! — шепнеше упорито уплашеният гигант. — Всеки умира! Това е магия! Страшна магия! Зъл дух…

Естественикът не го изчака повече, а притича направо към лудия.

— Стой! — извика той решително на френски.

Но, отклонил се от плиткия брод, хлътна в дълбоката вода. Едва успя да запази пушката си от измокряне, докато ватусът, на когото водата едва достигна до пояс, го извлече на плиткото.

Още щом стъпи на здрава почва, Наумов заговори:

— Типу Тип е бял. Неговата магия не действува на бели хора. Няма сила и срещу черните, когато са с бял човек. Не се бой! Води ме!

Лудият бе взел преднина. Без да се обръща, той газеше направо през плитчината, сякаш истински дух се плъзгаше по водата. Вървеше, без да поглежда настрана, с приведени рамене, сякаш не чул вика на преследвача си.

— Стой! — повтори заповедта си Наумов на английски.

Полуголият човек забърза, без да се обърне. Стигна островния бряг и затича нагоре по стръмния му склон. Тогава Наумов гръмна във въздуха.

— Не мърдай! — провикна се той решително, но като видя, че беглецът не спира, отправи втория куршум в него.

Лудият извика, но продължи да бяга със същата лекота.

Рудахигва, както стоеше гърбом към острова, запита:

— Уби ли го бащата на Малката бяла жена?

Естественикът измърмори недоволно:

— Изглежда не можах да улуча.

И вдигна трети път цевта. Но беглецът изчезна зад храстите.

Гигантът поклати глава.

— Рудахигва каза: „Типу Тип е неуязвим.“ Ето, тръбата, що мята мълнии, не можа да му стори нищо.

Естественикът възрази нервно:

— Рудахигва каза и друго: „Който погледне Типу Тип, умира“. А бащата на Малката бяла жена е още жив.

Гигантът го погледна с жал:

— Не се знае докога ще бъде жив…

Наумов го пресече:

— От поглед не се умира, вожде. Няма и аз да умра от поглед. Но да вървим! Да го настигнем! По-скоро!

Ватусът тръгна подире му покорно.

— Да вървим! Рудахигва няма свой живот. Каквото каже белият човек…

Скоро достигнаха брега. Нещастните птици тъкачи още цвърчаха тъжно, накацали по листата на маслената палма над останките на срутеното си гнездо. По разкривените клони на крайбрежните дървета се бяха строили орляк корморани, а в плитчините дремеха пеликани с мушнати под крилата клюнове.

Луната обливаше скалистия склон с безшумни вълни от сребриста дрезгавина. Беше нощ и все пак не като нощ. Странен полумрак, в който Наумов не успя да разчете циферблата на часовника си, а в същото време различаваше най-отчетливо върха на острова и далечните палми. Прозрачна, ярка мрачина.

Двамата достигнаха мястото, където беше застанал лудият, когато Наумов стреля по него. Върху бялата кварцова скала лъснаха няколко тъмни капки. Естественикът се наведе, пипна с пръст.

— Кръв! — рече той. — Е, какво? Духовете имат ли кръв? Възможно ли е да бъдат ранявани?

Рудахигва се наведе. Разгледа съсредоточено кървавите следи. После се изправи.

— Това не е Типу Тип! А човек! Духовете са неуязвими. Нямат кръв.

Внезапно отсреща, иззад високия термитник, подобен на многовръх сталагмит, изскочи някакво особено животно с дълги уши като гигантски заек. Озърна се и само след няколко мига изчезна от поглед, сякаш потъна в земята.

Ясно! Тръбозъб, плашливият жалък мравояд! Наистина беше потънал под земята. Сега вече никой не би могъл да стигне това удивително създание. Голям, по-едър от куче, а се рови като къртица. Ровенето — това е единствената му сила, единствената защита сред гъмжилото кръвожадни врагове. Подкопал с острите си нокти якия термитник, напъхал в разкритата галерия дългия си език, той навярно се бе гощавал богато с разтревоженото му население, когато бе чул стъпките на хората и бе прекъснал пиршеството си.

Наумов не го погледна повече, а притича по скалите, следван от черния гигант, който сега, когато бе разбрал, че насреща си има обикновен човек от плът и кръв, а не свръхестествено същество, си бе възвърнал обичайната царствена самоувереност.

— Няма да избяга — каза той тичешком. — Няма да се скрие. Кръвта го издава.

Откъм храстите, тъкмо зад гърба им, прокънтя познатия им грозен рев. Наумов се обърна мигновено, насочи пушката нататък. Ревът замлъкна мигновено. Когато Двамата дотичаха дотам, не намериха никого. Само няколко кървави капки.

Същият рев, само че отслабен от разстоянието, долетя от отсрещния бряг. Обади се трети, още по-отдалеч Наумов и Рудахигва се спряха. Сега накъде?

Ревът проехтя от съвсем друго място. И заглъхна, щом като естественикът изпразни в тая посока пушката си.

— Разиграва ни! — досети се ватусът. — По-добре да чакаме тук!

Изчакаха десет-двадесет минути. Нищо. Тишина.

Дали се бе измъкнал?

Рудахигва тръгна по ясната диря. Ето тук, ето пак — редките кървави капки го отведоха нагоре, край брега. Нямаше грешка. Кръв, и

то прясна кръв! Беглецът беше минал наскоро оттук.

И изведнъж, щом се измъкнаха от рядката акациева горичка, те се заковаха на място.

Крепост! Цял град!

Какво ли им тъкмяха смълчаните настръхнали стени? Какви ли нови опасности? Населен ли беше тоя град? И какви бяха жителите му?

Забуха бухал. Над главите им прелетя сова, грабна нещо от земята — мишка или агама — и се възве нагоре. Нещастната жертва цвърчеше в ноктите й, докато накрай писъците й заглъхнаха в мрака. Проточил след себе си двете флагчета на крилата си, се мярна вимпелов козодой, изкрещя грозно и изчезна. Рояк едри прилепи зашариха на безшумни зигзаги във въздуха, подгонили нощните насекоми. Тук-там заблещукаха светулки.

Кървавите дири водеха направо. Рудахигва надигна копието, прикри тяло с щита. Наумов опря пръст в спусъка.

— Не заедно! — предложи ватусът. — Рудахигва ще мине напред. Бащата на Малката бяла жена ще пази гърба му. Но по-назад. Да не попаднат и двамата в клопка.

Внезапно нещо изсвистя и удари гиганта в челото. Той се спря зашеметен, ръката му отпусна оръжието си, което издрънча върху плочестата настилка.

Камък ли беше това? Кой го метна?

Наумов се наведе. Видя, че камъкът се раздвижи, запълзя. Значи бръмбар! Бръмбар голиат! Колкото юмрук! И тежък като юмрук.

Върху челото на Рудахигва се надигна остра подутина. Но това сега изглеждаше дреболия. Двамата продължиха напред. Покрай краката им се разпълзяваха уплашени гущери агами и гекони, покатерваха се на високите стени и оттам се чуваше неспокойното им цъкане. Понякога прекосяваше пътя им бърза змия, за да се намъкне из фугите на стените.

„Още една тайна в тайнствено Конго! — помисли си. Наумов — Чий ли е този град? Кой ли го е създал? С каква цел е построен сред непристъпните блата?“

Но нарастващата тревога скоро издуха от съзнанието му тези мисли. Къде е Люба? Тя не може да бъде другаде, само тук. Само тук! Е, добре! Да речем, че успее да преодолее дебнещите отвред заплахи

— как ще я намери? Здрава или осакатена, или мъртва? Или въобще нищо няма да намери? Ще я загуби. Изчезнала, както са изчезвали сред безчувствената, всеразрушителна джунгла толкова хора, племена, цели цивилизации… Изчезвали, погълнати от алчните й зелени смукала.

Така един зад друг, промъквайки се през руините, естественикът и ватусът достигнаха кладенеца под Коничната кула. Кървавите капки свършваха тук, до спуснатата в дълбочината стълба от лиани.

Двамата се надвесиха над зиналата дупка. Що да сторят?

— Може да е капан — подметна Наумов. — Но нямаме избор. Длъжни сме да проверим. А може би раненият бърза да се скрие от нас. Кървавите капки зачестяват…

Гигантът реши:

— Рудахигва ще провери. Нека белият мъж пази отгоре.

И заслиза по огъващите се стъпала. Достигна дъното. Стъпи на плочите, взря се в полумрака на разсеяните лунни лъчи. Видя пукнатината в скалата. Опита да проникне вътре. Но удари челото си в някаква неравност и се отдръпна назад.

— Тъмно! — извика Рудахигва. — Нищо не се вижда.

Тогава естественикът извади джобното си фенерче. Натисна копчето, спусна се долу и насочи потока светлина в черния проход, в който се губеха кървавите дири.

А защо някои капки бяха размазани от настъпване, сякаш беглецът се бе спирал, бе се въртял на място, преди да тръгне отново.

Пълчищата агами, гекони, стоноги и скорпиони се разпълзяха уплашени. Един гущер геко се откачи от стената и тупна на пода. После, без да се обърне, търти нагоре да се спасява.

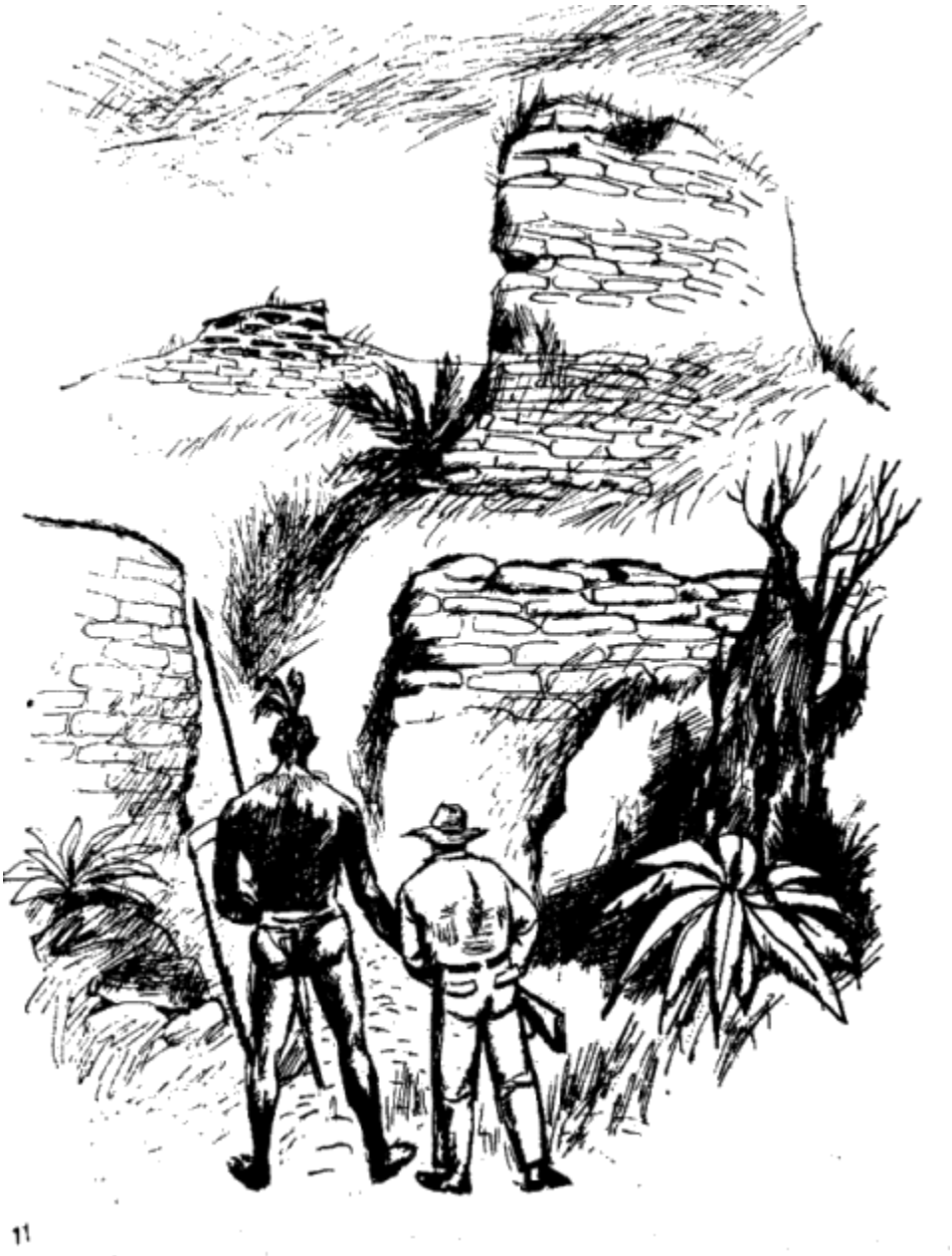

Рудахигва забеляза, че следите свършиха. Даже неопитният следотърсач Наумов видя това. Двамата се сетиха едновременно. Разбраха хитрината. Беглецът бе стигнал дотук и се бе върнал по следата си само за да ги довлече в тоя капан.

— Назад! — извика той. — По-скоро!

Двамата забързаха обратно. Но закъсняха. Видяха само как огромна каменна плоча захлупи отвора на кладенеца. Рудахигва се покатери по лианената стълба, натисна с рамо, подпря с гръб, напъна

се. Напразно. Плочата беше тежка, прекалено тежка дори за неговата сила.

Отгоре долетя тържествуващ глас:

— Не се опитвайте! Няма смисъл! Плочата е солидна. Надгробна плоча.

Наумов се обърна слисан.

— Кой сте вие? — запита той. — И защо ни вкарахте в този капан?

Гласът отговори:

— А вие защо ме ранихте?

— Защото отвлякохте дъщеря ми. Малко ли е това? Кажете къде е тя сега. Какво искате от нас?

— Вече нищо не искам — изкиска се гласът. — Защото си свърших задачата. Вие ще умрете тук живи погребани. А Ирен… Сега с нея закусва Церберът… Отсреща, на брега…

Наумов се провикна тревожно:

— Махнете плочата! Ще ви обясня!

След кратко мълчание лудият продължи:

— Ирен също беше тук… Преди да избяга… Отвори ми голяма работа. Но я хванах. Вие няма да избягате. Добре съм ви захлупил. Ще умрете. Всеки, който посегне на златото ми, ще умре…

— По дяволите златото ви! — прекъсна го Наумов. — Искам си дъщерята!

Но гласът, сякаш не чул, добави:

— Никой не може да се бори с мен! Никой! Убедихте ли се и вие? Аз съм дух, непобедим дух! Златото ще бъде мое! Остават още трима. И тях ще победя… Аз съм по-силен от хората и от зверовете… Аз съм демон… Самотният всемогъщ демон…

Не беше трудно за Наумов да разбере, че има работа с луд. Значи в неговите ръце сега се намираше Люба? Къде ли я бе скрил, каква ли участ й беше отредил? И какъв беше този Цербер?

Ами ако е…

Ако е чудовището?

— Отворете! — извика той. — Искам да говоря с вас. Да ви обясня…

— Нямам време! — отвърна високомерно лудият. — Отивам да видя своята Андромеда… Андромеда без Персей…

После се сети нещо:

— Чакайте! Ще ви донеса една играчка! Против скуката! И не се опитвайте да махнете плочата! Аз едва я наместих с лост. Няма да я помръдне и тоя черен Херкулес.

След минута се чу шляпането на босите му крака. През една пукнатина върху отвора на кладенеца се източи някакво дълго тяло, което плесна като гумен маркуч на дъното.

— Ная! — извика Наумов и се спусна да смачка с крак главата й, докато лежеше все още зашеметена от падането. Но ужасната змия се опомни бързо, надигна се, изду заплашително шия.

— Против скуката! — повтори лудият. — Любимката на Клеопатра! А аз отивам при Андромеда… После останалите… Всички… По реда си…

Наумов се отдръпна, а кобрата запълзя след него, все още вяло, все още замаяна от падането. Светлината на фенерчето не я плашеше. Напротив, като че ли я привличаше. Той дигна пушката, ала не посмя да стреля. Сигурен беше, че няма да умери. А да я дразни повече не искаше.

И отстъпи към тъмния проход. Назад, назад! Крачка, две! Змията нагъна подире му двуметровото си тяло, запълзя с вирната глава.

Ненапразно фараоните са я избрали за своя емблема — помисли си Наумов, като гледаше царствената й поза — символ на мощ и непобедимост. Ненапразно са носели на челата си като диадема нейното изображение — уреа. Това е тя, Клеопатрината змия, на която преданието приписва смъртта на величествената отровителка, нарекла себе си Младата Изида…

И ето сега друга тръпнеща глава със същия израз на злоба в очите, със същата смъртоносна острота на зъбите като тия, които бяха сложили края на един неповторим живот и помрачили триумфа на тщеславния Август, посягаше към неговото тяло.

Едно клъвване и толкова!

Край! Край на неговия свят, на научните му занимания! И никаква надежда да намери дъщеря си, никаква надежда да я спаси!

Още крачка, две!

Тогава в бледнеещия сноп на фенерчето той съгледа ватуса, който надигна леко мускулеста ръка и замахна. Копието прониза раздутата шия. Кобрата опита да се хвърли напред, помъкнала тежкото

острие, ала не успя да се надигне повторно. Само заизвива настървено в дива конвулсия цялото си тяло като размахан гумен бич.

Рудахигва натисна по-силно оръжието си. Опасната глава отскочи, отделена от тялото. Естественикът приближи, облян в пот, загледа последните тръпки на стоманеното тяло. А ватусът подаде дръжката на копието си към отрязаната глава. И ето стана това, което Наумов беше чел някъде — свирепата уста захапа дървената дръжка, дори така, лишена от тялото си, все едно мъртва, но все така свирепа, все така изпълнена със злоба и отрова.

Рудахигва тръсна копието, за да го освободи от този зловещ накит, но и след това откъснатата глава продължи да се взира в тях с изцъклените си зеници и да хапе в безсилна ярост празния въздух.

— Назад не може! — рече ватусът. — Плочата е тежка!

Наумов се обърна в тесния проход.

— Тогава оттук! Все ще има изход.

Гигантът тръгна напред, привел широките си плещи под надвисналия свод на тунела и протегнал напред копието, готов да срещне всяка опасност.

— Мирише лошо! — каза той, като полуобърна глава.

Наумов също подушваше вонята, що лъхаше отдолу, но все не намираше някакво обяснение. Навярно от сулфатарите! Какво друго? Местността е вулканична, осеяна с газови извори.

Рудахигва се обърна. Страшно подозрение прониза съзнанието му.

— Белият мъж да почака! Рудахигва ще провери сам!

Наумов, свикнал вече да му се доверява напълно, приседна на пода уморен, а ватусът продължи още десетина крачки и изведнъж се закова на място. Очите му се разшириха от ужас. Мускулите му се вцепениха.

Отсреща, зад завоя, се открояваше отворът на тунела, който свършваше в просторна зала, огрява със странен блясък — сякаш някой бе свалил от небето пълната луна, която грееше със студената си жар. Или не, не беше луната. Нейната светлина е равна, непрекъсваща, както струи ленив поток. А тази беше друга, неспокойна, мигаща. Ту припламваше, ту замираше, сякаш невидима уста раздухваше безплътно, несгряващо огнище. Чудна светлина, родена в зло, родена

за зло. Вихрен танц на жестоки духове. Те пърхаха с пламнали крила, дебнеха, чакаха…

Рудахигва позна.

Огнената пещера! И духът на Типу Тип! И свирепите духове на неговата орда! Глутница зли духове! Незаситени, жадни за кръв…

Той се върна, изтика другаря си назад в кладенеца. Отсечената змийска глава ги посрещна с огъня на омразата в стъклените си очи и с хапеща уста.

— Не там! — заговори задъхан ватусът. — Там е смъртта!

Наумов възрази:

— Смъртта е и тук! Смърт от глад! А аз нямам право да стоя, да чакам, когато… Нямам право… Даже пред смъртта…

— Има смърт и смърт! — отсече Рудахигва. — Там е проклятието! Проклятието!

Естественикът опита да го отстрани от пътя си. Но не можа. Та той беше играчка, като дете в силните лапи на гиганта.

— Остани! — рече ватусът. — И изслушай Рудахигва! После каквото решиш! Сега само слушай!

И като видя как уморен от борбата, естественикът се подпря на стената, заговори:

— Типу Тип живее! Не тялото му, а неговата злоба. Толкова голяма злоба не умира. Живее, за да прави зло. Проклетият му дух броди наоколо. Дебне, пази богатството си.

— Типу Тип има кръв — рече Наумов. — А духовете, и добрите, и лошите, са безкръвни. Тогава?

Ватусът се замисли, но скоро вдигна глава.

— Не само той! Не само Типу Тип! Има и друго — проклятието. Този жълт камък, този дяволски камък, който докарва всичките ни нещастия! Заради него Типу Тип отвлякъл мъжете и жените от родната им страна, от свещеното Киву. Заради него измрели много достойни мъже в пустинята. Заради него още повече загинали в пещерата, когато къртели жълтия камък… Заради него… Проклетият жълт камък. Стотици загивали, умирали с проклятие… Проклинали жълтия идол на белите, по-силен от другите им фетиши — и от полумесеца, и от кръста… С мъка и кръв се напоили жълтите камъни, с много кървава мъка. И страшна, неотменима смърт. Загорели, засветили, нажежени от студения огън на омразата…

Той се наведе трепереш.

— Разбира ли бащата на Малката бяла жена за какво говори Рудахигва? За Огнената пещера! За жълтия камък, заради който се мъкнат върволиците на белите, жадни за грабеж и убийства… Две сили го пазят, две непобедими сили — Типу Тип и проклятието на злочестите роби. Проклятието на кръвта им, което пламти в пещерата, което се е просмукало във всяка буца… Дори да успее някой да премине невредим между копията на моето племе, дори да се спаси от гнева на Типу Тип в езерото — пролятата кръв няма да му прости. Проклятието ще го настигне невидимо насред път и ще го срази. Ще погуби всеки, който е влязъл поне веднъж в Огнената пещера; всеки, който се е докосвал до жълтия камък…

Наумов се замисли. Чудна легенда, зловеща! Измислена ли е от начало до край или само доукрасена? А в основата й — истина. Отклик, спомен от действително събитие. Всяка легенда крие зрънце истина…

Ватусът добави:

Рудахигва е гледал със своите очи. Видял е как се гърчат, как умират белите, след като са влизали в Огнената пещера. Рудахигва не ги е убивал. Нарочно е чакал, за да разбере, да се убеди сам вярна ли е легендата. И се е уверил. Видял е един, двама, пет души. С жълтия камък в ръце. Едва се мъкнат. Хвърлят торбите си, храната си, гърмящите си тръби, но не пускат жълтия камък. Стискат го. Мъкнат със себе си проклятието и умират… В страшни гърчове, в болки… Но и след смъртта продължават да стискат камъка, който ги е убил…

Гигантът погледна Наумов в очите.

— Ето затова Рудахигва не позволява на белия мъж да отиде нататък. Там е Огнената пещера, бърлогата на Типу Тип, просмукана с проклятието. Там е смъртта, от която не може да избяга никой.

Наумов реши бързо. Нищо. Каквато опасност и да се крие вътре, той трябва да се измъкне оттук, за да намери дъщеря си, за да я спаси… Въпреки тайнствената заплаха, въпреки всичко…

Скочи и притича наведен през тесния проход. Отмина кървавата диря, докъдето бе стигнал лудият, и внезапно съгледа светещия отвор към пещерата. Тунелът се стесни. Наумов се приведе още повече. Запълзя. Но спря. Пред него лежеше голям руден къс, петдесет-

шестдесет килограма тежък, който искреше под светлия сноп на фенерчето с кървав блясък.

Злато! Къс самородно злато!

Значи истина!

Тогава ватусът го настигна. Видя златото в краката му. Дълбока въздишка се изтръгна от гърдите му. Бащата на Малката бяла жена беше видял това, която не биваше да види… Затова трябваше да заплати с живота си… Тъй каза Изворът на мъдростта… Никой бял, който е видял жълтия камък, не може да напусне страната на ватусите, защото ще доведе нови орди бели дяволи… И те ще изгорят колибите на ватусите, ще избият старците и децата, а младите, силните ще докарат в пещерата, за да вадят жълт камък… И да гинат…

???ливо в съзнанието на гигантския му другар, Наумов продължи да пълзи напред.

Внезапно някакво скорошно срутване запречи пътя му. Останал беше само един малък отвор, през който продължаваше да трепти тайнственото фосфорно сияние, но през който човек не можеше да се провре.

Наумов издърпа един откъртен при срутването каменен къс и го подаде на ватуса да го изхвърли назад. После се залови да изрови друг камък. Щеше да рови час, два, пет часа, десет часа, докато разчисти тунела.

Там, долу, беше смъртта. Сатанинска заплаха. Но нямаше друг път. Пътят за спасението на Люба минаваше оттук, през Огнената пещера. За да я спаси, той трябваше да поеме риска, да поеме върху си зловещото проклятие…

14

Анри чу стрелбата на острова и се обърна към мулата:

— Какво ли става там?

Жозеф Симон отвърна недоволно:

— Види се, старият и дългият негър са ни преварили…

Анри се замисли. Чувството му подсказваше, че поне сега Наумов не търсеше златото; че наистина беше изпаднал в беда. Като другар, право погледнато, Анри беше длъжен да му се притече на помощ. Но какъв другар всъщност му беше Наумов? Дори да не се числеше към шайката на Зигфрид Ерлих, какво впрочем диреше тук, сред блатата? Сега заради дъщеря си, ясно. А защо бяха дошли тук с тая тайнствена дъщеря? Кой я беше отвлякъл и защо? В духове Анри не вярваше, а този, който тогава беше посетил лагера им, не беше шипекве. Шипекве не минава, без да остави видими следи, без да смачка целия лагер. Дирите принадлежаха безспорно на човек. Кой беше този човек, защо живееше тук, сам ли живееше? Всичко изглеждаше тъй мистериозно, необяснимо. Ами ако дъщерята сама е избягала?

Беше задушно, нетърпимо задушно. Вечерникът не носеше никаква прохлада, а изпълваше въздуха с мирис на горена сяра. И тихо, подтискащо тихо. Сякаш целият свят беше затаил дъх. Чуваше се само шепотът на палмовите листа. Някаква птичка изчурулика в полусън, уплаши се от собствения си глас и млъкна. Като отговор се чу крясък на сова, излетяла безшумно над главите им.

И изведнъж — детски писък!

Двамата наостриха слух. Писъкът се повтори, по-близо, по-отчетливо. Между клоните се мярна черно тяло като котка. Ясно! Лемур! Затова африканците го наричат „горско детенце“, заради тоя писък като на изоставено дете. Като звезден облак прелетяха рой светулки, завъртяха се в безреден танц, замаяха погледа като оплетена огнена прежда.

После отново запя прекъсналият, кой знае защо, жабешки хор. Запя в своето досадно и в същото време успокояващо многогласие. Сякаш невидим диригент размаха палката си. Позната до най-малките подробности, зазвуча симфонията на африканската нощ. Позната и в същото време чужда, отчайващо чужда. Имаше нещо много общо и в същото време съвсем различно от нощите край другите африкански езера. Липсваше грухтенето на изпълзелите върху тинестите брегове крокодили, не се чуваше ревът на къпещите се хипопотами, нито писъкът на облаците москити. И необяснимото отсъствие на тези обичайни звуци будеше тревога, изпълваше сърцето с необясним смут, безпокойство. Чудна нощ — позната, и в същото време тъй чужда, тъй заплашителна!

Анри съзря Огнената пещера.

Отсреща в отвесната скала на каменистия остров засия блед зеленикав пламък, разгоря се, заблестя. По езерната повърхност се плъзна светлото му отражение като втора лунна пътека.

— Виж, пещерата! — рече той, задъхан от вълнение.

Мулатът не отговори, вперил хищен поглед нататък.

Анри го бутна с ръка.

— Да вървим, а?

Жозеф се сепна от алчния си унес.

— Как? През водата ли?

— Ще видим откъде е минал Наумов. И подир него.

— Да газя из водата? Посред нощ?

— Как тогава?

— Със сал — отвърна мулатът.

— Добре! По-скоро сал!

— А Зигфрид?

— Кой знае кога ще дойде? Няма да го чакаме една година.

— Кой знае кога ще дойде — повтори на ум Жозеф. — А ако не дойде, още по-добре! Понякога из гората се срещат пантери. Могат да му облекчат работата. Да го отърват от най-опасния съдружник. Досега всичко се нареждаше хубаво. Наумов — на острова. Пилотът — избягал. Зигфрид — подире му из блатата. И само този очилат укротител на лъвове. Може да е страшен за лъвовете, но за Жозеф Симон не е. Може да се справя добре с животните, ала не познава хората, не се сеща какво му кроят…

Но и Жозеф, уви, не знаеше какво му кроеше в същото време в ума си очилатият укротител на лъвове, каква буря от омраза кипеше под високото му чело.

Анри стискаше зъби и мълчеше. Мислеше. Ето Огнената пещера. Още една крачка и ще докосне златото. Наближи решителният час. Дойде редът на отмъщението. Подлите убийци щяха да получат възмездието си. Щеше да смаже главите им като змии. Още там, вътре, в пещерата. Отмъщение и назидание. Щяха да почувствуват кой е той. Щяха да разберат, че един Льоблан не прощава. Той щеше да бъде и съдия, и палач. Око за око, зъб за зъб. Бяха убили, щеше да убие тях. Бяха убили хладнокръвно, обмислено; щеше и той да ги убие тъй хладнокръвно и обмислено, както убиваше в звероловната ферма най-злите зверове кали, които не ставаха нито за дресиране, нито за зоопарковете.

Анри разглеждаше съседа си, изучаваше сплескания му профил, издадената напред челюст, хищно отворените очи. Гледаше все по-решителен, все по-сигурен. Те бяха кали — и този наконтен дори сред блатата мулат, и оня широкоплещест немец, който говори само за цивилизация. Двама непоправими кали, които трябва да бъдат премахнати веднага, за да се отърве от тях светът…

И после златото ще бъде само негово. Защото му принадлежи по право. Защото баща му го е платил с живота си. Ще стане богат. Много богат. А защо пък да не стане? С какво е по-долу от другите, от тия, които са идвали при него във фермата да дирят силни преживявания, да поразпъдят скуката на сивото си живуркане. С какво той заслужаваше по-малко златото от дузините богати безделници? Защо те да имат? Да не би той да е по-глупав или по-слаб, или по-страхлив? Във всичко ги превъзхожда. Едно му е липсвало — злато. И ще го има…

А тези — естественикът, пилотът негър, дъщерята! Дали наистина е естественик… И какво дирят тук, с хеликоптер…

Анри опита да поотпусне свитите мускули на лицето си, да продължи още малко преструвката си.

— Откъде ви попадна този Наумов? — запита направо той.

Мулатът отговори разсеяно, без да откъсне поглед от светещото петно върху острова:

— Срещнахме ги тук. Връщаха се, изгонени от ватусите. Тогава ги видяхме за пръв път…

— А какво дареха?

Жозеф вдигна рамена.

— Снимки, казват, правели на животни, на цветя… Има ги всякакви…

Анри не разпита повече. Не го засягаха. Щом не са участвували в убийството на баща му… Той ще разчисти сметките си с убийците и ще вземе златото си… А те, Наумов, пилотът и дъщерята, ако е жива, да се оправят, както си знаят… Нищо освен отмъщението и златото не го интересуваше. Толкова злато, колкото можеше да отнесе…

Двамата се отдалечиха от брега, навлязоха в гората. Тук, в този край, сред железните дървета, чиято дървесина е по-тежка от водата, беше трудно да се направи сал. Но те познаваха добре джунглата. Острите им погледи скоро откриха две повалени стъбла на парасолия, най-лекото африканско дърво, с проядена от червеи и гъби дървесина. Двамата надигнаха едното стъбло. Личеше, че ще плава над водата. Отнесоха го на брега.

Изхлузило се от съседния клон, нещо тупна на земята. Хората пуснаха дървото и измъкнаха пистолетите. Животното, дълго метър и половина, бързаше да се зарови в шумата. Люспите му блеснаха на лунната светлина като варан. Не крокодил. Защото крокодилите не пълзят по дърветата.

— Люспеннк! — подметна нехайно Анри, познал в него безобидния гущероподобен мравояд. — Някои го наричат панголин.

Жозеф рече:

— Негрите говорят, люспеникът не ядял нищо, а се хранел с въздух. Пиел въздух. Ако го види жена, ще роди гърбаво дете, с люспи.

— Глупости! — отсече Анри. — Яде мравки. Аз съм го виждал. Разрови с нокти мравуняка и ближе ли, ближе с език. Колкото за гърбавите деца, чували сме и по-големи дивотии…

Двамата оставиха уплашеното животно, свито на топка сред шумата, и отнесоха на брега втория дънер.

Отсреща, върху черния контур на скалистия, остров, продължаваше да сияе Огнената пещера като входа към ада, огрян от отблясъците на вечния му огън. Те пърхаха, припламваха, затихваха като прелитащи призраци.

Анри не помнеше да е изпитвал подобен трепет пред никаква опасност както сега, когато наблюдаваше тази тайнствена, необяснима светлина. Духове, адски пламъци — нелепица! Той не вярваше в никакви свръхестествени сили. И все пак какво естествено обяснение можеше да му даде? Не току-тъй народът бе създал легендата за Огнената пещера! Каква ли незнайна опасност ги дебнеше там?

Той отсече няколко лиани и заедно с мулата се залови да свърже в едно двата дънера. Тогава чу рева на чудовището. Тръпка мина по тила му, спусна се по врата, полази по плещите. Такъв рев, с толкова ярост, въплътил свирепостта на вековете!

Втори рев като ехо се обади от другия край на езерото; рев, изпълнен с тържествуваща закана. После отново тишина.

Двамата се спогледаха смутени.

— Шипекве! — реши Анри. — Безспорно!

Мулатът не отговори, прехапал устни. После каза:

— Горещо, а!

— Тогава стой тук! — сряза го белгиецът. — Който не ще злато, да си стои на брега!

Жозеф го изгледа насмешливо.

— Кой? Аз ли не ща? Да ме уплаши някой си, когато става дума за злато!

Но млъкна. Няколко разбъркани вълни прошумоляха през папируса и се плиснаха звучно върху тинята, напълниха отново с вода огромната патешка диря. Напомниха за непознатото чудовище, което беше минало оттук и което може би приближаваше, разлюляло вълните с огромното си туловище.

Внезапно женски писък процепи тишината. Проехтя и замлъкна.

Анри се обърна:

— Какво беше това? Не дочух добре — жена или пак лемур?

Жозеф сви устни в недоумение.

Зловещият рев на чудовището прозвуча отново.

— Който и да е — рече Жозеф, — не ми е работа! Да се оправя сам! Доста ми са моите грижи!

Анри се съгласи с него.

— Мен също така не засяга…

Тогава женският писък се повтори — ясен, отчетлив:

— Помощ!

Вече нямаше съмнение. Не беше лемур, не беше сова. Анри забрави какво каза в предната минута. Подчини се на порива, избухнал в гърдите му. Грабна пушката и се спусна покрай брега, като заобикаляше прибрежната ивица на оплетената непроходима растителност.

Някой се нуждаеше от помощ.

Кой друг можеше да помогне?

Най-сетне изподран от бодливите лиани, достигна една малка поляна до самото езеро. И се закова на място. Сърцето му заблъска в гърдите. Дъхът му пресекна. Вцепени се. Той бе срещал много зверове, най-различни. Та това беше неговата професия! Но това…

От водата се надигаше бавно, с прекъслечно пъхтене някаква зловеща грамада, лъснала на лунните лъчи жива скала, като тристенна пирамида от тромава мощ, увенчана на върха със страхотна еднорога морда, в чиито зинали челюсти се белееха два наниза зъби ками. Очите святкаха с червени огньове алчно и зло. Устата сумтеше задъхана. Чудовищните нозе се преместваха бавно по меката тиня с гигантски крачки — всяка крачка най-малко четири метра, годна да прекрачи слон. Плоските стъпала шляпаха тежко, затъваха дълбоко, измъкваха се с мъка и отново плясваха на четири метра напред. Все по-напред! Все по-близо! Дебелата кенгурувска опашка, в която неусетно преминаваше тлъстото туловище, се влечеше подире му из водата и подпираше изправеното тяло. Отпред на гърдите се махаха двете уродливи лапички с острите нокти куки.

А на стотина метра пред тази пълзяща скала пищеше и се дърпаше млада жена, привързана към стар пречупен дънер. Пищеше, обезумяла от ужас, вперила очи в приближаващата озъбена челюст, не виждаща нищо друго, освен нея, хипнотизирана от бляскащите бели зъби.

Млада девойка! И толкова хубава! И тъй безпомощна! Кой я е вързал така? И защо я е вързал?

Анри надигна пушката. Но се поколеба. Къде да се мери? Крокодилът се улучва в окото, носорогът — зад плешката, хипопотамът — в небцето на зиналата уста, лъвът — отгоре, когато е приклекнал за скок — зад бронята на гривата му. А това страшилище? Къде е уязвимото му място? Къде е мозъкът му? И ще го засегне ли

през ризницата на едрите лъскави плочи? А ако не го улучи и само го раздразни?

Не се реши тъй отдалече. Предпочете да се приближи. Окото е най-близо до мозъка. Длъжен беше да го повали от първия изстрел. Нямаше право да рискува, нямаше право да пропусне.

Притича пет-шест крачки. Но, улисан с врага, не погледна къде стъпва. Опомни се потънал до пояс в рядката тиня. А краката му още не можеха да намерят здрава опора, още потъваха. При падането си бе изтървал и пушката и сега стоеше срещу фучащия колос напълно обезоръжен и безпомощен.

Рой едри пиявици полепнаха по ръцете му, плъзнаха по лицето, намъкнаха се под дрехите, а той сякаш не ги усещаше, скован от ужас. Тялото му продължаваше да затъва, бавно наистина, сантиметър по сантиметър, но затъваше. Нещастникът опита да се прегъне на две, да се подпре с гърди и разперени ръце. Не успя. Над тинята лежеше пласт мътна вода, в който не можеше да се задържи. Опита да измъкне единия крак — другият хлътна по-бързо. Отказа се и от това. А водата продължаваше да се надига — над пояса, до гърдите, над гърдите…

Край главата му премина подплашена водна змия. Хлъзна се по врата му с хладните си люспи и потъна. Проплува жаба, загледа го с големите си очи, грейнали като скъпоценни камъни.

Вързаната девойка, без да го забележи и без да сваля поглед от настъпващото лениво чудовище, не спираше да се дърпа, опитваше напразно да измъкне китките си от яките възли. Беше престанала да вика, изгубила всяка надежда, проумяла най-сетне, че й остава едно — да се осланя само на себе си. А нейните сили бяха вече изчерпани… Дори ужасът помръкваше в очите й. Настъпваше най-страшното, по-страшно и от ужаса — примирението, коварната последна милост на живота към обречения…

Анри продължаваше да се бори. Но защо ли? Защо само пилееше сили?

Наоколо се плискаше блесналата вода под шляпащите патешки лапи, преливаше към устата му, пълнеше носа му с вонещи пръски. За пръв път в живота той допусна, че може да загине. За пръв път. Никоя среща с хищник не можеше да се сравни с прегръдката на коварната тиня. Това може би беше краят. Пфу! Тъй безславен, неромантичен, направо гнусен. Сред някакво вонещо блато. Край! Край на мечтите за

богатство, край на мисълта за отмъщение. Убийците щяха да останат ненаказани, щяха да грабнат златото и да си отидат, за да изживеят живота си охолно и щастливо. А не беше свикнал да се предава така. Въпреки всичко.

Отсреща, на десетина крачки, се извишаваше китка папируси, вирнали гъстите си веери високо в звездното небе. А стъблата им дебели колкото ръката му. Ех, ако би могъл да докопа едно такова стъбло, да се залови за него, да се надигне… Ако би могъл…

Най-сетне кракът му опря в твърдо дъно. Потъването престана. Но водата вече достигаше до шията му. И цялото му тяло стоеше схванато, пленено от убийствената хватка на лепливата кал. Само ръцете оставаха свободни. Ала нямаха за какво да се заловят.

Чудовището отново изрева. Изрева тържествуващо при гледката на двойната плячка, която го очакваше. Гласът му прокънтя като гръмотевица, блъсна Анри в ушите, оглуши го. Мощните челюсти зачаткаха в жестоко предчувствувана наслада. Скръцнаха като ръждясали резета стиснатите зъби.

Откъм отсрещния бряг на езерото изрева друг звяр, изрева със същия глас, със същата свирепа ненаситност. Анри неволно погледна нататък. По водната повърхност се хлъзна някаква черна буца, наедря, приближи, превърна се във втора чудовищна глава, втора двойка огнени зеници, втора зъбата муцуна.

Само за няколко минути новото страшилище прекоси езерото, разперило като седефени крила две отдалечаващи се вълни. Приближи, като фучеше и пръхтеше шумно. Но когато краката му опряха в дъното и изнесоха многотонното тяло над повърхността, движенията му се забавиха, натежаха, спънати от огромната тежест.

То се измъкна тромаво, доближи първия динозавър, който бе обърнал назад глава да го изчака, и изрева. После го захапа за късия врат.

Нима щяха да се сбият? Нима, вчепкани в гигантската си схватка, щяха да забравят злочестите сковани от ужас жертви? Нима?

Първото влечуго също раззина челюсти. Обърна се. Двете озъбени морди се сблъскаха с трясък, захапаха се, вчепкаха зъби в зъби. Малките уродливи предни лапи се оплетоха, закачиха куките си.

Радостна надежда се прокрадна в сърцето на Анри. Кой ли щеше да победи? И как ли щеше да победи. Впрочем това нямаше значение.

Важното беше чудовищата да отвлекат към друго вниманието си, да ги забравят. Ето те тръшнаха глави, захапаните зъби изскърцаха зловещо. Как не се изрониха?

Изведнъж Анри разбра. Та те не се биеха, не премерваха сили. Страшните динозаври се галеха като два прегърнати багера. С трясък, с рев, с титанична ласка.

Тинята под плоските им лапища се разкашка, разплиска се в шумни кални гейзери. Исполинските опашки се размятаха върху

тинята като търкулнати дънери. Краят на едната опашка спря на, половин метър от лицето му. Ако бе продължил още малко, щеше да му откъсне главата, щеше да я смаже.

А може би нежността щеше да ги заслепи, по-сигурно да отклони вниманието им?

Уви! След кратката прегръдка чудовищата отново се обърнаха към вързаната жертва. Дошлият по-рано мъжки гущер бе повикал за пиршеството другарката си, тъй както петелът предлага на кокошките си намерените зърна.

Анри се сети. Влечугите не забелязват неподвижна плячка. Змията пропълзява безразлично край задрямалата жаба, гущерът не вижда вцепенения от страх бръмбар. Не само влечугите. Дори бозайници — носорози и слонове — често минават безучастно покрай притаения човек, ако вятърът духа срещу него. Тези бяха също така гущери, макар и по-големи, но затова пък по-просто устроени. По-несъвършени.

Той извика:

— Не мърдайте! Стойте неподвижна!

Люба го чу. Обърна се рязко. В очите й светна надежда. Подчини се неволно. Всъщност вече нямаше сила да се бори, нямаше сила дори да извика, нямаше сила да се страхува. В съзнанието й се мярна една съвсем неуместна, нелепа за момента мисъл: Ето го Персей! Идва да освободи Андромеда. Чуден Персей, с очила, оплискан в кал. И опитва да се пребори с два дракона. А кой ще освободи него, кой ще го извади от тресавището? И все пак дързък. Дори така, полуудавен. Само това оставаше, само това се налагаше на съзнанието й — дързост, която вдъхваше вяра, даваше надежда.

И все пак достатъчна ли беше само тя?

Чудовищата се смутиха. При липсата на дразнителя — притихналата девойка, те може би забравиха за какво бяха дошли.

Затова значи когато чуят рева им, ватусите падат по очи неподвижни!

Двата динозавъра се засуетиха. Заозъртаха се с огромните си блеснали очи, завъртяха се намясто с бързината на кулокранове, тромаво и непохватно, като бавно завъртян филм. Внезапно опашката на по-близкия гущер опря до рамената на потъващия човек. Той не се поколеба дълго. Не беше свикнал да се колебае. Удавникът се хваща и

за змия. Вкопчи се с две ръце в люспестия връх и се остави на неговата сила. Без да усети някаква трудност, опашката тръгна обратно, Анри помисли, че ще я изпусне. А не биваше. От това зависеше животът му, зависеше и животът на девойката. Струваше му се, че ръцете му се изтръгват от рамената. Цялото му тяло се изопна, сякаш беше привързано към средновековно колело за мъчения. Оставаше едно — или да пусне, или да се скъса на две.

Изведнъж, когато ръцете му вече се изплъзваха, той усети, че стъпалата му се отлепиха от дъното. Това удвои силите му. Още малко, още, още! Измъкна се от лепливия тинест капан, повлече се по корем след размаханата опашка. Когато помисли, че е достигнал здрава почва, нещастникът се пусна. Сега не потъна. Застоя се до колене в тинята.

А драконите, оправил се след първото смайване, отново настъпиха към обречената жертва.

Анри почна да маха с ръце, развика се. Единият го забеляза. Обърна изненадан свирепия си поглед. После прекрачи към него. Тръгна натам и другарката му. Доволен от успеха на простата си хитрина, мъжът продължи да примамва пристъпващите като крачещи екскаватори страшилища. Успяваше, успяваше! Отклоняваше ги от девойката! Щеше да ги превари. Те изглеждаха бавни, невероятно бавни на сушата. Беше преценил качеството на рефлексите им. Свикнал да открива всеки пропуск в привидно съвършените инстинкти на хищниците, за да ги укротява, да им налага волята си, да ги побеждава, той и сега успя да се наложи над тези исполини, макар и да ги срещаше за пръв път. Всеки инстинкт е недовършен етап в еволюцията. Има празнина. Анри като човек щеше да им докаже, че е по-силен от тях, по-силен от мускулите, от бронята, от зъбите им.

Когато прецени, че ги е отвлякъл достатъчно, той изведнъж притича към Люба и сряза с ножа си лианените възли. Но девойката нямаше сила да се помръдне. Стигнала до предела на издръжливостта, тя подви колене, главата й клюмна. Анри я пое и понесе назад, по-далеч от измамените чудовища, които зафучаха в гневно разочарование подире му като локомотиви.

15

Наумов скоро се убеди в безполезността на своите усилия. Нямаше сила да разчисти затрупания проход. Затова се отдръпна назад, седна на каменния под, отпусна се, премалял от умора. И от глад. С напукани от жажда устни.

Рудахигва стоеше над него, стиснал зъби, с израз на отчаяна решителност. Животът за него свърши. Не бе успял да попречи. Малката бяла жена видя жълтия камък. Тъй каза Типу Тип. Бащата на Малката бяла жена също. Погледнаха това, което беше забранено. Затова трябваше да загинат. Ако не ги стигне проклятието на кръвта, Рудахигва трябва да ги убие. Тъй повелява Изворът на мъдростта, тъй повелява законът. А когато умрат те, ще умре и Рудахигва. Рудахигва няма свой живот. Той е сянка. Когато залезе слънцето, изчезва и сянката. Но преди това трябва да намери другите, да им попречи, да не видят жълтия камък. Или да ги унищожи, ако са го видели…

Той щеше да се бори не за живота си, не за живота на приятелите си, а за смърт, за дълг.

Едрото му тяло не достигна дори дотам, където бе проникнал Наумов. В риенето под земята се оказа по-безсилен от стария мъж. Рудахигва не беше тръбозъб.

Той се отдръпна назад и седна до другаря си.

— Бащата на Малката бяла жена трябва да разбере, че не може да излезе оттук.

— Ще видим! — рече Наумов. — Ще помислим! Леко се отчайва Рудахигва.

Ватусът не отговори. Всъщност какво да отговори? Как да му обясни каква буря кипеше под високото му черно чело? Буря от объркани чувства, угризения и съмнения. Как да му обясни, че трябва да го убие? Затова предпочете да мълчи. Нека нещастният бял мъж не се тревожи. И без това ще умре. По-добре да не знае!

Наумов разгледа тесния проход. Не беше дело на човек. По-вярно — естествена пукнатина сред кварцовата жила, доразкъртена от хора.

Някога, кой знае кога, преди милиони години, тук са текли богати, наситени със соли термални води и са утаявали по стените прекрасните кристални образувания. Ето, струпан в привидно безредни друзи от прозрачни призми, блещукаше с плоските си повърхности бистър кварц. До него, враснали в него, натрупани в къси пънчета, искряха турмалиновите кристали. Халкопиритът в най-причудливи тетраедри ослепяваше очите с огледалните си отблясъци, сякаш всеки лъч на фенера запалваше по него стотици жълти крушки.

Нима трябваше да попаднат тук, обречени на смърт, за да зърнат тази красота, това фантастично струпване като приказните богатства в пещерата на Али Баба! Оставаше само да кажат: „Сезам, отвари се!“ Тогава масивната гранитна грамада щеше да се разтвори, да ги освободи от каменния си плен. И тогава Наумов щеше да се спусне пак подир злочестото си дете, да му помогне или да загине с него.

Сред цялото великолепие, през избухващите фойерверки от блясък, при всяко мръдване на фенера се червенееше в неправилни кървави петна самородното злато.

„Почти чисто! — оцени го набързо Наумов. — Затова е тъй тъмно. Примесеното със сребро е светло. И в такава концентрация! Сякаш половината е кварц, а останалата половина — злато! Най-голяма концентрация на самородно злато е намерена около Байкал — на една част злато три части кварц. А тук! И събрано в такива огромни късове! По осемдесет-сто килограма! И то не едно, не две парчета, както са намирани досега… Големите златни късове като диамантите имат собствени имена, аристократични имена, за да не бъдат смесвани със сивата маса на дребното множество. Тези тук бяха по-големи от всички открити досега. По-големи от «Плочата на Холтерман», която е съдържала деветдесет и три килограма злато, от «Желаният непознат» с неговите седемдесет килограма от «Големият триъгълник» в Русия и от стотици, други известни и безименни находки.“:

По кварцовите дните сред кварцовите друзи светлееха малки златни кубчета, сякаш само да усилят блясъка на тайнствения проход, а големите лежаха на пода безформени като смачкани баници от златно тесто. Лежаха изоставени. Какво ли бяха преживели тези, които са ги откъртили, за да се откажат веднага от тях? Рудахигва промълви с болка в гласа:

— Заради тях ли дойде тук бащата, на Малката бяла жена? Пред лицето на смъртта се казва истината.

— Пред смъртта се казва истината! — повтори Наумов — И аз така казвам: Не! Не заради него! Едва сега разбрах, че има жълт камък…

— А: защо тогава белият баща се заглежда в тях? Обича ли го и той като другите бели?

Наумов угаси фенерчето си. Налагаше се вече да го пести.

— Сега белият мъж има една грижа! — въздъхна той. — Къде е дъщеря му? Но и без тази грижа той не е мислил за този камък. Белият мъж принадлежи към хората, които не се кланят на този фетиш.

Изведнъж ватусът се обърна:

— А другите кланят ли му се?

Със своя примитивен език той не бе могъл да разбере преносния смисъл на думите му. Няма що, естественикът трябваше да приеме неговия начин на мислене и неговия израз, ако искаше да се разберат.

— Има и такива бели.

Ватусът рече:

— Рудахигва знае бели, които се кланят на полумесец; знае други, които се кланят на кръст. И едните, и другите забравят фетишите си, когато видят жълтия камък. Значи жълтият камък е по-силен фетиш, по-главен? Така ли?

Притиснат от тази безизкуствена логика, Наумов отговори:

— За някои жълтият камък е главен фетиш, единствена цел. За някои, не за всички. Има много бели — различни; има много фетиши, както казваш ти — също така различни; Има пък някои, бащата на Малката бяла жена е от тях, които не вярват във фетиши. Или по-право, за да се разберем, и те вярват в нещо, но техният фетиш не е дървена фигурка, нито каменна плочка, нито зъб от пантера, нито жълт камък. Фетишът им не е и дух — добър или зъл, — а човекът, живият човек, по-право всички хора. Мислят за хората, обичат хората, вярват в хората.

— Кои хора? — запита Рудахигва. — И черните ли?

— И черните. Всички. Щом са хора.

— А робите?

— Хората, на които фетиш е човекът, отричат робството, всякакво робство. Хората са създадени еднакво, еднакво трябва да

живеят. Свободни. Рудахигва разбира ли напълно белия мъж?

— Не напълно. Само нещо. Но и то стига. Щом не иска робство. Досега белите са търсили роби сред черните. Затова черните ги мразят.

В отвора продължаваше да трепти тайнствената светлина. Странна светлина — без сенки, като мигаща флуоресцентна лампа.

Наумов си спомни. Беше чел. Какво всъщност? Да. Тайната на Светещите скали. Някъде в Кашмир, край планинското езеро Далай Лайк. Сборище на орли, затрупано с костите на орлината плячка, които светят с ярко фосфорно сияние. Никой не отива там. Защото Светещите скали са свърталище на злите духове. Който попадне сред тях, умира. И нищо чудно. Донесената от орлите мърша гъмжи от смъртоносни бацили и трупни отрови.

Така е в Кашмир. А тук? Има ли някаква връзка? Някакво подобие.

Също и в Киргизия. И там орлите. И там местните жители отбягват гнездата на брадатия орел. Защото който ги докосне, умира. Учените твърдят, че в останките от храната се запазват бацилите на антракса, от който са боледували изядените от орела животни. Но тук няма орли. А мършата? Наистина тази отвратителна воня, която лъха отвред, е от леш… То значи също трупна отрова… И смъртна зараза…

— А каква е силата на жълтия камък? — запита Рудахигва. — Дървено човече изгонва болести. Болните забиват в него гвоздеи — да го заболи, та да не се отпуска, ами да лекува. Зъб от пантера дава сила. Слонски хобот значи успех на лов. А жълтият камък…

Наумов обмисля дълго отговора си. Впрочем какво бе дало тая власт на златото? Дали само рядкостта му? Но има по-редки метали, които не са играли такава роля: иридий, волфрам. Има други, които го превишават по неактивността си, които реагират по-слабо с химикалите — например платината, която е била изхвърляна като вреден примес в среброто. Има и други, по-лъскави от него — среброто и калаят. А всъщност златото е металът — мечта на белия човек. Векове наред учените на Средновековието — алхимиците, са търсели „философския камък“, за да превръщат оловото в злато. Цветнокожите народи не са го ценели така. Първите златни монети са сечени в Египет, Месопотамия и Индия преди три-четири хиляди години. Златото сега лежи заключено в сейфовете на банките, за да осигурява солидността на валутата. Вече няма златни монети.

Извадени са от обръщение, защото се изтъркват лесно. В света ежегодно се произвеждат хиляда и петстотин тона злато, от тях четиристотин тона само в едно-единствено находище, Витватерсранд в Южноафриканския съюз…

Рудахигва повтори въпроса си:

— Каква е властта на жълтия камък? Може би дава сила на белите да ловят роби?

Наумов намери отговора.

— Наистина. Рудахигва позна. Жълтият камък дава власт на този, който го притежава, да има роби. Повече жълт камък — повече роби. Не само черни. И бели роби, не по-добре от червеите. А робите работят, за да хранят господаря си, да го обличат, да задоволяват всяка негова прищявка, да умират, за да го пазят. Белите наричат жълтия камък „благороден метал“. А няма друг метал, който да е възбуждал по-неблагородни мисли. Няма друг метал, за който да са извършени повече подлости, престъпления, войни. В алчността си за повече роби тези, които го имат, стават негови роби.

— Рудахигва разбира — кимна с глава ватусът. — Изворът на мъдростта е прав. Ватусите трябва да пазят Огнената пещера. Никой бял не бива да отнесе ни зрънце жълт камък, за да не добие власт да лови роби.

Наумов го погледна смутен. Трудно щеше да му обясни цялата сложност на капиталистическите отношения.

— Аз казах — добави той. — Не всички бели се кланят на жълтия камък. Малката бяла жена и баща й не му се кланят. Те го смятат метал като всички други, метал, от който могат да се правят съдове и украшения, златни зъби, лекарства и други полезни неща…

В този миг тесният проход закънтя от някакъв гръмотевичен рев, усилен, обезобразен от многогласното ехо. Двамата впериха погледи към края на тунела, чийто отвор сияеше като телевизионен екран. И както на телевизионен екран сред синкавия мигащ блясък се надигна едно огромно туловище. Мъжкият динозавър пристъпи непохватно, с тежко поклащане, вдигнал със зъби един хипопотам, както котка носи мишка.

Биологът го определи бързо. Цератозавър — гигантски рогат гущер. И все пак не точно цератозавър. Краката му не са крака на цератозавър. Между пръстите му е опъната плавателна ципа. Тя го

поддържа да не затъва в тинята, тя му помага при плуването. В милионите години на еволюцията той е останал почти непроменен. Затова може би гигантските влечуги на мезозоя са изчезнали, защото са изгубили способността си повече да се приспособяват към новите условия. И все пак се е променил. Типичният сухоземен хищник с гигантски кокоши крака се е превърнал във воден обитател с патешки стъпала. И опашката. Неговата опашка сега е сплесната отстрани като на крокодила все във връзка с плуването. Нравът си само не е променил. Останал е същият безпощаден хищник…

Върху екрана на природния телевизор се появи женският динозавър, после двамата се заловиха да разкъсват богатата си плячка. Какво ли представляваше един хипопотам за двата чудовищни търбуха? А костите пръснаха в безредие наоколо.

Наумов се сети. Ето от какво свети пещерата. От костите, които фосфоресцират, както Светещите скали в Кашмир. Може би и проклятието е същото — натрупаните милиарди микроби, заредени с ужасна смърт. Изглежда легендата не лъже. Смъртта наистина дебне сред приказната красота, сред баснословното богатство на Огнената пещера. Коварна, безпощадна…

Рудахигва лежеше по очи, несмеещ да погледне пируващите чудовища, потръпващ при всяко скръцване на могъщите зъби, които оглозгваха плячката. Не можеше да преодолее внушавания му цял живот ужас. Самолетните му мълвяха:

— Типу Тип!

Когато погълнаха последната хапка месо, двете страшилища се поборичкаха в своята невероятна груба, нежност, като два сблъскани танка, после се отпуснаха за сън с опрени гърбове. При техния вид Наумов неволно се замисли. За него тиранозаврите значеха само едно, олицетворяваха едно — сляпата злоба, ненаситната алчност и свирепост, олицетворяваха разрушителното начало на света. Сега видя другото им лице, другото лице въобще на живота, като двуликия Янус — свирепата злост и нежността, събрани в едно; разрушението и създаването като неделими съставки на битието.

Те бяха две самотни чудовища, оградени от чужденци. Могъщи, непобедими, но самотни. Всеки от тях нямаше нищо друго, освен другаря си. Само един другар: и останалото — плячка, което значи нищо, пустош. Все едно празен свят. Поне врагове. А тук и без врагове.

Бродовете запълват света, създават нагон за живот, извикват сили за борба. Силата създава самоувереност, отпуснатост, в крайна сметка — слабост. Парадоксално, нали? Силата — създател на слабост! И чудно, вместо ужас, погнуса, омраза — той изпита неволно съжаление. Те бяха сами, тъй отчайващо сами сред един нов, чужд свят. Силни, наглед непобедими, и все пак прогонени, изместени от по-пригодените за новите условия, натикани в най-затънтените кътчета на земята като заточеници, осъдени да изживеят сред блатата последните си дни…

А някога, преди шестдесет-седемдесет милиона години, те са били господари, истински властелини на сушата. Тиради. Не са се криели из мочурляците. Тогава, когато в океана са господствували огромните делфиноподобни ихтиозаври, двуметровите костенурки, дългошиестите плезиозаври, чудовищните крокодилоподобни мозозаври, огромните акули с челюсти, способни да налапат цял автомобил. Тогава, когато безспорни властелини на въздуха са били летящите гущери птеродактилите, когато чудовищният птеронодон, разперил осемметровите си кожести крила, се е носел без кацване над разпенените вълни. Птеронодонът, може би най-добрият летец на всички времена, недостигнат от никоя птица, от никое насекомо. На скалите навярно е кацал само да снесе яйцата си и отново да се подеме във въздуха…

Наумов поклати глава в безмълвен разговор със себе си. Щом като досега е оцелял потомък на цератозаврите, какво, тогава пречи да приемем и другата легенда, че все тук, в девствените дебри на Конго, още съществува последният потомък на птеродактилите — летящият крокодил конгамато, „призракът на смъртта“ от блатата Джиунду. Призракът на смъртта — един поглед към когото значи смърт.

Все тогава, преди тези шестдесет-осемдесет милиона години, в някои, дървесни гущери люспите се превърнали в пера, за да дадат начало на археоптерикса — зъбатата гущероптица, прабабата на днешните птици.

Старият естественик се пренесе назад през десетките милиони години, може би задряма, може би всъщност засънува картината на онова невероятно далечно минало, невидяно от никое човешко око, а само нарисувано от изследователския гений и въображението на учените. Беше не мисъл, не представа. Беше повече сън, някакъв преход към съня, тежък унес…

Наоколо, на същото място, се ширят чудновати гори. Саговите дървета издигат като двадесетметрови колони дебелите си стъбла, увенчани с палмовидни корони. Край пръснати най-причудливи бенетитови растения: високата вилиамсония наред с ниската, прилична на огромен алабаш цикадеоидея, по чиято гулия са нацъфтели безброй красиви цветове. Извишават тъмните си корони мезозойските араукарпи, гигантски секвои и кипариси, под които са избуяли папрати, безброй папрати: джуджета и великани. А ето и първите покритосеменни растения: широколистни фикуси, пъстростволи чинари, лаврови храсти с кожести листа, едроцветни магнолии, безсенчести евкалипти. По някакво още необяснено съвпадение покритосеменните растения се явяват тогава, когато започва залезът на влечугите. Но тези растения са още малки, редки, мяркат се тук-там, тъй страхливо, както се появяват изрядко дребните предтечи на бозайните животни. И никакви треви. Природата още не ги е изобретила. Тяхното място се заема от плътния килим на мъховете, плауните и хвощовете.

Между мощните араукарии се задава тиранозавър рекс — гущер тиранин цар, — може би далечен прадядо или прачичо на дремещите в златната пещера дракони. Той прилича на тях по външност, прилича им и по хищния блясък на очите. Като чудовищен жив триножник той се задава, подскача тромаво върху мощните си птичи лапи и дебелата кенгурувска опашка. Оглежда се. После — нов скок. Като кенгуру. И все пак не като кенгуру. По-тромаво, по-непохватно. Трудно се скача, когато тялото тежи десетина тона. Но не му е и нужно по-бързо. Плячката е още по-тромава. Ето отсреща, между гъстата колонада на дърветата, той зърва друг двуног гигант, игуанодон, подпрян о якия ствол на едно дърво, който лапа цели купи от веера на листата му. Тиранозавърът изревава бойния си вик. Тревопасното чудовище се сепва. Обръща се бавно. Престава да дъвче. От устата му виси цял наръч шума. В очите му блести страхът. То изглежда тъй беззащитно срещу озъбената пещера на хищната уста. Но тиранозавърът не смее да връхлети, гледа да го заобиколи, да нападне отзад. Игуанодонът също така инстинктивно знае откъде да се пази. Извъртва се и той, фучи гневно, удря опашка. Изведнъж хищникът се хвърля напред. Но не

умерва. Жертвата успява да се обърне, да посрещне нападението. Замахва с предните си къси крака като боксьор и от врата на хищника бликва алена струйка. Тиранозавърът отстъпва. Не е чак толкова гладен. Не му се рискува напразно, не иска да опита повторно остриетата на игуанодоновите палци, превърнати от природата в остри костени ками.

По-нататък сред избуялите папрати се мярва друг гигантски гръб. Също жертва. Също тревопасен гущер. Но тогавашните тревопасни съвсем не са кротки беззащитни жертви. По нрав те са по-свирепи от див бивол, от носорог. Из гъсталака се измъква трицератопс, трирогият гущер, някакъв уродлив хибрид: опашка на гущер, туловище на хипопотам, рога на див бик, човка на папагал. Над очите му два еднометрови рога, трети рог над клюна му, а шията му защитена с чудновата костена яка, от която се подават остри шипове като гердана на куче вълкодав. Хищникът опитва да го заобиколи, да нападне незащитеното туловище. Но и жертвата знае слабото си място. Завъртва се на място, както вагон върху въртяща се платформа, друго не знае — само това, пресреща с шиповете си всяка атака. На тиранозавъра омръзва тази безкрайна въртележка, обръща се и продължава надолу към блатата.

Тогава съзира другата плячка. Сред храсталаците се придвижва някакво изгърбено туловище, набодено с два реда костени плочи. И с две опашки — една отпред, друга отзад. А без глава. Или пък глава е опашката, върху която стърчат четирите заплашителни рога. Не. Не е там. Защото пасе другата опашка. На нея се виждат двете малки очички.

Подучен от всемогъщия инстинкт, натрупал унаследения опит на хиляди поколения, този път тиранозавърът се хвърля срещу смешно малката главица. Но стегозавърът извъртва към него рогатата си опашка, размахва я като чудовищен боздуган, засъсква яростно. Хищникът не подценява силата на тази опашка. Отстъпва. Друг път ще го издебне. Друг път, когато огладнее повече, когато заслужава риска. Мозъкът на стегозавъра, този жив танк, е по-малък от мозъка на едно котенце. Недостатъчен да управлява такова масивно тяло. Затова има още един мозък, надебеление на гръбнака, при таза, по-голям, заден мозък. Но и с двата мозъка, горкият, трудно се оправя в живота.

Наоколо пробягват безброй влечуги, малки и големи, хищни и тревопасни, едни от други по-чудновати. Тук-там се мяркат прадедите на бозайниците, малки, пъргави като мишки. Те знаят само едно — да бягат. Де могат да се мерят с господарите на земята — гущерите, де могат да се надяват някога те да я завладеят?

Скрибуцат щурци, такива, каквито ще бъдат и след милиони години; бръмчат пчели и едри водни кончета — все същите, непроменени, застинали в своята еволюция. Сред блатата се излежават диплодоки и бронтозаври, тридесетметрови грамади, които цял ден предъвкват водната растителност, неуязвими за страхотните сухоземни хищници в своята масивност недосегаеми във водните си крепости.

Тъй броди тиранозавърът, кръстосва с тромавите си скокове древната гора, дебне. Цял ден. Накрай прегладнява. Тогава забравя предпазливостта. Връхлита срещу първия срещнат стегозавър, понася болките от костните саби на бясната опашка и побеждава. Успява да докопа беззащитната му глава й я смазва в чудовищното менгеме на еднометровите си челюсти. Забравя своите рани. Отдава се на пиршеството — такова кърваво пиршество, каквото само един тиранозавър може да си устрои.

Тъй ден след ден! Тъй век след век! Хилядолетия след хилядолетия! Милион години след милион години! Едни тиранозаври умират, други се раждат. Едни трицератопси умират, други се раждат. Едни стегозаври умират, други се раждат. Климатът се засушава. Покритосеменните растения бавно изместват голосеменните, привичната храна на тревопасните гущери. Бозайниците наедряват. Сред тях се явяват силни хищници, бързи и съобразителни. Неусетно тревопасните динозаври почват да изчезват, най-напред стегозаврите. Защо ли? Изглежда трудно се живее с два мозъка. После и другите. Настъпват тежки дни за хищните гущери. Бозайниците стават все по-бързоподвижни, все по-хитри. Тромавите чудовища вече не смогват да си набавят храна. А природата не познава снизхождение. Който не е кадърен да се пригоди към новите условия, нека да загива, да отстъпва мястото си на по-годните. И плътоядните динозаври отстъпват, опразват световната арена.

Само някои, единици сред някогашното гъмжило облагодетелствувани от неочаквана прищявка на природата белязани със знака на случайна благосклонна мутация, намират спасителния

път. На сушата вече няма място за такива тромави великани. Но водата остава. В нея и най-тежкото тяло запазва пъргавината си. Те навлизат в езерата, между пръстите им се опъва плавателна ципа, опашката им се сплесква. Тук вече е друго. Едрият хищник може да настигне и малката пъргава плячка. И потомците на някогашните земни хищници надживяват всичките си съвременници динозаври. Те дебнат като крокодили от дъното, нападат всяко по-едро животно, което се осмели да навлезе във водата: крокодил, слон, хипопотам, носорог. Опустошават всеки воден басейн, в който се заселят, навяват, ужас. Хората създават легенди за тях, легендите за страшните дракони…

Но въпреки всичко времето им отдавна е отминало. Въпреки всичко. Те опитват все още да се преборят с живота, вкопчани, със зъби и с нокти, в него, но борбата им е безнадеждна. Присъдата на природата, произнесена върху тях преди шестдесет милиона години, остава неотменена. Те са обречени. И си отиват. Блатата и езерата намаляват. Хората настъпват. Последните потомци на някогашните властелини се отдръпват все по-назад, във все по-пусти места, по-далеч от новия господар — дребосък на земята. Кой знае, може би наистина последните умиращи динозаври са загинали от ръцете на легендарните драконоборци, останали безсмъртни в паметта на човечеството: Персей, спасителят на Андромеда; Зигфрид, победителят на Нибелунгите; Язон с аргонавтите, който с помощта на Медея открадва златното руно…

А тези два великана, които пръхтяха в златната си бърлога, изглежда бяха последните от последните. Може би нямаше други. Само те. Единствени в целия свят. Последна брънка на скъсаната верига. Верига, проточена през хилядолетията, назад-назад в мъглата на геологичните епохи. Огромна верига, която изтънява неусетно, изтънява, превръща се във верижка, в конец, който всеки миг заплашва да се скъса. Безвъзвратно.

Трябваше да се направи нещо. Да се запази тази брънка. Науката да вземе под своя защита обречените. Да запази тези живи изкопаеми, вдъхващи трепет и в същото време — съжаление. Трепет пред ненаситната им свирепост, жал пред жестоката участ, която тегне над рода им……

Залез. Всеки залез навява тъга, дори залезът на първобитното, на дивата мощ, дори той, защото е залез. Макар да си го чакал, макар да

знаеш, че иде ново, по-радостно утро… Защото всяко утро ще има залез…

Наумов се надигна.

— Хайде пак! Да разчистим прохода!

И без да дочака отговор от другаря си, пропълзя напред.

— Там е проклятието! — обади се ватусът.

Наумов не се върна. Не беше свикнал да се връща, да отстъпва въобще. Още повече сега. Отнасяше се за живота му, за живота на дъщеря му. Лудият може да го е излъгал, може да е халюцинирал. Той говореше за своите цербери. Загатваше, че Люба е станала тяхна жертва. Но те лежаха тук, почиваха, наситени с хипопотама. Сухоземни хищници по произход, те не можеха да се хранят във водата. Трябваше да излязат на брега, трябваше да довлекат плячката в скъпоценната си бърлога. И те бяха донесли не Люба, а хипопотама. Значи Люба беше жива, нуждаеше се от помощ. Кой друг можеше да й помогне, ако не баща й? Кой?

Пещерата криеше заплаха, просмукана от смърт. Но предупреден за опасността, той щеше да я премине. Вътре нямаше да се докосне с ръка до нищо. Щеше да си сложи превръзка на устата и носа против зараза от въздуха. Когато излезеше, щеше да захвърли дрехите си, да се измие със сапун, щеше да вземе максимална доза антибиотици. С такива мерки хората се борят с най-опасни зарази в лабораториите. Нима нямаше да се предпази и той? Но дори да не успееше, дори да загинеше… Преди това щеше да изпълни дълга си…

Изведнъж скалата забуча. Бученето се усили като гръмотевична буря. Или не — като втурнал се поток вода, който помита всичко по своя път. Няколко фелдшпатови кристала се изрониха от ниския таван.

Рудахигва извика:

— Земята се сърди!

Наумов прецени. Наистина земетресение.

Бученето заглъхна скоро. Двата динозавъра се надигнаха и запълзяха към изхода на пещерата. Предчувствуваха с животинския си усет наближаващото бедствие. Най-първо единият, после другият изчезна от флуоресциращия екран на каменния отвор.

— Назад! — извика Рудахигва. — Към кладенеца!

Преди да тръгнат, земята отново забуча. Бученето се усили, превърна се в грохот, в оглушителен гръм. Сякаш се срина целият тунел.

Но не. Само се бяха посипали най-крехките друзи. Няколко нови каменни къса бяха препречили прохода.

Не би било тъй опасно, ако беше само то…

Пръв го усети ватусът. Но преди той да каже, Наумов подуши мириса на горена сяра. Откъм пещерата нахлуха жълти пари, затъркаляха се из тесния тунел като рехави кълбета. Естественикът се закашля. Задави се. Неволно отстъпи назад, крачка след крачка, гонен от диханието на новия сулфатар. Последва го и гигантът. Парите, като по-тежки, изостанаха зад тях, в тунела. Но скоро ги последваха, надигнаха се, заляха краката им, попълзяха нагоре, обгърнаха ги в своите задушливи обятия.

Ватусът реши. Покатери се на стълбата.

— Рудахигва ще опита пак.

Той достигна края на кладенеца. Долу Наумов продължаваше да кашля, опрял гръб в каменната стена, вдигнал глава в напразен опит да се освободи от изригващите газове.

За пръв път черният гигант се поколеба. Никога досега. Досега винаги Изворът на мъдростта беше прав. Всяка негова дума — закон. Без колебание. Чужденците са врагове. Те правят ватусите роби. Всеки враг трябва да умре. Ясно, безсъмнено, закон… А сега? Трябваше ли да умре и този бял, който също мрази робството? Дали законът на ватусите не е остарял? Дали белите дяволи наистина са се променили? Има ли добри бели дяволи като ловеца на пеперуди?

А дали бащата на Малката бяла жена не е зъл дух, който мами бедния Рудахигва, иска да го направи предател?

Кое е вярното?

Ватусът отново опря гръб в масивната плоча, заби крака и ръце в издатините на зидарията, напрегна мускули. Още! Още! Последно усилие! Отровните пари стискаха гърлото му. Плочата сякаш се поотлепи от отвора. Но той не издържа. Кракът му се откачи и увисна. Рудахигва едва се задържа на ръце да не политне надолу. При все това не се отчая. Издигна се пак, нагласи здраво пръстите си изпъна отново гръб. Още малко! Още едно усилие! Ако не успее сега, въобще няма да успее. Не би могъл да даде друго подобно усилие. И ето плочата

поолекна, отцепи се от отвора. А сега? Той опита да премести крака си на по-горната междина в каменната зидария, но и тоя път изгуби опора и плочата хлопна на старото си място.

Наумов се сети.

— Не нагоре! Настрана! Настрана!

Рудахигва разбра. Вкопчи се повторно в стената напъна с гръб. И плочата пак се понадигна. Той се измести встрани. Плочата се хлъзна с него. Още малко, сега рече по-леко. Отворът нарасна. Толкова трябваше. Нямаше нужда от повече.

Ватусът провря широките си плещи, подигна сви на ръце, измъкна се горе. Задиша дълбоко. Главата му се маеше от отровните изпарения. Олюля се.

Тогава чу далечния, приглушен от високите зидове ритъм на тамтамите. Заслуша се, засрича чудния им език. Тамтамите ехтяха равно, монотонно, с неотслабваща настойчивост, изискваха, повеляваха:

— Който види жълтия камък, трябва да умре! Рудахигва да изпълни закона!

И отново. И отново:

— Който види жълтия камък, трябва да умре! Трябва да умре!

Рудахигва усети задушаващия спазъм на отчаянието. Не. Нямаше изход. Законът беше закон. Не определяше за кого се отнася — за добри или за лоши, за приятели или за врагове. Говореше общо — за всеки, който е видял това, което не трябва да се види. Рудахигва беше честен воин, пръв воин в племето. Воинът не мисли, само изпълнява. А Изворът на мъдростта е бил прав винаги. Той познава белите. Заповедта трябва да се изпълни… Трябва… И всичко да свърши. А племето ще загуби още един храбър воин… Но трябва…

Той изпъшка. Сякаш нещо се скъса в него. Наведе, се. По лианената стълба се изкачваше с последни сили да се измъкне от задушливия облак, задавен от кашлицата, Наумов. С последни сили бързаше нагоре, към тесния отвор, през който прозираше къс от избледняващото пред изгрева небе, бързаше към спасението, към свободата.

Рудахигва хвана каменната плоча и с Рудахигва хвана каменната плоча и с отчаяна решителност я върна на старото място. Закри изхода, закри пътя към живота на другаря си.

Отдолу се чу заглъхналият глас на изненадания естественик:

— Полудя ли? Какво правиш?

Ватусът, стъпил върху каменния похлупак, отговори сурово:

— Бащата на Малката бяла жена видя това, което не трябваше да види. Затова ще умре. Рудахигва иска белият мъж да живее, но законът е по-силен от Рудахигва. Ще умре и Малката бяла жена, всички… След тях ще умре и Рудахигва. Защото е виновен. Не запази белия човек и дъщеря му. Защото няма право да живее, когато те умрат… Такъв е законът…

Наумов, задъхан, изкрещя отдолу:

— Не прави глупости! Отвори! Законът на Рудахигва е стар закон, от времето, когато тук идваха лошите бели. Тогава беше прав закон. Но сега белите са други, за тях някогашният закон не е верен. В Конго сега черните хора създават нови закони. И тези закони казват: белите и черните са хора, приятели, братя…

Ватусът отвърна глухо, но решително:

— Рудахигва не разсъждава… Рудахигва е воин…

Обърна се и с отпусната глава тръгна през развалините. От очите му потекоха две мокри вадички. Суровият воин плачеше. За пръв път в живота. Но нямаше право да отстъпи.

Тамтамът биеше упорито, без прекъсване, набиваше в съзнанието му неотменимата заповед:

— Който е видял жълтия камък, трябва да умре…

16

Последните звезди бързо помръкват. Тъмносиньото сукно на тропическото небе извехтява, избелява. Бистрият поток на зората отмива мастилото на нощта. Извиква птица носорог, обаждат се франколини, на дърветата загукват гълъби, из храстите закъткват токачки. Чаплите още стоят с глави под крилата, нагазили в плиткото. Черни земеродки прелитат още неразсънени. Ниско-ниско, над самата вода се хлъзгат лястовички. Кормораните още не се решават да навлязат във водата. Но пеликаните вече са почнали риболова. Ето един кацва до брега, като пляска шумно с крила. В торбата под клюна му се блъска безшумно риба. Червени змиешийки плуват — сякаш подводници с подадени над повърхността като перископи глави. Над езерото се стелят разкъсани мъгли, разпълзяват се по бреговете, полазват по стъблата, омотават се в дървесните корони, заплитат се из лианите. Задава се стадо антилопи. Но главите им не се виждат, омотани в мъглата.

Слънцето отскача над кръгозора като подпалена топка. Лъчите му лизват върха на острова и той грейва като нажежено желязо. След малко пламват и върхарите на дърветата. Пожарът се разпалва все повече и повече. Пламва цялото езеро, сякаш не вода и димящи пари, а запален великански спиртник, облизван от огнените езичета на горящия спирт, между които ту тук, ту там се мярват израсли тръстикови китки, стройни палми, крачещи фламинго, пеликани, жерави, чапли. Чудно как не ги опърлят пламъците. По небето се разлетяват лениво розови облачета с позлатени краища като литнали ята фламинго. Спали под водата, цветовете на водните лилии един след друг се подават над повърхността и разперват едрите си венчелистчета. Росните капки по листата, по мъховете, по опънатите паяжини просветват с диамантени искри. В разветите мъгливи воали блясват мимолетни дъгички и угасват.

Отдалеч се чува шумна глъчка, лай и вик. Задава се стадо павиани. Най-отпред зъл самец с дълга грива и яки зъби като леопард.

Той преобръща камъните, кърти пътем кората на дърветата, търси личинки и червеи. Пипне ли скорпион, откъсва му жилото, после налапва обезвредената плячка.

Стадото стига водата. Стражите се качват на дърветата. Това е водопой, не е шега работа. Най-опасното място. Всяко пиене на вода е среща със смъртта. Край всеки водопой дебнат хищниците.

Маймунският вожд се напива пръв. Ясно, няма опасност. Тогава всички се нахвърлят на водата, прежаднели в душната нощ. Но някой от караулите извиква. Ревват всички стражи. Маймуните се озовават мълниеносно по дърветата. Вой и крясък. Такъв крясък, на какъвто са способни само маймуни…

Люба се сепна. Отвори очи. След страшното снощно преживяване тя бе изгубила всякаква сила. Бе спала цяла нощ. Всъщност това надали можеше да се нарече сън. То беше повече мъка, продължение на изживения ужас, един целонощен кошмар, прекъсван от трескави стряскания и продължаван начаса, натрапен от смазаното, жадуващо отдих тяло.

Девойката се огледа. Впрочем къде се намираше? Кой беше тоя млад мъж с очилата? Къде го бе видяла? Къде, кога? Тя трепна. Споменът изпълни съзнанието й… Драконът… Андромеда… И Персей… Персей… С очила, сух, по-скоро дребен, с приведени плещи. Не можеше да повярва, че е същият човек, който отвлече драконите и я спаси с риск за живота си. Възможно ли беше — той, този скромен, почти свит младеж?

Тя излезе от палатката.

— Баща ми! Къде е баща ми?

Анри Льоблан и Жозеф Симон довършваха приготовленията си. Простият сал вече беше готов. Оставаше да натоварят кирките и нарочните чували за златото, нагласени от Зигфрид Ерлих. Притъмняла в блясъка на настъпилия ден, зинала като мрачна паст сред сивия масив на гранитната стена, която се оглеждаше уверено в езерната повърхност, Огнената пещера ги мамеше, притегляше ги с непреодолимата мощ на очакваното богатство.

Анри отдели поглед от острова с мъка. И пак стоеше като хипнотизиран. А може би наистина беше хипнотизиран. Огнената пещера тиранизираше цялото му съзнание. Алчността го бе сграбчила в лепливите си пипала, беше изсмукала от душата му всяко друго

чувство, впръскала в очите му граблив блясък. Там лежеше златото му. Идваше решителният миг. Още малко и щеше да отмъсти. Щеше да вземе това, което замисляха да му ограбят.

Затова не можа да се върне веднага сред действителността, да се отдели от примамливото видение, от златния му ореол.

Люба повтори въпроса си, обърната този път към мулата:

— Де е баща ми?

Жозеф отвърна:

— Отиде с ватуса. Навярно на острова. Снощи.

— И не се е върнал още?

Жозеф отговори утешително:

— Е! Ще се върне. Закъснели са. Затова не са посмели да прегазят по тъмно езерото.

Девойката поклати глава.

— Не! Не е така! Цяла нощ да се губи и да не се върне, да не се обади… Отивам да го търся!

Анри се обърна. Привидно твърд, в гласа му прозвуча някаква нотка на виновност:

— Мадемоазел Наумова, почакайте ни малко тук! След час ще се върнем. Надявам се баща ви да се прибере дотогава. Ако го няма, ще го подирим всички…

— А вие накъде?

Той не отговори направо.

— Имаме малко работа.

— Къде? На острова ли?

— Там — отвърна уклончиво Анри.

— Тогава елате с мен! Ще ви преведа през брода.

Белгиецът поклати глава упорито.

— Пещерата не може да се достигне оттам. Само откъм езерото.

Люба се изчерви от гняв.

— А не може ли работата ви да изчака спасяването на един човек? Един човек в беда!

Анри се сопна:

— Не съм уверен дали е в беда. Освен това всеки сам за себе си преценява коя работа е по-важна. Казах ви — почакайте! Само час! После ще го търсим.

Люба се надигна. Запаса револвера.

— Извинете! Смятах, че се намирам сред хора. Мамила съм се. Имам достатъчно сили да го потърся сама. Сбогом!

И тръгна по същия път, по който снощи бе минал Наумов.

Льоблан погледна след нея раздвоен, но скоро махна с ръка. Ще се върне. Ще се уплаши и ще се върне. Не беше виждал бяла жена, която да се реши да навлезе сама в джунглата.

А пещерата отсреща го притегляше с магнита на скритите си съкровища. Той трябваше да я достигне час по-скоро, да отмъсти, да грабне това, което е негово, и да си ходи. Не беше тръгнал да спасява, когото и да е…

На пътя към съкровището можеше да се изпречи някое от чудовищата. Трябваше да предвиди такава среща. Трябваше да се подготви за всяка случайност.

Анри прегледа една тежкокалибрена пушка, зареди я с взривни патрони, спусна затвора.

Внезапно близък изстрел процепи настъпилата тишина, разбуди притихналата глъчка на папагалите и павианите. Водните птици се разлетяха уплашени в шумни много цветни облаци. С тежката пушка в ръка Анри се спусна по посока на гърмежа. Прескочи една кална вада, заобиколи една гигантска китка от нагъсто израсли палми и спря.

Насреща се премяташе едно чудно кълбо, в което се мярваше ту човешки крак, ту змийска глава, ту люспеста опашка. Девойката бе попаднала в жилавата прегръдка на огромен йероглифен питон. В ръцете й още димеше пистолетът, с който бе стреляла, ала не бе улучила. Змийската глава я бе захапала за рамото. Люба не можеше да стреля втори път. Мощната пружина на люспестото туловище бе притиснало ръцете й към тялото, бе ги обезсилило. Но тя мълчеше, бореше се, опитваше да измъкне оръжието си, да го опре отново във врага.

Анри прецени. Нямаше надежда тя да се освободи сама. Нямаше никакъв опит. Веднъж хванал, питонът не пуска. Стиска, души докрай. Щом се е осмелил да нападне човек, значи е огладнял много, ослепял е от глад.

Ловецът въобще не опита да си послужи с пушката. Не би улучил змията, без да засегне девойката. Патроните бяха дум-дум. Пръскаха се в тялото, поразяваха всичко наоколо. Оставаше му друго. И ето очите му се насочиха назад, към опашката на дългото влечуго.

Докато тя се мята свободно, все още има надежда. Опасно е, когато успее да се залови за някое дърво, когато се увие в него, когато добие опора за своята сила. В следния миг мощните намотки ще стиснат жертвата, ще изтласкат въздуха от дробовете й, ще премажат вътрешностите, ще я удушат. И чудно, ще я убият, без да счупят, дори без да спукат нито една кост, която после би наранила стомаха и червата на змията. Такава странна дарба, такъв прецизен, съвършен убиец. Ненапразно негрите считат питона за божество, бог на войната и търговията. Войната — кърваво ограбване, търговията — безкръвно. Пазят го в специални хижи храмове, където за него се грижат девойки — годениците на змията.

Изведнъж младият мъж скочи напред. Опашката на питона бе закачила един издаден над земята корен. От това се боеше той. В следния миг плячката щеше да се отпусне, смазана от чудовищната прегръдка. Анри се вкопчи в края на опашката и с рязък замах я откърти от опората й. Отметна я по-далеч от дървото, лиши стоманената спирала от смъртоносната й мощ. Вече можеше да се пребори с нея, имаше време да преценява. Засега жертвата се намираше извън опасността.

Но змията не го остави да решава той. Реши първа тя. Взе почина. Размота се мигновено, хвърли Люба на страна и захапа новия си неприятел за крака. Зъбите й наистина не бяха отровни, но раните не бяха по-малко болезнени. Анри, по-пъргав от пъргавия си враг, я хвана за гърлото, стисна с всички сили. Змията задиша често, задъха се, гръклянът й засвири от спрения въздушен поток, но не пусна. Продължи да стиска челюсти. Опашката й заопипва трескаво околността за опора. Ала ловецът знаеше какво дири тя. Затова пробягна няколко метра към средата на полянката, тътрейки седемметровото тяло. Змията опитваше да оплете ръцете и краката му, но той предвиждаше всяко нейно намерение. Тя беше примитивна твар. В малкия й мозък бяха поместени твърде малко умения. По един и същ начин нападаше и животни, и хора. По един и същ начин ги увиваше, по един и същ непроменен начин ги удушаваше. Срещу слепия механизъм на инстинкта, който губи целесъобразността си, когато попадне в нови условия, човекът противопоставяше разума. Анри стискаше студеното люспесто гърло, премяташе се с него по

земята и следеше само едно — опашката да не намери търсената опора.

Питонът притягаше намотките си, после ги отпускаше за малко, колкото да набере нова сила, и повторно стисваше. Между две стягания Анри щеше да измъкне едната си ръка, да извади ножа и преди повторния напън, щеше да го забие в змийската шия.

Люба го превари. Когато той издебна врага си и хвана ножа, девойката се хвърли върху питона, опря пистолета в главата му и гръмна. Влечугото отхвърли в бясна конвулсия плячката си и се запремята като изпусната чудовищна пружина.

Анри постави в калъфа безполезния нож. После се обърна студено към девойката:

— Мадемоазел, струва ми се, че е достатъчно за дванадесет часа да ви спасявам два пъти.

— Сега не съм ви викала — отвърна дръзко Люба.

— Това няма значение. Препоръчвам ви да седнете тук на брега и да ни изчакате търпеливо. Това е джунгла, а не столичен булевард, където могат да се разхождат сами госпожици.

Люба го изгледа гневно.

— Личи си, че е джунгла. Щом като смели мъже, уж културни хора, забравят възпитанието си…

Анри я прекъсна:

— Аз имам цел. Почти съм я достигнал. Голяма цел! Два пъти вие ми попречвате да я осъществя. Но какво ли ви разправям? По-добре останете тук и чакайте!

Девойката тръгна отново. Обърна се и рече през рамо:

— Всеки подир своята цел. Не ми е известна вашата. Моята е ясна. Но пак повтарям — не допусках, че цивилизовани хора в джунглата могат да оставят в беда други хора, без да помогнат.

Младият мъж отвърна сърдито:

— В джунглата всички вървят заедно. Никой няма право да се отлъчва. Какво би станало, ако аз хукнех подир Манзилала, Жозеф подир Зигфрид Ерлих… Баща ви и гигантът знаят къде сме и са длъжни да ни намерят. Ако не си дойдат, то се знае, ще ги потърсим… Но запомнете — само след като си свършим работата. А ние не сме тук за празна разходка или за силни преживявания като вас например…

Люба вирна глава, без да му отговори, и навлезе в гъстака.

Анри се провикна подире и:

— Трети път няма да ви спасявам каквото и да стане!

Върна се, натисна сала и го избута към плитчината.

Жозеф подметна иронично:

— Не беше кавалерско!

Анри отговори грубо:

— Не сме дошли тук за кавалерство, а за злато!

Мулатът се усмихна. Известно му беше какво значи злато. Всичко избледнява пред него — любов, другарство, чест. И кавалерството, то се знае. Заговори ли гласът на златото, млъква всичко. Няма сила, която да отклони човека, когато е стъпил на златната пътека.

Или по-право, има — ножът!

Той се усмихна в предчувствие на близката наслада.

Зигфрид не се върна. Остана този очилат белгиец, който толкова добре познава животните. А няма представа за хората. Ако допускаше какво го очаква, той трябваше да изтича подир девойката, да спечели поне нея ведно с живота си. Защото златото не беше отредено за него. Защото, щом стъпеха обратно на този бряг, щеше да загуби живота си.

Жозеф избута сала със стъпилия на носа му белгиец. После и той скочи отгоре. Двамата с по едно папирусово стъбло подкараха направо към стръмната скала, в която зееше отворът на пещерата.

Езерото дремеше, нагрято от надигналото се слънце, което гонеше последните мъгли. Само сулфатарите не спираха да бълват жълтите си пари като великански лули. Дори като че ли се бяха оживили. Димът вече изригваше и от пещерата, свличаше се по дъното й като ленива въз душна река. Дали това имаше някаква връзка с нощното земетресение? И щеше ли да им попречи при влизането в златната рудница?

Двамата натискаха здраво папирусните колове и оглеждаха околността. Една среща с чудовищните господари на езерото можеше да им струва скъпо. Те носеха две тежкокалибрени пушки, които вършеха добра работа при лов на носорози, слонове и крокодили. Дали можеха да помогнат срещу тези двукраки крокодили?

Скоро се измъкнаха от папирусовия коридор. Останаха назад и надводните полянки от лотоси и лилии. Напреде им се ширнаха дълбоките, очистени от растителност води. Островът наедряваше,

приближаваше. Гранитната стена се надигаше все повече над главите им. Обширната пещера, изкъртена в бялата кварцова жила, се очерта още по-релефно, скрила в тъмната си сянка своите несметни богатства…

И опасности…

Анри остави греблото, взе пушката. Взря се в зиналия отвор.

Къде пък изчезна снощи Зигфрид Ерлих? Защо не се върна? Дали не ги е преварил? Дали не дебне в мрака, готов да ги унищожи? Човек, годен да убие един умиращ, е годен на всичко.

А може би по-добре! Нека дебне! Анри ще се разправи наведнъж с двамата, тъй както е решил — вътре в пещерата. Ще ги простре сред богатството, заради което загина баща му. Ще ги остави като трупове там за назидание…

И в този момент може би не толкова жаждата за злато изпълваше мислите му, а отмъщението. Всяко нещо по реда си. Най-първо отмъщението. После другото…

А тая вироглава девойка! Безспорно той трябва да й помогне. Но не сега. Как тъй ще прекъсне наполовина делото си? Не беше свикнал да спира насред път. Щеше да й помогне, щеше да подири стария мъж. И то не само заради нея. Наумов му беше симпатичен. Някак уравновесен. И в отчаянието. Очите невинаги разкриват душата. Но тези очи не лъжеха…

И Манзилала изглеждаше почтен човек. Макар и страхлив. Анри знаеше какво е страх. Беше виждал какво изпитват градските жители при първата среща с джунглата. Нищо че е страхлив. Нима са по-добри тези двама жандармеристи? Смели, но смели за себе си. Със смелостта си годни за повече зло.

А девойката? — мисълта му неволно отскочи пак към нея. — Упорита! И самоуверена! Знае какво струва, знае какво иска! Не като другите девойки, които бе срещал. Само дето не го разбира, не разбира какво търси той…

Впрочем сега тя не го интересуваше. Имаше си по-важна работа. На тоя свят хубавици колкото щеш, злато малко. Не му е времето да мисли за девойки сега, когато тук е златото. Ей там, на сто, на двеста метра пред него…

Планът му беше готов. В пещерата мулатът ще се прехласне в златото. Изключено е да не се прехласне! Всеки занемява при вида му.

И мъж, и жена; и беден, и богат. Тогава Анри ще опре дулото между плешките, му ще каже: „Ти уби баща ми. Така беззащитен като теб сега. По-беззащитен. Сега пък аз ще те убия. Тук, сред златото, заради което го уби.“ И ще натисне спусъка.

Той трепна. Не бе очаквал да види в пещерата това. Наумов — да, Рудахигва — да, Зигфрид — също! Не и дракона!

Анри загреба назад. Жозеф натисна след него пръта. Но чудовището допълзя до края на пещерата, огромно, грейнало на слънчевите лъчи с целия блясък на разкошната си синьо-зелена ризница. Тъй пъстро, като скъпо ценно украшение, погледнато под някаква фантастична лупа. Чудно наистина. Защо хищниците обикновено са красиви? И лъвът, и пантерата, и тигърът. Такава предизвикателна, противна връзка между красота и кръвожадност.

Драконът раззина уста — втора пещера пред истинската пещера. От гърлото му се откърти вледеняващ рев, който проехтя като буря над водната повърхност, оглуши двамата иманяри. Тъй, с такава физическа плътност, вие и параходната сирена.

— Бързо! — извика Анри. — На сушата!

Убеден беше, че във водата би устоял трудно на това водно страшилище. Снощи видя бързината, с която го пренесоха през езерото ципестите му лапи и плоската опашка.

Динозавърът се хвърли надолу. Изтрещя върху повърхността, потъна сред гейзер от светнали пръски като срината скала. Огромни концентрични вълни рукнаха към бреговете, достигнаха сала, подхвърлиха го нагоре. Двамата гребци едва се удържаха върху му. Ала не пуснаха прътовете. Продължиха да гребат назад. Напразно! На десетина метра зад тях израсна с плисък един синьо-зелен остров, подаде се чудовищната глава и дългият рог на носа. Устата се хлопна с трясък.

Анри насочи цевта натам. Примери се в огромното златисто око. Натисна спусъка. Чудовището изведнъж потъна, туловището му се разтопи в дълбочината. Нима го бе улучил от първия път при това вълнение? Но защо не чу избухването на куршума в тялото му? И друго — възможно ли беше един куршум да обезвреди тази планина от мускули и рогова броня? Такава ли беше неговата жизнена сила?

Водата се успокои, заглади се. Отраженията на гранитната стена отново се изрисуваха върху сребристото огледало на водната

повърхност.

Анри продължаваше да се оглежда, стиснал димящото оръжие. Опрял гръб в него, с приклада на рамо, дебнеше и Жозеф.

Белгиецът свали пушката.

— Няма го! Да тръгнем отново, а?

Жозеф се поколеба.

В този миг салът литна във въздуха. Отдолу се надигна отново люспестият гръб като изригната от дъното малахитова скала. Анри плесна във водата, потъна. Когато изплува, той съзря на десет метра от себе си главата на динозавъра. Тя ту потъваше плитко под водата, ту се показваше, вирнала заплашително еднометровия си рогов нож. Пръхтеше шумно. При всяко потапяне ноздрите й изпръскваха като хипопотам по два водни гейзера.

Чудовището връхлиташе, раззинало челюсти като крокодил, без да се оглежда, направо, като понесен от течението дънер. Сякаш не живо същество, а гигантско чучело, теглено с въже от брега. Само очите живееха. Само те издаваха ужасната, неправдоподобна настървеност, която се криеше в малкия мозък зад тях. Такава свирепа настървеност, каквато опитният ловец не бе срещал през целия си живот; настървеност, от която кръвта му се вледеняваше, мускулите губеха пъргавината си. Сякаш злобата на цялото битие, на милионите поколения кръвожадни хищници бе наслоила в тях свирепия си блясък.

Ловецът в него отново надделя.

И все пак гущер! — помисли си той. — По-голям крокодил! Но с малко мозък. Тази чудовищна машина от мускули и рогови плочи се привеждаше в движение от прости инстинкти, първобитни рефлекси. Тя реагираше, не разсъждаваше.

Анри разбираше, че не може да избяга. Драконът го настигаше. Не беше в състояние да се мери с него по скорост. Тогава пък — по съобразителност…

Рефлексът на крокодила е да гони по права линия. Рефлексите на този воден хищник не можеха да бъдат други. Как щеше да постъпи, ако се нарушеше редът им? Ако вместо да бяга, плячката му се хвърли насреща като нападател? И друго — той е бърз, но неповратлив. Тежка, устремена напред маса — слаб на завоите…

Тези мисли прекосиха в миг съзнанието на Анри. За миг беше взето и решението.

Човекът се обърна и с луди плясъци заплува срещу исполина, срещу врага, който беше по-голям от него двеста-триста пъти. Не се смути от връхлитащата паст не спря пред блясъка на щръкналите зъби като набучени в челюстите бели саби. Продължи да пляска и да се носи насреща му. Бегло съмнение се мярна в мисълта му — дали пък този път не сгреши? Дали похватът, успявал срещу много по-интелигентни зверове, срещу хипопотами и носорози, тоя път изневери.

Но не! Анри мина на метър край озъбената пещера на устата му и бързо загреба настрани. Хищникът продължи да се носи напред още тридесетина метра. Чак тогава спря. Озърна се смутен, съгледа изчезналата плячка и бавно, в голяма дъга, зави назад. После отново се стрелва право към беглеца.

Ако знаеше, че импулсите в примитивната нервна система на цератозавъра достигат от главата до опашката за цяла минута, Анри може би щеше да си помисли по-спокойно, можеше да измисли нещо по-умно. Но не знаеше. Затова вместо да промени отново посоката и да объркa рефлексите на врага си, той се спусна направо към скалистата стена. Огромният костен капан вече се отваряше да го налапа, когато човекът се хвана за една издатина и се поде нагоре. Още по-нагоре. Ето, достигна някаква тясна площадка на четири метра над водата. Опря гръб в стената, задъхан от умора и напрежение. Измаменият динозавър подскочи, опита да се задържи с куките на предните си крачета, посегна с челюсти, но не сполучи. Изсули се назад, плесна във водата. Месоядният му дъх лъхна в лицето на Анри, задави го.

Чудовището изплува, подскочи отново, отново опита да достигне жертвата си и отново се хлъзна назад. Ала не се отчая. Продължи да се подхвърля сред кипналия воден вир.

Анри огледа скалата над себе си. Трябваше да се изкатери по нея пет-шест метра, за да се спаси. Не повече. Но тия пет-шест метра можеше да пропълзи само гущер геко с неговите лепнещи пръсти. Не човек. Стената беше гладка, без никаква издатина, без никаква пукнатина, дори понависнала над него.

Нямаше изход.

Тогава Анри видя оцелелия сал и стъпилия на него мулат, който натискаше в ужас папирусното гребло.

— Стреляй! — извика му белгиецът. — Улисан е с мен. Издебни го и стреляй в окото!

Ала Жозеф въобще не се обърна. Направи се, че не го чува. Продължи да отвежда сала към Огнената пещера. Ето достигна я. Скочи на ниската тераса пред нея, подобна на естествен кей. Грабна в ръка пушката, хлътна вътре.

А динозавърът продължаваше да се подмята, да фучи и да съска, без да усеща умора, в дива настойчивост, решен да караули тук, пред малката площадка, докато набелязаната жертва изгуби сили, докато се отпусне и падне сама в устата му. Вече престана да се подхвърля. Отпусна се във водата. Опашката му се гънеше плавно в дълбочината, двете му лапи помръдваха леко с разперени ципи, а очите му не се откъсваха от прилепналия към скалата човек, вперени в него със змийска изцъкленост, сякаш искаха да го хипнотизират, упорити и търпеливи — тъй търпеливи в дебнене на плячката, каквито могат да бъдат крокодилите и хамелеоните.

17

Люба се промъкваше през гъстия шумак със свито сърце и стиснат пистолет. Струваше й се, че отвсякъде я дебнат стотици чифта хищни очи; че оня пън отсреща, нашарен от редките слънчеви зайчета, е спотаена за скок пантера; че оная суха лиана е питон; че надничащата сред мъховете гъба е глава на отровна змия… А всъщност пънът може действително да е пантера, клонът — питон, гъбата — змия. И сред това гъмжило от опасности, които лазят под краката, които се спотайват зад дъсковидните корени, които дебнат да се метнат върху гърба ти от надвисналите клони, Люба се провираше сама, без да познава джунглата, с един пистолет и осем патрона в пълнителя.

Изведнъж тя дочу шум от счупени вейки, после силен тръбен звук като параходна свирка. Шумът приближи и преди девойката да съобрази що да предприеме, из шубраците, разкъртвайки дърветата като тревички, се измъкна едър слон с кървясали очи и разперени като гигантски ветрила уши.

Люба притихна. Нямаше време за отстъпление. Всяко мръдване щеше да привлече вниманието на гиганта, който стоеше полускрит в завесата на листата, разперил големите си уши като подслушвателни станции, и сумтеше дълбоко през хобота да улови отново миризмата, която го бе смутила. За щастие вятърът духаше откъм него. Но гигантът все не се успокояваше, все извиваше хобот като гигантски червей, готов всеки миг да се втурне напред, за да разкъсва, да тъпче, да убива. Главата му се люлееше гневно, като на играчките слончета, и размах ваше триметровите си бивни, подобни на притъпени жълтеникави колове. Животното се колебаеше. Опипваше въздуха с уши. Тъпчеше на място с крака като огромни трамбовки, под които оставаше каша от смачкани листа и пръст.

Девойката усещаше как пулсът й блъска в ушите, в гърлото, в очите, сякаш цялата тя се бе превърнала само в едно топуркащо от страх сърце. Ако я зърнеше, всичко щеше да свърши. Щеше да превърне и нея в каша. Ето при едно обръщане на главата малкото му

оченце се спря на нея. Тя замръзна. Вече беше загубена. Но не. Не я забеляза. Люба знаеше, очите му са слаби. Разчита на носа и на ушите си. Затова, докато вятърът духаше насреща, имаше място за надежда. Само дотогава…

И все й се струваше, че сърцето й тупа тъй силно, че дори слонът го чува. Как да спре, как да успокои това сърце?

Великанът излезе от гъсталака, откъсна с хобот някаква вейка, размаха я да пропъди от гърба си дотегливите мухи, после я метна в уста. Мина на десет метра от вцепенената девойка, толкова близо, че тя видя пукнатините по изронените му бивни, чу куркането в търбуха му, подуши миризмата му. Но той не я усети. Изправи се до едно изсъхнало дърво, опря гръб о него и се залови да се чеше. Дънерът заскърца, поогъна се, но устоя.

Люба стоеше все така неподвижна в закритието си, вперила поглед в тромавата скала от месо, която пухтеше на няколко метра от нея. Пред лицето й висяха няколко прекрасни орхидеи. Тя само им се възхити — за един миг. И толкова. Повече не помисли за тях.

Внезапно най-близкият цвят трепна, раздвижи се, попълзя по вейката си. Без да отклони поглед от исполинския си съсед, само с крайчеца на окото Люба проследи оживялата орхидея. Всъщност никакъв цвят. А насекомо. Едра богомолка. Преди няколко дни младата операторка бе хванала в обектива на кинокамерата си такава хубавица в момента, когато разкъсваше един едър скакалец. Дяволски цвят, тъй я нарече баща й. И наистина надали би могло да й се избере по-подходящо име. Красота, по-богата, по-пищна от красотата на орхидея, съчетана с безпощадна ненаситност. Ето и сега дяволският цвят се нагласи по-удобно сред цветовете, разперил прекрасните си бели и червени венчелистчета и скръстил молитвено хищните предни лапи, готови да сграбчат като вълчи капан първата непредпазлива жертва, която се подмами от разкошните му багри.

Слонът отново стана неспокоен. Беше зло, раздразнително животно. Върна се назад, после внезапно се намъкна сред рафиевите палми, насочи се към езерото. Люба дълго слуша трясъка на прекършваните стъбла, докато най-сетне шумът му заглъхна.

Чак тогава девойката се осмели да тръгне по следите на баща си, към познатия брод, като не спираше да се ослушва боязливо.

Днес положително не й вървеше. Толкова лоши срещи толкова пречки! Друг път почти безлюдна, джунглата днес гъмжеше от врагове.

С диво грухтене, като разкъсваше лианите по пътя си, из храстите изскочи огромен брадавичест глиган. Люба зърна едрото му туловище с щръкналата по гърба четина, издадените над злата му зурла дълги глиги като извити ножове, едрите брадавици. Тя изтръпна. Глиганът я, бе забелязал и връхлиташе отгоре й като побесняла буца кал.

Да бяга? Накъде? Нима имаше надежда да му избяга, да се спаси от тази бясна ярост? Тогава? Люба не мисли много. Нямаше време. Подскочи и се залови за най-ниската лиана. Увисна на нея на две педи над префучалото животно. Глиганът сви назад с неподозирана пъргавина за тлъстото си тяло, после закръжи наоколо настървено, клекнал по колене, и заора пръстта с острите си зъби и дебело рило като плуг.

Уплашената девойка опита да се изкачи още по-нагоре. Това не й се удаде. Не само поради бодлите. Повече от умора. Ръцете й трепереха, изплъзваха се. Заплашваха всеки миг да я изпуснат върху побеснелия сърдитко.

Внезапно екна изстрел. Бясната буца подскочи, после падна на гръб и пририта. Люба се свлече на земята, подпря се о дървото, загледа ту умиращата дива свиня, ту неочаквания си спасител.

Зигфрид Ерлих свали пушката си.

— Накъде се е запътила госпожица Наумова? — за пита той. — Сама девойка в джунглата?

Люба успя да се овладее.

— Моля ви, елате с мен! Да подирим баща ми! Въпреки всичко не мога сама! Убедих се. Не съм страхлива, но все нещо ми попречва…

Той запита:

— Къде се губихте?

— На острова живее луд. Той ме отвлече. Затвори ме в един кладенец.

— На острова! — възкликна Ерлих. — Вие бяхте на острова?

— Да! Избягах през брода. Вашите приятели ми казаха, че баща ми с черния главатар са тръгнали по същия път. Елате с мен! Освен лудия няма друга опасност.

Немецът преценяваше бързо. Значи тъй, от острова! А дали е видяла златото? Дали го е пипала? Дали е заразена и тя? Там сега са черният гигант и баща й. Не се връщат. Защо ли? Дали и те няма да си дойдат натоварени със злато и… със зараза? Дали и те неволно няма да му подарят своите дялове?

А девойката е хубава, дори прекалено хубава. Заслужава да живее богато, в разкош. Заслужава да бъде жена на милионер. Заслужава да носи името фрау Ерлих, да стане жена на богаташа Зигфрид Ерлих.

Той поклати глава.

— Не ви пускам! Решително! Елате с мен! Нека Анри и Жозеф се върнат. Тогава всички заедно ще търсим господин Наумов.

Сам се хареса. Правилно! Така трябваше да постъпи! Трябваше да я задържи при себе си като примамка — да не би старият (естественик или и той иманяр като тях) да офейка със златото.

Люба вирна глава.

— Искам помощ, не съвети! Дотегна ми от съвети! Не мога да чакам. Кой знае къде е сега баща ми? Сама ще ида…

Ерлих я прекъсва:

— Аз съм кавалер. Няма да оставя сама жена в джунглата. Но ви обещавам. Почакайте още половин час! Анри и Жозеф ще се върнат скоро…

Ерлих отдавна трябваше да бъде на брега, да ги посрещне. Цяла нощ бе следил кога ще тръгнат към езерото. Нима щеше да ги изпусне сега, накрая? Беше сигурен, че няма да го търсят. Щом пипнат богатството, и ще го зарежат. Сигурен беше и в друго — проклятието щеше да ги погуби, преди да се измъкнат от джунглата, но каква полза от това, когато той няма да ги намери, когато с тях загине и златото? Затова само тъй — на брега, да чака двамата вагабонти! А с него — девойката за примамка на стария… Само тъй…

Люба тръгна към брега.

— Отивам сама! — рече тя. — Ще се оправя някак си! А вие потърсете приятелите си, гледайте си вашите работи! Щом са по-важни от човешкия живот…

С два скока Ерлих я настигна. Сграбчи я в обятията си:

— Разберете! Не мога да ви пусна!

Тя опита да се отскубне от здравите му ръце.

— Как си позволявате?

Той не отстъпваше.

— Не знаете какво значите за мен! Колко сте ми скъпа! Там ще загинете! Няма да преживея това! Не мога без вас! Почувствувах го, когато ви видях за пръв път…

— Оставете ме!

— Елате! — теглеше я назад Ерлих. — Когато се върнат двамата, ще отидем да търсим баща ви ние. Не вие. За вас е опасно. Вие трябва да останете жива… Трябва… За никого другиго не съм държал толкова… За никого…

Тогава Люба го блъсна и извади пистолета:

— Махнете се! И да не сте посмели да ме последвате! Чувате ли? Назад! Гледайте си вашите работи!

Зигфрид опита да пристъпи към нея, но видял решителното огънче в очите й, предусетил опирането на показалеца й в спусъка, спря.

След това отново тръгна.

— Назад! — изкрещя Люба. — Иначе ще стрелям!

Той отстъпи. Какво друго му оставаше? Наистина имаше пушка. Но нима щеше да стреля върху нея? Да убие тая сладка примамка — примамка за баща й, но не по-малко желана примамка и за него… Отстъпи. Това във военната наука се нарича стратегическо отстъпление. За да прибегнеш до него е нужна интелигентност. Няма да връхлиташ като бивол я!

Зигфрид Ерлих се усмихна. Така разгневена, с искрящи очи, девойката му харесваше още повече. Не беше кукла. Имаше характер. Ако не беше златото, не би я изпуснал. Но сега ония двамата бяха по-важни. Защото носеха злато. След това идваше нейният ред. След златото — тя! Златото и тя… Ех, ако наистина постигнеше това!

Люба трепереше от възмущение. Къде беше попаднала? Сред какви хора? Хора или зверове? Хора, напълно подчинени на джунглата, на нейните зверски закони… Ясно, никой нямаше да й помогне…

Ето достигна брода. В тинята личаха безброй следи, повечето объркани, застъпени една с друга, и само някои по-отчетливи. Тези, малките, са нейните — на отиване и на връщане, преди да попадне в ръцете на горилата. Ония, босите — на лудия. Големите — на ватуския

вожд, а до него, редом с него, на всеки две негови стъпки три по-малки — стъпките на баща й…

А това, каква беше тази криволичеща следа? Крокодил или питон? Спомнила си наскоро преживяната опасност, студената непреодолима прегръдка, тя се дръпна назад, огледа тревожно околността. И го видя. Някакво двуметрово тъмнокафяво напъстрено тяло пълзеше по тинята с несръчни извивки. Змия? Не! По-право змиорка. Вместо плавници — четири върви.

Ясно! Протоптерус! Двойнодишаща риба. С хриле за водата и с нещо подобно на дробове за сушата. Люба беше виждала как го ловяха негрите. В засушливия сезон тая чудна риба се заравя в тинята, обвива се в калъф от слуз и заспива. Спи няколко месеца до дъждовете, които напълват блатата. Тогава се събужда до новото засушаване. Негрите познават дупките й, забиват дълбоко копията си и извличат отвътре набодената риба. Обичат много месото й. По цели дни се ровят за нея из тинята.

Протоптерусът настигна един бягащ рак, нагълта го и продължи по извитата си пътека подир скачащата жаба. Налапа и нея. Изглежда здраво бе прегладнял, за да се реши на това дневно пътешествие. А той, естествено, какъвто беше тромав, не обичаше светлината, когато всеки враг може да го забележи.

Ех, ако беше у нея кинокамерата. Щеше да хване чудесни кадри!

Но това желание само се мярна и изчезна. Друга мисъл владееше съзнанието й. Тревожна, вледеняваща, спираща дъха й. Защо баща й не се връща? Добре, останал е да нощува на острова поради тъмнината. Тъй я убеждаваше Льоблан. Защо обаче сега, когато се съмна, не дава никакъв знак? Да не би и той да е попаднал в ръцете на оня озлобен луд, да е станал жертва на безумната му жестокост?

Ненадейно над езерото прозвуча познатият рев. Лудият ли беше тоя път или драконът? Люба се озърна. Сред езерото плуваше някакво едро животно, пръхтеше, подскачаше неспокойно. Най-сетне тя го позна. Позна го по издигнатия хобот и щръкналите бивни. Слонът, с когото тя се бе срещнала преди малко, бягаше в ужас от някакъв враг. Не спокойно, уверено, както подобава на един цар на джунглата, а с бясно подскачане, сякаш се премяташе във водата.

От тръстиковия бряг се надигна динозавърът, който навярно се излежаваше в плитчината, и с тромаво клатушкане нагази в по-

дълбокото. После заплува. Мудността му изчезна. Остана крокодилската му подвижност. Разстоянието между беглец и преследвач взе да намалява бързо.

Слонът беше загубен! Не би могъл да се пребори с врага си във водата. Изглежда беше чужденец. За пръв път идваше насам. Може би стар самец, пропъден от стадото, който дириеше спокойно местенце…

Драконът го настигна. Оставаха още няколко метра и щеше да го захапе с огромните челюсти. Но вече навлизаха в плитчината. Гущерът се закачи о дъното. Устремът му намаля. Замята се несръчно, запляска из водата. Слонът стъпи на здрава почва и без да се обърне, се шмугна в гъсталака. Побягна като подплашено паленце с подвита опашка. И навярно никога вече нямаше да влезе в това езеро.

А динозавърът, убеден, че плячката му се е изплъзнала, изрева още веднъж, обърна се и заплува към острова, нататък, откъдето се обади другото чудовище.

Люба съобрази бързо. Дори да я забележат, дори да се спуснат насам, хищниците не биха я догонили в плиткия, брод. Вече знаеше с каква скорост се движат на сухо. Видяла ги бе. Опасни бяха във водата, а на сушата — само за вързан човек…

Тя продължи да гази уверено напред. Пиявиците и тоя път се полепиха по краката й, увиснаха напълнените с кръв торбички. Девойката дори не опита да ги маха. Бързаше.

Най-сетне! Стигна. Изтръска калта от краката, махна с нокти налепените кръвопийци и изтича нагоре по брега, към напечените от слънцето, трепкащи в маранята развалини. Тъкачите продължаваха да прелитат над срутената си колония с отчаяни писъци.

Драконите изреваха някъде под нея, под стръмната скала. Почувствувала се в безопасност, понавикнала вече и с тях, по-право преодоляла доскорошния ужас, тя пристъпи към брега, надникна надолу. Видя и двете чудовища, откроени в бистрата вода, огромни, вдъхващи ужас и в същото време, сред водната стихия, някак изящни в своята зловеща красота.

А на брега, опрял гръб о скалата — човек! Спасителят й! Големият ловец! Безпомощна плячка на дебнещите дракони.

— Чакайте! — окуражи го тя. — Ще ви помогна!

Той вдигна глава. Под блесналите очила светна надеждата. Не бе очаквал помощ, не бе очаквал вече спасение. Бе се примирил.

Люба се озърна. Какво да му подаде, та да го изтегли? Въже? Но къде въже в тоя пущинак?

Тогава лиана!

На двеста крачки стърчеше стара сикомора, затисната под гигантска къделя от лиани. Люба притича натам, избра едно по-жилаво стъбло, напрегна всички сили, разкървави ръцете си, но накрай успя да го изтръгне. После тичешком го повлече към брега. Спусна го и извика:

— Две на едно! Тоя път ви спасявам аз. Оставам ви длъжница с още едно спасяване.

Не беше забравила хапливото му подмятане.

Без да отговори, Анри улови дървеното въже, чийто край достигаше водата, а Люба омота горния му край в близката акация. После се наведе над скалата.

— Опитайте здравината й! Внимателно!

Белгиецът се поотпусна на лианата. Жилавата дървесина проскърца, но не се скъса. Удържа.

В този миг девойката усети силен тласък в гърба, изгуби опора и полетя надолу. Плясна във водата. Потъна и бързо изплува. Стреснати от внезапното й падане, издигнали глави на десетина метра от нея, я гледаха с гняв и почуда огромните пламтящи зеници на динозаврите. А отгоре, от каменния корниз Анри Льоблан вече подхвърляше края на лианата.

— Дръжте! — провикна се той. — Да ви изтегля.

Тя се хвана с все сила. Опрял нозе в тясната тераска, момъкът я измъкна нагоре. Измъкна я почти от зъбите на зиналите чудовища, които щракнаха напразно като огромни вълчи капани. Ноздрите им изфучаха яростно. Опашките им зашибаха вълните, туловищата се издигнаха над водата, очите им се изравниха с площадката, загледаха ги в упор с хищни, немигащи зеници като жълти стъклени чинии. Застояха се само за миг. После отново хлътнаха назад.

Анри каза кратко:

— Ще се изкатеря горе и ще ви издърпам.

Хвана се за лианата и запълзя ловко нагоре.

Люба извика подире му:

— Пазете се. Някой ме блъсна.

— Кой?

— Не знам. Не видях — човек или звяр…

Изведнъж младият мъж се строполи долу заедно с лианата.

Над скалата се подаде лудият, намръщен, свиреп. Скръсти ръце на гърдите. Загледа ги настойчиво, с жестока наслада.

— Това е той! — пошепна Люба. — Лудият!

Анри реши бързо. Хвана края на лианата и го подхвърли.

— Дръж! — извика той заповеднически.

Лудият неволно се подчини на властния му глас. Улови лианата. Загледа го недоумяващ.

— Държи я пак за дървото! — заповяда Анри със същия тон, с който говореше на животните във фермата. Трябваше да действува на рефлексите му, да не го остави да се опомни.

Този път сгреши. Насреща му стоеше луд, но човек. Имаше рефлекси, имаше и разум. Объркан разум наистина, но разум. С някаква логика — своеобразна, подчинена на своята мания. Не инстинкт. Този разум веднага за говори. Не се остави да бъде подведен, да бъде подчинен, както се подчинява инстинктът.

Лудият хвърли обратно лианата с гневно движение.

— Пипнах ли ви? — изфуча той през зъби. — Най-сетне! Ха сега! Нахранете ми церберите!

Люба мълчеше. Само гледаше, преценяваше — няма ли някаква възможност за спасение. Но Анри не го познаваше, не се бе сблъсквал с безумната му упоритост.

— Я спусни друга лиана! — рече той отново. — Ще дойда горе да се разберем.

Девойката сложи ръка на рамото му:

— Оставете! Той е луд. Опасно луд. Дошъл е тук с някакви златотърсачи. Всички загинали. Само той оцелял, но полудял.

— Тъй ли? — възкликна Анри и отново се обърна към лудия. — Аз съм Анри Льоблан. Чуваш ли, Льоблан? Познаваш ли го?

Лудият го загледа с трескавите си очи. В тях преми на някаква сянка. Забули безумния им блясък.

— Льоблан! — изфъфли той смутен. — Льоблан!

После тръсна глава.

— Идваш да делим, така ли? Но няма! Никого не искам да знам. Човеци, пфу! — мравки, насекоми, микроби. А аз съм дух, аз съм демон… Сила и власт… Цялото злато е мое. Аз съм най-богатият…

Златото е власт… По-мощен и от демон… Всемогъщ… Никой не може да се мери с мен…

Той млъкна. Отново скръсти ръце.

— Стойте там! Стойте! Докато прегладнеят дракончетата ми. Тогава Андромеда и Персей ще ги нахранят. Аз съм всемогъщ… Променям историята… Коригирам легендите… Персей няма да спаси Андромеда. Персей ще загине с Андромеда…

Той отскочи назад. Хвърленият от Анри камък прелетя на сантиметър от лицето му. После отново се наведе.

— Няма да ме улучиш, Персей! Никой не може да ме улучи. Защото съм демон, неуязвим. Аз вече ще ви оставя. Дракончетата могат да чакат. Търпеливи са. Ще ви дочакат. А аз имам още работа.

Той потри ръце.

— Хубава работа! Остават ми още двама — Червенокосият и мулатът. И с тях ще се справя както с вас. Персей и Андромеда — при драконите, старият и черният — в кладенеца. Ти го знаеш, Ирен. Уютно място, нали?

Люба потръпна. Значи тъй! Значи затова баща й не се връща. Затова не се обажда. В тази вонеща дупка, от която Люба едва успя да се измъкне. А той е стар. Макар и издръжлив, трениран, не би могъл да се изкатери по отвесната стена.

Лудият се изкиска.

— Но те няма да излязат! Няма! Аз затиснах отвора с каменна плоча. Тежка каменна плоча. И те никога няма да се измъкнат. Ще си останат там. Там! Ще умрат от глад и от жажда! Всеки, който посегне на златото ми, ще умре. И ти, Ирен! Ти, която ме докара тук, заради която преживях всичко. Толкова мъка… И когато драконът почне да разкъсва тялото ти, спомни си, че и ти тъй безсърдечно разкъса моята душа… А душата боли повече… Много повече…

И се дръпна зад скалата. След малко девойката го видя да прегазва брода уверен, изпъчен, горд, почувствувал, се истински демон в лудостта си. Скри се зад папирусовата стена.

А двата динозавъра продължаваха да дебнат. Но вече не тъй настървено. По-уверено. Плячката нямаше да избяга. Дори се заиграха. Запремятаха изумрудените си туловища, заогъваха ги в своята чудовищна грация. Отъркваха ласкаво гърбове, сплитаха лапи и опашки, хапеха се нежно със страхотните челюсти багери.

Анри и Люба наблюдаваха смаяни тази неправдоподобна игра на великанска мощ и красота. Допустима ли беше в тези низши хищници, с низши инстинкти? Или в еволюцията през милионите години ведно с кръвожадността се бе развила и нежността, привързаността, както у по-съвършените бозайници? Такава нежност! Такава ласка! Като две влюбени пантери, красиви и кръвожадни! Красота, нежност и кръвожадност!

18

В първия момент Жозеф Симон понечи да се върне. Тъй нетърпима беше вонята, която го лъхна от вътрешността. Но устоя. Не бе дошъл дотук, за да се върне; не бе преодолял всички лишения и опасности, за да го спре някаква миризма, та била тя и най-отвратителната. Той не се бе поколебал пред убийството, та сега ли — сега, когато насреща, през воала на вулканичните газове прозираха златните друзи по стените, когато мекият им блясък хипнотизираше погледа.

Той стисна носа си и решително навлезе в пещерата. Нагази в купчината струпани по пода кости, които хрущяха, чупеха се, потъваха под краката му като странно торфище от гнили кости. И милиони червеи, големи и малки! Гъмжило от бръмбари гробари! Облаци лъскаво сини мухи!

То беше нещо неописуемо — грандиозно гробище, невиждана братска могила на различни животни. Тук-там сред общата неразличима маса се подаваха единични запазени слонски бивни, хипопотамски зъби, крокодилски брони, оцелели бедрени кости. Това бяха останките на животните, които в търсене на нови места, подгонени от съперниците си на сушата, се бяха осмелили да нагазят във водите на езерото, без да подозират съществуването на безпощадните му властелини.

От дъното на пещерата изригна плътен задушлив облак. Задавен от кашлица, Жозеф избяга навън на чист въздух. Когато кашлицата стихна, той намокри носната си кърпа в езерото и я нагласи като противогаз пред устата си. Тъй един път бе преминал през запалената от племето балуба савана.

Отсреща, от скалистата площадка, се провикна Анри Льоблан. А до него — девойката! Навярно го убеждаваше да дойде със сала и да застреля чудовищата.

Но Жозеф се направи, че не ги вижда. Да рискува! И то тъкмо сега, когато е в Огнената пещера, когато богатството е в краката му! Да

отървава кого? Този, когото после трябва да убие! А как е попаднала там девойката? Виж, нея би опитал да спаси. Разбира се, не сега. Не когато е при златото. Със злато може да има много бели девойки. Златото е магически камък — избелва всяка кожа. Колкото повече злато — толкова по-бяла…

Пред площадката, откъдето продължаваше да му маха с ръка белгиецът, двата дракона се премятаха безгрижно сред кипналата пяна. По едно време единият, по-пъстрият, се отдели, заплува към брега, към онова място, откъдето Жозеф и Анри бяха тръгнали със сала. Разцепи с острия си рог атлазената повърхност на езерото. Другият остана. Дори пак опита да се покатери на площадката.

Жозеф изтръпна. Ами ако го види? Ако остави онния и дойде тук да нападне него, да потопи сала му!

Трябваше да се скрие вътре веднага! Нямаше време. Кашлицата се бе успокоила напълно. Той натисна пред устата си мократа кърпа и повторно навлезе във вътрешността. Димът се бе поразсеял. Виждаше се цялата пещера — огромна каменна зала, висока десетина метра и дълбока тридесет-четиридесет метра, като някакъв приказен храм, от чиито кристални сводове висяха златни полилеи. Толкова блясък, замайващ огън, просветващи искри като ослепителни фойерверки! Злато, злато, злато! Навред! В безформени висулки, в единични лъснали кубове, в сблъскани кристални друзи, откроени с цялото си великолепие върху зелената мозайка на бакърените руди! Тонове злато! Пръснатите сред него турмалинови кристали с черния си огън още повече подчертаваха меката сладост на златните сияния. По стените се стичаха замръзнали златни водопади, за да попият сред зловещата костна хекатомба. А на някои места като островчета сред езерото на гнилите кости се подаваха цели златни скали.

Огнената пещера! Такова невероятно смесване, замайваща амалгама от богатство, блясък и разложение! И някак странно, символично разложението побеждаваше, надигаше се, заливаше със смрадливата си настилка несметното съкровище…

Внезапно Жозеф трепна. В живота си беше видял много ужас, много смърт. И все пак тук, сред това зловещо гробище, дори неговите притъпени нерви не издържаха. Отсреща, високо горе в една ниша между две златни колони лежеше човешки скелет. Лежеше в мрака и излъчваше призрачна светлина, като че ли намазан с фосфор. Беше

застинал в напрегната поза, сякаш и мъртъв се стремеше все по-нагоре, към тавана, по-далеч от някаква страшна заплаха. В ръцете му грееше къс чисто злато, което не бе изпуснал и след смъртта. Лежеше и гледаше напред с мъртвешкия си поглед — зло и предупреждаващо.

От дъното отново избликна серният облак, затъркаля се като жълта вълна по пода, забули пещерата. Жозеф пак отстъпи назад. Все по-назад. До изхода. Но не излезе вън. Беше предпазлив. Боеше се да не го види динозавърът. Изчака няколко минути да се разсее отровният дим, намокри кърпата и тогава влезе.

Сега вече не погледна ни хрускащите под краката му гнили кости, ни дебнещия от нишата си скелет, ни задушливите пари. Спусна се към най-големия къс, който се подаваше сред вонещото гробище. И не само най-големият! И най-червеният, най-тъмният, като съсирена кръв! Чисто злато! Двадесет и четири карата може би! Жозеф знаеше за какво е дошъл тук. Нямаше да мъкне пирит или сребро.

Напъна се алчно — златният къс се поразклати. Натисна още по-силно. Неволно острият ръб на един кристал поряза палеца му. Мулатът не разбра какво можеше да означава това леко порязване тук, в тая смрадлива бърлога, сред гниещия леш. За пръв път ли се порязваше? Облиза кръвта от пръста си и посегна отново към златната буца. Най-сетне я измъкна. Натика я в кожения чувал. Добре го беше измислил Зигфрид. В чувала. Да не се вижда, да не привлича погледи. После посегна към друг къс. Изкърти и него. Напъха го в торбата. И още един… И още…

Опита да я дигне. Едва успя. Златото тежи. Почти двойно по-тежко от оловото. Но той не върна ни зрънце обратно. Не можеше да върне. Дори би натъпкал още, ако имаше място. Изтътрузи я до изхода. Задиша дълбоко да проветри дробовете си от смъртната смрад.

Цялото му лице грееше в доволство. Ето го! Златото му! Негово! Само негово! Мечтите се сбъдваха. Бялата жена изглеждаше напълно достижима. И децата, които ще бъдат квартерони, повече бели, отколкото негри. Най-напред щеше да си накупи дрехи: стотици костюми, най-елегантни вратовръзки, ризи, обуща. Щеше да опразни цял магазин. Всеки час щеше да сменява костюма си… Щеше да наеме само бели слуги. Да ги унижава. Известно му беше, че белите не познават честолюбие, когато става дума за пари. Но той щеше да им покаже, че ги унижава. Да го разберат, да почувствуват унижението.

Щеше да ги обижда така, както бяха обиждали него в училището, на улицата, в трамвая — навред.

Още днес, щом стъпи на брега, преди да покаже златото, щеше да убие Зигфрид. Преди това щеше да го излъже, че пещерата е празна. Да го разстрои, да объркa намеренията му. Немецът го бе довел тук. Повече не му трябваше. Ако Жозеф не го превареше, оня щеше да му свети маслото. Ясно му беше какво търсеха и двамата.

Не би допуснал, че другият не замисля същото, което замисляше той самият.

Мулатът прекъсна сладкото си бленуване. Взе втория чувал и отново навлезе в пещерата. Започна да го пълни трескаво със скъпоценните късове. Внезапно дочу приглушен стон. Той трепна, остави торбата, изправи се. Тъй ли му се бе сторило.

Ослуша се тревожно. И чу:

— Помощ!

Жозеф настръхна. Кой ли виеше така? Духове? Или светещият скелет? Но не! Викът идваше от друга посока. Не беше скелетът. Тогава кой?

От пукнатината в дъното на пещерата отново долетя същият глас:

— Драги Симон, помогнете ми!

Мулатът се овладя.

Духовете не искат помощ. Те могат всичко. Мъртвите също. Те пък нямат нужда от нищо.

— Кой е там? — запита Жозеф.

Отговорът долетя, задавен от някакво подземно бучене:

— Христо Наумов, естественикът.

— Че къде сте, дявол ви взел?

— Насам! — упъти го с надежда в гласа Наумов. — Тук! В дъното. И по-скоро! Задушавам се!

Жозеф прецени. След гибелта на белгиеца остана без помощник. Нямаше кой да отнесе съкровището до плантацията на братовчеда. А в гибелта на Анри Жозеф не се съмняваше. Нито сам можеше да се измъкне, нито някой, дори да се престрашеше, би могъл да му помогне.

Той пристъпи към дъното.

— Но къде сте за бога?

Наумов запали фенерчето си. През задушливата мъгла мулатът едва различи светлината му. Той навлезе в пукнатината. Но скоро спря. Срутените каменни отломъци му препречиха пътя. Опита да измести един. Насилва се няколко минути. Откърти го с мъка. Но под него се подаде друг. И друг. И друг. Цял ден да се трепеше, надали би сварил да разчисти това срутване. А димът го задавяше, ослепяваше го.

— Как се завряхте тук? — запита той.

С отпаднал глас Наумов отговори:

— Отгоре, от острова. През един кладенец. Някакъв луд ни затисна с каменна плоча. Ватуският вожд успя да излезе, но след това той пък ме захлупи с плочата.

— Захлупи ви! Защо?

— Защото видях златото. Който го видел, трябвало да умре.

Жозеф запита неспокойно:

— Къде е сега ватусът?

— Не знам.

Мулатът отпусна хванатия камък, убеден, че не е в състояние да му помогне. Нямаше смисъл да си губи времето. Трябваше да продължи своята работа. И да бърза. Отде да знае какво му крои негърският главатар? Да се измъкне, преди черната горила да стигне селото си и да вдигне в тревога рошавите си поданици, да удари тамтамите, да насъска подире му своите главорези с техните тежки като копия стрели.

Без да каже, мълчаливо, със стиснати зъби той се обърна назад. Наумов, разбрал решението му, промълви с последни сили:

— Тогава, ако видите дъщеря ми, кажете й…

Може би той самият не довърши, може би Жозеф не чу докрай молбата му… Всъщност това нямаше значение. Дъщерята, дори да научеше желанието му, не можеше да му помогне.

Жозеф се върна при чувала, продължи да го пълни. Впрочем в случая губеше само той. Наумов и без това беше обречен. Дали щеше да свърши тук, под земята, или в плантацията на братовчеда, след като отнесе дотам златото — за него беше все едно. Но за Жозеф значеше много — значеше тридесет-четиридесет кила по-малко…

Той трепна. Едра сянка затули входа. Едновременно с настъпилия здрач лумна сиянието на гнилите кости, заблещука със

студени пламъчета като чудновата хладна жарава. Синкави въглени замъждукаха навред, от входа до димящата пукнатина.

Жозеф се обърна рязко. Косата му настръхна. Кръвта изстина. Дъхът му спря. Той изпусна торбата, отстъпи назад крачка, две.

От водата се измъкна бавно, с присъщата му тромавост, женският динозавър, зафуча, заклати се тежко. Ето еднорогата глава, зъбатите челюсти, жестоките жълтеникави очи, сякаш изковани от същия метал, който изпълваше пещерата, вторачени в него със същия метален блясък, със същата хипнотична мощ. Ето огненият, опипващ въздуха език като неспокоен пламък. Ето кобалтовосинята гуша, златистият корем, сякаш напудрен със златния прах на блестящите кристали, върху които бе лежал. Ето уродливите предни лапички, търбухът, мощните колене, които се подадоха от разплисканата вода.

Чудовището се заклати бавно напред, като щракаше със зъби и сумтеше тежко. Бавно, непохватно. Една крачка. Почивка. Втора крачка. Почивка. Трета…

Жозеф продължи да отстъпва уплашен и недоволен. Само това нямаше да си прости. Всичко друго може! Но това! Как не съобрази, как така пропусна? За пръв път! Замаян от съкровището, бе забравил пушката си вън на сала. Впрочем дали и тя би му помогнала? Имаше ли сила, която да пробие тази рогова броня, да улучи някой важен орган, да сразi тоя колос от груба мощ?

Динозавърът се провлече навътре, втренчил огромните си очища в набелязаната отстъпваща жертва. Още една четириметрова крачка. Наведе се, раззина уста.

Жозеф се покатери по полегатата стена, забрави богатството. Още по-нагоре! Но чудовището го беше видяло, не го изпущаше из поглед. Мъкнеше се подир него, пръхтеше. Патешките му лапи се препъваха в скъпоценните буци, затъваха в гробната постеля, която хруптеше под тях като мачкан папур. Но не се отказваше от плячката си. Виждаше, че няма къде да му избяга. Все по-често протягаше напред озъбена морда. Жозеф отскачаше уплашен на педя пред щракналите челюсти. Лазеше, дереше дланите си в ръбестите кристали на кварцовата стена.

Ръката му натисна нещо меко, което хлътна, смачка се като яйчна черупка. Той погледна и се дръпна като опарен. Беше се подпрял на човешкия череп.

Стисна зъби. Значи тъй! Значи и той като този нещастник… Да остави тук костите си, за да засветят и те така като зловещи привидения…

Не… Жозеф Симон не е дошъл тук, за да остави костите си, за да украсява с тях стените на Огнената пещера… Не… Друга цел има той — голяма… Има и сила, има и смелост… Когато трябва, знае да бъде смел… Сега също…

Той вече бе сглобил плана си, беше преценил шансовете на врага си, неговата сила и неговите слаби страни…

Беше се изкачил високо, наравно с главата му.

Жозеф го изчака хладнокръвно и когато чудовището проточи към него зиналата си паст, той се метна на челото му, залови се с две ръце за острия рог колкото да се задържи и преди гигантът да се опомни, преди мудната му нервна система да реагира, притича по люспестия му гръб десетина крачки, хлъзна се по опашката и скочи на пода.

Смаяният хищник завъртя безпомощно глава, заудря с опашка, затъпка на място. Какво стана, къде изчезна плячката, къде се дяна месото?

И додето той се суетеше нерешителен и объркан, Жозеф притича до сала, метна до пушката торбата със златото, хвана папирусния прът. Заработи лудо, трескаво. Салът взе да се отдалечава от острова.

Устремил уплашен поглед към зиналия отвор, откъдето всеки миг можеше да се покаже великанът, Жозеф продължаваше да изтласква сала. Буташе, блъскаше. Ръцете му затрепериха от изтощение.

Вдясно под стръмната скала, на която стояха Анри и Люба, продължаваше да дебне другият динозавър. Не се обръщаше, не поглеждаше назад. Чакаше тях, не ги изпускаше. Но кой можеше да потвърди, че в следния миг няма да му хрумне друго, няма да свие насам, да нападне отново както първия път — изненадващо, отдолу.

А отсреща, отвъд просеката на папирусовата стена, на брега, чакаше Зигфрид Ерлих, махаше му с ръка, насочваше го. По-право чакаше златото. Но щеше да дочака друг метал — олово в гърдите си. Не допускаше какво му е скроил Жозеф. Ако можеше да си го представи, трябваше тозчас да свие назад, да потъне в джунглата, да изчезне.

Мулатът не го погледна. Зигфрид сега не значеше нищо. Съществуваше едно — драконът, който бе успял да се обърне в пещерата и стъпил здраво на разкрачените си лапи и масивната опашка като изумрудена скала, се взираше насам, оглеждаше, търсеше.

Изведнъж той изрева. Беше го видял. Беше открил избягалото месо. Гигантският гущер премести бавно едната си лапа, отпусна се на нея, вдигна другата. Потопи се във водата, заплува. Вдървеността му мигновено изчезна. Мигновено се превърна във вдъхваща ужас водна страхотия, която се понесе лудо насам, подала над повърхността рогата глава и разпенила водата след себе си с размаханата шестметрова опашка.

Жозеф напрегна последните си сили. Натисна пръта. Не! Нямаше да достигне брега преди него! Как можеше да се мери с тоя ненадминат плувец? Тогава да скочи в езерото? Все е по-бързо, отколкото със сала! Но не скочи. Съобрази вярно — и с плуване не би се отървал. Нямаше никаква надежда. Май че щеше да бъде по-добре, ако бе останал в пещерата. На сушата все е по-сигурно, има някакво предимство пред тая водна твар. Неволно завидя на Анри и девойката. Те поне бяха на брега, поне засега недосегаеми. Можеха да мислят. Имаха време да измислят нещо, най-малко да се надяват на нещо, имаха зрънце надежда. А той?

Жозеф остави пръта. Ако не знаеше друго, знаеше поне това. Знаеше да убива други хора, знаеше, ако се наложи, как да умре той самият. Цял живот се бе сражавал. Още от дете, когато трябваше да се брани и от белите, и от черните момчета. И после. До днес. Животът го научи само това. Или побеждавай, или загивай! Досега бе побеждавал. Нямаше да загине и тоя път. И то тъкмо сега, когато имаше злато. Злато, което превръща дявола в ангел, убиеца в благодетел, развратника в светец. Злато, което измива много по-черни петна, отколкото е черна кожата на един мулат.

Той се наведе уверено. Пое пушката. Добре че не я бе изтървал някъде. Провери пълнителя. Патроните не се бяха намокрили. Суха беше и цевта. Чудесни патрони — взривни. Пръсват се в тялото, убиват сигурно. Поразяват биволи, лъвове, крокодили. Но тоя път… Дали можеха да поразят тъй точно и тази забързана през вълните страхотия. Злост и рогови плочи. Същинска рицарска броня. Каква ли беше здравината й?

Жозеф отмести предпазителя. Нагласи приклада до рамото си. Опря показалеца в спусъка. Ала не натисна. Рано беше. Той знаеше как се стреля, знаеше кога се стреля. Мушката кацна върху мерника, после се надигна към пръхтящата драконова глава. Залепна за нея. Придвижи се подир нея.

Чудовищната морда нарасна бързо, приближи като подводница, вирнала острия си рог като перископ. Вдигнатите пред нея вълни разклатиха сала.

Жозеф разкрачи нозе, но не отлепи върха на мушката от избрания прицел. Анри каза — в окото! Изглежда само там би могъл да успее. Както пигмеите поразяват слона със стрела.

Окото на дракона е добра мишена. Голяма, цяла паница. Не като малкото оченце на слона. Ще го улучи. Няма да изпусне.

Ето главата наближи съвсем. Петнадесет метра, десет метра. Огромните искрящи зеници гледаха с дива настойчивост — леденостудени като метал и в същото време пламтящи от свирепа злост.

Време беше. Опитният ловец прецени. Натисна спусъка. Пушката изтрещя. Жозеф видя как се опразни в миг очната яма на гиганта, как се превърна в кървава дупка. Но чудовището не спря. Продължи със същия устрем, вторачило в него другата си зеница със същата дива ярост.

Жозеф притежаваше здрави нерви. Вдигна отново дулото. Натисна. И второто око се превърна в кървава рана.

Цератозавърът трепна, повдигна муцуна. Из зиналата зъбата уста се проточи последният му рев, изпълнен с болка и безсилна свирепост. Огромното му туловище се подхвърли над вълните като изригната скала и плесна обратно. Завъртя се на място, завъргаля се сред порозовялата от кръвта му вода. Мощната опашка зашиба в безредни конвулсии водата. Лапите запляскаха обезсилено като заклана гигантска патица.

Салът се разлюшка. Жозеф легна отгоре му, за да се удържи, прегърнал с една ръка празната пушка, а с другата — златния чувал.

И се удържа. Най-сетне страшната агония свърши. Драконът се подхвърли още веднъж над вълните, преди да потъне като залята от наводнение скала. Изчезна.

19

Наумов разбра. Не можеше да се спаси през пещерата. Тогава — по стария път, през кладенеца! Трябваше да отмести плочата! Трябваше! Длъжен беше! Нищо че беше тежка. Нищо че силите му не достигаха.

Тази мисъл не излизаше от съзнанието му. Блъскаше настойчиво, диреше изход, решение. Плочата! Да се отмести…

Изведнъж той се надигна. Колко нелепо! Та как не се сети досега? Там, където не достига мускулната сила, идват на помощ оръдията на труда. От хилядолетия насам човекът е вдигал тежестите с лост. Лостът щеше да го спаси и днес. Лостът — копието на Рудахигва. То щеше да замести мускулите на ватуса.

По-бързо! Докато още има сила, докато още може да се движи, докато още не се е задушил напълно, докато не е почнало ново изригване на газове.

Той изпълзя до кладенеца, задавен от кашлица, светна с фенерчето си, изтръска от копието умрялата най-сетне глава на наята и се хвана за стълбата. Достигна отвора, огледа го до последната подробност.

Ето тук, в тази пукнатина, през която лудият провря змията, би могъл да се закрепи лост. Той натика дръжката на копието, нагласи я, натисна другия й край.

Още! Още! Камъкът не се поклащаше. Натисна по-силно. Прътът се огъна. Запращя. Ами ако се счупеше? Какво щеше да прави тогава? И пак нищо! Никакво мръдване! Плочата сякаш беше залепена за отвора.

Наумов отмести малко дръжката, намери й нова опорна точка. Увисна с цялата си тежест.

И усети. Товарът олекна. Надигна се. Може би само един сантиметър, но то стигаше. Нали се бе отлепил?

Той отклони леко копието и плочата се отмести на няколко пръста встрани. Натисна пак. Ето през тясната пролука блесна денят!

Сърцето му се разтуптя от напрежение и от радост.

Ново усилие! И свободата сякаш надзърна със слънцето. Наумов продължи да разширява отвора, докато прецени, че вече може да се промуши през него. Върна се долу сред сярната мъгла, взе пушката и така, вече въоръжен, изпълзя от кладенеца.

Още щом стъпи вън и изгуби съзнание. Силите му бяха стигнали дотук. Дори по-млад човек не би могъл да издържи повече.

Колко ли време бе лежал така в несвяст на земята в Коничната кула над серния кладенец? Събуди се с една мисъл — нямаше право да лежи. Колкото зле да се чувствуваше. Макар че стомахът му искаше да се върне в устата, макар че сърцето му биеше като юмрук в гърдите, въпреки че пред очите му плаваха алени облаци.

Той беше баща. Щом е създал дете, трябва да го запази. Дори животните се жертвуват за децата си. Какво остава за човека. Човекът, освен родителския инстинкт има разум, съзнание, чувство за дълг. И още нещо — та нали той доведе Люба тук, той я подмами с възторжените си описания. Уж за добро! Да види, да научи, да създаде и тя нещо. Какво богатство за научно-популярния филм предлагаше тая приказна страна! Греби с шепи! Само насочвай камерата и снимай!

Наумов отвори очи. И трепна. Над лицето му се бе озъбила една отвратителна муцуна. Хиена! Сметнала го беше мъртъв, готвеше се за пир.

Естественикът се надигна с мъка. А трябваше да стане, да покаже на тая противна твар, че е жив, че няма да умира. Извика, замахна с приклада. Хиената отскочи, но не избяга. Застана насреща му на пет крачки, като се озъби сърдито. Навярно беше много гладна. Затова се бе престрашила да се покаже денем.

„Вижда колко съм слаб — помисли си Наумов. — Инстинктивно го усеща. Затова чака, затова не се маха.“

Той надигна пушката. Но се овладя навреме. Не биваше още. Не биваше да се издава. Ако се появеше лудият, не би могъл да му окаже никаква съпротива. И не само лудият. Рудахигва също. Със своето чувство за дълг. Не по-малко опасен в своето раздвоение.

Наумов се изправи, като се подпираше о каменния зид. Отново му се зави свят, но той опря гръб в стената и се задържа. Не падна. Нямаше право да пада. Остана прав. После тръгна все покрай стената, като се придържаше о нея с ръце. Достигна изхода на кулата, излезе

вън, на древната улица, повлече се надолу към брега, все край развалините.

Някога и тук, както в Зимбабве, ще плъзнат пълчищата на иманярите, изследователите и любопитните без делници. Ще разорат като къртици всяка педя земя, ще разкъртят стените. Дали ще намерят нещо, което да хвърли повече светлина върху тайнствените африкански строители: някакви съдове, фрески, писмени знаци? Този нов град ще разпали въображението на учените, ще раздуха загасналите спорове, ще подсили или ще отрече старите хипотези, ще създаде нови…

Дали и тук нямаше да намерят някоя статуйка на египетски фараон, както намериха в Зимбабве глинената фигурка на Тутмос от петнадесетия век преди нашето летоочисление? И за какво я намериха? Да оплете още повече и без това несигурните хипотези…

Той изправи глава. Сега имаше само една задача — да намери Люба! Само това!

Из развалините пълзяха безброй насекоми, стоноги, паяци. Пробягваха едри скорпиони с вдигнати над гърба коремчета, готови мигновено да забият във врага отровните си кукички. Гущери агами го дебнеха от камънаците и кимаха учудено с червените си глави. Пред краката му пълзяха смокове, слепоци и пепелянки, но той не ги забелязваше. Между два сринати каменни блока надзърташе ная с издута шия и съскаше злобно.

А хиената не оставаше назад. Следваше го с гузната си походка, скимтеше тихо от глад. Защо плячката бяга? Защо не пада?

Наумов се обръщаше понякога, замахваше с пушката. Лешоядката изтопуркваше няколко крачки назад, но бързо спираше, озъбваше се злобно и отново се прокрадваше към него.

Не току-тъй я мразят всички. Не току-тъй се носи зловещата й слава. Надали има друг звяр по-презиран, по-ненавистен. Наумов беше слушал безброй нелепости за нея. И от бели, и от негри, и от араби. Особено от арабите. Тъй разправяха те: хиените са хора, големи грешници, осъдени заради греховете си на вечни мъки. Смехът им не е смях, а стон, дяволски плач. Други пък настояваха: не, не са наказани грешници, а магьосници, слуги на шейтана. Денем се разхождат като всички хора и само нощем се превръщат в животни.

А тази? Защо бе забравила да стане човек? Та сега е ден.

С един поглед на проклетите си очи могат да спрат сърцето на човека, да изсушат вътрешностите му, да му вземат разсъдъка. Могат да хипнотизират човека.

Един убил хиена и на другия ден се събудил… жена.

Легенди — една от друга по-нелепи…

Но зверът си е звяр. Опасен особено за слаби, за болни хора. Понякога се осмелява да нападне и здрав човек. Зъбите му като секачи за арматура. С тях троши костите на мършата. Колко му е да прегризе един човешки гръклян.

Наумов трябваше да се задържи на крака на всяка цена. Паднеше ли — край. Хищницата губеше търпение. Притичваше към него по-смело, показваше по-често оголените си жълти зъби.

Няма що. Ще я застреля.

Той насочи цевта. Дали бе виждала и друг път подобно оръжие, дали бе изпитвала парещата му болка или само инстинктивно бе предугадила заплахата? Тоя път хиената се обърна рязко и се скри сред развалините.

Наумов излезе от града. Почти под краката му се разбяга цяло стадо скални дамани. Винаги се бе удивлявал на тяхното умение да се катерят по отвесните скали. Толкова ловко, колкото гущерите геко. Бягаха и викаха като маймуни. Изпокриха се между камънаците и оттам, вече на сигурно, почнаха да надзъртат с любопитни очи. Вече спокойно и умно.

Когато нощем чуят техния писък, африканците знаят, че по скалите броди леопард, най-злият им враг. Даманите са дневни животни. Нощем мълчат. Само от страх пред него се развикват. Затова пък денем пищят при нужда и без нужда. Достатъчно е само някои да наруши ленивия им покой, да прекъсне сладката им дрямка.

Наумов усети, че се освежава. Можеше да върви, без да се подпира. Мъглата пред очите му се поразсея. Гаденето в стомаха престана. Чистият въздух оказваше своето действие.

Би опитал този плод. Пред краката му се бе разпълзяла нашироко тънка разклонена ластуна, отрупана с дълбоко нарязани листа, под които се гушеха множество дребни зелени топки. Диви дини! Не тъй вкусни като прекрасните плодове от родните бостани, но все пак дини — сладки, сочни, освежителни. Родината им е на няколкостотин километра оттук, в пустинята Калахари. През дъждовния период

диниите пониква, обрастват всяка падина, където може да се задържи влага, избуяват, връзват плодове. Тогава всички животни от съседните области навлизат в пустинята на динено пиршество. Слонове, носорози, жирафи, лъвове. Всеки бърза да се нагости с освежаващите плодове.

Някоя прелетна птица може би е донесла една динена семка, чието потомство е превзело острова. Друга пък е посадила дивите пъпеши, които са сплели дългите си врежове с диниите.

Наумов откъсна един плод, дребен, не по-голям от юмрука му, сцепи го и го поднесе към устата си. Но не можа да го вкуси. Стомахът му отказа дори тази свежа храна.

Пред него се стелеше тайнственото езеро, просторно и тихо, оградено със зеленоватата кадифена тераса на тръстиките и папируса, над които се надигаше внушителна джунглата. Долу, почти в краката му, почваше бродът, очертан с две алеи от лотоси и водни лилии. Към отсрещния край, близо до снощния им лагер, бързаше дървен сал с единствен гребец. Като че ли мулатът. Наумов не му се сърдеше, че го изостави. От такива хора не очакваше другарство. Би се учудил от обратното — ако Жозеф Симон бе пренебрегнал златото и бе опитал да му помогне. Ясно, бе взел злато и се връщаше, постигнал това, за което бе дошъл. Много неща вече ставаха ясни на стария естественик — готовността на немеца и мулата да го придружат в търсенето на дъщеря му; тайнственото присъединяване на звероловеца и решителният им отказ снощи да го придружат. Те бяха само използували благосклонността на черния гигант към Наумов и дъщеря му, за да прекосят необезпокоявани владенията му, бяха си послужили с тях като с прости оръдия и когато сметнаха, че са им излишни, ги захвърлиха, изоставиха ги на съдбата им.

Такива хора за жалост все още се срещат по света. И още по-жалко, че заради такива типове не можеш да посрещнеш всеки човек с открито сърце, да му помогнеш като брат, да поискаш помощ като от брат…

Въздухът ехтеше от чирикането на птички, от провикванията на маймуни и дамани, от бръмченето на пчели и бръмбари. Само комари липсваха. Навярно поради серните пари. Както край езерото Киву. Затова лудият бе оцелял, затова ватусите още не се бяха изродили. Историята говори недвусмислено — комарите с маларията са

унищожили безброй народи, погребали много цивилизации. Александър Македонски, Римската империя, държавата на ацтеките, Панамският канал — все бойни полета, където комарите бяха удържали блестящи победи.

Животът шумеше. И над тая непрестанна глъчка ехтеше ясно и отчетливо пулсът на джунглата, равният ритъм на тамтама. Ех, ако разбираше езика му, ако би могъл да разчете секретните му повели?

А това? Какво бълбукаше под стръмния бряг?

Наумов се отклони от пътя, надзърна. Мъжкият динозавър продължаваше да се плиска във водата, без да подозира участта, която бе сполетяла другарката му. Лежеше отпуснат с едва подадена над повърхността глава и разперени крака като жаба. Нагъваше лениво опашка. Но очите му не се отделяха от една точка на брега, тъй както само гущер може да дебне, сякаш със залепнал в жертвата поглед.

Естественикът пристъпи до самия край.

— Люба! — извика той смаян. — Ти?

Девойката вдигна глава.

— Татко!

— Как попадна тук? — запита той. — Не можеш ли да се изкатериш горе?

Отговори Анри Льоблан:

— Невъзможно! Стената е гладка. Затова ще ви подхвърля тази лиана. Изтеглете с нея госпожица Наумова, а после двама с нея — и мен!

— Добре! Мятайте!

Чак при четвъртия опит Наумов успя да улови края й. Анри върза девойката през кръста и баща й я извлече при себе си с последни сили.

Чудовището подуши, че става нещо нередно, че плячката му се изплъзва, че цялото търпеливо чакане досега е било напразно. Изпръхтя. Зафуча. Подхвърли се нагоре. Рогът му мина на няколко сантиметра от Анри, който го изчака спокойно и в последния момент отскочи встрани. Динозавърът се срина обратно с грохот, като изплиска цял гейзер вода. Подхвърли се отново. Отново безуспешно. Тогава изведнъж се гмурна с главата надолу, тласна се с патешките си лапи. Изплющя с плоската си опашка и изчезна в зеленикавата бездна.

Наумов и Люба бързо пуснаха лианата. Анри се хвана за края й и като си помагаше с крака, се покатери по отвесната гладка стена.

Тогава от вира изскочи динозавърът. Излетя като изстреляна ракета, много по-високо от предишните си скокове, много по-устремно, по-неудържимо, и се вкопчи с лапи за тясната площадка, където доскоро стояха момъкът и девойката. Ако се бе засилил тъй преди това, от двамата нямаше да остане ни помен. Сега люспестата му морда само докосна подметката на Анри. Повече не можа. Скокът изгуби силата си. Чудовището сякаш се застоя във въздуха като литнал дракон, после хлътна надолу, изплющя като взривена граната и отново се гмурна по гръб. Златният му корем блесна на слънцето в огнения си блясък, после потъмня, сякаш се разтвори в зеленината на вира.

Когато излетя отново, вече беше късно. Анри се бе прехвърлил на високия бряг. Разочаровано, чудовището изрева сърдито и зашари в луди извивки все край брега. Закараули нетърпеливо. Може би пак ще слязат долу, може би ще успее да засити глада си…

Наумов прегръщаше дъщеря си и плачеше с глас. Нервите му бяха издържали дотук. Повече не можеха. Прекалено много бе преживял тези два дни. Люба му разправяше тихо премеждията си. А Анри, почувствувал се излишен при тази семейна радост, седна на един камък.

Беше спасен. Но защо не можеше да се успокои? Някаква неизвестна заплаха витаеше във въздуха, някакво напрежение, спотаена ярост. Тамтамът биеше досадно. Толкова години Анри живееше в джунглата, как не можа да научи езика му?

Животните бяха станали неспокойни. Блатните птици притичваха с разперени крила из плитчините като пред буря. Даманите пищяха тревожно. Антилопите пробягваха уплашени, заковаваха се на място, връщаха се назад, сякаш ги гонеха и пресрещаха глутници невидими хищници. Павианите крещяха като побеснели демони.

От езерото изрева мъжкият цератозавър и замлъкна. Сякаш очакваше отклик на зова си. Пак се обади с гръмотевичния си глас. И пак никакъв отговор. Тогава той изостави обсадата си. Нагъна опашка, загуби се някъде зад острова.

Изведнъж се чу далечен тътен, някак глух, притъпен. Без да се усили, все така неясен, безпосочен, той се приближи, заехтя. А небето грееше все тъй ясно и безоблачно. Последва втори гръм — по-право не гръм, а далечен рев на лъв, сподавено ръмжене на някакъв невидим чудовищен лъв.

Наумов каза:

— Земетресение!

Анри се сети. Подземно бучене. Гласът на скритите сили в земните недра. Естественикът добави:

— Тук, в сърцето на Африка, се намира най-дълбоката рана на земната кора, една вечно неспокойна пукнатина. Земната обвивка тук е в непрекъснато движение, спада, надига се. В разседите й са се образували езерата Киву, Едуард, Танганайка, Алберт, Мверу. Тук са и вулканите й — Нирагонго и Намлагири. И този остров някога също е бил вулкан. Сулфатарите му са дали името на езерото — Вонещата вода.

Проехтелият нов тътнеж прекъсна последните му ду ми. Земята трепна. По скалата, на която стояха допреди малко, като черно змийче полази тънка пукнатина. Каменният отломък рухна с трясък в езерото. После настана тишина. Земята се успокои. Замлъкнаха птиците и животните.

Наумов добави:

— Нощес имаше друг трус. Той ми затвори изхода към Огнената пещера.

Анри скочи.

— Как? Пътят към Огнената пещера!

— Да! — отговори Наумов. — Естествена пукнатина от пещерата до кладенеца, където ни примами лудият.

— Можете ли да ме заведете там?

— Мога. Но няма смисъл. Проходът е затрупан.

— Искам сам да проверя.

Естественикът се замисли. После рече:

— Има още нещо. Чували ли сте за проклятието?

— Какво проклятие?

— Който влезе в пещерата, умира. За мен това предание съдържа някаква истина. Пещерата е пълна с костите на изядените от чудовищата животни. Те фосфоресцират. Оттам и името — Огнената пещера. Гъмжат от зарази. Всякакви зарази. Има такива места по света. Легендите са ги украсили със зловеща слава. Пещери, гробници, пирамиди…

Анри се сети. Та тъкмо това каза раненият негър: Да се пази от проклятието! И ето пак думите на баща му. Проклятие! Дали има

някаква истина в тези думи? Защо никой от групата на баща му не се е спасил? Защо и баща му не беше казал нищо за другите опасности? А само за тая — проклятието! Значи, според него, тя е най-важната.

И все пак…

— Аз трябва да вляза в пещерата! — отсече той.

Наумов поклати глава.

— Рудахигва поиска да ме унищожи. „Който е видял жълтия камък, ще умре“ — тъй каза той. Знам, че ще изпълни заканата си. Затова не искам да се бавя нито секунда повече, да го преварим. Да се измъкнем от владенията му, преди той да е пратил подире ни гигантите си. Елате с нас!

— Не! — сви устни Анри. — Аз оставам! Трябва да остана!

— За златото, нали?

Анри вирна глава.

— За него, то се знае. За какво друго може човек да се завре тук, в тоя блатист ад? Аз трябва да забогатея. И ще забогатея. С какво съм по-лош от другите? По-глупав ли съм, по-слаб или по-страхлив? Защо тогава те да имат, а аз да нямам? Защо? Кажете де!

Естественикът възрази:

— Добре, ще забогатеете. Но защо с кражба?

— Каква кражба? Златото не е на никого. Който го открие, негово става.

— Знаете, че вече не е така. Подземните богатства на Конго са държавна собственост.

— Тук не е дори Конго. Тук е бяло петно на картата. Ничия земя.

Наумов изведнъж избухна:

— Млади човече, не разбирате ли какво искам да кажа? Стига сме ограбвали тая страна, ние, белите. Да почнем нещо друго — да й помогнем, от малко поне да заличим злото, което й са причинили другите бели. Африканците имат нужда да се учат от нас. Искат да се учат. И затова ще ви платят честно, почтено. Ето и вие, вие с вашата дарба, с вашите познания. Защо не отворите едно училище? Да, именно училище — за ловци. В тая страна това е необходимо. Покажете им вашия опит, цялата си система. Направете филм, разкажете преживяванията си, споделете с другите опита си…

— Аз още не съм докосвал кинокамера. Никога не съм опитвал.

Внезапно се обади и Люба:

— Аз ще ви помогна. По-важно е какво ще покажеш, а не как ще го покажеш.

Той се обърна рязко. Рязко, с известна досада. Защо се вмесва в живота му това момиче, защо опитва да го отклони от пътя му? И то тъкмо сега, когато е стигнал до Огнената пещера…

— Моля ви, оставете ме! — каза той, като се мъчеше да сподави грубостта в гласа си. — Аз не се меся във вашите работи. Оставете и мен да постъпвам, както аз си знам… Дотегна ми да бъда беден. Разбирате ли?

Наумов хвана ръката му.

— Беден. Смятате се беден, защото нямате злато, нали? Но ако направите това, което ви препоръчвам, вие също ще имате доходи. Ще можете да живеете добре. И то честно. Няма да дойде ден, когато ще се запитате — впрочем почтен ли съм? Вие мечтаете за богатство и считате само златото за богатство…

Анри подметна иронично:

— Познавах някои проповедници, които анатемосваха презрения метал, докато се доберяха до него… Аз знам едно — всяка валута се крепи на златото.

— Не всяка. И наистина чудно е, смешно дори, че днес, в нашата епоха, може да се смятат израз на богатство не трудът, не създадените от него блага, а натрупаните в трезора на банката кюлчета безполезен метал.

Наумов постави ръка на рамото му.

— Всъщност вие не съзнавате колко сте богат — с приключения, със знания, с опит, с вашата дарба. Вашата дарба да се справяте с животните струва повече от…

Анри го прекъсна с уморено движение на ръката:

— Нямам представа каква е цената й вън от джунглата. Тук струва само живота. А животът е в едно и също време и най-скъпото, и най-евтиното благо. За теб най-скъпото, за другите най-евтиното. Затова, за тая дарба, както я наричате, получавам заплата на ратай, на добре платен ратай… Не ми говорете повече, моля ви! Може би и аз се измъчвам от някакви съмнения. Не раздухвайте жарта на съмненията ми… По вашата логика излиза, че и пигмеят, когато убие една окапи, е богат. Тъй казва той: „Стомахът ми е пълен, какво повече мога да желая?“ Неговите потребности са малки. А аз съм цивилизован човек.

Люба го пресече разгорещено:

— Само по потребностите ли се мери цивилизоваността? Няма ли още нещо? Нещо като етика…

Доловил в гласа й някаква високомерна нотка на превъзходство, на зле скрит укор, той се обърна засегнат:

— Може би и аз имам някаква етика… Не само златото… Още нещо — отмъщение!

Анри млъкна. Но изведнъж реши.

— Виждам, вие не сте като тях. Като Зигфрид и Жозеф. Мога да ви го кажа. Дошъл съм тук не само от алчност… Не… Аз трябва да отмъстя. Това е главното. Другото е част от отмъщението.

Той неволно зашепна:

— Те, двамата, убиха баща ми, за да ограбят тайната му. Да ви разправям ли повече? Баща ми открил Огнената пещера. И когато другарите му загинали, той тръгнал надолу по реката болен, засегнат от проклятието. Те го намерили и го убили… Тия двамата… Е, какво ще кажете сега? Имам ли право?

Люба и баща й го гледаха със смаяни очи. Прочел съчувствието в погледите им, Анри продължи трескаво:

— Аз съм възмездието. За вулгарно убийство с цел за грабеж по целия свят има само едно наказание — смърт. Аз съм ги осъдил. Остава да изпълня присъдата…

— Момко — прекъсна го Наумов. — Помислете си! Докъде бихме стигнали, ако всеки сам почне да издава присъди и сам да ги изпълнява — обвинител, съдия и палач… Затова е обществото. Затова то е създало правосъдие, закони, съдии…

Белгиецът се бе зачервил от възбуждение.

— Лесно се дават съвети за благоразумие… Ако не си засегнат… Но когато знаеш кой е убил баща ти, как го е убил и защо… О, тогава всеки почва да мисли другояче. Съвсем различно. Правосъдие, казвате. Е, какво? Да ги оставя да ограбят златото и да избягат някъде, към Родезия, към Уганда, а аз да ги търся, да събирам доказателства… О, не… Ние сме в джунглата. Тук владее законът на джунглата, законът на пантерата… Да победиш — не е важно как, със сила, с коварство, из засада откъм гърба — но да победиш…

Наумов поклати глава.

— Не! Човекът не е пантера. Човекът е човек. Където и да попадне — в джунглата, на морското дъно, на Марс дори, — той носи със себе си своите закони. За хората действуват човешките закони. И защо от цялата джунгла избирате само закона на пантерата? Защо не се подчините на някой друг закон, да речем, на антилопите? Или на термитите? По-лоши ли са?

Анри заговори тихо:

— Вижте, мосьо Наумов. Аз не умея да споря. Особено с начетен човек. Вие сте учен, аз — прост ловец. Но имам свои разбирания, твърди. Аз съм дал клетва, И ще отмъстя. Никой няма да ме отклони с никакви доводи, колкото убедителни да са. Да се разберем. Да не бавя вас, да не бавите мен. Ако ме изчакате да свърша това, което съм намислил, ще се връщаме заедно. Ако не сте съгласни, тръгнете си. Аз оставам, докато си свърша работата. Това е…

Внезапно Люба извика.

Двамата мъже се обърнаха. Рудахигва бе застанал на пътя им, огромен, цял дънер от абанос, протегнал напред копието си.

— Стойте! — извика той гърлено. — Всеки, който е видял дяволския камък, ще умре! Тъй нарежда тамтамът. Тъй нарежда Изворът на мъдростта.

Тримата стояха насреща му слисани.

А над гората продължаваше да кънти бумтежът на тамтамите, все по-бързо, все по-настойчиво, все по-зло вещо — като смъртна присъда…

20

Жозеф повярва, че се е спасил. Вече доближаваше брега. Водните лилии се сгъстяваха, а отсреща се възправяше папирусовият посев, когато отзаде му се чу вледеняващият рев на динозавъра.

Нима беше жив?

Мулатът се обърна. Вдигна пушката. Не, не беше простреляният! От озъбената рогата глава, която сега пореше вълните, го стрелкаха с познатия хищен израз две здрави златисти очи.

Няма ли да се свършат най-сетне тези чудовища? Няма ли да го оставят на мира? Дали е друг гущер или същият, но възкръснал? Дали впрочем беше гущер като всички други, като вараните, като агамите, като геконите, само че по-голям, или…

Ами ако наистина е демон, зъл дух, безсмъртният Типу Тип на ватуса?

Нямаше време да размисля. Не беше свикнал. Да мислят отците мисионери. Той беше човек на действието, когато се замисляше повече, го заболяваше глава.

Насреща във водата имаше враг, а в ръцете му пушка. Цял живот бе правил само това. Той вдигна цевта, за да я насочи в познатото уязвимо място, в змийски изцъкленото като кристална купа око. Но преди да натисне спусъка, откъм брега прелетя метнат камък и го удари в ръката. Куршумът изтрещя, но отклонен от трепналата ръка, не улучи окото, а тракна по роговия шлем на чудовището, рикошира и експлодира във въздуха.

В следния миг салът получи познатия удар отдолу. Стиснал навреме свързващите лиани, в очакване на атаката, Жозеф не падна, удържа се. Но изтърва пушката. По-здраво беше докопал торбата със златото, най-ценното сега. Ако изгубеше него, нито пушката, нито салът, нито животът можеха да му го заменят.

Мулатът не можа да се изправи. Опората му се мяташе лудо в кипналия водовъртеж, сред който се мярваха ту огромна ципеста лапа, ту люспест гръб, ту сплесната опашка. А Жозеф лежеше, стискаше,

залепнал за сала, прегърнал с последни сили чувала, както майка прегръща детето си.

Зацепил дългия си рог между двата парасолиеви дънера, цератозавърът фучеше, тръскаше глава, мяташе се сърдито. И все не можеше да се отърве от капана, в който сам се бе хванал, побеснял от безсилието си.

Жозеф неволно си припомни как веднъж един носорог, връхлитайки отгоре му в облак прах, сгреши само с една крачка и вместо в него храсна рога си в съседния полуизгнил дънер. Стана много смешно. Вечният сърдитко вдигна дънера на носа си и се втурна с него през бамбука, като кършеше с чудното си оръжие младите стъбла и се препъваше в по-здравите…

Изведнъж драконът реши друго. Гмурна се надолу, повлече в дълбочината и сала с човека. Жозеф и сега не се пусна. Нямаше да се пусне въобще. Защото иначе не би могъл да отнесе с плуване тежкото злато. Само тук, върху сала имаше някаква надежда да го спаси. Само върху него…

Зеленикавата вода притъмня, в ушите му забуча. Още малко и щеше да припадне. Но и така, в полусъзнание, той остана слепен с гредите, със златото, превърнал се в едно с тях. Докъде ли щеше да го замъква чудовището? Не ли в ада?

Внезапно с рязък тласък огромният рог се освободи от клещите на двата дънера. Салът полетя нагоре. Жозеф зърна само как премина край него размазаната сянка на гигантското влечуго като черен облак, после изскочи над повърхността. Но и тоя път не се пусна. Дори се вкопчи по-яко. Знаеше, нападението щеше да се повтори, да се потрети…

За щастие сега то се забави. Навярно уплашеното чудовище набираше смелост за новата атака, притаено като крокодил на дъното. Дебнеше, чакаше търпеливо, за да връхлети мълниеносно, когато прецени, че е настъпил моментът.

Жозеф се понадигна. Огледа наближаващия бряг. Ех, ако успее да се добере до него?

А кой ли метна камъка? Зигфрид? Безспорно не! Та той имаше пушка. Тогава…

Ето греблото!

Мулатът се присегна, настръхнал от страх пред ново нападение. Достигна го, притегли го към себе си. После все така прилепен с гърди върху торбата, опита да подкара сала с една ръка. Не беше лесно. Та той едва го придвижваше с две ръце. Но нямаше как. Трябваше.

Внезапно динозавърът се подаде над водата. Подаде безшумно само ноздрите и очите си. Заплува предпазливо, поизгубил дързостта си. Затова пък Жозеф беше до бил по-голяма самоувереност.

Ясно! Не е дух, а животно! Един по-тлъст крокодил!

Дядото на Жозеф е бил магьосник в племето си. Магьосник изтребител на крокодили. Когато някъде се завъди крокодил людоед, викат изтребителя на крокодили. Воините хвърлят камъни във водата, шибат с колове, вдигат колкото може по-силна врява. Крокодилите не издържат на такава глъчка и се заравят в тинята. Тогава магьосникът се гмурва с копие и убива жертвата си, която от страх се преструва на мъртва.

Такъв е бил дядото. Нима внукът ще трепере пред един по-голям крокодил? Щом като не е зъл дух…

Той протегна напред греблото, опря го в муцуната на приближаващия хищник. Динозавърът не спря, тази клечка не можеше да го спре, а продължи напред, блъскайки с глава опрения прът, а ведно с него и целия сал. Веднъж-дваж той тръсна глава, отмахна досадната вещ, но Жозеф тозчас я нагласяваше на същото място, доволен, че бързо се носеше към папирусовия гъсталак.

Само да не му хрумне нещо друго, да не се гмурне пак… Само това не…

По тялото му пълзяха стотици пиявици. По ръцете и краката му висяха черните им издути торбички. Ала не опита да ги маха. Сега не. Нямаше време.

Най-сетне чудовището забави ход. Надигналото се дъно спъна устрема му. Главата му се заклатушка тромаво. Изскочи над водата. Пододоха се блестящо синята му гуша, тъмните ивици, златистият корем.

Жозеф продължаваше да се избутва все по-назад с прът, опрян в настъпващото туловище. В гърдите му се надигаше луда, невъздържана радост. Ето, ето! Това е брегът! Тук вече драконът е безсилен, тромав, непохватен. Лесно ще му избяга. Ще го остави да вие на брега като измамен чакал.

Внезапно цератозавърът докопа с челюсти греблото и го изтръгна из ръцете му. Жозеф едва се задържа да не политне подире му. Доволната му усмивка се стопи, изчезна. Защото салът спря. Тогава?

Нямаше друг избор. Докато страшилището прегризваше изскубнатия прът, мулатът грабна съкровището си и скочи. Водата закри темето му. Но той не се уплаши, а забърза по дъното, повлякъл олекналата торба. Ето очите му се пададоха, пададе се и носът, устата. Той задиша често да пречисти дробовете си от подводната разходка и продължи да крачи към брега пред ръмжащата бронирана грамада, която се издигаше все по-високо и по-високо, като шляпаше тромаво из плитчината.

Жозеф намери път през тръстиките и се провря през тях със скъпоценния си товар. Достигна здрава почва. Метна чувала на рамо, тръгна безшумно към лагера. Беше свършил най-главното. Идваше редът на втората задача, редът на оня надут немец, на най-опасния враг. Зигфрид имаше пушка и пистолет, а Жозеф само един нож. И решителност, то се знае. Все пак безразсъдно беше да го нападне веднага. Налагаше се да го издебне. Още тук. Всяка секунда сега, след като златото беше в него, можеше да се окаже фатална.

Той се прокрадна през избуялите папрати и хвощове. Ето палатката! Пред нея — никой! Къде изчезна немецът? Спи ли? Изключено. Нали беше на брега. Може би дебне с промушена между брезентите пушка, готов да го нaниже с куршуми, щом се покаже… И да му пипне златото…

Но Жозеф не е глупак. Има повече търпение. Защото е половин негър. Ако се налага, ще дебне цял ден. Затова остана там, все тъй неподвижен, с прикован поглед в закритата палатка.

А това вече беше чудесно. Лианата, която се полюляваше пред очите му, беше строфантусът. Жозеф позна ваше заостренитe му овални листа, познаваше и жълтите му цветове, наредени по стъблото като чадърчета. Не знаеше само, че от него се получава строфантинът, магическото лекарство, удължило живота на хиляди сърдечно болни. Известно му беше друго — че с него прадедите му са мазали стрелите си. От отровата на строфантуса смъртта настъпва мигновено. Сърцето спира. И толкоз.

Не само стрелите. Ножът също може да се намаже. Тогава става по-опасен от патрон дум-дум. Едно одраскване стига. Няма нужда от повече. Никой не може да те спаси.

Мулатът откъсна едно плодче и го сряза внимателно, като хирург. Оваля добре острието в сока му. Усмихна се. Ето сега той държи в ръцете си самата смърт. Жестока, безпощадна. Златото ще бъде негово. Черните прадеди, от които толкова се срамуваше, бяха му дали почти свръхестествена сила.

Той нямаше никакви основания да се съмнява в успеха си. Щом бе убил единия дракон, щом бе избягал от втория, щом имаше това мощно оръжие…

Наблизо изцвърча франколин. Отзад отвърна друг, по-ясно и по-звънливо. И ето сред папратите се подаде самата птица, наперена като петел. „Чук-чук-тититур!“ — обади се тя пак. Не довърши. Притаената мангуста, голя ма колкото котка, се метна отгоре й, прегриза й врата и я отнесе.

„Хитруша! — помисли си Жозеф. — Изчурулика като франколин, за да го подмами, да възбуди ревността му. Чудесно го измами. По-добре не може.“

Дали пък и той не би могъл така — да примами немеца, да го отвлече някак…

От палмата рафия се развика токът, птицата носорог. „Ток-ток! Ток-ток!“ Макар и късно, все пак не бе забравил длъжността си. Предупреждаваше горските жители, че е видял човек. Тутакси цялата околност зашумя. Развикаха се вечните кресливци маймуните, закрякаха птиците, затопуркаха антилопите, водните козли, дървесните дамани.

„Ще ме издаде!“ — изруга на ум мулатът и се приготви да се покаже, за да не възбуди излишни подозрения в жертвата си. Не допусна, че токът биеше тревога за друга опасност.

Дали не беше по-добре да скрие златото, както му хрумна в пещерата, и да се покаже пред немеца така, с голи ръце?

Той се озърна да потърси сгодно скривалище. В този миг видя зад гърба си една полугола брадата фигура, която се бе надвесила над него с нож в ръка. Изненадан от неочакваното обръщане, лудият изведнъж реши и се метна отгоре му. Жозеф посрещна нападението,

стисна в здравите си пръсти ръката с ножа. Не свари да измъкне своя нож. Двамата се сборичкаха, преметнаха се сред тревите.

— Не го давам! — ръмжеше лудият с пяна на уста. — Златото е мое! Мое…

Без да отрони ни дума, мулатът стискаше китката му, опитваше да я извие, да я принуди да пусне оръжието си, като се мъчеше да освободи лявата си ръка, за да извади и той своя нож. Лудият се бореше като звяр. Мускулите му бяха добили здравината на звяр. И издръжливостта му беше издръжливост на звяр. Жозеф въпреки своята атлетическа сила усещаше как противникът му надделяваше. Друг път не бе чувствувал такава слабост. Толкова силен ли беше този побеснял нападател?

Лудият не спираше да ръмжи и да се заканва:

— Крадец! Оставяй златото и бягай! Бягай по-бързо! Никой няма право да го пипне! То е мое! Само мое!

— Да не си го купил? — пресече го задъхан мулатът.

— Купил съм го! — отвърна с прекъсване побърканият. — Купил съм го с мъка, със страдание. Всички умряха. Само аз оцелях. Мъката — най-скъпата цена…

Изведнъж той се отблъсна напред. Жозеф усети, че петите му се спънаха в чувала със златото, изгуби равновесие и политна по гръб. Врагът му падна отгоре му. Изтърва ножа. Мулатът посегна да го грабне, но лудият го превари. Натисна с коляно протегнатата му ръка и стовари в лицето му юмрука си. Удари повторно, потрети. От носа на Жозеф рукна кръв. Главата му се зашемети.

Лудият го изгледа презрително.

— Какво се лакомиш и ти? — сви устни той. — Защо ти е злато? Като ще умреш… Който е влизал в пещерата, който се е докосвал до златото, умира… Ти си обречен — все едно вече мъртъв… За мен си мъртвец… Вече ти виждам костите, бялнали се сред тресавищата… Проклятието те е белязало… Не знаеш ли?

Пусна го, грабна златната торба и хукна към езерото.

— А ти не се зъби… Примири се… Вземи причастието си… Остава ми да се справя още с един… С Червенокосия… Само той… И златото ще си бъде пак само мое…

Но Жозеф се опомни, скочи подире му, хвана го за глезена, увисна на него. Беглецът не спря, а го повлече подире си към брега. В

този миг проехтя изстрел. Лудият спря. Закова се на място. Лицето му се изпъна, а ръцете му сякаш омекнаха, увиснаха надолу, изпуснаха торбата, която се стовари с цялата си тежест върху ръцете на мулата. После краката му се подкосиха и голото му бронзово тяло се свлече на земята. Под плешката му потече алена струйка.

Из гъсталака изскочи Зигфрид Ерлих с пушка в ръка.

— Свърших ли го? — усмихна се той.

Жозеф го изгледа, изтръпнал от уплаха. Дали идеше неговият ред? Дали сега щеше да отправи следващия куршум в неговите гърди?

Но не. Не се гласеше да го убива. Иначе защо би отпуснал оръжието си? Не би издебнал по-сгоден случай да се отърве от него. Никога не би го заварил тъй неподготвен, обезвреден, простян на земята без никаква възможност за самозащита.

Защо не го убиваше? Какво кроеше?

Да не би пък наистина — приятелство?

Ако е така, още по-зле за него. Глупак! Щом не умее да се възползува от случая, напразно заема място на тоя свят. Глупаците не заслужават да живеят.

Златото е малко. Малко е даже за един човек. Камо ли за повече.

Зигфрид погледна чувала.

— Само това ли?

Жозеф отвърна:

— Само толкова… Не видя ли — драконът…

— Трябва пак да се ходи! — поклати глава немецът. — Малко е! За кого по-напред?

Мулатът си помисли неволно: „Аха! Ето защо ме пощади! Ще му се още!“

— Да ходи, който ще! — отвърна той. — Аз му се наситих.

И незабелязано посегна към ножа си, измъкна го, приготви се за нападението.

— Ти имаш ли представа как се стига там? — опита той да отвлече вниманието му. — Видя ли как убих едното чудовище, как другото ме гони дотук? А вътре? Всичко застлано с кости, цял метър гнили кости…

— А злато?

— Колкото щеш! Ама ако ти стиска! Аз не стъпвам повече…

Зигфрид заговори необикновено ласкаво:

— Отдъхни си! Изморен си, затова приказваш тъй. Като си починеш, ще идем двама. Не се мръщи! Повече трябва да се сърдя аз, дето не ме дочака. Отиде сам. Поиска да ме обереш. Нали познах? Но аз ти прощавам. Закъде са приятели, ако не си прощават? Злато е това, примамва. Затуй не ме дочака. Знам. И аз…

Жозеф се надигна бавно, привидно уморено, опитвайки да измами бдителността му. В следния миг намазаното със сока на строфантуса острие щеше да пронижe гърдите на разбъбрилия се немец.

— Тъй значи! — процеди той през зъби. — Всеопрощаваща благост…

В този миг лудият, който лежеше неподвижен като труп, изведнъж изтръгна ножа му. После се метна отгоре му, замахна с отнетото оръжие. Жозеф едва свари да хване десницата му, да отклони смъртоносния замах. Сърцето му изстина. Устните му пресъхнаха от страх. Не беше нужно повече! Само едно драсване! И толкова… А той сам отрови острието, отрови го за себе си. Как да се спаси, как да го отхвърли? Едва сега разбра каква енергия притежават лудите, каква енергия още може да им придаде наближаващата смърт. Ясно, това бяха последните му усилия. От устата му се точеше червена струйка. Той щеше да умре. Но каква полза, ако преди това успееше да го докосне с ножа. Каква полза?

— Сега тебе! — ръмжеше побърканият през розова пяна, като дърпаше ръката си да я откопчи от отчаяната хватка на ръцете му. — После и другия… Последния…

Зигфрид вдигна пушката. Но не стреля веднага, за да не засегне случайно съучастника си. Още се нуждаеше от него. Не бързаше да го загуби. Затова изчака…

Жозеф виждаше само едно — блесналото отровно острие, от което се зъбеше смъртта. Той успя да сгъне крака и издебнал удобен момент, изтласка врага си назад, изтласка го със същия ужас, със същото отвращение, с което се отхвърля отровна змия. Лудият се блъсна в изненадания немец, удари неволно пушката му, свали я на земята. В първия миг не съобрази какво да стори. Зигфрид прецени бързо. Пипна гръкляна му, опита да го свали. Но неприятелят му, по-жизнен от пантера, успя да се извърти пъргаво и при падането си на земята се озова отгоре му. От задушаване очите му изскочиха из

орбитите. Ала той сякаш не усети болка, не усети липсата на въздух. Сякаш нямаше свое тяло, сякаш беше останало само едно — волята за убийство… Да забие ножа… Нищо друго. Само да забие ножа…

— Искаше да ме убиеш! — зъбеше се той. — Но не! Не! Преди това ще те очистя аз… Един грабител по-малко… Още един по-малко…

Зигфрид пусна гърлото му и хвана ръката с ножа. Нямаше друг изход. Лудият задиша. Набра сили. Натисна с по-яростна мощ. Внезапно немецът успя да се превърти и да го затисне с тяло. Само за миг. С животинска пъргавина врагът му отново го тръшна по гръб върху мократа пръст.

Така ги остави Жозеф Зигфрид на земята и върху него лудият с отровния нож. Свършено беше със Зигфрид Ерлих. Дори да искаше, мулатът не можеше да му помогне. А той не искаше. И се боеше от смъртоносната мощ на жълтеникавите капки, засъхнали върху помътнялото острие. Не би желал да остане срещу това острие нито минута, нито секунда…

Лудият щеше да се справи с другаря му. Щеше да върши работата на Жозеф.

Мулатът грабна скъпоценната торба, метна я на гръб и навлезе в гората, като залиташе под тежестта й.

А в туй време мъжкият динозавър, забелязал най-сетне изчезването на чудовищната си другарка, кръстосваше езерото в бясно отчаяние, като оставяше подире си разпенена диря от неуморимите плясъци на опашката си и ревеше диво.

Колко злост кипеше в тоя рев, каква свирепа ярост! И в същото време някак странно, неправдоподобно — и колко мъка, дива безнадеждност!

Сякаш бе почувствувал самотата си…

21

Земята отново забоботи. Този път грохотът й не затихна тъй бързо, както преди. Напротив, усили се, надигна се, заглуши всичко — глъчката на животните, бумтежа на тамтамите. Езерото се огъна в едри дипли, лъскави и блестящи, сякаш някой великан бе притиснал огромна ламарина. После вълните се сблъскаха в шумни водовъртежи, отдръпнаха се назад и се втурнаха към бреговете. Водните птици се разлетяха в гъст тъмен облак. Сред рева на разгневената земя крясъците им заглъхнаха, удавиха се.

Но не само водата. Земята също. Сякаш я бяха погледнали през неравно стъкло. Скалистата повърхност се развълнува, надипли се. Няколко последователни гънки полазиха по гърба й. Така се люшка морето в мъртво вълнение или избуяла нива при всеки повей на вятъра.

Първи се сринаха развалините. Коничната кула се наведе, застоя се така няколко мига като кулата в Пиза, после се преполови. Долната половина остана на мястото си, а горната още във въздуха, преди да докосне земята, се натроши, разпадна се на отделни каменни блокове. Една след друга се срутваха стените, натрупваха се в неравни каменни грамади, които заличаваха улици и площади, изравняваха всичко в своята разрушителна стихия. Само след няколко секунди вече не можеше да се разбере, че тук е имало град, строежи, следи от загадъчна цивилизация. Остана едно разорано каменно поле, някаква безлюдна камениста хамада.

После се откърти скалният навес над Огнената пещера.

Сякаш времето беше спряло лудия си бяг, часовниковата стрелка се колебаеше да се премести. Като бавно завъртян филм каменният отломък се отлепи от скалата, застоя се така, сякаш привързан с невидими въжета, после въжетата се разтегнаха, скалата падна плавно надолу, докосна водата, измести я, изплиска я встрани леко, неусетно потъна. Чак тогава водните пръски изригнаха нагоре като гигантски кристали, от които във въздуха се разлетяха безброй диамантени пеперуди. Най-сетне кристалите се нацепиха. Водните отломъци се

спуснаха обратно върху водната повърхност. Плясъкът не се чу, заглушен от засиленото подземно бучене.

Обезумели от страх, животните се мятаха в безреден бяг по острова, блъскаха се, пищяха. От развалините се измъкна хиената, окървавена, изранена, и търти да се спасява към брода.

Ето заогъва се и джунглата като разлюляна нива. А нямаше никакъв вятър. Едно огромно изсъхнало памуково дърво, отрупано с гора от лиани, не издържа, политна и все така мудно премаза папирусите под себе си.

От върха на острова се проточи тънка струйка дим. Нови струйки избликнаха от пукнатините под него. А земята не преставаше да ръмжи и да се тръшка.

— Към брода! — заповяда Наумов и всички тръгнаха подире му.

Рудахигва препречи пътя им с копието си.

— Стой! Жив никой няма да напусне острова!

— Остави, вожде! — рече кротко естественикът. — Нека по-напред да се спасим! После ще говорим. Ще се убедиш, че ни осъждаш несправедливо.

Ватусът не отстъпи. Изправен като статуя, издялана от черен мрамор, студен и суров, той стоеше насреща им с насочено острие.

Изведнъж Анри скочи напред и преди Рудахигва да се усети, увисна на копието му. Счупи го на две. После хвърли половината с острието в езерото.

Ватусът не трепна. Остана все тъй неподвижен, невъзмутим.

— И все пак ще умрете! — изрече бавно той. — Дори ако ме застреляте с гърмящата тръба. Племето на Рудахигва чака белите, които са видели дяволския камък. То ще…

Не довърши. Отпреде им, по пътя за брода, по земята полази нагънато черно змийче, което се източи напред, взе да надебелява. Змийчето затлъстя, превърна се в питон, в някакво чудовище, на чието място зина дълбока, бездънна пропаст. Отдолу изригнаха облаци лютив дим. Водата от езерото се втурна в пукнатината.

Хората отстъпиха назад, по-далеч от зловещата рана на земята, която продължаваше да бълва облаци задушливи пари. Но спряха. Нова цепнатина отсече отстъплението им. Нарасна, удълбочи се, намножи се в безброй малки змийчета, които плъзнаха във всички

посоки. Главната пукнатина се разклони, раздвои се, срещна се с първата, пресече я и се източи нагоре, към островния връх.

Четиримата се озоваха върху едно малко островче от двадесетина квадратни метра, което се люлееше, тресеше се, тръшкаше се лудо като див кон, решил да отхвърли от гърба си ездача. Те се сбраха в куп, легнали сред разлудуваната скала, едва удържащи се върху й. Преследвани и преследвач забравиха всичко друго пред ужаса, който ги обкръжаваше. Земята раззиваше все нови и нови черни уста, готови да ги погълнат.

После трусовете попрестанаха. Рудахигва се надигна грозен и решителен. В гъстата жълта мъгла неговата мощна фигура едва се различаваше.

— Никой да не се противи — изкрещя той, — Рудахигва е силен! Той ще ви изблъска в пропастта. За да умрете. Рудахигва ще скочи заедно с вас. За да умре и той. За наказание. Сам се наказва. Защото не можа да запази тая, която спаси живота на сина му. Защото не може да се бори със закона на своето племе. Защото е длъжен да изпълни волята на Извора на мъдростта.

Наумов прецени. Наистина и тримата заедно нямаха сила да устоят срещу тоя гигант. Щеше да изпълни фанатичната си закана. Щеше да ги погуби, щеше да погуби и себе си. Нямаше място за съмнение.

Тогава?

Той измъкна незабелязано пушката, сложи пръст на спусъка. Никога не бе стрелял по човек. Рудахигва беше прав за себе си. Примитивна, безразсъдна правота. Ето това е то — крайната необходимост. Не когато се отнася за твоя живот, а за живота на другите, за живота на детето ти.

Нов трус като замах на гигантска сабя разполови островчето, върху което се бяха закрепили. Ватусът и Анри се оказаха върху едната половина, Люба и баща й върху другата.

Щом успя да се задържи на крака, Рудахигва пристъпи към Анри. Сграбчи го и го понесе към края на скалата, където се блъскаха безредните вълни на разплисканото езеро.

Наумов извика:

— Остави го! Та той не е видял жълтия камък. Значи не трябва да умре.

Ватусът спря озадачен. Замисли се. Това беше вярно. Щом не го е видял… Но пък искаше да го види, искаше да го вземе. Затова беше дошъл… И все пак законът казва: Ако го види…

Той се отпусна. Дръпна се. Седна на другия край. Подпря глава с ръце. Замисли се. Никога по-рано не беше мислил така. Животът му доскоро течеше просто. Знаеше какво се прави при всеки случай. Доскоро, докато дойдоха тези бели. Дойдоха да объркат живота му.

Трусовете престанаха. Заглъхна и подземният тътен. Развълнуваното езеро се уталожи. Заглади се. Само задушливите пари все още се стелеха над повърхността му като жълта мъгла. Настана тишина. Но тишина не успокоителна, а друга — настръхнала в зло напрежение, дебнеща, заплашваща, както притихва лъв пред скок. Какви ли нови ужаси им готвеше титаничната стихия?

Последните птичи ята отлитаха над джунглата. Отсреща на големия остров се гушеха между камъните обезумелите животни. Заразени от това мълчание, четиримата нещастници стояха безмълвни върху двата каменни отломъка сред езерото.

— Трябва да преплуваме до брега — каза Наумов на дъщеря си. — Имаш ли сила? Сега, след всичко изживяно…

Тя се изправи.

— Нямаме друг избор.

Внезапно като предупреждение през мъглата проехтя ревът на търсещия цератозавър. Проехтя тъй ясно, отчетливо, сякаш се намираше на десет крачки от скалата.

— Само това ни липсваше! — изруга Анри и сложи пръст върху устните си. — Мълчете! Той търси самката си. Мулатът я уби. Оттогава я вика. Побеснял е.

Наумов прибави шепнешком:

— Не мърдайте! Стойте съвсем неподвижни! Той е гущер. Гущерите не забелязват неподвижни предмети. Само геко прави изключение. Дано динозаврите не приличат на геко.

После посегна към пушката си, единственото оръжие сега. Но къде е тя? Огледа се. Няма я. Надзърна във водата. Мярна му се на дълбочина един-два метра. Все едно напълно загубена. Дори да я извадеше. Тя беше мокра. И тя, и патроните…

Тогава?

— Никакво движение! — повтори той, като се прилепи върху скалата.

Тогава Рудахигва се надигна. Големите му очи се бяха разширили още повече, окръглили се, сякаш щяха да изскочат от орбитите си. Бронзовото му лице бе посивяло. Устните се свиха в решителна, отчаяна гънка.

— Вече всички ще умрат!

Той пое дълбоко въздух, напълни мощния си гръден кош и изрева гръмогласно. Викът му наподоби рева на динозавъра, макар и не тъй мощен, макар и различен от него. После отново извика. Анри скочи отгоре му, увисна върху тялото му, мъничък и слаб в сравнение с гигантския си противник, опита да му запуши устата, удари го с юмрук под ухото, върху сънната артерия. Но не успя да го зашемети. Сякаш не усетил нищо, гигантът го отхвърли във водата. С две гребвания Анри достигна скалата и се изкатери при Люба и баща й. Не можа да каже нищо. Млъкнал беше отсреща и ватусът, занемял пред настъпващото страшилище. Защото за него това не беше само един гигантски гущер, някакъв непознат хищник. То беше Типу Тип, злият дух, мистичният враг на цялото му племе.

Динозавърът се подаде от мъглата, достигна подводните скали, стъпи върху тях, наближи. Изтощени от всичко преживяно досега, смазани физически и душевно, нещастниците сякаш не можеха повече да схванат целия ужас. Бяха затъпели от ужас.

Наумов пак извика:

— Не мърдайте!

Като чу този съвет, Рудахигва скочи и размаха ръце.

Цератозавърът го видя. Затътри се към него по ръбестите подводни камънаци. А за да го достигне, трябваше да прегази тримата бели, които се бяха прилепили върху първата скала. Отвори чудовищната си паст, в която лъснаха като ограда от бели колове зъбите му, и отново изрева. Изрева още по-нетърпеливо, с още по-яростна мъка и отчаяние. Къде беше другарката му? Защо не се обаждаше? А кой тогава викаше така? Не беше ли тя?

И сякаш ревът на това разтревожено чудовище разбуди другото чудовище в земните недра. Отново забуча подземната гръмотевица, като ту се усилваше, ту отслабваше, без да затихне напълно.

Духна вятър. Изплющя като невидима лавина от сриващ се въздух. Джунглата зашумя тревожно под тоя удар, огъна се. Затрещяха прекършените дървета. После земята пак изрева. Изрева като ранен звяр, сгърчи се от непоносимата болка в утробата си. Забоботи. Титанична треска обхвана снагата й. Ревът се усилваше, превръщаше се в гръм, в неописуем трясък и вой. Парните струйки от пукнатините се умножиха, запищяха като локомотивни свирки.

Какво ставаше сега? В съзнанието на хората се запечатваха само отделни накъсани моменти като прелистван албум със снимки… Разпуканият като мека торта остров… Отлетелият нагоре скалист връх като тапа от бутилка шампанско… Изригналият черен облак като чудовищна коралова гъба… Огнената мрежа на светкавиците… Блъвналият от кратера пламък като гигантска оксиженова горелка…

И изведнъж плисна дъждът, грозен, мръсен дъжд, увлякъл в едрите си капки вулканичната пепел. Джунглата посивя. По острова рукнаха кални порои, които се втурнаха с мътна пяна на гръб към разбунтуваното езеро, размътиха и него, помъкнаха начупените от урагана клонаци.

Динозавърът се смути. Надигна се върху някаква скала в цялата си свирепа мощ, изрева, предизвика на бой стихията.

В дивия си екстаз Рудахигва продължаваше да скача по скалата, за да го примамва.

Наумов преценяваше бързо. Какво да прави? Какъв рефлекс на чудовището да използува? Като че ли оставаше единственото — да скочи сам в устата му, да я запълни с тялото си, да спаси дъщеря си и младия мъж. Но дали неговата саможертва щеше да помогне, щеше ли да утоли ненаситната му лакомия?

Анри скочи във водата, измъкна пушката, натисна спусъка. Гръм, то се знае, не последва. Наумов я грабна от ръцете му. Хрумна му друго. Щеше да издебне динозавъра, когато посегне да го захапе. Тогава щеше да я пъхне напреки между челюстите му, щеше да ги подпре с нея. Ако му се удадеше, разбира се, и ако желязната цев не се огънеше. Така, със заострен кол в ръка, малакските ловци на бисери се пазят от акули. И с успех. Защо да не опита и той… Особено когато не остава нищо друго…

Из въздуха запрехвърчаха капки лава, лапили. Префучаха първите вулканични бомби. После гигантската горелка затихна.

Престанаха да пищят отделяните газове. В новия кратер се надигна като кипнало мляко стопената магма, откърти най-близкия му ръб и рукна надолу, потече, както се излива от високите пещи чугунът. Огнената река се разклони, удвои се, после се утрои, разкъса се на няколко езика, които се проточиха по склона, опожарявайки всичко по своя път. Рядката гора под върха пламна, притури своята жарава към подземния огън. Изведнъж от кратера, през лавовото му езеро, изригна стълб нажежени газове, изригна втори път, трети път, сякаш вулканът се бе задъхал от напрежение. С всяка негова въздишка, която трещеше като залп от хиляди оръдия, към облаците излитаха гигантски фонтани лава, които се пръсваха във въздуха като фантастични бенгалски огньове. А земята продължаваше да се тресе в своите родилни болки. Огнените потоци се свличаха по стръмния склон в невиждани, грейнали с пурпурни сияния, лавопади. Магмата, тая тайнствена маса, от която се състои земята, преливаше във всички цветове на дъгата, плискаше се от камък на камък, от праг на праг, свличаше се все по-надолу. А кратерът бълваше нови и нови вълни лава, заченати дълбоко в земните недра. Пламтящите реки се свличаха към езерото, наближаваха. Парещото им дихание се усещаше дори оттук, от километри далечина. Виждаше се как в тях се отделят големи газови мехури, които надигат застиващата корица, пукат я, ръсят наоколо искрящи гейзери. Понякога сред огнените им талвези се мярваха, понесени като нажежени морени, големи скални късове.

Хората стояха сковани, изгубили представа за действителността, раздвоени пред настъпващия ужас: отпред — озъбената паст на допотопното страшилище, отзад — връхлитащият огнен потоп. Накрай този бунт на стихиите, тази невиждана първична ярост на земята смути другата първична ярост. Динозавърът забави ход. Погледна назад.

Лавата достигна Мъртвия град, покри го с пламналото си наметало и продължи да се спуска към Огнената пещера. Заля и нея, запълни я. Все нови и нови разжарени вълни попълзяваха отгоре й, уплътняваха се, скриваха от човешките очи несметното съкровище, правеха го недосегаемо.

Анри се взираше нататък с обезумели очи, забравил ужаса. Останало беше само едно — разочарованието, възпрепятствуваната алчност, яростта пред неуспеха.

— Значи тъй! — шепнеха напуканите му устни. — Значи няма злато! Край! Само това, което отмъкна мулатът!

В същата посока гледаше и Рудахигва. Но други мисли се блъскаха в главата му, други чувства, сложни и противоречиви. Няма Огнената пещера, няма и жълтия камък. Белите губят силата си да ловят роби. Загубват алчността си. А тогава и законът на ватусите пада. Какво от това, че някой е видял нещо, което вече го няма. Все едно не е видял нищо. Тогава пък няма защо да умира. Не трябва да умрат Малката бяла жена и баща й. Рудахигва ги е осъдил неправилно. Не трябва да умре и Рудахигва. Може да се върне сред племето, при децата си. Напразно повика Типу Тип. Сгреши… Сгреши… Сгреши…

А земята продължаваше да се тресе. Черният дъжд плющеше проливно. Мълниите не спираха да тъкат огнената си мрежа. Лавата се свличаше надолу в грейнали ручеи, които се разделяха, сливаха се отново, натрупваха нови и нови слоеве стопен базалт върху пещерата. Ето крайният език досегна езерото. Една по-висока вълна се плисна отгоре му, но в миг се превърна в облак пара. Изпари се втора вълна, трета… Но лавовият език не спря. Продължи да лази напред. Вля се в езерото, което закипя като котел. Стълбовете пара се издигаха нагоре като колони от памук. Водните пръски се разлетяха в кипнали гейзери.

Рудахигва се надигна. Беше пак старият Рудахигва, преди да го промени законът, преди белите хора да видят дяволския камък. Вече нямаше законът на Извора на мъдростта. Беше останал само законът на Рудахигва. Малката бяла жена спаси сина му. Рудахигва нямаше свой живот. Неговият живот принадлежеше на Малката бяла жена… Пак беше неин… Рудахигва повика Типу Тип. Рудахигва трябва да го прогони, да го примами другаде… Рудахигва щеше да го отвлече… Дори ако загинеше… Нямаше свой живот… Щеше да скочи във водата, да мине незабелязан край него, да стигне брега и да го извика оттам, да го махне от скалата, където стояха приятелите му. Само това му оставаше. Нищо друго…

Нови потоци магма се свличаха в езерото, скриваха се под облаци бяла пара, скриваха нарастващия пурпурен хълм, под който лежеше погребана Огнената пещера.

По-добре! По-добре! Няма вече дяволски камък! Няма да идват белите, няма да ловят роби! Няма!

Рудахигва се изправи. Трябваше да скочи, защото скоро цялото езеро щеше да заври. Щеше да свари всички: и Типу Тип, и приятелите му, и него самия… Ето той виждаше как върху езерната повърхност се хлъзват врящите слоеве като малки ручейчета, над които се виеха тънки воалчета пара. Те щяха да се умножат, да нараснат, цялата повърхност щеше да кипне…

Той се приготви за скок. Но внезапно се разколеба. Добре де. Ще го извика. Ами ако Типу Тип този път не го послуша, не рачи да изпусне трите си жертви на скалата, почти в устата му? Тогава?

Тогава саможертвата му щеше да се превърне в бягство. Няма нищо по-срамно от това — да изоставиш другаря си в опасност. Нищо по-срамно. За всеки воин, за най-обикновения воин. А Рудахигва не е само воин. Той е вожд…

Трябваше друго. Те да се спасят, да отплават назад през плитчината, където Типу Тип по-трудно може да ги догони, а той да остане, за да улисва Типу Тип, да отвлече вниманието му, докато те се спасят… Да се спасят, преди цялото езеро да възври. А после… После ще види…

Край скалата се подмяташе домъкнат от пороя кол. Рудахигва се пресегна и го грабна. С един овчарски скок се намери на скалата до приятелите си. Обърна се и из вика:

— Бягайте! Оттам, през плиткото!

Наумов запита:

— А Рудахигва?

— Рудахигва повика Типу Тип. Той ще…

Не се доизказа. Протегна напред кола си и го храсна с цялата си сила в глътката на чудовището. Динозавърът изръмжа от изненада и болка. Подхлъзна се върху един неравен блок и падна по корем във водата. Но скоро се опомни. Надигна се пак. Пак се изкатери върху подводния трошляк. Наистина за неговите патешки крака, пригодени към меката тиня, това каменно натрупване представляваше тежка преграда, забавяше и без това тромавия му ход на сушата, но сега вече бързината нямаше значение. Плячката стоеше. Не бягаше.

Беше паднал. Нищо. Пак щеше да стане. Онова дръзко дребосъче, което навираше пръчката в устата му, щеше да плати първо.

Цератозавърът щракна челюсти. Хората изтръпнаха, смаяни от тяхната мощ. Върхът на кола отхвръкна прерязан.

22

Жозеф се задъха под тежестта на товара си. Не беше малко — шестдесет-седемдесет килограма злато! Уж неголям чувал, а как тежи! И ръбовете на златните буци убиват, натъртват рамената.

Но той не го остави. Затова ли беше дошъл? Тежи! Още по-добре! Колкото по̀ тежи, толкова по-добре! Толкова по-достижима ставаше бялата жена, толкова повече бели слуги, повече дрехи, по-луксозна къща, автомобили…

Защо нямаше още? И него щеше да носи. Кой се отказва от богатство? Особено сега, когато вулканът засипва пещерата, когато няма друго злато… Само това на рамото му…

Калният дъжд спря, но вулканичната пепел продължаваше да се стеле. Мълниите раздираха черния облак, който забулваше половината небе. Под дърветата беше тъмно, влажно, задушно. Пепелта не достигаше долу, полепваше по мокрите листа на многоетажните листнати корони като гигантски филтър. И само когато вятърът разлюлееше дървесните върхове, надолу се изръсваха недооцедените кални капки. Все по-рядко пробиваха листния похлупак нажежените вулканични бомби. Падаха сред локвите, където дълго цвърчаха и изригваха като гейзери стълбове от пара. Земята бучеше, стенеше, ръмжеше, заканваше се. Сякаш всеки миг можеше да се продъни, черният облак да се срине като тежка скала.

Жозеф се движеше по някаква животинска пътечка, тиха и безлюдна. Само той. Никакъв живот — ни звяр, ни птица. Безмълвие върху фона на непрекъснатия приглушен тътен на мълниите и вулкана.

Още по-добре! Зверовете избягали, диваците, уплашени, свити в колибите си, молят демоните да ги пощадят. Какво по-хубаво! Само тъй би могъл да се измъкне безнаказано, бързо, без да се крие. Сега имаше само една грижа — да отнесе златото, да го отмъкне по-скоро до реката. Пътеките винаги водят до реките. Той ще си направи нов сал. Тук всеки ручей, всеки поток, всяка речица води към Луалаба, а тя надолу — в Конго. Няма да се заблуди. Веднъж да се отскубне от

черните великани, да навлезе сред пигмеите! От тях ще вземе всичко, което му е необходимо. Знае как да ги спечели. Та нали е половин банту. Познава детинските им душички… Или ако не сал, то някой дънер. Толкова дънери влачи реката, дънери и плаващи острови от трева. Нали така стигна до плантацията на братовчеда му оня нещастник, който им даде картата, който ги упъти насам, към Огнената пещера…

Веднъж да стигне до реката!

Стана по-светло. Почнаха да се чуват отделни несмели птичи гласове, да се мяркат антилопи, дървесни дамани, зайци. Страхливо се заобаждаха маймуни. Значи черният облак се бе поотдръпнал или пък Жозеф бе излязъл от сянката му, бе избягал далеч от вулкана. Вече не падаха и вулканични бомби.

Можеше да поспре, да поседне, да си отпочине малко. Чудно защо се изморява тъй скоро? Друг път издържаше повече. Защо болеше така раната от одраскването му в златото? Защо се бе зачервила толкова?

Той седна на един дъсковиден корен. Остави и торбата. Сложи ръка отгоре й да я чувствува до себе си, на сигурно. Избърса с кърпа лицето си.

Някой ахна отсреща в шумата. Жозеф трепна. Взря се нататък с уплашени очи. На височина три-четири метра се бе прилепила към тънкия ствол малка маймуна колобус. Стоеше неподвижна и трепереше. Очите, облещени от ужас, се взираха в една невидима точка сред зеленината.

Жозеф знаеше. Само змия може да изплаши така маймуните. Каквато и да е змия — отровна, безвредна, малка или голяма. Дори гущер. Всяко влечуго. Бягат и крещят. Но пред питона се вцепеняват. Замръзват. Изгубват волята си.

И наистина на метър пред трепереща то същество из хаоса на вейките и листата изплува острата муцуна на питон. Езикът му трептеше като електрическа искра, зениците се взираха със зла настойчивост, а главата леко, едва полюлявайки се, се протягаше напред, после отново се връщаше назад.

Изведнъж с обичайната си бързина — такава бързина, каквато човешкото око не може да долови — питонът изхвърли мордата си напред, вкопчи със зъби плячката си и се омота около нея.

„Така е! — помисли с умора Жозеф. — Загина! Защо? Защото не бяга. Защото е глупава. Глупавият трябва да загине. Няма място за него. Такъв е законът. Или нападай, или бягай! Както умееш. Но не чакай, не трепери само…“

Изведнъж мулатът трепна. Стори му се, че чу настъпена вейка. Скочи, притича назад, надзърна зад завоя на пътеката. Нима беше възможно това? Отдолу идваше зачервен от гняв и бързане, с пистолет в ръка Зигфрид Ерлих. Ясно, вече не като приятел. Не се опитваше дори да се преструва на приятел. Идваше като враг, догонваше го с едри решителни крачки.

Що трябваше да стори Жозеф? Да излезе в открита схватка? Така, с голи ръце? А нямаше сила да му избяга с този товар. Оня проклетник щеше да го настигне лесно, да му отнеме съкровището. Налагаше му се да измисли друго, да го измами, да го отклони, да го отвлече в лъжлива посока…

Мулатът се озърна тревожно. Къде да го скрие? Зад някое дърво? Не! Не бива! Ще го види. Тогава в храстите? А после? Как ще го намери после самият Жозеф?

Той видя едно повалено от бурята червено дърво. Изскубнатите му корени бяха изрили широка яма, запълнена с мътна вода. Виж, това става. Няма да забрави този знак, няма да го загуби. Не изгнива лесно цяло червено дърво.

Мулатът свърна от пътеката, пусна торбата във водата. Дръпна се назад, оправи с ръка смачкания мъх, заличи следите си. Един белокож никога не би допуснал, че тук е минал човек. После доволен тръгна по пътеката. Но спря. С лек скок пресече пътя му едър леопард, понесъл в уста малка антилопа. Погледна го с кървясали очи, застоя се насред пътеката, посегна да остави жертвата си на земята, за да се метне върху човека, но се разколеба, изръмжа недоволно и се шмугна отсреща в папратите.

Леопардът го забави малко, само няколко секунди, но тези секунди решиха всичко. Зигфрид го видя.

— Стой! — извика немецът.

Жозеф, то се знае, не го послуша. Хукна лудо. Зигфрид гръмна подире му и се втурна да го догони. Гонитбата не трая дълго. Мулатът се задъха. Неприятно задъхване! Толкова ли го бе изморило златото! Преследвачът му взе да го настига. Гръмна още веднъж. Не го улучи.

Жозеф се препъна в една провиснала лиана и се простря по очи. Преди да стане, усети, че немецът се стовари върху гърба му. После дръжката на пистолета тресна по темето му и той изгуби съзнание.

Опомни се скоро. Лежеше по гръб. Над него се бе надвесил Зигфрид със сурова усмивка.

— Искаше да ограбиш приятеля си, а? Остави ме в ръцете на лудия и избяга. Едва се отървах.

Мулатът не отговори. Поиска да стане. Не му се удаде. Разбра, че е омотан в лиани. Връзките стягаха глезените му, срязваха до болка китките му. Бяха тъй притегнати, че спираха кръвообращението му. Крайниците му изтръпваха. В слепите му очи кръвта блъскаше усилено, ушите му бучаха.

— Къде е чувалът? — изхриптя Зигфрид.

Жозеф и тоя път не отговори. Мълчеше. Опитваше да скъса връзките, поне да измъкне някой крак или ръка от дървените бримки. Напразно. Зигфрид беше добър жандармерист. Знаеше да връзва.

Немецът кипна:

— Казвай! Не ми губи времето! Къде остави златото?

— Намери го сам! — изръмжа мулатът.

— Няма да го търся! Ще ми го посочиш ти, защото си ми в ръцете. Ако искам, мога да те убия. Да ограбиш приятеля си! Заслужаваш да те очистя тозчас. Но няма! Да разбереш какъв съм. Кажи къде е златото и да си ходим! Няма да взема всичко. Ще делим братски, както сме се уговорили.

Жозеф стискаше зъби. Преценяваше искрен ли беше Зигфрид. Можеше ли въобще да бъде някога искрен? Как би постъпил в такъв случай самият Жозеф? Би ли оставил съперника си жив, след като пипнеше златото? Как тогава да му вярва? Като всеки нехранимайко съдеше за другите по себе си. Как би постъпил той?

На пътеката изскочиха с тъжно блеене две възрастни антилопи, мъжка и женска. Подушиха следата на леопарда, по която личаха кървавите капки от малката антилопа, и тръгнаха по нея, подир хищника. При мъката от загубената си рожба бяха забравили ужаса от страшния враг. Жалното им блеене най-сетне затихна в далечината.

Зигфрид губеше търпение:

— Хайде, приятелю, казвай къде е торбичката! Не ме ядосвай!

— Златото е само мое! — сопна се мулатът. — Да не би ти да си го взел? Аз го измъкнах. Аз убих единия гущер, аз едва се отървах от другия. Живота си рискувах. Няма да го дам…

Вече беше убеден. Покажеше ли скривалището, в същия момент щеше да умре. Сивите очи на немеца издаваха това. Въпреки кроткия му глас.

— Няма! Който иска злато, да отиде сам! Да си го вземе. Живота си бях заложил…

Зигфрид се наведе. Преметна пистолета в ръка.

— Ако не кажеш, ще те очистя! Чуваш ли, черна муцуно?

— Тъй значи! — озъби се Жозеф. — Сега изведнъж — черна муцуна! Но знам къде е златото, а ти, бяла муцуно, не го знаеш.

Зигфрид опря цевта в сляпото му око.

— Ще ми го кажеш! Веднага ще ми го кажеш! Иначе…

Мулатът усети досадна тръпка от допира на студения метал. Но устоя. Отговори дръзко:

— Аз единствен знам къде е торбата. Умра ли — кой ще ти я покаже? А ти сам никога няма да я намериш. Никога!

Зигфрид опря пръст в спусъка.

— Ще броя до три. Ако няма злато, по-добре да те няма и теб! Едно… Две…

Жозеф неволно притвори очи. Зъбите му изскърцаха от напрежение. Потта избликна върху челото му на едри капки. Ами ако изпълни заканата си? Значи край! Ей тъй ще си загине, ще изгние тук като всяка друга мърша… Без да е постигнал мечтата си. Бялата жена с белите слуги изведнъж се дръпнаха назад в мисълта му, издребняха, стопиха се в празното… Изчезна без следа вилата… Остана само джунглата… И сред нея един презрян мулат — ни бял, ни черен, по гръб, с вързани ръце и крака… Тъй както негрите свързват пленените маймуни…

А в същото време богат! Със злато! Достатъчно и за бяла жена, и за бели слуги. Достатъчно да избели всяко черно лице. Да преобрази презрения мулат в почтена, уважавана особа.

И когато Зигфрид натисне докрай спусъка, когато вече няма да съществува никакъв Жозеф, златото ще остана там, в калната яма. Никой няма да го открие. Джунглата ще се затвори, ще го погълне…

Жозеф ще изчезне, както изчезва всичко, попаднало в нейните унищожителни обятия.

И все пак има една надежда за спасение. Да не казва! Докато немецът не знае къде е съкровището, все има надежда. Зрънце надежда… Песъчинка… Но има… Издаде ли тайната си, това значи край…

Жозеф изчака страшното „три“ с вледенено сърце. Изчака го навярно само секунда. Но тя беше най-дългата секунда през живота му.

Зигфрид се разколеба. Не произнесе решителната дума. Дръпна пистолета. Изправи се.

— Катър проклети! — изръмжа той.

Но бързо овладя гнева си. Дори се усмихна жестоко.

— Има безброй начини да предразположиш събеседника си към откровен разговор… Към сърдечен разговор… Всеки се разприказва, ако знаеш как да го запиташ… Не исках с тебе така… Уж приятели… Но няма как…

Жозеф изтръпна. Припомни си мъченията, на които двама с немеца бяха подлагали нещастните арестанти. И никога не бе допускал, че същата участ може да сполети и него. Никога…

Зигфрид добави:

— Аз съм специалист в тия работи. Ти поне знаеш…

Седна на един дънер. Загледа връзания си съдружник.

— Да знаеш как мразя да убивам! Защо и ти ме мъчиш сега? С твоите мъки и аз ще страдам. Защо ме принуждаваш? Защо не кажеш? И пак да станем приятели. Ти се страхуваш, виждам, че може да те убия, щом науча скривалището. Как да те убедя, че нямам подобни намерения? Да ти се закълна ли? Кажи в какво да ти се закълна!

И наистина той не възнамеряваше да го убива. Нямаше нужда. Мулатът и без това беше обречен. Вече не се нуждаеше от златото. От нищо. Защо се бе вкопчил тъй стръвно в него? Зигфрид щеше да раздели честно плячката на две, щеше да му даде половината да я носи, додето падне… Но да падне сам… Нямаше той да го убие… Как да му обясни? Такива твърдоглави низши твари не разбират и от обяснения. Знаят само своето. А и нервната им система по-груба, като расата им. Усещат по-слабо болката. Докато за цивилизования човек достига едно най-обикновено изтезание, при диваците и най-префинените инквизиции не помагат. Сякаш не усещат болка. Стискат

зъби. Мълчат. И умират. А този не бива да умре… Докато не издаде златото…

В това време и Жозеф премисляше трескаво. Можеше ли да му се довери? Да му се довери, когато го познаваше тъй добре!

— Хайде, чуруликай! — подкани го немецът, но Жозеф дори не го погледна. Сякаш бе оглушал, онемял.

Внезапно Зигфрид трепна. Ухото му долови далечно топуркане, приближаваща врява. Какво беше това?

Дивите гиганти?

Той се превърна в слух.

Вулканът боботеше в далечината. Ала не както преди. Бе позатихнал. Не беше той. Нещо друго. Но какво?

Ето на десетина метра зад зелената завеса, която отделяше пътеката от джунглата, изтрополи цяло стадо лекокраки животни. Навярно газели.

Над главите им прелетяха с писък, като ломяха градушка от вейки, стадо маймуни. Преминаха ниско, без да виждат хората, забравили реда си — най-отпред силните, а след тях, кой както свари, по-старите и по-слабите. Последна се мъкнеше майка с две деца, едното на гърдите, другото на гърба, и плачеше подире им сърцераздирателно. Но никой не се обърна, никой не помогна, никой не я изчака.

Леопардът се върна по обратния път с бързи, неспокойни скокове, без да ги погледне. Изчезна като вятър. Осиротелите антилопи притичаха след него, но вече не като безпомощни обвинители. Бягаха да спасяват собствения си живот.

Зигфрид гледаше изумен.

Пожар? Лавата е запалила гората?

Но не! Саваната гори, не и джунглата. Тя е подгизнала във вода. Гори ли сюнгер?

Случайно той съгледа лицето на мулата, посивяло, с ококорени от уплаха очи. Ясно, досещаше се какво става. Та той беше полудивак, все едно полумаймуна. Как няма да се досеща?

— Казвай какво има?

Жозеф мълчеше. Мислеше, мислеше. Да каже ли? А какво ще си помогне? Нека по-добре загинат двамата — и жертвата, и мъчителят!

Стисна устни. Онемя.

С оглушителен крясък изпърхаха ято папагали. Изпърхаха, сякаш не летяха, а се гмуркаха из сочната зеленина. С тънък писък пробягнаха през гъстия мъх цяла шайка едри плъхове. Разлетяха се пеперуди, бръмбари, скакалци. Замрежиха ниския свод. Толкова много! Къде ли се бяха спотайвали досега? После изтопурка заек, замалко щеше да се блъсне в Жозеф, зърна го с късогледите си очи в последната секунда, преметна се, но не спря, прескочи го и продължи напред.

— Кажи! — извика немецът, изгубил самообладание пред тая непозната заплаха. — От какво бягат?

Мулатът се ухили пресилено.

— Ако ме отвържеш.

— Няма да го бъде!

— Тогава и тебе няма да те бъде! Още по-добре! Ще загинеш с мен. Заедно тръгнахме, заедно ще отидем на оня свят.

Тогава Зигфрид видя блестящия поток, който шуртеше през мъховете като бакърена река. Тогава чу монотонното шумолене на милиардите крачета. В носа го лъхна рязката, лютива миризма на мравчена киселина.

Когато ужасните насекоми полазиха по ръцете и по врата му, мулатът обезумя.

— Отвържи ме! Не виждаш ли? Това са сиафу — царете на джунглата!

И Зигфрид вече ги бе познал. Хищни мравки пътешественици! Царете на джунглата! Всичко бяга от пътя им. Всичко, което може да върви и да лети. Дори слонът, гигантът, най-силният, като подуши мириса им, вирва хобот и хуква обезумял, без да вижда, без да чува. Защото тежко на тоя слон, който ги пропусне близко до себе си, който им позволи да се намъкнат в ноздрите му. Почват да жилят, да ръфат. От болка той удря хобота си в дърветата, разкъсва го, кръвта му изтича…

Значи сиафу!

Разузнавачите подушиха вързания Жозеф. От лъскавия поток се разклони малка вадичка, насочи се право към него.

Зигфрид не се съмняваше. Ако не го отвърже, ще го оглозгат, както оглозгваха в момента настигнатия плъх, както изгризваха за

секунда всеки мярнал се на пътя им бръмбар, гъсеница, охлюв, паяк, стоножка, скорпион.

Питонът, който преди малко бе нагълтал маймунката колобус, опитваше да се покатери с лениви движения до най-ниския клон. Но преялото му тяло тежеше, грозната подутина на корема му го свличаше при всеки опит долу, сред гъмжащото множество.

Зигфрид не се тревожеше много. Не можеха да му навредят. Само няколко болезнени ужилвания. Ужилвания като оси. Заради златото беше готов да понесе много по-тежки изпитания.

Изведнъж той цъкна с език. Как не се сети по-рано? Сега вече Жозеф ще се разприказва. Ще загука.

— Ей, глупак! — извика той. — Чувал ли си нещичко за ацтеките? Ха, ха! Че откъде ли ще чуеш? От маймуните ли? Ей това значи да си цивилизован, да знаеш много, да се ползуваш от всяко знание. Та така. Ацтеките в Мексико някога оставяли на хищните мравки живи хора. Жертвоприношения. Досещаш ли се какво искам да кажа, а? Да те подсетя ли? Ако не издадеш скривалището, ще те оставя да те оглозгат… Като плъх, чуваш ли, като мръсен плъх…

Безпощадните убийци вече пълзяха върху мулата и впиваха в тялото му челюсти. А то? Не челюсти, направо огнени щипци! Те горят, ръфат жива плът.

Жозеф изстена от болка. Почна да се мята така, както беше вързан, като тромава гигантска гъсеница. Запълзя по теме и по пети… Да се маха, да се отхвърли от пътя им… Напразно! Безпощадните дребосъци го бяха уловили в миризливите си пътечки и не го изпускаха. Все нови и нови пълчища връхлитаха отгоре му. Не се бавеха, не разучаваха, това бяха свършили другите преди тях, а направо забиваха ужасните си клещи, сякаш всяко ухапване беше удар със стрела или печат с нажежено желязо. Сякаш лежеше върху жарава. Хиляди въглени пареха тялото му, скачаха по лицето му, опитваха да се намъкнат в очите, в устата му.

— Ще кажа! — изкрещя той накрая, полудял от болки. — Отвързвай!

Зигфрид го хвана за краката и го изтегли на десетина крачки настрана от мравешката колона. Избърса мравките от лицето му.

— Е?

— Отвържи ме!

От болка Жозеф се сгърчи, присви колена към брадата си. Целият замря в тази скована, мъчителна поза.

— Бързо! Бързо!

Зигфрид се наведе. Хвана края на едната лиана. Разплете възела.

— Значи омекна! Ще се сприятелим пак. Чудесно! Одобрени другарчета! Но няма всичко. Само краката ще развържа. Ръцете после, когато се уверя, че не си ме излъгал.

Ето едната лиана се свлече, освободи глезените му. После падна и втората от колената.

В същия миг Жозеф се изпъна с цялата си сила, удари с крака немеца в корема и го отхвърли назад, премалял от болка, като труп. Тогава, убеден вече, че го е обезвредил, се метна отгоре му, измъкна му ножа с уста и сряза лианите на ръцете си.

— Искаше да ме дадеш на мравките! — ухили се той доволно. — Хайде сега ги нахрани ти! Око за око, зъб за зъб! Катър, а? Мръсен плъх! Да видя сега тебе, господаря, бвана, как ще затанцуваш, като те заръфат малките дяволи?

Отсече няколко лиани и омота по същия начин мъчителя си. Свърза ръцете и краката му и го отмъкна на същото място, сред разтревожения мравешки поток. Хищниците в миг го покриха.

От страшните ухапвания Зигфрид се свести бързо. Отвори очи. В тях пламна ужасът. В искрящите черни ириси на съдружника си той прочете своята присъда. И да молеше, нямаше да получи пощада. Знаеше, но не можеше да се въздържи.

— Жозеф, моля те! Отвържи ме! Приятели сме. Не ме оставяй! Пощади ме! Само не на тях. Моля те!

Мулатът вирна глава.

— Ти ме отвърза, защото ти бях нужен. Аз няма да те отвържа, защото ти пък не си ми нужен.

Зигфрид не преставаше да стене:

— Тогава ме застреляй поне! Да не ме мъчат! Не мога да издържа! Застреляй ме!

Жозеф се сети. Да! Пистолетът! Нямаше го в ръцете на немеца. Беше паднал. Но къде? Озърна се. На пътеката? Сред мъховете? В папратите? Няма го! А щеше да му свърши хубава работа. Щеше…

Сега нямаше време. Мравките го бяха уловили в своя сляп капан, изтъкан от нишките на миризмите, и бързаха към него. Трябваше да

бяга така, обезоръжен… Както досега…

Жозеф плю настрана, после притича надолу, прескочи мравешката лавина и продължи по пътеката. Достигна познатата яма до поваленото червено дърво. Измъкна чувала, понесе го обратно.

Когато минаваше край гъмжащата лъскавочервена купчина, под която личаха очертанията на едно сгърчено тяло, той чу последните задавени думи на Зигфрид:

— Куче! Знай! И ти ще умреш! Всеки, който е влизал в Огнената пещера, умира! Умира… като оня… Когото убихме… С теб… Помни — и ти като него…

Ледена тръпка полази по тила на мулата. Значи проклятието… Истина или безумно бълнуване? Или пък само от злоба? Но и лудият… И той казваше същото…

Забърза, олюлян под тежестта на товара си. Изгуби се в мрака на зеления тунел.

Зигфрид остана сам под ръфащия жив порой. Или не. Не порой! Лавина! Нещо по-страшно. Свличащ се от планината ледник, безчувствен и ужасен, подтикван от своя неутолим и всепоглъщащ глад. Така пари и студът, когато докоснеш с голи ръце измръзналата цев. Парещ лед. А върху него сега се свличаше цял парещ ледник.

Зигфрид чувствуваше как се стопява под неговия натиск, как се разтваря в него. Човекът, висшето създание, се разтваря в низшия мравуняк.

Последното нещо, което видя Зигфрид, беше оголеният скелет на преялия питон, настигнат от мравките под ниския клон. И още — ствола отсреща, по който се суетяха впаничени стоноги, бръмбари и скорпиони. Но не можеха да избягат. Падаха под гроздове ненаситни хищници.

Само един паяк се спаси. Спусна се по паяжината си и увисна във въздуха. Преследвачите му се посуетиха малко отгоре, ала скоро го оставиха и се прехвърлиха на друг клон, подир по-достъпна плячка.

Ех, ако можеше като него…

После Зигфрид престана да вижда.

Тогава чу далечна музика. Свиреше орган. Някаква чудна, никога нечута музика. Може би свиреше той самият… Там, в родния Майнц… Преди да стане това, което бе… Ако не беше фюрерът, ако не беше войната… Последната музика…

23

Такава страшна нощ! Такава кошмарна нощ! Манзилала нямаше да я забрави през целия си живот. Когато се събуди, навън се бе стъмнило съвсем. В първия миг не можа да си даде сметка къде се намира. Не можа да си спомни как бе попаднал тук, защо ръцете и краката му бяха изтръпнали. Усети каишите, които ги стягаха. Значи беше вързан. А защо? И кой го бе вързал?

Изведнъж той се сети. Германецът! Дружелюбното му сбогуване, пожеланията за добро пътуване, внезапното замахване, ударът в гръкляна! Но защо? Ако му беше нужна машината, щеше да я вземе. Ако му пречеше Манзилала, щеше да го премахне. Кой би го спрял? Защо го бе пощадил? Защо само го бе омотал? Какво кроеше, какво друго замисляше?

Навън, през прозореца, надзърташе късче звездно небе, оградено с черните силуети на нависналите палми и гъстата стена на папируса. Късче звездно небе — единствено познато, близко, ободряващо сред грозния застрашителен мрак, който дебнеше отвред, протягаше гадните си пипала, обхващаше го в тях, изсмукваше съзнанието му през невидимите си вендузи.

Манзилала не смееше да мръдне, вцепенен от ужас сред тоя чужд, враждебен свят. По покрива на машината тъпчеха някакви крачета. Други големи крака топуркаха долу, под пода. Някой се чешеше в колелото. Друг опитваше да наточи ноктите си в спуснатата стълбичка.

Непрекъснат шум, и стържене, и тропот! Какви бяха тия непознати твари? Гущери, змии, скорпиони, пантери?

Ех, ако би могъл да отвърже ръцете си! Веднъж да ги отвърже! Той напъваше мускули, опитваше да изхлузи поне от малко китките си, да поразхлаби жестоките възли. Напразно! Опитна ръка ги бе стегнала. Не за пръв път връзваше човек. И то човек, който никога преди не е бивал връзван, който нямаше представа как да се поразслаби такава бримка.

Той дърпаше, теглеше напред-назад, ожули китките си, мястото се поду, затегна още по-яко връзките, ожулената кожа засмъдя. От безпомощен яд Манзилала заплака, разхълца се като дете. От безсилие, от обида, от страх.

Изведнъж нещо тежко тропна върху покрива. Вдигна се страшна олелия, крясък, пляскане с крила. Ясно, от горе са шумолели птици, накацали на по-сигурно. Но и тук врагът ги бе намерил. Само че не можа да се задържи в гладката повърхност. Хлъзна се назад, задраска с нокти. И внезапно тупна на земята. Повторно се подхвърли. Този път успя да се задържи, ала птиците вече бяха отлетели. Хищникът не се отказа. Остана на покрива.

Какъв ли беше — лъв, леопард?

Ами ако успее да отвори вратичката? Тогава?

Неизвестният хищник скоро се отказа от наблюдателната си. Омръзна му. Скочи на земята и изчезна.

Манзилала отново задърпа връзаните си ръце. Не можеше да стои бездеен. Страхът иска действие, каквото и да е — само да е действие.

Дали не би могъл да ги среже в някой остър ръб? Така е гледал на кино, чел е в книгите. Остър ръб! Но де да намери такъв ръб? Нали всичко е правено нарочно заоблено?

Най-сетне нощта свърши. Настъпи изгрев. Ведно със светлината в гърдите му нахлу и някаква надежда. Сега вече можеше да мисли по-спокойно, да оглежда кабината, да преценява.

Небето сияеше в зелената си рамка, вече не застраши телен черен силует, скрил безброй смъртни опасности, а свежа бухнала зеленина, сред която чирикаха птички. Хищниците се бяха скрили, оставили го бяха на спокойствие. Той трябваше да използува този отдих, да направи решителния опит.

Манзилала трепна. Ами ако отвореше долапчето и опиташе във вратичката му? Ето къде беше острият ръб!

Лесно е да се помисли, а колко е трудно да се изпълни, когато са вързани ръцете и краката. И все пак трябваше да стане! Да стигне до шкафа! Трябваше!

Манзилала се опря с гръб в стената, но с колко мъка постигна тоя успех само той би могъл да каже. После бавно като охлюв почна да пълзи с гръб по стената сантиметър по сантиметър. Изправи се. Макар

и с вързани глезени, стоеше прав. Стоеше на едно място. А му предстоеше да се придвижи до долапчето.

И ето отмести единия крак, пак така — сантиметър напред, после другия — още един сантиметър! Нямаше друга възможност. Не можеше по-бързо.

Кой знае кога достигна целта, обърна се с гръб, хвана с вързани ръце бравата и отвори вратичката. Тогава нагласи ръба й в ремъка между двете китки и почна да го хлъзга по нея. Потъна в пот. Не спря. Продължи да търка. Търка, търка. Дали бе постигнал нещо?

Напъна с ръце — уви, нищо! Никакъв успех!

Изведнъж вертолетът се разлюля. Пилотът изгуби равновесие и се строполи на пода. Нима трябваше да се изправя още половин час, докато стигне повторно до вратичката?

Земята под него забуча. Бученето се усили като тътена на приближаващ влак. Птиците се разлетяха уплашени. Втурнаха се в луд бяг животните. Небето притъмня. Засвяткаха мълнии. Надигаше се нещо страшно, някаква невиждана стихия. Манзилала отново се разтрепера.

Какво трябваше да направи? Какво още?

Очите му светнаха. Как не се сети по-рано? Сапун! Само сапун! Нали така се вади пръстен, гривна? В шкафа има сапун, и вода. Отново към шкафа!

Той пак се подпря на стената, повторно изпълзя с гръб по нея, изправи се, придвижи се напред с охлювената си походка. Достигна вратичката, гърбом напипа водата и сапуна, намокри китките си, насапуниса ги.

Отначало не забеляза никаква промяна. Връзките стягаха с предишната си безсърдечност. Каишът не беше мръднал нито милиметър. После изведнъж стана чудо. От водата каишът набъбна, разпусна се. Китките почнаха да се изхлъзват малко по малко. Той напрегна мускули, а отпусна съвсем китките си.

И ето! Тръгна, тръгна! Дясната ръка се изсули. Освободи се. Манзилала хвърли каишите, разтърка изтръпналите си длани.

Свободен! Свободен!

Клекна. Развърза краката си. Размърда ги.

Свободен!

Сега на път! Във въздуха! Преди да се е върнал оня бандит! По-скоро!

Възбуден от успеха си, той не забеляза как се бе стъмнило, не усети плисналия кален дъжд, сякаш сега не съществуваше нищо друго освен това, че ръцете му бяха свободни, че пак можеше да поеме управлението на своята машина, да литне с нея, да се прибере дома, при жена си, при децата си.

Седна на пилотското място. Завъртя ключа. Моторното сърце на любимата му птица затуптя. А с нейния пулс сякаш се събуди и неговият пулс. Сякаш досега не бе живял, сякаш всичко бе само един страшен кошмар.

По-скоро! По-далеч!

Носещото витло се размаха непохватно над главата му, засили се, зарева. После неусетно издигна нагоре металното тяло. Палмите и папирусът потънаха надолу. Отпред се лъсна езерото…

И изригващият вулкан…

Манзилала настръхна. Трябваше да бяга! Колкото може по-далеч, колкото може по-бързо! Защото една вулканична бомба беше достатъчна да обезвреди машината му, да погуби него.

Надигна се, обърна лоста назад.

Огромното метално водно конче завъртя опашка към вулкана и се отправи в противната посока. Но пилотът все не можеше да отвърне поглед от грандиозното зрелище, от пламтящите стълбове, от рукналите към езерото огнени реки. Там някъде са приятелите му. А той ги изоставя. Честно ли е? Впрочем те сами са си виновни. Не той. И все пак… Дори да са виновни? Как постъпва цивилизован човек в подобен случай?

Но той не е в състояние да им помогне. Де ще ги намери в този хаос? По-разумно е онова, което е намислил — да стигне до летището и оттам да прати помощ. Не само един хеликоптер с недостатъчно бензин, а цяла ескадра…

Така е по-разумно. Другото е чувство. Към летището! Към дома! Те сами са си виновни…

Но ръката му, против това единствено правилно решение, обърна машината назад, към езерото. Друг, който не слушаше разума, сега управляваше машината му, насочваше я уверено натам, към другарите.

И този друг се взираше надолу през замърсените от калния дъжд прозорци, оглеждаше, дирише.

От зиналия кратер като спукан огнен цирей се свличаше пламтящата лава. Изтичаше в няколко нажежени по тока — жълто-червени в талвега и посиняващи към бреговете, — които се вливаха в езерото под взривове бяла пара. Вулканичните бомби се пръскаха високо във въздуха като исполински шрапнели и шибаха в рядка градушка развълнуваната езерна повърхност. Тук-там из джунглата горяха запалени от лапилите изсъхнали дървета, но бързо угасваха, задушени от свежата зеленина.

Първият Манзилала, страхливият Манзилала, отново пое управлението. Ясно, няма ги! Кой знае къде са избягали, уплашени и те от стихията? И само един наивник може още да се надява, само наивник би продължил още да търси…

Тогава случайно съгледа разпадащото се островче и опитващия да се покатери върху него динозавър.

Манзилала го позна. Шипекве!

Никой друг! Само шипекве, легендарното чудовище! Ужасът на Луалаба!

А това? Не са ли хора?

Но да! Хора!

Ето черния гигант, който се мъчи да избута с кола си чудовището. До него — белгиецът, Наумов, дъщеря му — четиримата отбиват с общи сили яростната атака. Те са в по-удобна позиция, но насреща им се възправя нещо страшно, невиждано — мощ, ярост, жизненост! Няма да успеят. Ще загубят борбата.

Четирима слаби човека върху една малка скала, срещу Властелина на водите, срещу цялата му първобитна сила, в неговото царство…

Не! Обречени са…

Поддал се на първия порив, Манзилала наведе машината си, хлътна надолу. Островчето с динозавъра и с хората изплува бързо нагоре, разду се, нарасна.

Пилотът сега виждаше само едно — огромната зъбата уста и блестящото зелено туловище със синята препаска на врата и жълтия корем, по които играеха пурпурните сияния на лавата. Такава уста!

Цял грайфер! И ужасните зъби! И острият рог! И хипнотизиращите огромни зеници!

Машината прелетя на метър над главата му, но цератозавърът, вместо да се уплаши, вместо да побегне, както бяга всеки звяр в саваната от рева на мотора, опита да се подхвърли нагоре, да захапе дръзката птица, щракна напразно челюсти, после размаха във въздуха кукестите си предни крачета.

Манзилала направи малък завой и повторно налетя. Озъбената челюст не го плашеше така. Не го плашеше така цялата враждебна доскоро природа. Той беше в своя самолет, който познаваше, на който можеше да се довери. Вече не беше някакво безпомощно, загубено в първобитния лес човече, а човек — господар на мощна техника, с която можеше да се опълчи срещу всяка опасност.

Хората отдолу го поздравиха с размахани ръце. Сякаш вдъхновена за подвиг, машината връхлетя още по-смело върху чудовището, което замахна гневно с рога си и докачи леко гуменото колело. Хеликоптерът трепна, ала пак не се отказа от борбата. Пилотът го насочи в трета атака. Все се надяваше да го уплаши, да го прогони с устремните си нападения. Не допускаше дори, че насреща му стоеше най-страшният хищник на земята, хищник, незнаещ отстъпление. Всичко живо бяга от неговия път. Всичко. Никой не дръзва дори да се пребори с него. Всеки, който е опитал да премери с него сили, е загивал.

Манзилала се реши на последното. Издебна гиганта и се хвърли върху него отстрани. Блъсна го в главата. Ура! Чудовището плесна във водата. Ранил ли го бе, убил ли го бе?

Уви! Хищникът, сякаш не усетил нищо, отново се докопа до скалата. Чак тогава Манзилала разбра знаците, които му правеше Наумов. Закова машината намясто на височина десетина метра, отвори вратичката и спусна въжената стълба.

Първа се изкатери Люба. Последва я старият учен. Но Рудахигва се дръпна. Уплаши се.

— Рудахигва не ще да ходи на небето! — отсече той. — Рудахигва иска да си умре тук, на земята.

Анри го хвана за лакътя. И този окуражителен жест от малкия бял човек, който едва достигаше до гърдите му, подействува като магия на черния гигант.

— Качи се, вожде! — рече спокойно, със своя глас на звероловец Анри. — Горе са твоите приятели.

И дали неговите думи или тонът му, или пък настъпващото чудовище притуриха последната капка, преодоляха колебанието на ватуса, но в следната минута и той седеше в кабината сред приятелите си.

Наумов издърпа стълбичката след пъргавия ловец, хлопна вратата.

— Към летището, нали? — осведоми се кратко пилотът.

Анри скочи.

— Не! Мен ще свалите тук, на брега!

— Дума да не става! — прекъсна го Наумов. — Мястото е опасно. Сред тези бомби…

— Вие си вървете! — възрази твърдо Анри. — Аз оставам. Известно ви е добре каква работа ми предстои.

Люба се обади с умоляващ глас:

— Оставете това злато!

— Не само златото! И отмъщението! Моля ви, свалете ме! Ще ви забавя само една минута.

Намеси се и ватусът:

— Рудахигва също ще слезе. Малката бяла жена и баща й са спасени. Нямат нужда от Рудахигва. Рудахигва ще се върне в своето селище, да разправи всичко пред Извора на мъдростта. Да каже, че жълтият камък не съществува; че белите вече нямат сила да ловят роби; че черните хора управляват железни птици…

Наумов и Манзилала се спогледаха. Не биха послушали Анри. Защото не разбираха алчността му и стръвта му за отмъщение. Ала ватусът беше друго. Нямаха право да го отвлекат.

Пилотът отправи машината отсреща, към брега, където беше лагерът на пътешествениците. От стичащата се в езерото лава цялата вода вреше като гигантски котел.

Подгонен от горещите струи, динозавърът пореше лудо вълните към запад, към най-далечния край на езерото. Отгоре, от високото, приличаше на исполинска попова лъжичка с още недоразвити предни крайници, която пляскаше смешно с дългата си сплесната опашка. Ето достигна брега, изпълзя върху тинята, зашляпа с плоските си стъпала,

като се озърташе назад учуден, непроумял защо родната стихия изведнъж бе станала тъй негостоприемна.

Парата изригваше нагоре в бързо нарастващи бухлати облаци, затисваше под рехавите си преспи езерото, острова и вулкана. По повърхността плуваха с обърнати кореми риби, водни змии, жаби, костенурки — цялото множество дребосъци, които бяха оцелели от зъбите на ненаситните чудовища.

— Ето! — извика Анри и посочи надолу.

Върху напуканата тиня, на стотина крачки от димящата вода лежеше полугол човек.

Манзилала приземи машината. Всички скочиха на земята. Само пилотът не напусна мястото си. Вече нямаше да го напусне. Остана с ръка върху лоста, готов всеки момент, при най-слабото подозрение да се вдигне във въздуха.

— Лудият! — промълви Люба.

— Типу Тип! — обясни посвоему Рудахигва. — В човешки образ.

Наумов се спусна към него с превързочния пакет.

— Още е жив, нещастникът! Дали можем да му помогнем?

Обърна го по гръб. Наскуба трева и я подложи под главата му. Заля раната с антисептик. Намота бинта.

Лудият отвори очи.

— Няма нужда! — пошепнаха посинелите му устни. — Няма нужда…

Анри запита нетърпеливо:

— Кой?

— Червенокосият.

— Къде е сега?

Умиращият посочи с поглед пътеката, по която бяха тръгнали в своята гонитба двамата бандити. Промълви беззвучно:

— Натам… Първо мулатът със златото… После Червенокосия… Това е златото… Както мършата привлича мухите… Но вече няма. Мършата е скрита… Цяла планина лава… Няма да кацат мухите…

Анри реши бързо:

— Тръгвам! Ще ги настигна!

Наумов посегна да го спре. Но се поколеба. В свитите очи на младия ловец, под силните очила, той прочете такава упорита

решителност, такава дива страст и жажда за мъст, че неволно отстъпи.

Не го разбираше. Ала си даваше сметка защо не може да го разбере. Не беше живял неговия живот; баща му не беше убит от бандити заради злато; златото в неговия живот не играеше тая роля.

За себе си той може би беше прав. Защото в неговото общество златото наистина дава това, за което мечтае човек — сигурност, благоденствие, почит. Независимо от това как е добито. Защо тогава вместо неговото общество да кори човека, плод на това общество?

И все пак, макар и уверен, че няма да бъде послушан, рече:

— Нямаме възможност да ви изчакаме.

Както следваше да се очаква от човек с такъв поглед, Анри отвърна твърдо:

— Идете си! Аз мога да се оправям в джунглата. Тя е всъщност моята родина.

Някаква сянка мина под очилата му.

— Като нямам друга родина.

После стисна устни.

— Сбогом! А аз ще си взема златото. То е мое…

— Оставете най-сетне това злато! — прекъсна го с досада Наумов. — Не виждате ли какво докара?

— Докарва… На този, който го загуби, докарва зло, на владетеля си — щастие… Аз мога да го получа, мога да го запазя. Питах ви и друг път: с какво съм по-долу от другите, които го притежават? По-слаб ли съм, по-глупав ли, по-страхлив ли? Тогава?

Грабна една пушка и се спусна по пътеката.

— На добър път! — обърна се той, преди да се скрие в сянката на зеления тунел.

Естественикът поклати глава.

— Жалко! Такъв ценен човек! И толкова алчност!

— Може би не толкова алчност — прекъсна го замислена Люба. — Може би повече другото: скръбта по бащата, мъката, жаждата за отмъщение… А иска да го скрие зад гръмки думи за злато, за богатство…

От вертолета се подаде Манзилала.

— По-скоро!

Люба и Наумов посегнаха да вдигнат лудия. Той поклати уморено глава.

— Оставете ме! Всичко е свършено… Това е краят… Бях най-богатият човек на света… По-богат от Соломон, от Крез… Най-силният… Всемогъщият… Демон… Смятах се безсмъртен… Безсмъртие — проклятието на демона… Но не… Имало прошка… Имало край и на моята мъка… Това съм аз — простеният Демон.

Бащата и дъщерята стояха смутени. Виждаха знаците на пилота да бързат, а нямаха сили да оставят умиращия нещастник.

Лудият отново заговори:

— Умирам щастлив. Видях, лавата засипа Огнената пещера… Отгоре й лежи цяла планина… Никой няма да достигне богатството ми… Никой… Мое беше… Остава винаги мое…

Той задиша бързо, мъчително, но в очите му, вече помътнели, продължаваше да святка доволството. Даже щастливи очи!

После изведнъж извика:

— Ирен!

Люба се сепна при това име, погледна уплашено.

Лудият беше мъртъв. Върху лицето му беше легнало спокойствието.

Рудахигва пошепна:

— Типу Тип мъртъв, Огнената пещера засипана. Племето на Рудахигва може да се върне в далечната родина. Бащата на Малката бяла жена обеща да отведе там племето на Рудахигва. Ще изпълни ли обещанието си?

Наумов кимна с глава.

— Ще го изпълня. Сега ние с дъщеря ми и Манзилала ще отидем в голямото гнездо на металната птица, в селището на Манзилала. После ще се върнем и бащата на Малката бяла жена ще изпълни обещанието си… Но може ли Рудахигва сам да се прибере в селището си?

— Рудахигва е в своя дом. Той се бои само от Типу Тип. Когато няма Типу Тип, Рудахигва не се бои от нищо.

Отдолу отново се понесе подземното бучене, приближи, нарасна, сякаш се срина целият свят. Почвата се развълнува. Една кипяща вълна от езерото преля до краката на пътешествениците. Отвлече палатката от брега. Вулканът зарева. Мълниите оплетоха небето с трещящи огнени паяжини. Затопуркаха разлетелите се вулканични бомби.

— Бързо! — извика Манзилала.

Преди Наумов и Люба да направят крачка напред, през нависналата пелена на мъглата профуча една огромна капка лава и тресна в машината. Бензинът пламна. Пилотът изхвърча навън и повлече приятелите си в джунглата.

— По-далеч! Ще избухне резервоарът!

И наистина в следната секунда гърмът разтърси околността.

Манзилала се опря о едно стъбло. Лицето му беше сиво. Мълчеше. Гледаше нататък. От очите му течаха сълзи.

Рудахигва запита:

— Умря ли металната птица?

Тогава от далечината проехтя ревът на самотния динозавър. Проехтя зловещо, надъхан с неугасима ярост, със злоба и настървение, с призив за борба, предизвикателство към цялата вселена. И с още нещо — неочаквано и необяснимо — с някаква по-мека нотка, търсене, молба, вопъл дори. Той беше сам. Съвсем сам. Гласът му протръбяваше отново и отново, все по-тревожно, по-неудовлетворено, просмукан с неподозирана мъка и чудовищно отчаяние.

Най-силният беше победен. Победен от самотността. И виеше в своята безнадеждност, в титаничното си безсилие, фучеше, заканваше се. Къде е другарката му? Защо не отговаря?

И никой, никой друг да не му се мярва сега — никой…

После дивият глас отново затрептяваше в цялата си озвереност, в своята безпощадна заплаха, в цялата си почти свръхестествена злост…

24

Анри Льоблан се движеше по пътеката със своята широка, спокойна, неизбързваща походка, с която можеше цял ден без почивка да кръстосва саваната и джунглата.

Джунглата! Наистина, би ли я сменил с друг кът на земята? Би ли понесъл да живее другаде? Той не бе ходил в Европа. А цял живот мечтаеше за нея. Все тъй се случваше, все някаква пречка. И ето сега, след като грабнеше съкровището, след като станеше богат, той щеше да осъществи мечтата си. Анри познаваше от филмите градовете й, селата, нивите, анемичните горички. Биха ли му заместили родната джунгла? Биха ли му заместили тая величава природа, която не знае мярка в нищо, където слънцето не топли, а поразява със слънчев удар; където дъждът не оросява, а срива от небето цели водопади; където вятърът не шумоли в листата, а разрушава като взрив; където растителността не е посев, засят от човека за собствено изхранване, а океан от зеленина, буйна, неукротима, всепоглъщаща; където животът не е спокойна, самодоволна скука, а непрестанна, безпощадна борба…

Нима това, което го обгражда, което кипи край него, е гора? Кой би посмял да го нарече гора? Та то, по-право, е буйство, някаква нечувана, несдържана оргия на зелените сили! Тук всеки живее за себе си. Бори се с всички. И гигантът, разкрачен, изпънат, подпрял правото си стъбло на отвесните човешки бой дъски подпори. И по-ниските дървета, създателите на втори етаж, които са се вкопчили в жестока схватка на живот и смърт с увивните лиани. И самите лиани, които сякаш нямат край. Те висят в дълги, фантастични гирлянди, оплетени с грубите ресни на въздушните корени, устремяват се към висините, за да се стопят в зеления покрив, или се устремяват стремглаво надолу като пикиращи самолети, попълзяват по земята, омотават младите кълнове на бамбука, папратите, ниските палми и отново се възземат нагоре върху ноктестите си върхове, подобни на китоловни харпуни. Лиани, сякаш не листа и въжени стъбла, които се спускат от клон на клон, а застинали зелени водопади, набрани гигантски завеси,

нависнали лавини от листа, които всеки миг, при най-малкия шум, ще се сгромолясат, ще затрупат света.

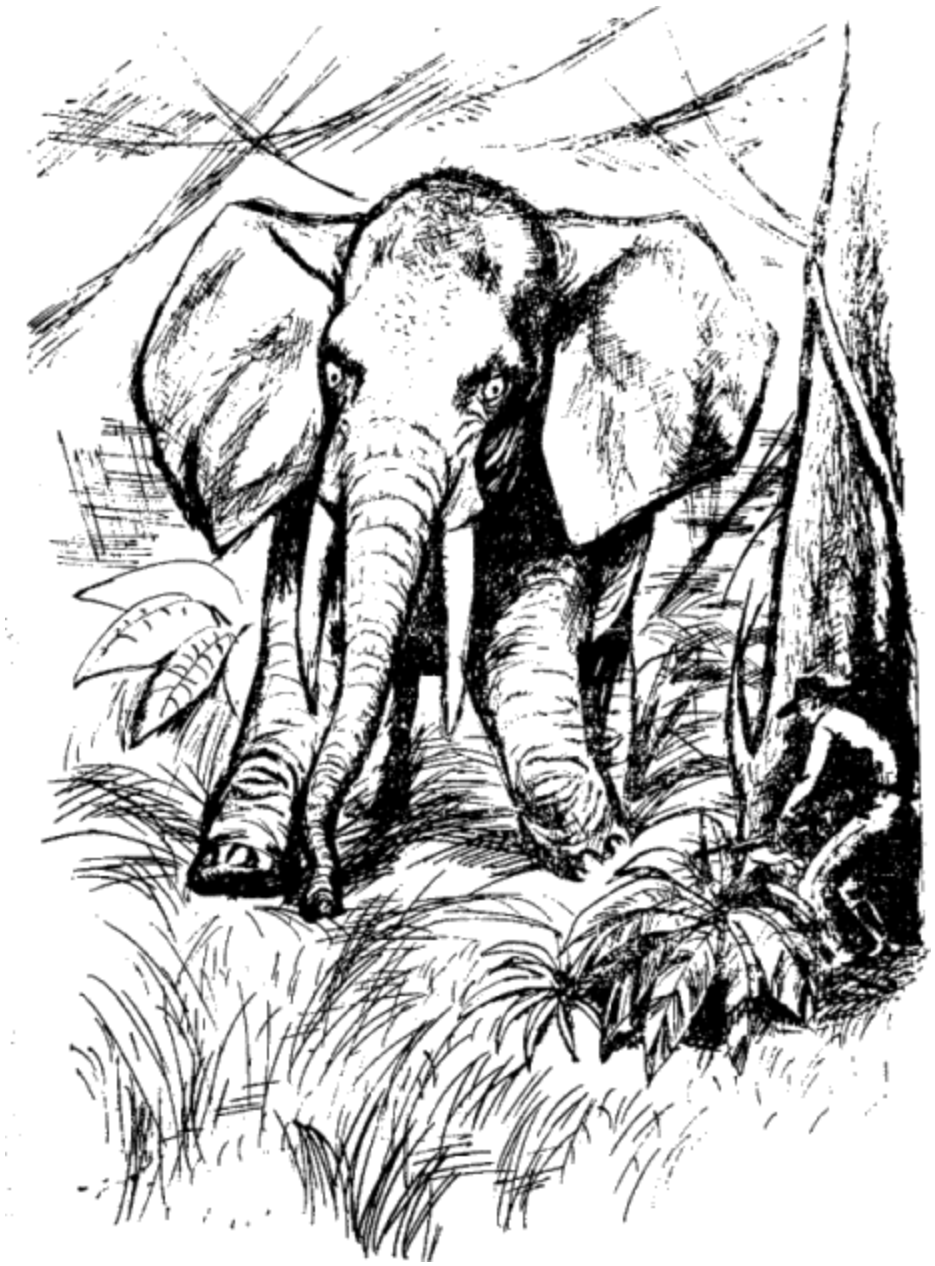

Анри познаваше мнозина, които напускаха джунглата с проклятие… И се връщаха отново на следната година, пленени, очаровани, ако щете, омагьосани от нейното величие. Който веднъж е зърнал това вълшебство на зелената мощ, който е вдъхнал аромата й, остава винаги неин пленник.

Както летецът обича небето си, морякът — океана, така Анри обичаше своята джунгла.

Как щеше да я напусне, когато забогатее?

Той крачеше напред все тъй решително, уверен в себе си, докато в сърцето му се прокрадваше някакво странно чувство, непознато досега. Защо трябваше да се раздели така, почти грубо, невъзпитано с тези приятни хора? Те искаха да го отклонят от целта му, това е вярно, но с каква умисъл? Да му напакостят ли, да го ограбят ли? Естествено, не. Само не го разбираха.

А би било много хубаво, ако го бяха изчакали. Тъй хубаво! Да отмъсти, да облекчи душата си и после да се отпусне в комфортната кабинка… При тези мили хора… При тази чудна девойка…

Той махна с ръка. Анри Льоблан, не мисли за нея! Нямаш право. Предстои ти по-важна работа. Отмъщение и злато! На тоя свят има много девойки, а малко злато. Съвсем малко! Затова, когато гониш златото, не си замътвай главата с девойки! Колкото чудни, колкото изключителни да са те…

Анри все още се придвижваше уверено по пътеката. Не очакваше засада. Върху листната настилка лежеше тънък слой тиня от скорошния кален дъжд и по него личаха отчетливо следите на двамата бандити — тежките разкривени стъпки на натоварения с чувала мулат и пъргавите крачки на догонващия го германец.

Внезапно слонски рев процепи тишината. Чу се тежко топуркане, трясък на чупени клонки.

Анри отскочи настрани, заслони се зад един дебел ствол, притихна.

По пътеката се зададе в тръс стар мършав слон с огромни пожълтели бивни, които почти докосваха земята. Слонът тичаше и тръбеше тревожно с хобот като параходна сирена.

Кали! — позна го човекът. И се притисна по-плътно до дървото. Не искаше да го убива. Не толкова от жал. Слоновете кали трябва да се изтребват. Те са опасни не само за хората, опасни са и за другите животни, дори за другите слонове, особено за младите. Не искаше да стреля — бегълците щяха да го чуят. А той разчиташе главно на изненадата.

Слонът приближи. Но с всяка крачка ставаше по-неспокоен. Забави ход. Накрай спря съвсем. Ушите му се разпериха. Хоботът му

се заизвива, задуши въздуха.

„Открий ме, проклетникът!“ — мярна се в мисълта на Анри. В следния миг слонът се метна към неговата страна. Но човекът беше подготвен за нападението. Улови се за най-близката лиана и за секунда се озова върху един клон на височина шест метра над земята.

Слонът връхлетя върху стъблото, натисна с чело. Дървото не се поклати. Тогава бесният великан удари с бивни в корените. Но отскочи като засегнат от ток. Болезнен рев разтърси околността.

Аха! Значи от това е — от зъбобол!

Наистина върху десния бивник, почти до венеца, личеше черна яма, в която можеше да се вмъкне човешки юмрук. Тези слонове са най-опасни. Фучат със своята болка и гонят всяко живо същество, което им се мерне. Живеят в мъка, живеят за мъка и на другите. В джунглата няма ветеринарни зъболекари. Само куршумът може да отърве и тях, и другите.

Внезапно слонът се втурна надолу по пътеката. Анри се подвоуми. Да чака ли още? Не е ли по-добре да слезе на земята, та да поеме пътя си? Спря го само усетът, от личното разбиране на животните. Той знаеше. Слоновете са умни. Много умни. И за беда, колкото по-зли, толкова по-изобретателни, находчиви, по човешки хитри.

Този проклетник безспорно е разбрал, че човекът сега е неуязвим. Затова го остави. Престори се. Да го успокои, та да се спусне долу. Тогава слонът, който може да се прокрадва, когато поиска, безшумно като привидение върху възглавниците на краката си, ще връхлети изневиделица отгоре му и ще го смачка.

Затова стоеше търпеливо на клона.

Минутите се източваха бързо, а животното не се връщаше. Анри за миг се поколеба. Дали пък тоя път не сгреши? Дали не надцени ума на злия великан?

Тогава чу в шумата долу някакво шумолене. Надзърна предпазливо. Видя едър панголин, който разкъртваше с нокти един неголям термитник. Животното не бързаше. Че защо да бърза? Термитникът нямаше да избяга. А вътре изглежда имаше достатъчно храна.

Затова пък леопардът бързаше. Анри го видя как се прокрадва с дебнещите си безшумни стъпки. Тялото му, прилепено към земята, се

изгъваше като змия, а лапите му стъпваха тъй леко, сякаш носеха не тяло, а призрак. Очите му не виждаха нищо друго, освен набелязаната жертва. Езикът му облиза черната устна. Петнистата опашка се изпъна, затрептя. Следваше скок.

Хищникът се поколеба. Не скочи. Забави се. Опашката се отпусна. Дори главата се обърна назад, сякаш се бе отказала от намеренията си. Но гладът, както се вижда, беше силен. Натрапваше своето. Леопардът пак настръхна. Приготви се повторно за скок. И скочи.

Съжали в същия миг. Едва мощната лапа докосна брониранoто тяло и панголинът мълниеносно се сви на кълбо, мушна опашка под корема, разпери острите си люспи. Преобрази се в настръхнала рогова шишарка.

Леопардът освирепя, изпадна в лудост. Облиза набързо окървавената лапа и отново с рев се метна върху бодливата топка. Този път поряза носа си. С утроена ярост той почна да подмята панголина на всички страни, да го подхвърля нагоре, опитвайки да го докопа със зъбни да го сгризе.

Въпреки цялата му стръв това не му се удаде. Само се обля в кръв — лапите, муцуната, гърдите. Безобидното люспесто животно остана победител. От тогава от дърветата се развикаха маймуните. При жалкия вид на най-злия си враг, при неговия позор, те не можаха повече да сдържат ликуването си. Разскачаха се по клоните, разкиснаха се. Чупеха вейки и ги мятаха настървено върху посрамения хищник. Леопардът им се озъби гневно, изръмжа сърдито, но не се отказа от плячката си. Надяваше се да я измори най-сетне. И без това се бе изранил доста.

Така, побеснял от гняв, не усети приближаването на слона. Когато се опомни, беше много късно. Мощният хобот го хвана през корема и с един замах го тръшна на земята. Слонът скочи отгоре му, запристъпва ту на един, ту на друг крак, докато го превърна в кървава пихтия. После поразрови пръстта с крака и го зари с кал и шума.

„Погребва го! — помисли си Анри. — Слоновете погребват жертвите си. И биволите също…“

Най-сетне, излял злобата си някому, слонът затича по пътеката. Изгуби се към езерото, подгонван, сякаш шибан с камшик от болката в наядения зъб. Момъкът неволно се засмя, като го видя отзад. Винаги го

досмешаваше. Така страшният гигант с отпуснатата кожа около задните му крака приличаше на палячо, нахлул чужди гащи, който, ха-ха, ще се препъне в тях.

Анри въобще не предположи каква опасност се насочваше сега към доскорошните му другари. Защото смяташе, че те отдавна са във въздуха, на път.

Той се спусна на земята. Вече можеше да продължи. Доколкото познаваше нрава на животните, този слон нямаше да го безпокои. След десетина минути достигна ямата под изкорененото дърво, в която Жозеф бе крил златото. Оставените следи му разкриха всичко. Ясно, тук мулатът е оставил нещо. После, доста по-късно, се е върнал да си го вземе. Младият следотърсач не се съмняваше какво е било скрито. Сега вътре нямаше нищо. Ако имаше, мулатът щеше да заличи следите си.

Анри забърза по прясната диря. Скоро се натъкна на оголения скелет. Наоколо още се носеше лютивата мравешка миризма, но ненаситните хищни дребосъци се бяха източили нанякъде, свършили работата си, огризали всичко живо по своя път.

Това безспорно беше германецът! Същият тропически шлем, същият костюм, обущата. Един очистен до бяло скелет, облечен с непокътнат костюм. И омотани лиани около долепените китки и глезени.

Кой го е вързал така?

Впрочем само един е годен на това — мулатът! Проклетникът! Превари Анри! Лиши го от сладостта на отмъщението. Отне му плячката. Ограби го.

А може би по-добре! Тогава пък ти, Жозеф Симон, ще платиш и за двамата, не само за себе си. Ще платиш с живота И със златото!

С блеснали очи Анри ускори ход. Дирята на врага беше прясна. Издаваше близостта му. Ловецът се взря напред, в зеления сумрак, свали пушката, отмахна пред пазителя, нагласи показалеца си върху спусъка.

Вече очакваше и засада. Затова се прилепи до едната стена на тунела. Запристъпва безшумно, скрит в шубраките.

Видя го още при първата извивка на пътеката. Жозеф не очакваше преследване. Оставил чувала на земята, той се бе отпуснал да си почине с опрян гръб в едно дърво. Когато видя врага си, мулатът

рипна на крака, грабна торбата и я метна на рамо. В очите му светна ужасът на уловения звяр.

— Ръцете горе! — заповяда белгиецът.

Пред тази решителна заплаха Жозеф остави товара си и вдигна ръце.

Стори му се, че може да се справи лесно с този смел, но наивен ловец. И рече:

— Я свали това желязо!

Посегна да отпусне ръце.

— Не мърдай! — извика Анри. — И слушай!

Жозеф се начумери, но изпълни заповедта.

— Ех, пък и ти! Защо толкова се сърдиш? Как можех да ти помогна, като чудовището щеше да потопи и мен? Всеки на мое място…

— Значи уплаши се? — рече Анри гневно. — А после, когато поиска, го уби. Тогава не се уплаши.

— Вече се бях окопитил. Но ти? Ти как се отърва? Да си призная, бях те отписал вече…

Анри не го остави да се наприказва, а го пресече грубо:

— Не за това съм сега при теб!

И млъкна. Загледа го упорито, с такава властна омраза, че мулатът усети тръпки по тила си. Впрочем къде бе виждал този поглед? Защо все му изглеждаше познат? Откъде?

— А за какво?

— За възмездие! — изплюща като бич отговорът на Анри. — Възмездие!

— Какво възмездие? — заекна мулатът. — Не те разбирам…

Белгиецът отхвърли въпроса:

— Ти ли остави немеца на мравките?

Мулатът посивя.

— Той умря сам. Беше умрял и те го изядоха.

— С вързани крака и ръце? Така ли?

Жозеф въздъхна.

— Няма да те лъжа. Аз го вързах. Само че той почна пръв. Направих тъй, както той се тъкмеше да напра ви с мен… Законна самоотбрана!

А мисълта му работеше бързо, преценяваше. Това самопризнание можеше да му струва главата пред съда. Призна само да предразположи врага си, да го залъже. А после да свърши и с него. И щеше да свърши. Не само заради златото… И заради признанието…

Стори му се, че Анри се поддава на уловката. Вярва му. Оставаше да продължи. Щом е за това — за справедливостта… Познаваше ги той. Всеки бял се счита длъжен да отмъсти за смъртта на друг бял, когато убиец е цветнокож…

Заговори бързо:

— Ти не го познаваш какъв човек беше той…

— Какъв? — процеди през стиснати устни Анри.

— Жандармерист!

— Както и ти!

Жозеф спря. Загледа го смутен. Но бързо притури:

— А преди това в Европа е бил надзирател в концлагер.

Младият мъж вдигна вежди.

— Виж, това е ново за мен! Стават ми ясни много неща. Човек, годен за надзирател в концлагер, е годен за всичко, за всяко престъпление.

Той насочи решително пушката.

— Сега е твоят ред! Не отпускай ръцете!

Мулатът изпъна нагоре длани недоумяващ.

Без да сваля дулото, Анри заговори бавно, сурово, с ледена твърдост.

— Единият престъпник получи наказанието си.

Жозеф премерваше бързо разстоянието между себе си и насочената цев, преценяваше дали би могъл с един скок да я избие от ръцете му, преди да гръмне. Не! Далече беше! Трябваше да изчака още. Да се приближи на сигурно разстояние. Чак тогава…

Някъде недалеч, на не повече от километър оттук, изрева динозавърът. Изрева с цялата ярост, с цялата неправдоподобна болка, която гореше гърдите му. Гласът му прокънтя над гората, блъсна се в гъстия склоп, попи из шубраците.

И чудно, в далечината отговори друг динозавър.

Нима имаше още? Нима имаше други освен тия двамата, убитият и живият, който бе избягал от заврялото езеро?

Чудовището изрева още веднъж, далечният му събрат пак повтори зова му.

Анри сви устни. Престана да слуша гърмящия разговор на гигантските влечуги. Сега имаше много по-важна задача. Тази задача, заради която бе дошъл чак тук, за която бе мечтал — отмъщението!

— Слушай, подлецо! — рече той гневно. — Аз съм съдията, аз съм и палачът ти. Осъдил съм те. Сега чуй присъдата и се приготви да посрещнеш наказанието.

Замълча и добави:

— За убийство има едно наказание — смърт!

Мулатът гледаше с разширени очи, сив от страх. Откъде познаваше този поглед? Кое убийство споменаваше?

Анри натърти бавно, отмерено, с ужасяваща решителност:

— До реката един умиращ човек ви поиска услуга. Тъй както човек услужва на човек — да предадете на сина му картата на пътя към Огнената пещера…

— Ти ли си тоя? — ахна Жозеф. — Ето на кого прилича твоят поглед!

И млъкна, убеден, че не може вече да очаква пощада. Съзнаваше, че няма право на пощада. Оставаше едно — хитрост, борба. Когато ставаше дума за живота му, за златото му, Жозеф знаеше да се бори, знаеше да побеждава. Млъкна. Настръхна.

Анри продължи:

— От благодарност, че ви посочи пътя към богатството, вие го убихте.

Жозеф възрази:

— Аз не! Уби го Зигфрид!

Анри го сряза с ледения си поглед:

— Не лъжи! Поне пред смъртта си. Зигфрид само закри очите му, а ти натисна ножа.

— Той ми заповяда.

Анри плю насреща му.

— Той получи каквото заслужаваше. За него вече не говорим. Говорим за теб и за твоето престъпление.

Жозеф облиза пресъхналите си устни.

— Е, какво ще правиш сега?

— Отговори ти какво заслужава един убиец! Мълчиш, трепериш вече. Смелостта ти се изпари…

Поотпусна дулото. Но Жозеф и сега не се реши да опита. Допускаше, че отличният стрелец може и така да умери безпогрешно. Остана с вдигнати ръце. Остана да дебне.

Анри каза рязко:

— Аз ще те застрелям. Дали сега или след пет минути, или след час — това е моя работа. Ти ще стоиш и ще очакваш. Ще чакаш, без да знаеш в кой миг ще престанеш да съществуваш… Ето почва играта… Чакай…

И насочи пушката към челото му. Мулатът облиза устни.

Безпощадният отмъстител добави:

— А когато ти омръзне да очакваш, когато не можеш да издържаш повече, заповядай сам: огън! Това ще бъде последната ми милост. Сам да пожелаеш смъртта си.

А в главата му се въртеше един досаден, противен въпрос. Въртеше се през цялото време, докато траеше тая жестока игра. Всъщност можеше ли да стреля, можеше ли да убие един беззащитен човек, та бил той и убиецът на баща му, та бил той и най-големият престъпник? Защо не го унищожи веднага? Защо се забави?

А трябваше! Такива хора трябва да се изтребват като слоновете кали и пантерите людоеди! Да се прочисти от тях човешкият род!

Трябваше!

А колко по-лесно би било, ако проклетникът опиташе да нападне, да се бори, поне да бяга! Тогава би го застрелял с чиста съвест.

Зад главата на мулата оживя един прекрасен цвят, полетя, запърха с огромните си пъстри крила. Някакво жабче скочи на съседния лист. Едра рогата гъсеница запълзя непохватно по вейката си като малко чудовище. А Жозеф стоеше все така неподвижен, с вдигнати ръце и стиснати устни. Мълчеше. По черното му лице не се четеше нищо — ни страх, ни надежда.

Впрочем кой кого измъчваше повече сега?

„Подушил е слабостта ти — тази мъчителна мисъл човъркаше настойчиво съзнанието на Анри. — Трябва да стреляш! Трябва! Забрави ли кой натисна ножа в сърцето на баща ти?“

В същото време една друга мисъл изплуваше, засенчваше решителността му, чувството му за мъст: „До къде бихме стигнали, ако всеки сам почне да издава присъди и да ги изпълнява? Обвинител, съдия и палач. За това е обществото. Затова то е създало правосъдие, закони, съдии.“ Тъй каза старият естественик. Наистина затова е обществото. Но тук е джунглата. Няма общество. Действуват законите на джунглата. Наумов беше отговорил и на това: „Където и да отиде, човекът носи своите човешки закони — и в джунглата, на морското дъно, на Марс дори…“

Ceратозавърът отново проточи зловещия си мъчително-злобен рев и далечният му родственик отговори като приглушено ехо. Впрочем дали беше друго чудовище или истинско ехо, което го подмамваше с жестоко безразличие, повтаряше упорито нетърпеливите му призиви, отвличаше го все по-далеч и по-далеч от родното езеро, отмъкваше го навътре в негостоприемната, убийствено уморителна за тромавото му туловище суша.

Внезапно Жозеф се вгледа някъде зад гърба на врага си, очите му се разшириха от ужас.

— Не се обръщай! — изкрещя той.

Хитростта му сполучи. Анри трепна, изви за секунда глава назад. За мулата тая секунда стигна. Той скочи, удари пушката, изби я от ръцете му. Не се хвърли да я вземе, защото тя се оказа по-близо до белгиеца, който я настъпи с крак, а с един скок се хвърли в папратите. Додето звероловецът се наведе, додето вземе пушката, додето я насочи, мулатът бе изчезнал в джунглата.

Нямаше смисъл да го гони веднага. Все едно, нямаше да го стигне. Преследваният бяга по-бързо. То се знае. Спасява живота.

Щеше да тръгне подире му. Със златото на гръб. Все щеше да го настигне. Трудно е за безоръжен човек да се придвижва в гората. Накрай ще падне от глад.

Но при новата среща Анри вече нямаше да се колебае…

25

Рудахигва поведе спътниците си навътре в джунглата, по-далеч от боботещия вулкан и врящото езеро. Земята продължаваше да потрепва под краката им. Не се знаеше какво още можеха да направят подземните духове. За това по-добре по-далеч! По-далеч от изтърваните огнени демони! Те убиха металната птица. Те могат да убият и хората. Не се укротяват. Фучат, излитат нагоре, тласкат огнените реки, палят гората, възвират езерото, сваряват рибите. Дори Типу Тип побягна в ужас пред тяхната пламтяща ярост. И сега се лута по сушата, клатушка се тромаво, дири друго езеро, където водата не ври.

Впрочем какъв Типу Тип е той, щом бяга от духовете на огъня като всички други животни? И още — Рудахигва го гледа толкова време, бори се с него и не умря. Защо така? Лъжеха ли преданията? Или бе станало нещо друго? Друга магия бе обезсилила магията на Типу Тип. Дали не бяха Малката бяла жена и баща й?

Белите имат смъртоносни тръби. Белите имат гръмотевица. Но и черният Манзилала има гръмотевична тръба. И той умее да си служи с нея. При това черният Манзилала има метална птица. Значи е по-могъщ от белите. А е страхлив. Ето и сега пак се крие в средата на групата. Само с птицата си е смел. Види се, тя е неговата магия. Тя му дава смелост. Или пък птицата е по-силна от него, негов господар?

Ватусът спря малката група.

— Рудахигва иска да знае нещо. Досега всичко беше просто. Негрите бяха дивеч, белите — ловци. Ловци на роби. Защо белият мъж и дъщеря му не ловят роби?

Наумов разбираше добре съмненията му. Знаеше, уви, какви спомени бяха оставили в туземното население белите завоеватели.

— Тъй беше преди — рече той. — Сега всичко се промени. Белите идват в Конго като приятели.

— Може ли да има приятелство между пантера и антилопа?

— Между пантера и антилопа не, но между човек и друг човек — да. Когато хората станат по-умни и проумеят простата истина, че всички имат по-голяма изгода да си помагат, вместо да се убиват. Земята на черните е богата. Белите пък имат знания и опит. Защо тогава да не разменяме взаимно това, което имаме, с онова, от което се нуждаем?

Рудахигва погледна въпросително пилота. Искаше му се да чуе потвърждение на тези думи от устата на друг африканец.

Манзилала отвърна:

— Сврени в тоя пущинак, вие не сте забелязали, че времената се промениха. Думите на белия човек са верни. В Конго вече няма робство. Има хора с черна кожа, има хора с бяла кожа — но все хора.

— И племето на Рудахигва може да се върне в родината, без да се бои от ловци на роби?

— Може! — кимна Манзилала.

Ватусът грейна от щастие.

— В преданията се говори, че един вожд на име Рудахигва ще изведе народа, ще го отведе до езерото Киву. Значи това време дойде. Изворът на мъдростта заслужава да научи тази радостна новина; да научи, че Огнената пещера вече не съществува, че дяволският камък е погребан под планина от жарава, че няма Типу Тип. Рудахигва носи хубава вест.

Той се изкатери пъргаво на едно дърво и внезапно от горе, от гъстата корона, закънтя тамтамът. Все по-бързо, все по-настойчиво, радостно, тържествено. После спря. Замълча. След малко далечината отговори с кратко избумтяване. Невидим в гъстата шума, Рудахигва продължи да удря окачения барабан, да разправя с ръце, с тоя чуден бумтящ език.

Манзилала, смазан от загубата на машината си, от малодушие и отчаяние, рече нерешително:

— Потребно ли е това думкане сега? Нали скоро ще стигнем в селото? Защо се бавим?

Наумов отговори:

— В първобитните народи ритуалът играе важна роля. Вождът иска племето му да научи, че се връща победител, да организира посрещането ни. Може да е суетност, може би уважение към традицията…

— И все пак…

Не довърши. Само простря ръка напред. Лицето му посивя.

Наумов и Люба се обърнаха бързо.

На двадесетина крачки зад тях стоеше слонът кали, разперил уши като одеяла и вирнал нагоре мощния си хобот.

Биологът грабна пушката. Нямаше друг изход. Великанът ги бе открил и в следния миг щеше да атакува. Цялото му държане, злобното поклащане на ушите, свирепият поглед издаваха ясно какво ги очаква. Наумов знаеше: така, право насреща, слонът е почти неуязвим. Оловото ще се хлъзне, ще рикошира по дебелия му череп. Трябва да го изчака малко, докато извие глава и му предложи слепоочието си или поне плешката си…

Дебелокожият великан изрева тъй, както може да реве само африкански слон пред нападение, и връхлетя като оживяла канара. Наумов натисна спусъка. Чу се изстрел, но нападателят не спря, не усети одраскването. Продължи да се носи напред с устремени бивници, над които се махаше дебелият му колкото човешко тяло хобот.

— Отскочете встрани! — извика Наумов.

И сам мигновено отстъпи от пътеката, прилепи се до един ствол и замря, докато побеснялата грамада профуча край него, без да го забележи. Той видя как Люба изпълни съвета му и се скри зад съседното дърво. Само Манзилала не устоя. Инстинктът надделя над разума. Обезумял от уплаха пред тая планина от мощна ярост, пред проточилите се към него като бели колове бивници, пред вледеняващия рев, който кънтеше като сирената на връхлитащ локомотив, негърът се втурна презглава по пътеката.

— Не направо! — провикна се Наумов. — Встрани! В храстите!

Манзилала не го чу. А и да бе чул, надали би сварил да изпълни съвета. Слонът го настигаше. Беглецът усещаше в тила си дъха на протегнатия хобот. Нямаше време да мисли, да преценява.

Някаква пълзяща лиана закачи крака му. Тялото му се наведе напред, после политна във въздуха и се озова сред гъсталака. Слонът не го видя. Изтопурка напред, налетя върху един препречил пътя му изгнил дънер. Поде го с бивни, подметна го и още във въздуха го улови. Удари го в земята. После скочи отгоре му. Затъпка на място с крака. Зарева.

Манзилала, зашеметен от падането, се надигна сред папратите. Наумов го видя и извика:

— Не шавай! Да не чуе!

Ала негърът не можеше да стои така бездеен, безпомощен. Съгледа едно стъбло до себе си и се изкатери по него. Свря се сред ниската му корона. Там утихна. Замря. Почувствува се в безопасност.

Слонът изведнъж разбра грешката си. Разбра, че не е жертвата му, а пън. Обърна се тъй бързо, че човек просто не би допуснал в него такава пъргавина, и изпръхтя гневно. Разпери уши, задуши въздуха. Сякаш размисляше, съобразяваше, преценяваше. Пътеката изглеждаше пуста. Ала враговете бяха наблизо. Слабите му очи не ги виждаха, но ушите му чуваха възбуденото им диша не, хоботът подушваше омразната им миризма.

— Лошо! — пошепна Наумов. — Ако не го улуча сега, всичко ще свърши зле!

Вдигна повторно пушката. До него се изправи и Люба.

— Около ухото! — посъветва я Наумов. — Мери добре! Когато обърне за малко глава.

Слонът не ги остави да се премерят. Тръгна към тях, вече не така диво, не тъй необмислено. Хоботът му се огъваше, докосваше земята, опипваше храстите, където се бяха опирали, изправяше се, сумтеше. Вървеше напред, подложил на изстрел само мощното наведено чело. Трябваше да го изчакат да приближи, да не стрелят напразно. Нямаше защо да го дразнят излишно. Нямаше защо да хабят патроните!

Наумов усещаше как потрепват ръцете му. Та той беше лош стрелец. Как се случи тъй, та да се бори със слон? С най-умното животно на джунглата! Умно, хитро, съобразително. Не само най-силното. Всички същества с органи за хващане са по-умни: маймуни, октоподи, слонове. А този при това е стар, с много опит. Не беше ли по-добре и те с Люба да се покатерят на дърветата?

Той се озърна. Наоколо се извишаваха дебели, гладки стволове, по които само геко можеше да изпълзи. И никаква удобна за изкачване лиана. Само тънките врежове на луфата, окичени с дълги плодове като краставици, от които се правят груби изтривалки за баня. Когато са млади, са годни за ядене, като готварските тиквички. Но сега не му беше до ядене, до деликатеси. По-важно беше, че тези тънки стъбълца нямаше да ги издържат. Ако пробягаше до най-близкото подходящо

дърво, ей там, на двадесетина метра от закритието му, врагът щеше да ги види.

В носа го лъхна острата слонска воня. Добре! Значи вятърът духа откъм слона. Отвява тяхната миризма.

В паметта му се изнизваха с бързината на лудо завъртян филм всички случки, за които бе слушал и чел, описания за хитростта и коварството на този горски великан. Отмъстителен, съобразителен, злопаметен… Един слон с часове преследвал ловците си, криволичил, заблуждавал ги и внезапно се озовал зад гърба им. Грабнал с хобот последния човек от редицата и го смачкал. После отново започнал криеницата… Друг пък, ранен, чакал сред шубраците цял ден. Едва през нощта, когато ловците си легнали в палатките, се хвърлил с рев в лагера им, мачкал, убивал… Трети слон търпеливо дебнел край пътеката и когато минал врагът му, само протегнал хобота си и го смачкал… Четвърти подгонил ловеца си, принудил го да се свре в короната на едно дърво, после опитал да събори дървото. Не му се удало. Тогава викнал своите другари, цял час ровили с бивни и чела и накрай изкоренили дървото… Пета случка… Шеста… Една от друга по-зловещи, по-обезкуражителни. Не е само силата му, якият череп, дебелата кожа. Носорогът има същите качества. Липсва му едно, онова, което има слонът — интелигентност. Ловецът на слонове сякаш не се бори с някакво силно животно, а с друг разум, понякога, сред природата, равен на неговия, поместен в огромно могъщо тяло.

Ех, колко им беше нужен сега Анри Льоблан с неговите познания, с неговото разбиране на животните, ако не беше тръгнал подир гласа на алчността и отмъщението! Или поне Рудахигва…

В това време слонът пристъпваше бавно напред, методично, уверено. Разучаваше, премисляше. Достигна дървото, сред което се бе сврял ни жив, ни мъртъв Манзилала. И спря. Вдигна хобот. Протръби със зловеща тържественост. Опита да достигне жертвата си. Разбра, че не може, но не се отказа. Опря чело в стъблото, натисна. Дървото се разклати.

Наумов вдигна неспокойно цевта. Така, зад дървото, слонът оставаше съвсем неуязвим. Не беше ли по-разумно да използуват залисията му и да бягат? Да се покатерят на отсрещното дърво и оттам да стрелят спокойно, додето най-сетне го умерят?

— Люба, бързо към дървото! — пошепна той. — Онова! Аз идвам след теб.

И този път слонът не ги остави да осъществят намеренията си. Засили се и удари с чело дървото. Напъна се цял, превърна се в мускули и сила. Корените изпращяха, откъснаха се от пръстта. Дънерът се наклони. Гигантът отново отстъпи и отново налетя. Този път короната се изтръгна от клоните на съседните дървета, разкъса лианите, които я държаха привързана, и рухна. Манзилала падна на земята.

С рев на доволство слонът се спусна към него. Грабна го и замахна още във въздуха да го наниже на бивните си.

Двете пушки гръмнаха едновременно. Но и двете не успяха да ранят смъртно животното. Само отклониха вниманието му, само спасиха злочестия негър. Засега това беше и целта им. Слонът се извъртя, запокити жертвата си в храстите и без да я погледне, се втурна срещу новите нападатели. Те нямаха време дори да побягнат. Бесният звяр връхлетя отгоре им с рев, от който краката им се вдървиха — връхлетя като срината скала. Блъсна Люба настрана и замахна срещу баща й.

Наумов съобрази мигновено. Навън не можеше да отскочи. Тогава навътре! Отдръпна се само една педя, но тя беше достатъчна. Спаси го от удара на жълтеникавия кол. Тялото му попадна между двата бивника. Нямаше друг изход. Естественикът се хвана за тях с ръце, както гимнастикът увисва на успоредката. Под тежестта му главата на гиганта клюмна десетина-двадесет сантиметра. Огромните зъби заораха в земята. Спънат от тоя неочакван капан, колосът се прекатури настрана. Разяденият зъб се прекърши с трясък. От болка, от изненада, слонът изрева. Опита да се надигне. Забуксува с огромните си крака колони в хлъзгавата почва. Забрави човека за миг.

Наумов изпълзя настрана. Посегна към пушката си. Къде ли се бе дянала тя? Къде я бе изтървал? Той заопипва из гъстия мъх, като пълзеше по ръце и крака. Няма! Ни пушка, ни помен от нея!

А Люба? Къде е Люба?

Наумов бе видял ясно как тя падна в храстите, блъсната от слона. Но сега? Къде е сега?

— Люба! — извика той тревожно.

Никой не му отговори.

А и слонът не го остави да търси дълго. Успя да се изправи. Дигна се на крака, вирна хобот, зарева отново от болка и злост. И сякаш така — настръхнал, с разперени уши, с изпънато тяло, така осакатен, с единствен, насочен напред бивник, вдъхваше повече ужас отпреди. Изглеждаше по-страхотен, непобедим, олицетворил цялата злокобна мощ на джунглата, цялата й отмъстителна враждебност.

Нападателят търсеше избягалата жертва. Вече бе загубил методичната си настойчивост, съобразителността си. Останала беше само дивата ярост, сляпата ярост…

Наумов отново замря, сля се с най-близкия дънер. Но ушите на гиганта долавяха лекото триене на човешкото тяло в дървото, носът му усещаше омразния мирис. Оставаше само да определи посоката и да се спусне в нова атака, в най-бясната атака. А че ще бъде бясна, издаваше цялата му стойка, ревът, учестеното повдигане и отпускане на огромния гръден кош.

Естественикът стоеше неподвижно, замръзнал намясто като пън, вцепенен. Само очите му шареха тревожно, диреха да зърнат нещо, някаква следа. Тогава съзря петнистата кожа, която се промъкваше зад завесата на ниските папрати.

Леопард!

Или не! Рудахигва! Промъква се зад слона, който, улисан в дирене на врага си отпред, не чува нищо отзад. В лявата си ръка държи копие, в дясната — нож за сечене лиани. Пристъпва като истински леопард, въпреки гигантския си ръст. Сякаш не стъпва, а се хлъзга между храстите. Приближава. Какво ли замисля?

В душата на Наумов неволно се прокрадна надежда. Ватусът знае какво прави. Та той е в своята родна обстановка! Знанията за света, който го заобикаля, са на трупан опит в суровата школа на джунглата — преживени, всмукани в цялото му същество, сраснали се с него.

Сърцето на естественика успокои ритъма си. Тялото му престана да трепере, макар че настървеният звяр все по-често насочваше ноздрите си към него, опитваше да го улови в локатора на огромните си уши одеяла, насочваше към него малките си зли очички.

В момента, когато слонът с тържествено-злорад рев извести, че го е открил, и посегна да се хвърли срещу него, Рудахигва замахна с ножа си. Удари десния заден крак на слона, сряза сухожилието му.

Замахна с цялата си сила повторно, удари и левия крак. Не успя с първия удар. Затова стовари трети път тежкото острие. Всичко стана може би за секунда. Слонът нямаше време дори да се обърне, за да се справи с коварния си нападател. Задницата му се свлече на земята, сякаш отгоре й се стовари невидима скала. Задните му крака се повлякоха обезсилени.

И все пак успя да се завърти и преди ватусът да отскочи, го пипна с хобот. Рудахигва не отстъпи. Не се предаде тъй лесно. Дори уловен, задушен в мощната хватка, той замахна с копието си и го заби в основата на хобота. Рукна кръв. Но слонът не пусна жертвата си. Поднесе я към единствения бивник. В следния миг Рудахигва щеше да увисне, нанизан на този скъпоценен кол, ако не беше дотичал Манзилала с пушката на Наумов. Той опря дулото пред ушния отвор на животното и натисна спусъка.

Хоботът омекна, отпусна се като огромен маркуч. В следния миг се подгънаха и предните му нозе. Тялото му се люшна настрана. Стовари се в храстите. Не мръдна. Беше мъртъв.

Рудахигва се изправи. Вдъхна дълбоко. Напълни с въздух притиснатите си дробове. Опита да се усмихне пресилено.

— Ако не беше Манзилала, Рудахигва щеше да пътува към Страната на големия сън.

Пилотът стоеше мълчалив, слисан, сам невярващ станалото.

— Чудесен изстрел! — похвали го, задъхан от вълнение Наумов. — Тъй навреме! Един миг по-късно и щеше да бъде съвсем късно.

Манзилала погледна смутен.

— Да си призная, не знам как стана. И много трудно, и много просто. Винаги съм мислил, че няма нещо по-страшно от това да попаднеш в прегръдката на дивия слон. Аз попаднах. И не умрях. Не умрях не само от смачкване. Не умрях и от страх. Значи преживял съм най-страшното. И вече няма какво да ме уплаши… Тогава видях Рудахигва. Видях и пушката. Нямаше кой друг да помогне. Грабнах я и стрелях. Това е. Аз се чудя повече от вас. Никога не съм допускал, че ще убия слон. А ето…

Наумов не го доизслуша. Изтича към храстите, където видя за последен път дъщеря си.

— Люба! — извика той. — Люба!

Ватусът тръгна след него.

— Малката бяла жена не е там. Рудахигва я видя в безсъзнание и я изтегли настрана, по-далеч от битката.

— Заведи ме веднага при нея!

Великанът пристъпи няколко крачки встрани. Наумов видя, че куцаше тежко. Едва пристъпваше.

— Какво ти е на крака? — запита той.

Рудахигва отговори:

— Слонът стисна много силно. Нещо изпука. И заболя. Боли и сега.

Отмести лианите и прехапа устни.

— Няма я? Защо я няма? Къде е Малката бяла жена?

Той изкуцука напред пред вкаменения от ужас баща, коленичи и почна трескаво да разглежда омачканите мъхове. Взира се не повече от минута, която се стори вечност на нещастния баща, и рече:

— Малката бяла жена лежала тук. Не се събудила. Не станала сама. Дошъл човек и я отнесъл.

— Човек! — възкликна Наумов. — Кой?

— Рудахигва гледа. Следи на бял човек.

— Льоблан?

— Не! По-големи! Или Червенокосият, или полунегърът…

— Бандитите! — изкрещя потресен бащата. — Бързо! Подире им!

Черният гигант се подпря на копието си и тръгна напред по следата, като влачеше с мъка ранения си крак.

— Рудахигва иска бързо! — почна да се оправдава той. — Ама не може!

Наумов реши да тръгне сам, да догони дъщеря си и похитителя й. Но още при първите крачки изгуби следите. Ще не ще, трябваше да изчака ватуса, който четеше ясно, като нарисувана карта, леките невидими следи на беглеца.

Нямаше друг изход. А не можеше да иска повече от черния си другар. Посивял от болка, Рудахигва се движеше с последни сили, поддържан прав само от волята си и от чувството си за дълг.

26

Понесъл на гръб торбата със златото, Анри Льоблан следваше уверено дирята на мулата. Нямаше смисъл да бърза. Рано или късно щеше да го настигне. Защото беглецът нямаше оръжие. А без оръжие идва гладът. Гладният човек не може да бяга. Младият ловец беше не по-лош следотърсач от кой да е негър. Ненапразно целият му живот премина в джунглата и в саваната. Свикнал да открива следите на хитрите и предпазливи зверове, на пантери и лъвове, на питони и маймуни, за него, за неговата опитност отпечатъците на крака с обуща бяха ясни като шосе.

Отначало Жозеф е бягал назад, през гората, на стотина метра встрани от пътеката. После изведнъж свил косо надясно, проврял се с труд през бодливата завеса на окрайнината и излязъл на една мочурлива равнина, обрасла с острици и блатни храсти върху високи кокилести коренаци.

Анри се промуши пълзешком под шубраците, по същия път, по който бе минал мулатът, и погледна напред. Ясно, нямаше никаква възможност да се прекоси блатото. Врагът му бе опитал, но след като бе затънал в жилавата като размекнат асфалт тиня, се бе върнал назад.

Анри реши да тръгне обратно към джунглата, когато дочу рева на цератозавъра. Чудовището шляпаше тромаво върху патешките си лапи през тинята, клатушкаше се, спираше, отпускаше се уморено по корем, после отново се надигаше и изреваваше.

И чудо! След всеки негов рев от далечината долиташе отговор.

Младият ловец скоро си обясни всичко. На север, на около два километра оттук, се издигаше отвесна каменна стена, огромен разсед в земната кора. Гласът на динозавъра се удряше в тая преграда и се връщаше отразен назад като ясно, отчетливо ехо, примамваше нататък гиганта, който търсеше другарката си. Без да разбира, без да преценява, поддало се на своята мъка, слисано пред кошмара на самотата, чудовището се мъкнеше подир това измамно ехо задъхано, напечено от слънцето, с изсушена от жарта кожа. Спираше, овалваше

се в дълбоките локви на пресъхващото блато, освежаваше кожата и устата си, надигаше ужасната си паст и проточваше зловещия си вой. После, дочуло коварния отглас, с удвоени сили се изправяше и помъкваше гигантското си туловище.

Анри махна с ръка. Това не го интересуваше сега. Друг път може би. Някога би се върнал пак, за да хване това страшилище. Ще бъде сензация! Навярно струва цяло състояние. Не по-малко от чувал злато. Но сега не. Не беше подготвен за такъв лов. Предстоеше му друго — да отмъсти! После да се прибере със златото. И чак тогава — експедицията за динозавъра! Добре организирана експедиция! Това не е пантера, не е лъв, не е крокодил, та да го вмести в една здрава дървена клетка. За него е нужен стоманен сандък колкото къща… При това не се знае дали конгоанското правителство ще разреши да бъде уловено, дали няма да го вземе под защита.

Обърна се и тръгна отново по следите. Интересно! Защо Жозеф се връщаше към езерото? Не видя ли изригването? Дали не търсеше палатката, която бе напуснал набързо, за да вземе нещо от нея — най-вероятно оръжие, а не знаеше, че врящите вълни на езерото я бяха отвлекли.

Вървя час, час и половина. През това време преваля редовният дъжд, кратък, проливен. Мъховете, смачкани от стъпките на Жозеф Симон, се изправиха, позаличиха се и отпечатъците по меката почва. Но той продължи, мокър до кости, сред подгизналата гора. Между гигантските стволове задими прозрачна мъгла. Уханията на цветовете високо горе в листния покрив се усилиха. Замирисa по-силно гнилата дървесина на повалените дървета.

Анри спря. Беше изгубил следата! Ами сега? Как сбърка? Уж опитен ловец, а не предвиди най-вероятното — дъжда!

Напреде му шуртеше, препречил пътя му, широк мътен поток, обрасъл с тръстика, хвощове и папрати. На брега лежаха натрупани сухи дънери. При неговото приближаване един след друг дънерите попълзяваха към водата.

Какво беше това крокодилско сборище?

Изглежда тук са се спасявали от гигантските динозаври проникналите до езерото крокодили. Поне тези, които са успявали да избягат. Може би тук се размножаваха, може би някои от тях отиваха в

езерото, където загиваха, докато развъдникът им тук оставаше — един зловещ, вдъхващ трепет развъдник.

Отгоре, от нависналите над потока клони, се чу гласът на Жозеф:

— Слушай, момчето ми!

Анри вдигна пушката. Но преди да натисне спусъка, мулатът го предупреди:

— Ако ме удариш, девойката ще падне сред крокодилите!

Момъкът изруга гневно. Думите на мулата не бяха празна заплаха. Със запушена уста, вързана за ръцете, на два метра над водата висеше Люба. Краят на лианата, прехвърлен през един по-горен клон, се намираше в ръцете на Жозеф.

Мулатът не остави преследвача си да размисля много, а се провикна:

— Виждаш, не съм беззащитен. Ти имаш златото и пушката, аз — девойчето!

Анри не успя да сподави гнева си:

— Мръснико, как я отвлече?

— Това не е важно. По-важно е, че е в ръцете ми. И ти ще ме слушаш. Защото мога да правя с нея каквото си ща. Мога например ей сега да я дам на ония симпатични гущерчета, които чакат отдолу.

В потвърждение на заплахата си отпусна лианата. Тялото на девойката слезе метър надолу, доближи повърхността. Крокодилите се раздвижиха, струпаха се под нея, заотваряха нетърпеливо уста, защракаха челюсти.

Анри извика:

— Подлец! Вдигни я! Вдигни я по-скоро!

Мулатът се изкиска самодоволно:

— Знаех си аз, знаех, че ще се развълнуваш. Няма да останеш равнодушен пред такава гледка. Няма да позволиш на някакви си крокодили да закусят с една тъй мила девойка. Гледах те, подушвах това отдавна, знаех…

— Стига приказки! — извика му Анри. — И остави момичето! Не го замесвай в нашите сметки. Гоним се ние с теб. Който надвие. Момичето не е виновно. Остави го!

— Да го оставя, та да ми теглиш куршума. Не, моето момче. Няма да го бъде! Тя е сега моето оръжие, моята сила. По-голяма сила от пушка, от артилерия дори…

Младежът го прекъсна:

— Добре! Казвай какво искаш?

Жозеф Симон отговори самодоволно:

— Ето така искам да си поговорим! Кротко! Както подобава на разумни хора. Какво искам, нали?

Той замълча, после изведнъж отсече решително:

— Размяна!

— Каква размяна?

— Ето каква! Ти ще отнесеш на отсрещния бряг торбичката. Нашата скъпоценна торбичка! В замяна ще получиш момичето.

Анри усети, че се разтрепервa от гняв. Не би допуснал, че ще се опитат да го изнудят така. Тъй подло! Защо замесва девойката? Какво общо има тя с това?

А не беше съгласен. Не беше дошъл тук, за да остави богатството си заради едно момиче — каквото и да е момиче, — било то най-хубавото, най-умното, най-доброто. Дошъл бе за злато, не за девойки.

Побеснял от възмущение, той измери набързо с поглед разстоянието до мулата, ширината на потока, дълбочината му, устойчивостта на бреговете.

Жозеф разбра намеренията му.

— Не се озъртай! Пресметнал съм точно. Ако изтърва лианата, мадемоазел Наумова ще цопне в средата.

Анри беснееше в безсилната си ярост. Не помнеше някога да е попадал в такава примка.

— Негоднико! — фучеше той. — Ако ти стиска, ела да се преборим като мъже! Не с подлост!

— Кой както може! — отвърна с ликуващ глас мулатът. — Всеки със своето оръжие — пантерата със зъби, биволът с рога, змията с отрова.

— Хиена! — не спираше да ругае Анри.

Жозеф го прекъсна:

— Хайде! Няма време. Казвай, съгласен ли си? Девойката за златото!

— Не съм съгласен! — изкрещя белгиецът. — Не ме интересува никой! Ще те убия! Ще си взема златото. Ето това е моето решение!

Неволно той погледна към Люба. Устата й, запушена с кърпа, не можеше да продума нищо. Но очите й говореха по-изразително от

всяка реч. В тях той прочете и ужас, и разочарование, и презрение…

— Добре! — рече мулатът, като отслаби лианата. — Ще броя до три. На три ще пусна. Ето — едно… две…

— Стой, куче! — изкрещя Анри.

Жозеф издърпа лианата.

— Сигурен бях, че ще се погодим. Всъщност на теб много не ти трябва злато. Ти си чисто бял… Нямаш кожа за избелване…

Анри стоеше с прехапани устни. Какво беше станало с него? Как така се отказа от съкровището си? И то заради едно момиче! Впрочем какво го интересуваше това момиче? Защо трябваше да жертвува цялото си бъдеще заради него?

И още нещо — заради всяко момиче ли щеше да се откаже от златото… Или само заради това?

Толкова ли струваше Люба за него — повече от златото? Някаква чужденка, която не бе виждал преди няколко дни… И изведнъж заради нея…

— Казвай! — изкрещя той озлобен към мулата, още по-озлобен към себе си. — Какво искаш?

— Ето какво! Хвърли пушката в потока!

Анри се разтрепера от гняв. Да хвърли пушката! Да остане обезоръжен! Това значи да се откаже от разплатата… А ако не приемеше, мулатът щеше да изпълни заканата си… Безсъмнено…

— Добре! А после?

— След това по този дънер, дето е паднал върху потока, ще донесеш златото на моя бряг. Когато аз пусна момичето на твоя бряг, ти ще оставиш торбата… И ще изтичаш назад… Защото крокодилите…

— Не! Само това не!

Мулатът го изслуша търпеливо. После каза:

— Това е първото условие. Не го ли изпълниш, госпожицата ще нахрани крокодилите.

— Подлец! — изхриптя Анри.

Но тръгна. Хвърли пушката. Стъпи върху първобитния мост. Тръгна по него. Няколко крокодила се строиха отдолу, под дънера. Проследиха го с алчните си зеници. Достигна отсрещния бряг. Остави торбата.

— Хайде!

Жозеф Симон отпусна лианата. Люба опря с крака в брега. Не можа да се задържи права. Политна. Падна по очи. Опита да се изправи, ала не успя да се надигне на свързаните си ръце и повторно се захлупи по лице.

Крокодилите заплуваха към нея, изпълзяха върху тинята, забързаха.

Анри остави скъпоценната торба и притича обратно. Но преди да достигне другия бряг, мулатът скочи на земята, пъргав като маймуна, на два скока се озова до дънера, дръпна един клон. Дънерът се завъртя. Анри падна във водата. И там, едва подал глава над повърхността, чу подигравателния кикот на мулата.

— Анри Льоблан познава животните, не познава хората. А Жозеф Симон познава хората. Това му стига.

Момъкът загреба към брега. Ето добра се до него. Хвана се за един оголен корен. И вече смяташе, че се е спасил, когато страшна, непоносима болка стисна глезена му. Той напрегна последни сили. Опита да се измъкне. Не можа. Крокодилът стискаше здраво. Не пускаше.

Оттатък, на двадесетина крачки от него, кръвожадната глутница приближаваше с раззинати челюсти към безпомощната овързана девойка. Малки, два-триметрови хищничета, а редом с тях — огромни, шест-седемметрови чудовища, покрити с рогови брони, които се блъскаха една в друга със зловещо тракане.

Още малко! Още секунда-две!

Тогава Анри се обърна. Много мъчно може да се обърне човек, когато го държи за глезена яка крокодилска челюст, когато го дърпа назад, за да го завлече в дълбокото, за да го удави там и после да го изнесе на брега, за да го разкъса. Но опитният ловец успя. Натисна с палци изпъкналите очи на хищника. Натисна ги с все сила. Крокодилът изрева от болка. Замята се яростно. Зашиба с опашка. После отпусна челюсти. Анри чакаше само този миг. С един скок се измъкна на брега, докато ослепеното чудовище продължаваше да се тръшка в плитчината и да стене.

Макар и с окървавен, осакатен крак, той достигна крокодилската купчина, притича по плочестите гърбове, грабна вързаната девойка и я повлече към гората. Излъгани, слисани, грозните влечуги не опитаха

да го последват, поколебаха се, не посмяха да се отдалечат от потока, от стихията си.

В този миг заехтя честа стрелба. Два крокодила подскочиха, улучени от куршумите, и паднаха неподвижни върху тинята. Трети се повлече към водата, като бележеше пътя си с алена диря. Останалите се измъкнаха бързо-бързо, потънаха към дъното.

Наумов и Манзилала престанаха да стрелят. Естественикът притича по дървото, което служеше за мост, и прегърна дъщеря си. Анри вече беше измъкнал кърпата от устата й, бе развързал ръцете й.

— Люба! — запита бащата. — Как попадна тук?

— Слонът ме блъсна. И толкова! Повече не помня. Събудих се, увиснала над крокодилите, а на клона стоеше мулатът и държеше края на лианата. И ако не беше Анри…

Тя се поправи бързо:

— Ако не беше господин Льоблан…

Поддържан от Манзилала, по примитивното мостче до куца и ватусът. Седна до тях.

— Сега Рудахигва може да си почине — рече той. — Щом като приятелите му са заедно. Тук ще почака своите воини.

Наумов превърза глезена на Анри. Зъбите на крокодила едва бяха пробили яката кожа на обувките и раздрали крака му. Кракът на Рудахигва беше пострадал повече, изкълчен, с посиняла, подпухнала става. Един компрес можеше да облекчи болката, да намали отока. Но се налагаше почивка. Не биваше да ходи.

През стиснати от болка устни Рудахигва рече:

— Изворът на мъдростта умее да поправя изместени стави. Налага ги с някакви листа. И след два дни човек може да тича.

Само след няколко минути на отсрещния бряг изникнаха безшумно като сенки, сякаш изплували от зеления сумрак, няколко черни гиганта. Вождът им ги повика с поглед. Каза им нещо. Те сплетоха от клони и лиани една носилка и го положиха върху нея.

Анри се надигна.

— Дайте ми една пушка!

Манзилала побърза да се отърве от своето оръжие. Вече имаше кой да се грижи за безопасността му.

— Ще настигна мулата! — добави младият ловец. — Ще си разчистя сметките с него!

Рудахигва запита:

— Носи ли жълт камък?

— Да, цяла торба.

— Тогава и Рудахигва идва с Четириокия. От страната на Рудахигва не бива да излезе нито една бучица дяволски камък. За да няма роби. Да няма сила, която лови роби. Всичкият жълт камък трябва да остане тук!

Той даде знак и войниците му го понесоха. До него, куцукайки, тръгна Анри. Манзилала, Наумов и Люба поеха най-отзад. Не биваше да се делят.

Жозеф не можеше да избяга от тези опитни следотърсачи. Дирите му ставаха все по-свежи, все по-ясни, по-пресни.

Водачът спря. Посочи с пръст.

— Беглецът е близо. Скоро ще го видим. Разбрал е, че го гоним. Свил вдясно. Към блатото. Върви бавно. Все по-бавно. Изморен. Залита. Товарът му тежи. Тук е паднал. Станал. Ходил по ръце и крака. Пак се изправил. Люлее се. Подпира се в дърветата…

— Напред! — изкомандува Рудахигва. — Да го настигнем, преди да навлезе в мочура! Там е опасно!

Скоро листният покрив се спусна надолу, легна върху земята, затисна я с буйната си зеленина, препречи им пътя като планина от клони и листа. И бодли! И само един тесен тунел, един малък проход — пътечка на носорози, може би единствени способни да си пробият път през тази трънлива крепост.

Приведени на две, преследвачите навлязоха в тунела, оплитани от жилавите лиани, разкървавявани от шиповете им, облепвани от гъстите паяжини, по които пробягваха едри като юмруци, космати паяци. А вездесъщите кърлежи и пиявици валяха върху им като жив, хапещ дъжд — дъжд от ненаситни кръвопийци, които мигновено се впиваха в кожата и се издуваха, преяли с кръв.

Водачът ватус посегна да отмести с ръка една зелена вейка. И в същия миг вейката оживя, отпусна се, засъска. Ако следващият воин не беше я разсякъл с един замах на ножа си, водачът вече щеше да се гърчи в предсмъртните си мъки. Зелената мамба, не по-малко опасна от черната си братовчедка, щеше да впие в него зъбчетата си, щеше да изпълни сатанинското си дело.

По-предпазливо, но не по-бавно, групата продължи пътя си. Измъкна се от задушаващата прегръдка на бухналата окрайнина, навлезе сред ниските папрати. Ето мочурището се ширна отпред, обрасло с туфи папрати и мъхове, сред които лъщяха отделни накъсани локвички, нашарено като мозайка от натрошени огледалца и чудновати буци изумрудена брекчия.

Улучил някаква по-здрава почва, невидима пътечка сред лабиринта на коварните ями от тиня и подгизнали от вода мъхове, вървеше човек.

Жозеф Симон!

По-право не вървеше, а креташе, мъкнеше се, падаше, ставаше, за да поеме отново напред, залитайки като пиян, свалян в тиня. Това ли беше елегантният, винаги спретнат и чист Жозеф Симон?

— Проклятието! — рече Рудахигва. — Ние сме излишни. Проклятието няма да го изпусне.

Наумов прехапа устни.

— Тайнствената болест! Сигурен ли си, вожде?

— Рудахигва е сигурен. Той е видял как умират много хора, достигнати от проклятието на Огнената пещера.

— Тъй скоро!

— Да, много скоро! Те вървят, бързат. Внезапно спират. Разбират, че са уморени. Тялото боли. Краката почват да се огъват. Падат, стават. Най-после лягат — и вече не стават. Едни по-рано, други по-късно. Но никой не оздравява. Проклятието не прощава…

Хората спряха. Не посмяха да навлязат в тресавището. Загледаха потресени нещастника, който опитваше да се спаси. Жозеф продължаваше да се мъкне напред спираше, застояваше се няколко мига на място, като едва запазваше равновесие, и отново тръгваше. Личеше каква мъка му струва всяко движение, всяка крачка. Вървеше, докато кракът му потънеше в някоя дупка. Той се сгромолясваше сред тинята, полежаваше секунда-две, изправяше се на ръце, надигаше се отново. Ала не изпускаше чувала. Винаги, след всяко падане го измъкваше от тинята, за да го метне на рамо, да го понесе. Останал беше един нагон — напред, където и да е! Напред, но само със златото! Сякаш бе решил — дори ако трябва да умре, да умре със златото!

Внезапно грозен рев стресна застаналите в окрайнината хора. Загледани в бягащия нещастник, те не бяха забелязали динозавъра.

— Типу Тип! — изкрещяха ужасени ватусите и се захлупиха по очи.

Останаха прави само белите с Манзилала и Рудахигва, устремили погледи нататък, накъдето се бе запътило чудовището. Чул го бе и Жозеф Симон. Хората видяха как той се опита да избърза. Дори затича, прегънат под товара си. Силите му издържаха съвсем малко. Той се спъна. Торбата натисна главата му в тинята. Остана така неподвижен. Умря ли вече?

Но не! Пак се изправи. Не намери сили да вдигне златото. Ала не го остави. Повлече го подире си. Падна, запълзя на колене. Обърна се да види преследвача си. Пак забърза.

Напразно! Ceратозавърът го беше видял! Следваше го упорито. Наистина и той тук, в тези мочури, се придвижваше бавно. И той беше уморен от непривичното пътешествие по сушата. И неговите крака се полюляваха, претоварени от исполинската тежест на туловището му. Все по-често спираше задъхан, отпускаше се по корем върху тинята, като дишаше дълбоко. Но огромните му очи не преставаха да следят набелязаната жертва, не се откъсваха, сякаш привързани към нея. След някоя секунда чудовището пак се надигаше и почваше да шляпа с плоските си лапи напред, повлякло огромната си сплесната опашка.

Обезумял от ужас, мулатът се опитваше да избяга. Но силите му отпадаха бързо. Той вече не можеше да се изправи. Пълзеше по колене. Все по-често спираше, изтървал товара си, обръщаше се, напипваше го с ръце и, го помъкваше подире си. Не се решаваше да го остави, не помисляше дори да го пожертвува. Ето падна в някаква яма, потъна до шия. И все пак намери сила да се измъкне. След това вече не можа да се изправи дори и на колене, запълзя по ръце и крака като влечуго. Провлече се, овалян в тиня. И все пак със златото!

Ясно! Не можеше да избяга. Макар и мудно, динозавърът го настигаше. Ето оставаха още двадесетина крачки, още десет, още пет…

Мулатът видя над себе си нависналата скала от мускули и алчна стръв. Изкрещя. Викът му проехтя над мочурището, изпълнен с отчаяние, гняв срещу живота, безнадеждност. Последен вик!

Наумов дигна пушката.

— Не мога да издържа! Какъвто и да е, той е човек. Не ние ще го съдим. Има съдилища.

Примери се и стреля.

Може би от вълнение, може би поради неопитност, куршумът не улучи. Или улучи леко. Може би само одраска, може би само рикошира в роговата броня.

Без да покаже, че е усетил някаква болка, гигантският хищник се наведе, раззина челюсти.

Хората неволно наведоха очи, потресени от ужасното зрелище. Когато след няколко секунди се чу ревът му, Жозеф Симон вече не съществуваше. Мястото му беше празно. Не се виждаше никъде и торбата със злато, заради която бе дошъл тук, заради която бе загинал тъй жестоко в това вонещо тресавище.

Динозавърът преглътна веднъж, после от окървавената му паст се откърти мощният му рев. Екът на скалите отсреща отговори два-три пъти. Зверът отново се провикна. И отново ехото отговори. Заситило глада си, подмамено от коварното ехо, чудовището отново тръгна напред към отвесната скала, където очакваше да срещне себеподобния си, който отвръщаше тъй горещо на призива му.

Рудахигва рече:

— Няма вече дяволски камък! Няма какво да чакат приятелите на Рудахигва! Хайде към селището на ватусите!

Всички се приготвиха да тръгнат назад. Единствен Наумов се поколеба.

— Доста време загубихме. Нека се забавим още малко, още час-два! Искам да видя къде ще отиде цератозавърът, да открия новия му район. Да знам къде да го дирим следния път, когато дойдем повторно тук, за да търсим други подобни на него живи вкаменелости, за да разкрием някоя нова тайна на Конго.

Очите на Манзилала потъмняха. Не особено охотно се съгласи и Рудахигва. Анри мълчеше, едновременно доволен и разочарован, че възмездието бе слетяло враговете му без негова намеса. Само Люба изрази живо съгласието си:

— Да го видим, моля ви! А следващия път няма да изпускам камерата си. Какъв вълнуващ филм ще стане!

При тази молба спътниците им най-сетне склониха. Всички тръгнаха покрай гората, без да изпускат из поглед измореното, препъващо се из блатото страшилище. На мястото си останаха ватусите, легнали, несмеещи да вдигнат лица от земята, и Рудахигва,

който не се опита да ги разубеждава. Съзнаваше, че няма смисъл да променя разбиранията им. Наистина той беше гледал Типу Тип очи в очи, бе се борил с него. И не бе загинал. Но дали защото Типу Тип беше изгубил магическата си власт или пък защото магията на белите се бе оказала по-силна? Дали тяхната магия, която запазваше него, имаше сила да защити воините му? Затова нека останат така, както знаят от бащи и деди.

Четиримата пътешественици наближиха гигантския разсед. Тогава видяха, че мочурливото плато постепенно пресъхна. Надигна се, превърна се в обгорял от засуха склон, който изведнъж свърши с широка пукнатина, цяла пропаст, от другия край на която се надигаше каменната стена.

Приближиха. Надникнаха. Долу, на дълбочина тридесет-четиридесет метра, бумтеше буен поток, забързан на запад, към Луалаба.

Накъде отиваше чудовището?

Ето го! Достигна ръба. Нависна над пропастта. Поколеба се само миг. Отново изрева. Близкото ехо се обади веднага. Още веднъж се провикна гигантът и още веднъж екът отговори — усилено, мамещо, непреодолимо.

Чудовището не се двоуми повече. Увлечено от коварното ехо, омагьосано от неговата мощ, забравило инстинкта за самосъхранение пред нагона за дружба, то вдигна лапа и прекрачи. Огромното туловище изгуби равновесие, политна напред, застоя се за миг над бездната, сякаш увисна във въздуха. После полетя надолу. Удари се в една каменна тераса, отскочи и се сгромоляса върху натрошените, настръхнали скали край потока. Не мръдна повече, превърнато в могила от смачкани кости, мускули и рогови плочи. Зловещият дракон от Луалаба вече не съществуваше.

В небето почнаха да се вият лешояди и марабу. Довечера пък хиените щяха да дооглозгат кокалите му. Щеше да остане само споменът за него, зловещата легенда… И нищо повече…

Хората стояха потресени. Дори жестоката гибел на мулата не ги бе покъртила така.

Наумов въздъхна:

— Не понесе самотата. И той търсеше нежност, близост със себеподобен… Съвсем самотен… Никой друг, никой, който разбира

неговия рев; никой, пред когото може да се отпусне… Само чужди… Навред…

Изглежда, макар и развълнуван, само Манзилала беше доволен.

— Хайде! Чудовището е мъртво. Да си ходим!

— Да си ходим! — промълви унило Наумов. — Няма що! И може би по-добре… За него…

Огромното зелено туловище лежеше върху камънаците, заприщило водите на потока, които се набираха в малко язовирче, порозовяло от изтеклата кръв.

Хората хвърлиха отгоре последен поглед и поеха обратно към чакащите ватуси.

— Типу Тип е мъртъв! — каза им Наумов. — Разби се в скалата.

Бойците мигновено наскачаха, затанцуваха радостно.

— Типу Тип умря! Типу Тип умря!

После по знак на вожда си вдигнаха носилката му и поеха по обратния път.

Наумов хвана под ръка Анри.

— Люба ми разправи какво сте пожертвували, за да я спасите. Благодаря ви!

— Това не беше жертва! — отвърна момъкът.

Естественикът го погледна.

— Едва сега разбрах — добави Анри, — че някой може да струва за мен много повече от торба злато.

Наумов замълча. Това признание го смути. За да наруши неловката тишина, той запита:

— А сега, какво възнамерявате да правите?

Анри Льоблан помисли само миг и отговори:

— Не знам. Разколебан съм. До днес вярвах в едно, вярвах, че златото е щастието, смисълът в живота. Сега виждам, че съм се мамил. Жестоко съм се мамил. Не е леко да признаеш това. Но трябва! Какво ще правя? Аз не мога да отида в Белгия. Нямам какво да търся там — нито роднини, нито капитали в банката. Нищо! Каква родина ми е тя, щом не съм я виждал? Родих се и израснах в Конго. За мен моята родина е Конго.

Манзилала се намеси със светнали очи:

— Конго има нужда от такива бели — от бели, които смятат Конго за своя родина, а не златна мина за ограбване…

Разчувствуван, момъкът добави:

— Изглежда ще се вслушам в съвета ви. Впрочем нямам друг избор. Не умея нищо друго. Ще открия училище за ловци. Ще направя филм. Ще кажа всичко, което зная…

Той се обърна към девойката. Внезапно лицето му почервеня. Наумов неволно се усмихна. Човекът, който прогони лъва с удар в носа, почервеня.

— Ако Люба… Извинете! Ако госпожица Наумова се съгласи да ми помогне. Боксьорите изучават противниците си по филмите от мачовете на тези противници. Представяте ли си каква полза може да извлече един ловец от такъв кадър, завъртян бавно, за да му даде възможност да разчлени отделните моменти от скока на хищника и да се възползува от тях…

Люба се усмихна:

— Добре, ще работим заедно.

И му подаде ръка. Само Наумов забеляза, че момъкът задържа много дълго ръката й. Но не му стана неприятно. Неусетно беше обикнал този млад човек, обикнал го като син — не само като смел ловец, който събужда възхищение със своите подвизи.

Преди да потънат отново в джунглата, пътешествениците хвърлиха последен поглед към езерото. Сред бялата пелена от пара, която го застилаше от край до край, се извишаваше новият вулкан. Кратерът му вече не бълваше огън. През нащърбения му ръб се изливаше спокойно, както тече стопеният чугун, пламтящата лава и се свличаше надолу, през прагове и натрошени скали към езерото, където доскоро зееше зловещият отвор на Огнената пещера. Свличаше се и трупаше слой след слой върху проклетия дяволски камък, заличаваше с огнения си дъх следите на безброй страдания и кървави престъпления.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

http://chitanka.info

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.